

Plats och tid Storstrand kl. 08:30-16:15

Beslutande Se sida 2

Övriga deltagare Se sida 2

Utses att justera Cristian Bergvall

Justeringens plats och tid Digital justering, 2023-06-27 kl. 14:00

Paragrafer §§85-87, §§91-103

Sekreterare Celina Bergvall

Ordförande Sven-Gösta Pettersson

Justerande Cristian Bergvall

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ Socialnämnden

Sammanträdesdatum 2023-06-21

Anslags uppsättande 2023-06-27 Anslags nedtagande 2023-07-19

Förvaringsplats för protokollet Socialtjänsten

Underskrift/anslaget av Celina Bergvall

Beslutande

Sven-Gösta Pettersson (S) (ordförande)
Britta Lysholm (C) (vice ordförande)
Ellinor Sandlund (M)
Maria Truedsson (S)
Cristian Bergvall (S)
Ulf Lindström (M)
Stefan Sävenstedt (S)
Maria Fäldt (V)
Berit Lundgren (KD)
Evelina Blom (C)
Ulla Spinell (S) ersätter Mojgan Azari (S)
Catrin Russell (C) ersätter Malin Markström (SJV)

Övriga deltagare

Eva Börjesson-Öman (Förvaltningschef)
Anna Johansson (Ekonom/controller) §§86-87
Nils Sandström (Ekonom) §§86-87
Inger Salmi (LSS handläggare) §85
Ann Lundberg (LSS handläggare) §85
Jean Häggkvist (Representant från Rognäsgården) §91
Eva Karlsson Sjölander (Verksamhetsutvecklare) §92

Innehållsförteckning.....Sid

Hittade inga poster för innehållsförteckning.

§ 85

Utvalda ärenden

Diariernr 23SN5

Beslut

Socialnämnden har tagit del av information.

Ärendebeskrivning

Inger Salmi informerar om myndighetsutövning LSS vuxna.

§ 86

Budgetuppföljning maj 2023

Diarienumr 23SN41

Beslut

Socialnämnden godkänner budgetuppföljningen per maj.

Ärendebeskrivning

Socialtjänsten har per maj en budgetavvikelse om -9,8 mkr. Helårsprognosen per maj sätts till -30,9 mkr.

Beslutsunderlag

- Månadsuppföljning SOC maj 2023
- Analys SOC maj 2023

§ 87

Revidering av riktlinjer för privata medel i socialtjänsten

Diariennr 23SN131

Beslut

Socialnämnden beslutar att revidera riktlinjen 11SH512 från 2011-12-14 som avser hur privata medel ska förvaras i Socialtjänsten.

Ärendebeskrivning

Idag finns riktlinjer för hur privata medel förvaras i Socialtjänsten som är beslutade av nämnd. Riktlinjerna behandlar både hur privata medel ska förvaras samt hur gemensamma hushållskassor ska handhas. Den delen av riktlinjerna som handlar om de gemensamma hushållskassorna är ej längre aktuella då gemensamma inköp framledes kommer att hanteras genom inköp på faktura istället för att ha gemensamma hushållskassor i Socialtjänstens verksamheter.

Riktlinjerna för privata medel i Socialtjänsten revideras därför genom att de delar som berör de gemensamma hushållskassorna tas bort.

Expedieras till

Nils Sandström

Beslutsunderlag

- 2011 års riktlinjer för privata medel i socialtjänsten
- Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten

§ 91

Piteförlag-Samverkan mellan Piteå kommun Roknäsgrården och Framnäs folkhögskola

Diariennr 23SN126

Beslut

Socialnämnden avslår Piteförlaget.

Yrkanden

Stefan Sävenstedt (S) yrkar att man borde arbeta vidare med förlaget och hitta ett annat sätt att lösa bemanningsfrågan.

Ärendebeskrivning

Ärendet är initierat genom ett Piteförlag från personalen på Roknäsgrården som ett sätt att få tag på fler vikarier och tillsvidareanställda och för att kunna behålla två semesterperioder på Roknäsgrården. Det föreslås också aktiviteter för målgruppen för att främja bilden av Infjärdenområdet för att locka dem att bosätta sig där. Förlaget bygger på att de som studerar till vårdbiträde genom Framnäs folkhögskola och som också bor på internat där ska kunna bo kvar under sommaren, nyttja folkhögskolans buss för samåkning till Roknäsgrården, ha en anpassad schemaläggning med mera.

Vid beredning av ärendet har det framkommit att Framnäs folkhögskola inte kommer att fortsätta driva utbildningen till hösten och de studenter som finns kvar övergår till utbildning inom Komvux. Det gör att förlaget inte är genomförbart.

Även om tanken med att öka samverkan med utbildningsanordnare och att öka attraktiviteten för en arbetsplats eller område är god så finns flera praktiska svårigheter med ett genomförande av förlaget. Det finns också frågor av mer principiell karaktär som talar emot förlaget. Dels att det skulle innebära en snedfördelning av resurser till bara en av socialtjänstens många verksamheter, dels att det skulle begränsa de studerandes möjligheter att välja framtida arbetsplats utifrån vad de är intresserade av och vilka praktiska förutsättningar de har. Utifrån att förlaget oavsett inte är genomförbart har dessa svårigheter inte utretts vidare. Vad gäller antalet semesterperioder finns också ett övergripande beslut om att semesterperioderna är fria och att semesterfrånvaron är så jämnt fördelad över sommaren som möjligt för att minska behovet av vikarier. Detta beslut avser hela socialtjänsten.

Socialtjänsten samverkar idag på olika sätt med olika utbildningsanordnare som Vård- och omsorgscollege, vuxenutbildningen och Framnäs folkhögskola för att skapa förutsättningar för att så många som möjligt ska kunna tillgodogöra sig utbildning och bli medarbetare inom socialtjänsten. Just nu pågår bland mycket annat arbete med att utveckla handledarorganisationen för att kunna stärka mottagandet av studerande och vikarier för att fler ska vilja börja arbeta inom socialtjänsten och att fler ska trivas och bli kvar. Det utreds också om det är möjligt att införa en kompetenstrappa som ska stimulera vidareutbildning för att stärka kompetens och förbättra förutsättningarna för att socialtjänsten ska klara den framtida kompetensförsörjningen. Syftet med dessa insatser är att stärka socialtjänsten som

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

helhet som attraktiv arbetsgivare och att förbättra kompetensförsörjningen för socialtjänsten som helhet.

Socialtjänsten föreslår därför att socialnämnden avslår Piteförslaget.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Anna Bergeman, förslagställare

Beslutsunderlag

- Piteförslag - Samverkan mellan Piteå kommun, Rognäsgården och Framnäs Folkhögskola

§ 92

Ändring av formulering för beslut av insatsen avlösning

Diariernr 23SNI43

Beslut

Socialnämnden beslutar att beslutsformuleringen från myndighetsutövningen vid insatsen avlösning inte ska innehålla en detaljerad tidsplan.

Ärendebeskrivning

Socialtjänsten kan erbjuda korttidsvistelse i form av avlösning vid trädgårdens äldrecentra. Insatserna är individuellt utformade och måste föregås av en utredning och beslut. I dagsläget är beslutet formulerat att avlösningen är 14 dagar och ska verkställas inom 7 dagar. Omfattningen av insatsen, samt när beslutet ska verkställas föregås av en behovsbedömning vilket leder till att verkställighet och omfattning kan variera.

Expedieras till

Lena Enqvist

Beslutsunderlag

- Riktlinjer för anhörigstöd 2020-11-01

§ 93

Ansökan om bidrag - BRIS

Diariernr 23SN111

Beslut

Socialnämnden beslutar bistå med bidrag på 15 000 kronor till BRIS verksamhet under 2024.

Ärendebeskrivning

Barnens rätt i samhället, BRIS driver den nationella stödlinjen för barn 116 111 som har öppet dygnet runt, året om, via chatt, mejl och telefon. BRIS erbjuder även ett fördjupat individuellt stöd, föräldraskapsstöd och gruppstöd för barn genom Brismottagningar.

BRIS mobiliserar samhället för barnets rättigheter och lyfter barns röster på den politiska agendan. För att fortsätta med sitt viktiga arbete och möta det behov av stöd som barn och unga har idag, ansöker föreningen om ekonomiskt bidrag för år 2024.

Expedieras till

BRIS

Beslutsunderlag

- BRIS ansökan om bidrag
- Innehållsförteckning - Bris ansökan om bidrag
- Ansökningsbrev - Bris ansökan om bidrag
- Årsberättelse 2021 - Bris ansökan om bidrag
- Årsrapport 2022 - Bris ansökan om bidrag
- Budget 2023 och prognos 2024 - Bris ansökan om bidrag
- Långsiktig plan - Bris ansökan om bidrag
- Stadger - Bris ansökan om bidrag
- Bris nätverk - Bris ansökan om bidrag

§ 94

Ändring av Socialnämndens arbetsutskotts sammanträde

Diariernr 23SNI34

Beslut

Socialnämnden beslutar att flytta arbetsutskottets sammanträde den 26 oktober till den 24 oktober 2023.

Ärendebeskrivning

Socialnämndens ordförande och vice ordförande planerar att närvara vid en länsträff med Norrbottens kommuner den 26 oktober 2023. Socialnämndens arbetsutskott har ett planerat sammanträde den 26 oktober. Förslaget från förvaltningen är att sammanträdet flyttas till den 24 oktober.

§ 95

Årlig revidering av medicinskt ansvarig sjuksköterskas (MAS) systematiska uppföljningsplan

Diariernr 23SN92

Beslut

Socialnämnden förankrar reviderad MAS systematiska uppföljningsplan.

Ärendebeskrivning

Sedan 2022 finns en ny rutin som beskriver MAS systematiska uppföljning. I rutinen framgår att uppföljningsplanen ska revideras vid behov, men minst årligen och ska förankras hos vårdgivaren (socialnämnden). Som regel ska den årliga revideringen av uppföljningsplanen vara förankrad hos huvudmannen/vårdgivaren senast 30 juni.

Det som nu reviderats är redaktionella ändringar där uppgifter bytt plats i bilaga 2. I övrigt har inga förändringar genomförts.

Expedieras till

MAS

Beslutsunderlag

- MAS systematiska uppföljningsplan
- Bilaga 1 MAS uppföljningsplan
- Bilaga 2. Aktivitetsplan åtgärdshantering HSL

§ 96

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) systematiska uppföljning, redovisning våren 2023

Diariennr 23SN91

Beslut

Socialnämnden har tagit del av MAS systematiska uppföljning för våren 2023.

Ärendebeskrivning

Sedan 2022 finns en ny rutin som beskriver MAS systematiska uppföljning. En mer omfattande uppföljning görs på höstens som då redovisas i patientsäkerhetsberättelse. En mindre omfattande uppföljning görs under våren inom de områden som bedömts som särskilt viktiga att följa upp särskilt vid ytterligare ett tillfälle under året. Denna redovisning avser det sistnämnda.

Under våren har de verksamheter som utför hälso- och sjukvårdsinsatser följts upp utifrån områdena basal hygien, trycksår och åtgärder efter fall.

De brister som identifierats ska åtgärdas av de verksamheter som ansvarar för de i enlighet med nämndens beskrivning i riktlinje Socialnämndens kvalitetsledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ett nytt sätt att arbeta för MAS är den mall som tagits fram där berörda avdelningar i samband med att de skickar in sina uppmätta resultat även bifogar dokumentation för vilka åtgärder som ska vidtas eller inte vidtas utifrån resultat.

Expedieras till

MAS

Beslutsunderlag

- Uppföljning efter fall HSL VT 2023
- Uppföljning förekomst av trycksår HSL VT 2023
- Uppföljning följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler HSL VT 2023

§ 97

E-tjänst för oroanmälan för vuxna

Diariernr 23SN55

Beslut

Socialnämnden anser att förslaget är färdigbehandlat.

Ärendebeskrivning

Via Piteåförslag har det inkommit förslag om att införa en e-tjänst för orosanmälan för vuxna. Socialtjänsten har sedan tidigare en e-tjänst för orosanmälan gällande barn. För att öka tillgängligheten när det gäller vuxna föreslås en e-tjänst för vuxna som innebär att våra medborgare lättare kan överlämna den oro de känner när som helst på dygnet och vi bidrar till att fler anmälningar gällande vuxna kan komma in då tillgängligheten ökar. Socialförvaltningen ställer sig positiva till införande av en sådan e-tjänst.

Piteåförslaget:

I dagsläget finns en e-tjänst för orosanmälan gällande barn. För att öka tillgängligheten även vad det gäller vuxna anser jag att det borde finnas en e-tjänst för att göra orosanmälningar för vuxna. I dagsläget har exempelvis Psykosocialt stöd till vuxna telefontid tre gånger i veckan, äldreomsorgen när man om man har tur genom att bli kopplad från Piteå Kommuns växel. En e-tjänst för vuxna skulle innebära att våra medborgare lättare kan överlämna den oro de känner när som helst på dygnet och vi bidrar förhoppningsvis att fler anmälningar gällande vuxna kommer in, med tanke på att folk i dagsläget kanske drar sig för att anmäla då de blir bortkopplade från växeln samt att de slipper anpassa sig efter telefontider.

Expedieras till

Kommunfullmäktige

§ 98

Ny upphandling trygghetskapande teknik

Diariernr 23SN82

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Socialtjänsten behöver göra ny upphandling av trygghetslarm och larmmottagning samt trygghetskameror för ordinärt boende och gruppboende. Nuvarande avtal för trygghetslarm och kameror upphör 2023-12-31, så ny upphandling behöver göras snarast. Upphandlingen gäller 4 år. Arbetet med ny upphandling har av olika skäl dragit ut på tiden.

2G och 3G nätet kommer att stängas ned succesivt, 3G under 2024 och 2G under 2025 vilket också innebär att nuvarande utrustning behöver bytas ut till utrustning som kan kommunicera med gällande mobilnät.

I vårt nuvarande avtal ADDA 2015 trygghetslarm och larmmottagning så hyr socialtjänsten trygghetstelefonerna och hela larmkedjan för en kostnad per enhet och månad. I avropskontraktet på Norrbottens e-nämnds ramavtal så hyr socialtjänsten trygghetskameror för en kostnad per månad.

Fördelarna med hyrd teknik är att vi får uppdaterad teknik, service, underhåll och support under hyrtiden och socialtjänsten behöver inte själv ha anställd personal som sköter dessa uppgifter. Den snabba tekniska utvecklingen medför att utbytet av utrustningen sker med kortare intervaller på grund av kortare livslängd idag jämfört med hur det sett ut tidigare. Över tid har även nya lagkrav kopplat till den här typen av lösningar tillkommit, vilket gör att gamla system och tillhörande hårdvara inte möter upp. Det är stora möjligheter att utvecklingen kommer att fortsätta i samma spår med fler lagkrav. Det har även varit ett antal större incidenter med olika leverantörer som efter det inte finns kvar som avropsleverantörer i SKR:s avtal. Det här leder till stor osäkerhet på marknaden och har för vissa kommuner inneburit att man varit tvungen att med kort varsel byta leverantör. Något som, om man köpt tekniken, får stora ekonomiska konsekvenser.

Adda (SKR) som gjort en stor upphandling av säkerhetsteknik åt kommunerna har vissa leverantörer där man köper lös hårdvaran och andra där det är hyra per enhet och år. Argumenten är samma som vid tidigare beslut samt att vid köp så finns risker när produkterna går sönder och garantitiden tagit slut och oklarheten kring serviceavtalen/ uppgraderingar mm. Dessutom behöver vi förstärka upp resurser för att jobba med produkter vi äger vilket gör att kostnadsskillnaden mellan köp och hyra minskar.

I ADDAavtalet fanns ursprungligen tre leverantörer, en har plockats bort på grund av att det pågår en utredning om brister hos leverantören. Av dom två kvarvarande leverantörerna ligger en billigare på hyra och den andra är billigare att köpa, oklart varför. Vid ett avrop vet vi inte i förväg vilken leverantör vi får och vad priset blir exakt. Vi har ändå försökt göra en grov uppskattning för att kunna göra en jämförelse. Det går dock inte att få en tydlig och exakt

Signatur justerare

Utdragsbestyrkande

analys då upphandlingen inte är gjord. Servicekostnader kommer även att tillkomma vid köp. Skillnaden på att hyra mellan dessa leverantörer är ca 3 miljoner på 4 år dvs ca 750 000 kr/ år. Skillnaden på att köpa mellan dessa leverantörer är ca 2 miljoner på 4 år dvs ca 500 000 kr/år.

När det gäller trygghetskameror så är en prisuppgift 11 400kr/ kamera/år. Kommunen beräknas nyttja minst 25 kameror vilket ger en årskostnad på 285 000 (på 4 år 1 140 000 kr).

Sammantaget, med alla osäkerhetsfaktorer inräknade och en dyrare totalkostnad vid hyra, så föreslår förvaltningen att göra en upphandling mot att hyra tekniken.

Socialförvaltningens yttrande

- Vi hyr sen tidigare samma funktion eftersom det tidigare bedömdes som den klokaste lösningen.
- Den accelererande teknikutvecklingen och att det ständigt tillkommer nya lagkrav gör att vi tvingas byta ut tekniken mycket oftare och med kort varsel. Detta hanteras av leverantören vid leasing medan vi annars måste köpa nytt. Leasing garanterar i högre utsträckning driftsäkerhet under hela nyttjandeperioden. Med hyrd teknik är att vi får uppdaterad teknik, service, underhåll och support och leverantören har ett högre engagemang.
- Vi har inte en organisation eller kompetens idag för att äga tekniken. Vid köp behöver vi klara av mer själva. Organisation och kompetens är inget vi kan bygga upp snabbt och det kommer kosta.
- Marknaden för den här typen av teknik är inte stabil i dagsläget. Ökande hot, en ny världsbild och allvarliga incidenter har gjort att flera av de största leverantörer har fallit ur de nationella avtalen och kommuner har med väldigt kort varsel blivit tvungna att byta sin teknik. Något som blir än mer svårhanterat och dyrt om man köpt lös tekniken.
- Andra kommuner går mer mot leasing av välfärdsteknik. Ser vi de avtal som E-nämnden tagit fram för samtliga kommuner i Norrbotten med motsvarande teknik för särskilda boenden handlar det enbart om leasing. På grund av ovan orsaker.

Beslutsunderlag

- Ny upphandlingen trygghetsskapande teknik. Ej signerad

§ 99

Delegationsbeslut 2023

Diariernr 23SN6

Beslut

Delegationsbeslut för 2023-05-01 - 2023-05-31 anmäls.

§ 100

Ordförande och socialchef informerar

Diariernr 23SN7

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ordförande informerar:

- Socialtjänsten har fått bidrag från omställningsfonden för lärarledda lektioner, samt för Lingio.
- Socialtjänsten har fått bidrag för validering till undersköterska.
- Finns ett förslag att den tredje fältaren ska bli permanent. Beslutet är ej taget.

Socialchef informerar:

- Socialtjänsten har fått medel för stadsbidrag för hälsosjukvård, OrdBo, Säbo. En satsning tänkt för att skapa hälsosamma arbetsplatser som i sin tur ska öka frisknärvaron.
- Det har varit en del hot mot personal på försörjningsstöd. Det finns ett önskemål om att tidigarelägga renoveringen i deras entré till hösten för att göra arbetsmiljön säkrare.
- Rekrytering av en ny avdelningschef för Säbo kommer att börja senare i juli månad.
- Det saknas fortfarande personal för att få sommarplaneringen att gå ihop.
- Det kommer en ny kompetensförsörjningsplan som kommer att fokusera på enhetschefer, handläggare mm.
- Några enhetschefer kommer att få gå en utbildning som heter tufft ledarskap.

§ 101

Av ledamöterna väckta ärenden

Diariernr 23SN8

Beslut

Inga ärenden väcks.

§ 102

Kontaktpolitikerna har ordet

Diariennr 23SN9

Beslut

Ingen kontaktpolitiker begärde ordet.

§ 103

Anmälda handlingar

Beslut

Socialnämnden har tagit del av handlingarna.

Anmälda handlingar

- Anvisning för resor och transporter i tjänsten (*dnr 23SN137-1*)
- Kommunala tillgänglighetsrådets protokoll från den 30 maj 2023 (*dnr 23SN137-2*)
- Kommunala tillgänglighetsrådet sammanträdesdatum (*dnr 23SN137-3*)
- Anläggningsstrategi i Piteå (*dnr 23SN137-4*)
- Kollektivtrafik i Norrbotten. (*dnr 23SN137-5*)
- Det händer i Piteå (*dnr 23SN137-6*)
- Reglemente för brukarråd (*dnr 23SN137-7*)
- Kommunfullmäktiges protokoll. 2023-05-29. Länsgemensam strategi för nära vård och omsorg (*dnr 23SN137-8*)
- Tillsammans för Nära vård i Norrbotten -Länsgemensam strategi (*dnr 23SN137-9*)
- Protokoll Kommunala förebygganderådet (*dnr 23SN137-10*)
- Rapportering av ej verkställda beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) fjärde kvartalet 2022 (*dnr 23SN137-11*)
- Rapportering av ej verkställda beslut socialtjänstlagen (SoL) fjärde kvartalet 2022 (*dnr 23SN137-13*)
- Rapportering av ej verkställda beslut socialtjänstlagen (SoL) fjärde kvartalet 2022 (*dnr 23SN137-14*)
- Rapportering av ej verkställda beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) fjärde kvartalet 2022 (*dnr 23SN137-12*)
- Riktlinje för dataskyddsarbetet (*dnr 23SN137-16*)
- Riktlinje för dataskyddsarbetet (*dnr 23SN137-15*)

§85

Utvalda ärenden

23SN5

§86

Budgetuppföljning maj 2023

23SN41

Budgetuppföljning Maj 2023

Socialtjänsten

	AVDELNING	Årsbudget 2023	Periodbudget Jan-Maj	Periodens förbrukning Jan- Maj	Periodens budgetavvikelse Jan- Maj	Årsprognos 2023
510-511	Politik och förvaltningsledning	-2 640	-1 294	-210	-1 084	-1 675
	<i>Fiktiva 26 mkr</i>	-25 914	-10 798	0	-10 798	-25 914
512	Stab och ledningsstöd	34 657	16 387	15 133	1 254	577
513	Hälso- och sjukvård	85 623	40 678	38 361	2 316	281
514	En ingång	144 804	56 092	48 719	7 373	13 200
515	Barn och familj / Missbruksvård	117 935	52 085	51 989	96	0
516	Ordinärt boende	95 289	45 189	49 390	-4 201	-9 188
517	Särskilt boende för äldre	306 289	130 882	132 349	-1 467	-1 000
518	Psykosocialt stöd	137 588	60 199	62 089	-1 890	-3 600
519	Stöd till funktionsnedsatta	75 823	32 522	33 891	-1 370	-3 571
5XX	Totalt Socialtjänsten	969 453	421 942	431 713	-9 770	-30 890

Månadsuppföljning ekonomi, maj 2023

Socialtjänsten har per maj en budgetavvikelse om -9,8 mkr. Fortsatt problem med kompetensförsörjning inom vård- och omsorgsverksamheterna leder till dyra lösningar. Arbetet med bemanningsekonomi och schemaläggning fortsätter under 2023. Dessutom ser vi fortsatt hög prisnivå på övriga kostnader. Helårsprognos sätts till -30,9 mkr.

Politik och förvaltningsledning

- Total budgetavvikelse för avdelningen politik och förvaltningsledning per maj är -11,9 mkr. Av dessa beror 10,8 mkr av budgetavvikelsen på de fiktiva 26 mkr som finns under avdelningen. Det är budgeterat 19,2 mkr för statsbidraget ”Säkerställa en god vård och omsorg om äldre” men statsbidraget har i år minskat till 17,6 mkr. Förvaltningen har också drabbats av högre licenskostnader för Office365 på grund av en versionsuppdatering för att höja IT-säkerheten inom kommunen, totalt ca 1 mkr för helåret 2023. Kaffekostnader för personalens kaffe har ökat med ca 300 tkr jämfört med föregående år. Nytt avtal under 2022 samt allmän kostnadsökning bidrar till ökningen. Prognosen för avdelningen sätts till -27,6 mkr och beror på de fiktiva 26 mkr samt minskat statsbidrag med 1,6 mkr jämfört med budgeterat. Prognosen är oförändrad jämfört med den prognos som sattes i april.

Stab och ledningsstöd

Utfall

- Budgetavvikelsen för området är 1,3 mkr. Verksamheten stab och ledningsstöd står för 0,2 mkr och utveckling och stöd har också en budgetavvikelse på 0,4 mkr.
- Bemanningenheten har en budgetavvikelse på 0,7 mkr. Bemanningenheten behöver bygga upp ett överskott för att klara sommarmånaderna när poolpersonalen har semester.
- Prognosen för avdelningen sätts till 0,6 mkr I den har avdelningen tagit höjd för ökade kostnader i samband med införande av ett nytt verksamhetssystem under hösten där det planeras att anställa en projektledare för det arbetet, samt ökade kostnader för bemanningspoolerna under semesteråren

Hälso- och sjukvård

Utfall

- Avdelningen för hälso- och sjukvård har per maj en budgetavvikelse om 2,3 mkr.
- Bemanningkostnaderna ska minska jämfört med ifjol men under sommaren förväntas en stor ökning igen.
- Helårsprognos ligger kvar på 0,3 mkr.

Analys

- Vi ser en minskad kostnad på nästan 3 mkr för inhyrda sjuksköterskor jämfört med samma period i fjol inom särskilt boende för äldre.
- Vi har kostnader för inhyrd personal på rehab på grund av sjukfrånvaro och att ny personal inte hunnit introduceras. Denna kostnad förväntas minska då den nyrekryterade personalen är på plats och fullt introducerade. Kostnader går upp till 0,7 mkr hittills.
- Det finns en ökad kostnad för hjälpmedel jämfört med i fjol, ca 0,8 mkr per maj, orsakad av en kombination av mer behov från brukaren och prisökningar. Det medföljer även ökade transportkostnader avseende hjälpmedlen. Prognos -1,8 mkr på Rehabenheten.
- I nuläget ser vi inte några indikationer på fördyringar av förbrukningsmaterial vilket vi befarat. Detta är dock högst osäkert om denna trend håller i sig.
- Det pågår ett arbete kopplat till 11-timmars dygnsvila. Arbetet är i uppstartsfas och det behöver inte bli förenat med några stora fördyringar men är för tidigt för att säkert kunna säga det.
- Avdelningen har under maj månad fått ett bidrag (VFU-medel, praktik) på ungefär 2,8 mkr som är riktat mot sjuksköterskeverksamheten.

Åtgärd

- Avdelningen jobbar vidare med bemanningsekonomi och bemanningsstrategi.
- Rekrytering av sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter pågår löpande för att minska behovet av inhyrd personal.

Omsorgsavdelningen: en ingång

Utfall

- Budgetavvikelsen för avdelningen till och med maj är 7,4 mkr.
- Beställare hemtjänst 65+ har i dagsläget en budgetavvikelse om 3,6 mkr.
- Försörjningsstöd har en budgetavvikelse på 1,6 mkr. Kostnaderna för försörjningsstödet ligger på ungefär samma nivå som föregående år.
- Helårsprognos sätts till 13,2 mkr.

Analys

- Antalet personer över 65 år med hemtjänstinsatser ökar jämfört med föregående år. När det gäller hemtjänsttimmar per dag så fortsätter de att ligga på en lägre nivå totalt sett, även om maj månad indikerar på att timmar per dag kan komma att öka. Antalet hemtjänsttimmar i april månad var i genomsnitt 607 timmar per dag. Avvikelsen består av en kombination av mindre timpris och fler personer med mindre omfattande insatser än samma period i fjol.
- Antalet vuxna (18–64 år) med hemtjänstinsatser ligger på lägre nivå än föregående år, medan antalet timmar per dag ligger på en högre nivå. Antalet hemtjänsttimmar i maj månad var i genomsnitt 57 timmar per dag, vilket kan jämföras med genomsnittstiden

år 2021 som var 52 timmar per dag. Det menar att det finns färre personer med mer omfattande insatser.

- Antalet hushåll i försörjningsstöd ligger på en fortsatt låg nivå. Från januari till maj har försörjningsstöd i snitt utbetalats till 229 hushåll per månad jämfört med 257 hushåll samma period föregående år. Färre personer i försörjningsstöd beror på år att fler får sjukersättning och att det just nu är en god arbetsmarknad för de personer som har förutsättningar att arbeta.

Barn och familj/Missbruk

Utfall

- Barn och familj/Missbruk har en budgetavvikelse på 0,1 mkr i perioden januari-maj.
- Barnsidan inkl. familjehem har -0,6 mkr i budgetavvikelse och institutionsvård vuxna har en avvikelse på 1,2 mkr. Övriga verksamheter har en avvikelse på totalt -1,2 mkr.
- Semesterlöneskulden ligger på 0,2 mkr.
- Inom området Missbruk för vuxna har institutionsvården 2,2 miljoner kronor i lägre kostnader jämfört med förra året.
- Helårsprognosen sätts till 0 för avdelningen.

Analys

- Två gånger per år erhåller vi fakturor från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som avser elevhemskostnader för i dagsläget tre ungdomar med särskilda behov som studerar på gymnasienivå på annan ort. Vi är enligt lag ålagda att betala denna kostnad och vi kan inte påverka vare sig beloppet eller antal barn. Detta fortsätter att visas genom en negativ budgetavvikelse inom verksamheten 5681 Gråzonsärenden.
- Inom institutionsvård för barn och unga har kostnaderna successivt minskat senaste åren tack vare verksamhetens medvetna aktiviteter.
- Till följd av fler kontrakterade egna familjehem har kostnaderna per dygn minskat för förstärkta familjehem. Verksamheten för egna familjehem har dock en negativ avvikelse, vilket är ett tydligt resultat av aktiviteterna kopplade till att rekrytera fler egna familjehem. Dock styrs insatsernas utformning av vårdbehovet, vilket är mycket svårt att förutse både gällande slag och volym.
- I dagsläget är två barn placerade enligt LSS.
- Gällande missbruk vuxna är både kostnader och antalet vård dygn lägre/färre än samma period förra året, vilket visar en förändring i den tidigare negativa trenden från början av 2022.

Åtgärd

- Verksamheten fortsätter att arbeta för att ta hem de barn där det finns möjligheter till öppenvård/hemmaplansalternativ, vilket medför minskade kostnader. Metod och arbetssätt kopplat till den målgruppen är främst SofS. Det finns dock utmaningar när det gäller ungdomar som vistas på institution pga. eget beteende, t.ex. missbruk eller kriminalitet.

- Verksamheten fortsätter arbetet att rekrytera fler egna familjehem för att minska antalet placerade på förstärkta familjehem och/eller institution.
- Förändringar i verksamheten Våld i nära relationer förväntas bromsa kostnadsutvecklingen och öka möjligheten till hemmaplansalternativ.
- Utökat samarbete mellan kommunen och Regionen samt polis för att jobba med tidigare insatser inom området Missbruk.
- Inom Missbruk vuxna är det implementerat en tolvstegsgrupp samt en behandlingsform i gruppverksamhet, CRA. Detta är en del av öppenvården där målet är att minska placeringar inom institutionsvården.
- Arbetet med ungdomar och unga vuxna pågår inom ”13-25”-verksamheten. Teamets arbete, förhållningssätt, metod och arbetssätt skall förutom utökat samarbete leda till delat ansvar, erfarenhetsutbyte, tidiga insatser från rätt kompetens och utövare. Det skall med förhoppning leda till minskade kostnader och fler insatser i egen regi.
- Kopplat till Nära vård ser vi att samverkan med Regionen kommer att intensifieras och leda till konkreta förbättringar i samverkan.

Ordinärt boende

Utfall

- Budgetavvikelsen på Ordinärt boende ligger på -4,2 mkr per maj 2023.
- Hemtjänstproduktionens avvikelse är -5,7 mkr och är kopplat till personal. Semesterlöneskulden ligger på -0,1 mkr. Övriga verksamheter, främst områdesstöd, bidrar totalt med 1,6 mkr plus. På områdesstödet beräknas vissa kostnader komma in under senare under året.
- Prognos för helåret 2023 sätts till -9,2 mkr.

Analys

- Personalkostnaderna inom hemtjänstproduktionen kan främst kopplas till svårigheter med schemaläggning i vissa grupper vid sidan av kompetensförsörjningsproblem och korttidsfrånvaro. Arbeta med att möta utmaningarna pågår fortsatt, främst i de hemtjänstgrupper med störst underskott.
- Det föreligger en svår bemanningssituation på Äldrecentrat till följd av konstanta in- och utflyttningar av brukare med omfattande vårdbehov. Enheten har per maj en budgetavvikelse på -0,6 mkr.
- Antalet larm i Nattpatrullen uppgår till ca 25 per natt i dagsläget. Per maj går enheten enligt budget.
- Det är problematiskt att sätta prognosen för hemtjänstproduktionen eftersom statistiken över antalet hemtjänsttimmar tas ut och korrigeras i efterhand, det gör att periodresultatet för senaste månaden justeras i nästkommande månad.
- En av hemtjänstens största utmaningar är att snabbt kunna ställa om personalstyrkan då timmarna minskar, i de flesta grupper märks åtgärderna ekonomiskt men det är svårt att

nå ända fram på kort tid. Den effekten kan förklara delar av underskottet för första kvartalet 2023 då timmarna i februari var låga.

- Hemtjänsten har per maj planerat ut ca 1600 timmar i fast omsorgskontakt. Detta motsvarar ca -620 tkr i budgetavvikelse då lagändringen inte medförde tillskott i budgetram för 2023.

Åtgärd

- Översyn av bemanningsekonomin med fokus att stötta hemtjänstcheferna fortsätter. Flera grupper har slagits ihop under de senaste åren för att i större utsträckning kunna främja samplanering. Norrfjärden och Rosvik slogs ihop från december 2022. Från februari 2023 anställdes samordnare för schemaplanering ute i grupperna för att kunna nyttja personalresurserna mer optimalt.
- Ekonomiuppföljning på enhetsnivå sker varannan månad. Extra fokus ligger på de grupperna med störst underskott. Numera ingår ekonomiuppföljningen för enheterna i en utökad form av uppföljning där fokus kommer att ligga på bemanning, kvalitet och arbetsmiljö tillsammans med ekonomi.
- Översyn av den ekonomiska modellen som används inom hemtjänsten (köp- och sälj mellan biståndsbedömning och verkställighet) för att säkerställa korrekt analys av verksamheten kommer att fortsätta även 2023.

Särskilt boende för äldre

Utfall

- Avdelningen för särskilt boende för äldre har per maj en budgetavvikelse om -1,5 mkr vilket är -1,1 % av periodbudgeten.
- Verksamhetens samtliga boenden (bara husen) har en budgetavvikelse per maj på -4,8 mkr som finansieras med överskottet som ligger på områdesstöd.
- Helårsprognosen sätts till -1,0 mkr.

Analys

- Avdelningen fortsätter att jobba med bemanningsekonomin. Det är fortfarande svårt att få ihop bemanningssituationen då det är fortsatt vikariebrist, vilket kan leda till dyra lösningar.
- I vissa hus kan finnas vårdtunga brukare och det blir då extra behov av personal. Den här kostnadsökningen kan vara svårt att prognostisera och planera.
- Äldreomsorgslyftet ger personalen möjlighet till utbildning där utbildningskostnaderna är finansierade. Dock saknas det i många fall vikarier vilket ger en merkostnad ute i verksamheten i form av övertid.
- Det finns några hus som har haft ett extra tufft läge med kompetensförsörjning, särskilt ute i byarna, exempelvis Roknäsgården, Rosågränd och Norrgården.

Åtgärd

- Vissa boendechefer har slutat och nya har tillkommit, för att få en stabil övergång har vissa chefer gått dubbelt i perioder. Avdelningschef tillsammans med teamledare ser över hur samordningstjänsterna ska fördelas framöver för att bäst underlätta boendechefernas arbete.
- Enhetschefernas arbete tillsammans med Bemanningenheten fortsätter och fokuserar nu på schemagranskning, bemanning mot budget och optimering av vikarietillsättning för att avdelningen ska ha rätt antal personer på rätt tid.

Psykosocialt stöd och daglig verksamhet

Utfall

- Utfallet för hela avdelningen är en budgetavvikelse om -1,9 mkr. Föregående månad var budgetavvikelsen -1,4 mkr. Prognosen för helåret försämras till - 3,6 mkr.
- LSS-gruppboendestäder har en budgetavvikelse på -2,0 mkr, där personalkostnaderna står för hela avvikelsen. En försämring med 0,6 jämfört med föregående månad.
- Psykiatriboendena har en budgetavvikelse på -0,3 mkr, vilket är en försämring med 0,2 mkr sedan föregående månad
- SAVO har en budgetavvikelse på -0,2 mkr vilket är försämring med 0,1 jämfört med föregående månad. Under månaden har kostnaden för en ny maskin påförts resultatet med 150 tkr.
- Daglig verksamhet har en budgetavvikelse på - 0,4 mkr, en försämring med 0,1 mkr jämfört med föregående år
- Boendepatrollen/LSS har en budgetavvikelse på 0,5 mkr vilket beror på tillskott till ny verksamhet som inte startats ännu.

Analys

- Bostad med särskild service LSS har påbörjat året med en negativ budgetavvikelse och avvikelsen är främst inom de boenden med de mest omvårdnadskrävande brukarna där frånvaro alltid måste ersättas med vikarie samt att bemanningen generellt på de boendena är låg. Höga kostnader för sjuklöner och övertid finns inom verksamheten. Vid frånvaro har ordinarie personal varit tvungen att i hög grad arbeta övertid för att täcka frånvaron. Det är mer uttagen semester i år jämfört med samma period föregående år, motsvarande 0,5 mkr i ökade kostnader tom maj. Inom verksamheten finns det några brukare som under perioder varit i behov av dubbelbemanning på grund av patientsäkerhet.
- Inom psykiatriboendena är personalkostnaderna totalt nästan enligt budget, en budgetavvikelse på -0,1 mkr. Boendena på Småstugegränd har dock negativa budgetavvikelser som kompenseras av Linneboendet och Saxofonen som har positiva budgetavvikelser.
- Daglig verksamhet har en negativ budgetavvikelse på 0,3 mkr på personalsidan.

Åtgärd

- Avdelningen fortsätter arbetet med bemanningsstrategi samt översyn av bemanning på gruppbostäder.

Stöd till funktionsnedsatta

Utfall

- Avdelningen för stöd till funktionshindrade har en total budgetavvikelse för perioden om -1,2 mkr.
- Korttidsverksamheten har en positiv avvikelse på 0,7 mkr.
- Semesterlöneskulden uppgår till -0,8 mkr.
- Utfallet för de privata assistansanordnarna blev -0,5 mkr.
- Den egna produktionen av personlig assistans har en budgetavvikelse på -0,4 mkr.
- Helårsprognosen kvarstår på -3,5 mkr.

Analys

- Periodens budgetavvikelse för de privata assistansanordnarna består till stor del på höga sjuklönekostnader, -0,7 mkr för perioden. Sjuklönekostnader för privata assistansanordnare är en kostnad som kommunen enligt lag ska stå för och går inte att påverka.
- Egen produktion, där kommunen är utförare av personlig assistans, har en budgetavvikelse om -0,4 mkr, vilket till stor del beror på övertids/fyllnadstidskostnader som uppgår till -1,4 mkr. Det finns två ärenden där kommunen utför fler timmar än vad Försäkringskassan har beslutat. Ansökan om utökning av tid ligger hos Försäkringskassan.
- Korttidsverksamheten har 0,7 mkr lägre personalkostnader än budgeterat vilket beror på att vi hittills i år haft mindre resurskrävande brukare och mer homogena arbetsgrupper.

Åtgärd

- Verksamheten personlig assistans jobbar fortsatt med arbetet kring bemanningsstrategi och bemanningsekonomi. Att ta nästa steg mot heltidsanställningar är nu påbörjat, och Musikgränd är den första verksamheten där detta påbörjats, vilket skedde i april.
- En del av arbetet med bemanningsstrategi är att minska återopade timvikarier och för att klara detta är målet att anställa resurspersoner inom avdelningen, detta skedde under april månad.
- Korttidsverksamheten arbetar kontinuerligt med att se över kostnader och möjligheter till kostnadseffektiviseringar. De arbetar även jobbar med förbättrade åtgärder kopplat till den psykosociala arbetsmiljön.

§87

Revidering av riktlinjer för privata medel i socialtjänsten

23SNI31

Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten.

I de fall den boende behöver hjälp med sin privata ekonomi ska alltid legal företrädare anlitas. Kommunens åtagande ska begränsas till den boendes direkta behov av kontanter i det dagliga livet, det vill säga fickpengar. Riktlinjerna gäller även i de fall där gemensam hushållskassa förekommer.

Överenskommelse

Överenskommelse om privata medel ska vara skriftlig (kulspetspenna) mellan legal företrädare och personalen vid berört boende.

Överenskommelse om enkelt bolag ska tecknas av de boende/legala företrädare där det förekommer privata medel i form av gemensam hushållskassa och den boende vill delta i den gemensamma hushållskassan. Vid tecknandet ska en blankett som finns vid banker användas. En överenskommelse ska också tecknas där det framgår hur man går tillväga vid inträde i och utträde ur det enkla bolaget och vad pengarna ska användas till. Denna ska även innehålla uppgifter om fördelning mellan matkostnader och övriga kostnader. Vid förändringar ska reglering mot det enkla bolaget göras för att säkerställa att den boende har rätt andel av den gemensamma hushållskassan. Hur reglering för återbetalning ska ske skall framgå i rutinerna för den gemensamma hushållskassan.

Samtliga överenskommelser förvaras inom Socialtjänsten.

Förvaring av privata medel

Den boende ska i första hand ta hand om sin egen ekonomi, där så sker ansvarar den boende själv för sina medel. När den boende har en legal företrädare som ansvarar för ekonomin och kommunens personal har hand om fickpengar ska pengarna alltid förvaras i kassa-/värdeskåp. Tillgång till kassa-/värdeskåpet har endast ansvarig personal. All redovisning ska ske via kassabok med verifikationer.

Bankdosor och koder som hör till den gemensamma hushållskassan ska i förekommande fall förvaras på ett säkert sätt. Observera att bankdosor är personliga för de i personalen som kvitterar ut dessa.

Värdesaker

Smycken, bankböcker och checkhäften ska alltid förvaras av den boende själv. I annat fall måste legal företrädare ta hand om detta.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2011-12-14	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2013-06-12
Redaktör Birgitta Samuelsson		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten		Dokumenttyp Riktlinjer	1 (2)

Avstämning

Personalen avstämmer privata medel ”fickpengar” löpande under året. Vid fulltecknad kassabok ska kassabokens räkenskaper avstämmas och sparas inom Socialtjänsten. Vid varje årsskifte ska en förteckning över de boendes netto skickas till förvaltningsekonom.

Vid avslut (avflyttning/dödsfall) av privata medel ”fickpengar” ska avstämning och reglering av ”fickpengar” göras med legal företrädare/dödsbodelägare, vilken även ska godkänna avstämningen på särskild blankett. Samtliga kassaböcker och verifikat samt godkänd avstämningsblankett sparas inom Socialtjänsten.

När det gäller ett boendes gemensamma hushållskassa ska avstämning ske löpande av ansvarig arbetsledare. Vid varje årsskifte ska uppgift över den gemensamma hushållskassans behållning skickas till förvaltningsekonom.

Gallring och arkivering

Handlingar som rör privata medel, såväl fickpengar som den gemensamma hushållskassan, ska arkiveras inom Socialtjänsten och gallras enligt dokumenthanteringsplan. Alla handlingar rörande privata medel ska förvaras inom socialtjänsten i enlighet med gällande sekretesslagstiftning.

Rutiner

Rutiner för hantering av privata medel ska finnas. Rutinerna ska innehålla nödvändiga blanketter.

Arbetsledare och verksamhetsområdeschef är ansvariga för att upprätta rutiner enligt riktlinjerna avseende den dagliga hanteringen av privata medel. De är också ansvariga för att rutinerna följs.

Förvaltningsekonom ansvarar för att upprätta rutiner avseende internkontroll av privata medel samt att initiera åtgärder där så påkallas utifrån genomförd internkontroll.

Internkontroll

Revision för nämnden görs av förvaltningsekonom helårsvis.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2011-12-14	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2013-06-12
Redaktör Birgitta Samuelsson		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten		Dokumenttyp Riktlinjer	2 (2)

Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten

I de fall den boende behöver hjälp med sin privata ekonomi ska alltid legal företrädare anlitas. Kommunens åtagande ska begränsas till den boendes direkta behov av kontanter i det dagliga livet, det vill säga fickpengar.

Överenskommelse

Överenskommelse om privata medel ska vara skriftlig (kulspetspenna) mellan legal företrädare och personalen vid berört boende.

Samtliga överenskommelser förvaras inom Socialtjänsten.

Förvaring av privata medel

Den boende ska i första hand ta hand om sin egen ekonomi, där så sker ansvarar den boende själv för sina medel. När den boende har en legal företrädare som ansvarar för ekonomin och kommunens personal har hand om fickpengar ska pengarna alltid förvaras i kassa-/värdeskåp. Tillgång till kassa-/värdeskåpet har endast ansvarig personal. All redovisning ska ske via kassabok med verifikationer.

Värdesaker

Smycken, bankböcker och checkhäften ska alltid förvaras av den boende själv. I annat fall måste legal företrädare ta hand om detta.

Avstämning

Personalen avstämmer privata medel ”fickpengar” löpande under året. Vid fulltecknad kassabok ska kassabokens räkenskaper avstämmas och sparas inom Socialtjänsten. Vid varje årsskifte ska en förteckning över de boendes netto skickas till förvaltningsekonomen.

Vid avslut (avflyttning/dödsfall) av privata medel ”fickpengar” ska avstämning och reglering av ”fickpengar” göras med legal företrädare/dödsbodelägare, vilken även ska godkänna avstämningen på särskild blankett. Samtliga kassaböcker och verifikat samt godkänd avstämningsblankett sparas inom Socialtjänsten.

Gallring och arkivering

Handlingar som rör privata medel ska arkiveras inom Socialtjänsten och gallras enligt dokumenthanteringsplan. Alla handlingar rörande privata medel ska förvaras inom socialtjänsten i enlighet med gällande sekretesslagstiftning.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2011-12-14	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2013-06-12
Redaktör Birgitta Samuelsson		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten		Dokumenttyp Riktlinjer	1 (2)

Rutiner

Rutiner för hantering av privata medel ska finnas. Rutinerna ska innehålla nödvändiga blanketter.

Arbetsledare och verksamhetsområdeschef är ansvariga för att upprätta rutiner enligt riktlinjerna avseende den dagliga hanteringen av privata medel. De är också ansvariga för att rutinerna följs.

Förvaltningsekonom ansvarar för att upprätta rutiner avseende internkontroll av privata medel samt att initiera åtgärder där så påkallas utifrån genomförd internkontroll.

Internkontroll

Revision för nämnden görs av förvaltningsekonom helårsvis.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2011-12-14	Giltigt (till och med) tillsvidare	Senast reviderat (dat.) 2013-06-12
Redaktör Birgitta Samuelsson		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för privata medel i socialtjänsten		Dokumenttyp Riktlinjer	2 (2)

§91

**Piteförslag-Samverkan
mellan Piteå kommun
Roknäsgården och
Framnäs folkhögskola**

23SNI26

Samverkan Piteå kommun/ Roknäsgården och Framnäs Folkhögskola

Syfte: Detta förslag togs fram för att skapa fler vikarier till oss här på Roknäsgården. Vi vill att fler människor ska hitta vår verksamhet, få se vad Infjärden har att erbjuda i arbetsväg, visa på allt övrigt vad Öjebyn och Infjärden har att erbjuda och även skapa en god relation med Framnäs folkhögskola och dess USK-utbildning.

Vårt förslag är alltså en samverkan mellan Roknäsgården och Framnäs folkhögskola och i första hand elever som går USK-utbildningen fast även andra elever som kan tänkas vara intresserade och bor på internatet.

Vi vill att de ska arbeta som vikarier och även få en chans till tillsvidareanställning här hos oss på Roknäsgården.

För att detta förslag ska gå i lås och bli mest fördelaktigt för Framnäs eleverna så får de gå på samma schema, vi önskar också att de får tillgång till en av Framnäs bussarna så de kan samåka och tillsammans dela på resekostnaderna. Att de också kan få bo kvar på internatet under sommaren och betala för sig där, är givetvis också en nödvändighet.

Finns det också arbetssökanden från andra orter vore det utmärkt om de också kunde bli erbjudna en plats på internatet under sommaren för att kunna ta del av samma möjligheter.

I vårt förslag bör Piteå kommun erbjuda dessa elever (och kommunens nya vikarier) kompletterande kurser som fattas för att de ska kunna jobba som USK:or här i vår kommun. Som sommarvikarie få tillgodogöra sig praktiken ifrån arbetet och studera samtidigt som, eller efter, arbetet bör vara lockande för de som vill bosätta sig och få en anställning här i vår kommun. En bra chans helt enkelt.

Det finns mycket att se och göra i områdena Öjebyn, Framnäs och Infjärden; allt från naturupplevelser, badplatser, kafé, Handelsträdgård, affärer med både nytt och andrahandsvaror. I vårt förslag kan Piteå kommun stå för låne-/hyrcyklar så att de som vill upptäcka våra fina områden på ett miljövänligt, hälsosamt och härligt sätt enkelt kan få göra det.

Vårt förslag är en chans för Piteå kommun att visa framåtanda, nytänk och verkligen stå för uttrycket "att vara en bra arbetsgivare".

Detta förslag kom sprunget ur frustration över vår sommarssemester och Piteå kommuns brist på vikarier. Vi är många som inte kan tänka oss tre semesterperioder och vill verkligen försäkra oss om att det är vänt och vridet på varje sten i letandet efter möjligheter att få tag på fler vikarier. Detta är vårt bidrag, detta är för oss en möjlig lösning och önskar verkligen att ni beslutsfattare ska se med öppna ögon på detta, ta vårt förslag seriöst och göra allt och lite till för att lösa detta. *Vi vet att tiden är knapp, men finns viljan – finns lösningen.*

/personal på Roknäsgården
genom Jean Häggkvist, Undersköterska Roknäsgården och Anna Bergeman, Undersköterska Roknäsgården

De som får ta del av detta förslag och får samma möjlighet att vara en del av lösningen är:
Eva Börjesson, socialchef Piteå Kommun
Eva Bryggman, enhetschef Roknäsgården
Paulina Nordin, enhetschef Roknäsgården
Bo Olofsson, Rektor Framnäs Folkhögskola

Detta kommer också att lämnas in som Piteåförslag.

§92

Ändring av formulering för beslut av insatsen avlösning

23SNI43

Riktlinjer för anhörigstöd

Inledning

Den 1 juli 2009 förstärktes lagen om anhörigstöd. Regeringspropositionen ”2008/09:82 Personer som vårdar eller stödjer närstående” låg till grund för skärpningen av Socialtjänstlagen.

Socialtjänstens riktlinje stödjer sig på Socialtjänstlagen och Socialstyrelsens vägledning till kommunerna, 2016 Stöd till anhöriga.

SoL 5 kap 10§ ”Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder.”

Bestämmelsen i 5 kap. 10 § SoL omfattar socialtjänstens hela verksamhet. Alla anställda inom socialtjänsten har skyldighet att uppmärksamma anhörigas behov av stöd och att förmedla stödet.

Dessa riktlinjer omfattar det anhörigstöd som avses i ovan nämnda förarbeten, lag och vägledning. Med anhörigstöd menas olika former av insatser som syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta den anhöriges situation. Med anhörig avses den person som på något sätt ger omsorg, vård och/eller stöd. Anhörig kan vara tex. släkt, vänner, grannar och är inte kopplat till om stödet ges sällan eller är mer omfattande. Den som är i behov av hjälp benämns närstående. Riktlinjerna omfattar de insatser som ska underlätta för personer som vårdar och stödjer en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller stödjer en närstående som har funktionshinder.

Mål och syfte

Syftet med att stödja anhöriga är framförallt att minska deras fysiska och psykiska belastning. Den anhöriga kan genom stödet få en förbättrad livssituation samtidigt som risken för egen ohälsa kan minskas. Ett väl fungerande stöd till de personer som vårdar eller stödjer närstående kan leda till att anhöriga orkar vårda och stödja en person under en längre tid än man annars skulle ha gjort.

Målsättning för anhörigstödet i Piteå kommun är att:

- Anhöriga ska få god information och kunskap.
- Anhörigstödet ska ge avlösning/avlastning.
- Anhörigstödet ska vara lättillgängligt.
- Anhörigstödet ska erbjudas i rätt tid.
- All personal inom socialtjänsten ska arbeta i en anhörigstödande kultur, där anhöriga ska känna sig sedda, hörda och delaktiga.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2014-05-14	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2020-11-01
Redaktör Omsorgschef		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för anhörigstöd		Dokumenttyp Riktlinjer	1 (4)

Målgrupper för anhörigstödet i Piteå kommun:

I socialstyrelsens vägledning från 2016 påtalas att man vid uppföljning av bestämmelserna sett att merparten av anhörigstödet har riktats till anhöriga till äldre personer. Det är därför viktigt att lyfta fram att bestämmelsen gäller alla anhöriga som i vardagen ger hjälp i form av vård, omsorg och stöd till närstående i det egna hemmet, oavsett ålder, sjukdomstillstånd eller funktionshinder.

Det kan till exempel omfatta:

- anhöriga till personer med fysisk funktionsnedsättning
- anhöriga till personer med psykisk funktionsnedsättning
- anhöriga till personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning
- anhöriga till personer med långvarig psykisk sjukdom
- anhöriga till personer med långvarig eller kronisk fysisk sjukdom
- anhöriga till personer med missbruks- och beroendeproblematik
- föräldrar till barn under 18 år med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning
- föräldrar till vuxna barn med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning
- vuxna barn till person med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning

Utformning av anhörigstödet

Kommunen kan erbjuda anhörigstöd på två sätt, dels som biståndsbeslut enligt SoL 4 kap. 1§ eller som generell service enligt socialtjänstlagen.

Direkt anhörigstöd

Individuellt inriktade insatser i form av bistånd eller service riktat direkt till den som vårdar. Direkt anhörigstöd kan vara:

- Information
- Enskild rådgivning
- Gruppverksamhet
- Utbildning
- Avlösning
- Samvaron
- Anhörigsammankomster

Indirekt anhörigstöd

Bistånd som är riktat till omsorgstagaren och som även avlastar den anhörige. Indirekt anhörigstöd kan erhållas som biståndsbedömda insatser med stöd av socialtjänstlagen (SoL) eller insatser beviljade med stöd av lag om service för vissa funktionshindrade (LSS), och kan bestå av:

- Hemtjänst
- Personlig assistans
- Kontaktperson
- Ledsagare

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2014-05-14	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2020-11-01
Redaktör Omsorgschef		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för anhörigstöd		Dokumenttyp Riktlinjer	2 (4)

- Dagverksamhet (SoL)
- Daglig verksamhet (LSS)
- Växelvård-Korttidsvistelse
- Boendestöd
- Särskilda boendeformer
- Träffpunkter
- Färdtjänst

Förmedling av utbudet

För att nå anhöriga är det viktigt att lyckas med att förmedla vilka möjligheter och rättigheter som finns till de anhöriga som vårdar närstående. Samtliga medarbetare inom socialtjänsten har därför ett särskilt ansvar för att lämna information om anhängstödet och slussa vidare den anhörige till anhängstödjare eller annan funktion som kan lämna rätt stöd.

Utöver det ska också

- Information om kommunens anhängstöd spridas till medborgare genom uppsökande verksamhet.
- Informationsfolder som beskriver socialtjänstens samlade utbud av anhängstöd finnas tillgänglig.
- Aktuell information ska förmedlas via kommunens hemsida.
- Information ska ges muntligt och skriftligt på olika sammankomster och nätverksträffar som anordnas av socialtjänstens olika verksamheter.
- Frivillig- och intresse organisationer ska få information om anhängstödet och ha tillgång till befintligt informationsmaterial.

Samverkan

I socialstyrelsens vägledning lyfts vikten av samverkan mellan olika huvudmän som viktigt för att ge anhöriga bästa möjliga stöd. Socialtjänsten ska därför samverka i ett så tidigt skede som möjligt med verksamheter inom regionen samt med frivillig- och intresseorganisationer.

Ansvarsfördelning

Förvaltningschef är ytterst ansvarig för förvaltningens verksamhet, inklusive stödet till anhöriga.

Chefer i verksamheten ansvarar för att personalen har kunskap om anhängstödet och att det i organisationen finns möjlighet att bidra till anhängstödande insatser. Samt ansvarar för att rutiner finns för att säkerställa och följa upp anhängstödet inom respektive verksamhet.

Anhängskoordinator - ansvarar för att koordinera, genomföra och utveckla anhängstödet enligt denna riktlinje.

Anhängskoordinator ansvarar också för att planera och genomföra det direkta anhängstödet som handlar om information, enskild rådgivning, gruppverksamhet och utbildning.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2014-05-14	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2020-11-01
Redaktör Omsorgschef	Beslutat av Socialnämnden		
Dokumentnamn Riktlinjer för anhängstöd	Dokumenttyp Riktlinjer		3 (4)

Samtliga medarbetare ska också:

- Målmedvetet arbeta för att anhöriga ska känna sig sedda, hörda och delaktiga.
- Erbjuder anhöriga delaktighet i vården, omsorgen och övriga aktiviteter, om omsorgstagaren så tillåter.
- Ge anhöriga god information och kunskap.
- Erbjuder anhöriga information om avlösning.
- Anpassa anhörigstödet så att det upplevs lättillgängligt och flexibelt.
- Bidra till en anhörigstödande kultur.

Uppföljning/utvärdering

Arbetet med anhörigstöd ska kontinuerligt följas upp och utvärderas för att säkerställa att lagstiftning och vägledning följs samt att anhörigstödet håller en god kvalitet. Anhörigkoordinator ansvarar för att årligen rapportera till socialnämnden hur arbetet fortlöper samt vilka eventuella brister eller behov av förbättringar som uppmärksammas. Socialnämnden ska besluta om revidering av dessa riktlinjer vid behov.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2014-05-14	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2020-11-01
Redaktör Omsorgschef		Beslutat av Socialnämnden	
Dokumentnamn Riktlinjer för anhörigstöd		Dokumenttyp Riktlinjer	4 (4)

§93

Ansökan om bidrag - BRIS

23SN111

Från: Diariet SN <diarietsn@pitea.se>
Till: Diariet SN <diarietsn@pitea.se>
Ämne: VB: Bris ansökan om bidrag
Skickat: 2023-04-21 18:59:06

Hej

Delar upp detta mail på ansökan i 2 mail, då handlingarna inte går i väg från epost brevlådan

Totalt ska det vara 8 pdf-filer

Mail 1 av 2

//Ylva

Från: Margareta Johansson för Kommunledning Officiell brevlåda
Skickat: den 21 april 2023 16:16
Till: Diariet SN
Ämne: VB: Bris ansökan om bidrag

Hej,

Kommunledningsförvaltningens tjänsteberedning överlämnar denna ansökan till Socialnämnden att besluta om.

Med vänlig hälsning
Margareta Johansson
Kommunsekreterare
Internt Stöd
Kommunledningsförvaltningen

Besöksadress: Svartuddsvägen 1
Postadress: 94185 Piteå
Telefon: +46911697042
Webb: www.pitea.se

[Piteå kommun logga](#)

Från: Katja Palovaara <katja.palovaara@bris.se>
Skickat: den 13 april 2023 15:47
Till: Kommunledning Officiell brevlåda <Kommun@pitea.se>
Ämne: Bris ansökan om bidrag

Du får inte e-post ofta från katja.palovaara@bris.se. [Se varför det här är viktigt.](#)

VARNING

: Detta e-postmeddelande kommer från en extern avsändare. Klicka inte på länkar och öppna inte bilagor om du inte känner igen avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Att. Kommunstyrelsen i Piteå kommun

Hej!

Här kommer ansökan om bidrag från vår Petra Elb som är Samordnare institutionellt partnerskap regionalt, på Bris Region Nord.

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn som i såväl vardag som kris erbjuder professionellt samtalsstöd dygnet runt. För mer information om Bris arbete, se bifogat ansökningsbrev.

Bifogat finner ni även bilagor, se bilageförteckning. Hör gärna av er om ni önskar komplettering med något.

Önskar er en fortsatt fin dag!

Vänliga hälsningar,

Katja Palovaara | Administrativ samordnare institutionellt partnerskap och volontärverksamhet
katja.palovaara@bris.se | 073-801 06 88 |
www.bris.se

Integritet på Bris

När du skickar e-post till Bris registreras din e-postadress och innehållet i ditt meddelande i Bris e-postsystem. Läs mer om hur Bris behandlar personuppgifter i vår integritetspolicy på bris.se/personuppgifter eller kontakta oss på personuppgifter@bris.se om du har frågor om Bris personuppgiftshantering. Om du har fått det här meddelandet av misstag, var vänligt kontakta avsändaren och radera sedan meddelandet. All olovlig användning eller spridning av innehållet i detta meddelande är förbjuden.

BILAGOR MED ANSÖKAN FRÅN BRIS REGION NORD 2024

1. Ansökningsbrev 2024
2. Bris årsberättelse 2021 (inkl. verksamhetsberättelse, ekonomisk redovisning, revisionsberättelse)
3. Bris årsrapport 2022 - Osäkra tider – Barns rättigheter i en föränderlig värld
4. Budget 2023 och prognos 2024
5. Bris långsiktiga plan 2021 - 2025
6. Bris stadgar
7. Inbjudan till Bris nätverk
8. Bris material – QR-koder till Bris material såsom Bris skolhandbok, affischer och broschyrer om Bris stöd.

Vänligen notera att Bris årsberättelse för verksamhetsår 2022 (inkl. verksamhetsberättelse, ekonomisk redovisning och revisionsberättelse) publiceras under våren 2023.

Bris – För alla barn alltid

Bris region Nord ansöker härmed om 83 000 kr i bidrag för verksamhetsår 2024

Bris driver den nationella stödlinjen för barn 116 111 som har öppet dygnet runt, året om, via chatt, mejl och telefon. Bris erbjuder även ett fördjupat individuellt stöd, föräldraskapsstöd och gruppstöd för barn genom Brismottagningar. Vi mobiliserar samhället för barnets rättigheter och lyfter barns röster på den politiska agendan. För att fortsätta med vårt viktiga arbete, och möta det behov av stöd som barn och unga har idag, ansöker vi om ekonomiskt bidrag för år 2024.

Bris tar idag emot fler samtal till den nationella stödlinjen för barn 116 111 än någonsin tidigare. Under 2022 har Bris haft 44 420 kurativa kontakter med barn upp till 18 år, vilket är en ökning med 7 procent jämfört med 2021. De vanligaste samtalskategorierna är psykisk ohälsa, familj och familjekonflikter samt våld, övergrepp och kränkningar. Sedan mars 2021 har stödlinjen öppet dygnet runt och 38 procent av kontakterna kommer in mellan kl. 21–09 - tider då det tidigare var stängt.

Allt fler samtal till Bris stödlinje har handlat om samhällets stödinstitutioner, där erfarenheter av brister är återkommande teman, om en orolig omvärld som påverkar framtidstron och en fortsatt ökning av samtal av allvarlig karaktär som självmord, självdestruktivitet, ätstörningar och sexuella övergrepp. Det visar att stödbehoven hos barn som mår dåligt är stora och att skyddet för barn i utsatta situationer behöver stärkas.¹

"Allt jag går runt och tänker på hela dagarna är min oro för framtiden. Känns som mänskligheten är på väg mot sitt slut. Höga elpriser, klimatkris, krig, inflation, osv. Känns som allt händer nu och snart finns vi inte mer." – Ett barn till Bris

Utöver den nationella stödlinjen för barn erbjuder Bris stöd till vuxna med frågor om hur de kan stötta barn i olika situationer: Bris vuxentelefon som har öppet alla vardagar kl. 9–12, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris idrottsledarlinje. Under 2022 startade Bris även en stödlinje där både vuxna och barn kan få stöd på ukrainska. Genom Bris hemsida och sociala medier, erbjuder vi dessutom ett utökat stöd till vuxna genom professionella råd och nya kunskaper.

På Bris Region Nords Brismottagning i Umeå kan familjer och barn som behöver ett fördjupat individuellt anpassat stöd träffa en kurator. Barnet kan också få stöd i kontakten med samhällets andra stödfunktioner. Tröskeln ska vara låg för barn att ta kontakt. Genom mottagningarna erbjuder Bris även gruppstöd till barn i särskilt utsatta situationer, bland annat barn som är placerade i familjehem, barn som förlorat en förälder i suicid, barn som flytt och barn som har föräldrar som dricker för mycket.

Ett viktigt uppdrag för Bris är att mobilisera samhället, sprida kunskap och få fler att ta ställning för barnets rättigheter. För att mobilisera samhället behövs samverkan i barnrättsfrågor. Genom Bris nätverk, vår volontärmobilisering och Bris rapporter möjliggör vi kompetensutveckling och sätter barnrätten på agendan.

¹ Läs mer om Bris stödlinje och vad barn berättar för Bris i vår årsrapport [Osäkra tider – Barns rättigheter i en föränderlig värld](#).

Bris nätverk är Sveriges största barnrättsnätverk och en viktig mötesplats för professionella som arbetar med barn. Idag har nätverket omkring 8000 medlemmar, varav över 1200 i Region Nord, och samlar aktörer inom förskola, skola och idrottsrörelsen såväl som inom socialtjänst, rättsväsende och hälso- och sjukvård kring frågor om barnets rättigheter och livssituation. Under 2023 kommer Bris fortsätta att bjuda in nätverket till kostnadsfria, regionala träffar i aktuella barnrättsfrågor. Varje år bjuder nätverket dessutom in till kostnadsfria webinarium i aktuella barnrättsfrågor.

Bris har dessutom en lång erfarenhet av att utbilda såväl socialtjänst som skola och ideella organisationer. Bris utbildningar och föreläsningar ger fördjupade kunskaper om barnets rättigheter och konkreta verktyg för de som möter barn i behov av stöd. Vi utbildar bland annat i Teaching recovery techniques (TRT) som är en metod för att lära barn att hantera symptom på post-traumatisk stress – där vi under våren 2023 erbjuder kostnadsfria digitala utbildningar i metoden för professionella som möter barn med erfarenhet av krig och flykt.² Vi utbildar även i Barnkonventionen och metoden Expertgrupp barn, Bris metod för barns delaktighet och inflytande. Vi arbetar också med föräldrastöd genom våra utbildningar av gruppleadare i Föräldraskap i Sverige (FÖS).

År 2022 har utmärkt sig genom flera omskakande omvärldshändelser som påverkat och skapat oro hos många, inte minst bland barn. I Bris stödlinje har det bland annat handlat om kriget som plötsligt utbröt i Europa, om barns dåliga mående och ångest över klimatförändringarna och om oro för den uppmärksammade negativa ekonomiska utvecklingen i samhället och dess konsekvenser.

I kristider fyller Bris en viktig samhällsfunktion för barn där vår viktigaste uppgift varje dag är att trygga, lugna och stärka barnets känsla av kontroll. I och med att kriget i Ukraina skapade en oro hos många barn skickade vi under 2022 ut råd för hur man pratar om oro till alla grundskolor i Piteå kommun. Bris har under 2022 dessutom gjort postalt och digitalt utskick av vår skolhandbok "Handbok för samtal i skolan" till alla grund- och gymnasieskolor i Piteå. Det digitala utskicket innehöll, utöver skolhandboken, bland annat kontaktuppgifter till stödlinjen, information om Bris ukrainska stödlinje, information om stöd till barn som drabbas av en förälders eller andra vuxnas drickande och informationsfilmer om Bris stöd till barn och unga.

Sedan 1971 har Bris kämpat för att göra livet bättre för barn i utsatthet, och drivit förändring för ett bättre samhälle för alla barn i Sverige. I tider av oro är det ett uppdrag som är viktigare än någonsin. Genom att göra barns röster hörda arbetar Bris för att stärka barnets rättigheter på alla samhällets arenor.

För att vi ska kunna fortsätta stå upp för barnets rättigheter och stödja barn utifrån barnets behov är varje ekonomiskt bidrag viktigt. Vår förhoppning är att ni vill stötta vårt viktiga arbete – för ett tryggare Piteå för barn!

Vänliga hälsningar

Petra Elb
Samordnare institutionellt partnerskap regionalt
Bris.nord@bris.se

² <https://www.bris.se/om-bris/utbildningar/trt--teaching-recovery-techniques/>

Bris – Barnens rätt i samhället

Bris grundades 1971 och är en **politiskt och religiöst obunden barnrättsorganisation**.

Vår vision är **ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses**.

Vi arbetar för att **stärka barnets rättigheter** genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare genom att **göra barns röster hörda**.

FN:s konvention om barnets rättigheter, **barnkonventionslagen**, utgör grunden för Bris arbete och Bris bidrar med sitt arbete till FN:s hållbarhetsmål i Agenda 2030.

Vår verksamhet **drivs av insamlade medel** och bidrag - vår möjlighet att hjälpa barn står i direkt relation till det ekonomiska stöd vi får.

Bris finns för alla barn och vår ambition är att **alltid möta barn och unga på deras arenor** och erbjuda tillgängligt stöd i den form de efterfrågar.

66 procent av barn som kontaktat Bris säger att de **inte skulle ha pratat med någon annan** om de inte kontaktat stödlinjen.
- Endast **15 procent** säger att de skulle ha pratat med **en annan professionell kontakt**.

BRIS

ÅRSBERÄTTELSE 2021

BRIS 50 ÅR!
FÖR ALLA BARN, ALLTID

Dygnet runt, året om, online och
irl. Bris finns för alla barn, där
och när de behöver det.

INNEHÅLL

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

SIDA 4

INLEDNING

Bris engagerar, 4
 Det här är Bris, 6
 Ett halvt sekel för barnets rättigheter, 8
 Stöd dygnet runt och Brismottagningar i fem städer, 14
 Intervju med Erling Perssons Stiftelse, 16
 Bris långsiktiga plan 2021-2025, 18
 Vision och syfte, 20

SIDA 22

STÖDJA

Intro, 22
 Intervju med Luisa Torres Morales, nattkurator, 24
 Premiär för Brismottagningar på fem orter, 26
 Stöd till barn - via vuxna, 28

SIDA 30

MOBILISERA

Intro, 30
 Intervju med Göran Ekberg, volontär, 32
 Bris internationella samarbete, 34
 Intervju med Egmont Fonden, 36
 Intervju med Alicia Lindmark och Daniella Nedelcheva, medlemmar, 38

SIDA 40

PÅVERKA

Intro, 40
 Första året med pandemin - Bris årsrapport 2020, 42
 Vad gör du om ett barn far illa?, 44
 En god och sammanhållen nära vård för barn och unga, 46
 "Var det mitt ansvar?", 48

SIDA 50

INSAMLING

Intro, 50
 Insamlingsåret som gått, 52
 Intervju med Astra Zeneca, 54
 Intervju med Volkswagen, 55
 Intervju med Backemarks, 56
 Intervju med Expo Avenue, 57

ÅRSREDOVISNING

Förvaltningsberättelse
 Revisionsberättelse

EFFEKTRAPPORT

BRIS

bris.se
 info@bris.se
 Swish: 9015041
 Pg: 901504-1

Redaktör: Johanna Lagerfors, OTW
Text: Johanna Lagerfors, OTW
Formgivare: Andrea Brandin, OTW
Illustrationer: Elin Svensson

Barnen på bilderna på sidorna
 2, 20, 25, 29 och 53 har ingen
 koppling till innehållet i texterna.

BRIS SAMHÄLLSVIKTIGA VERKSAMHET BEHÖVS

2021 var det 50 år sedan som två kvinnor, Gunnel Linde och Berit Hedeby, bestämde sig för att det fick vara nog. De grundade Bris, utifrån den då radikala idén att vuxna inte skulle slå sina barn för att uppfosta dem. Under ett halvt sekel har Bris funnits där för barn som far illa, lyssnat och gjort barns röster hörda, och nu kan vi blicka tillbaka på ett historiskt år på Bris.

Den 15 mars 2021 klockan 9 öppnade nämligen Bris stödlinje – för att aldrig mer stänga. Efter flera års förberedelsearbete kan Bris nu hålla öppet i chatt och telefon dygnet runt, året runt, för alla barn som behöver en vuxen att prata med.

En annan milstolpe under 2021 var öppnandet av våra fem Brismottagningar – i Stockholm, Malmö, Göteborg, Linköping och Umeå. Hit kan barn och familjer komma och träffa en kurator för stöd i utsatta situationer.

Både dygnet runt-öppet stöd och Brismottagningar är sådant som barn själva har efterfrågat från Bris, och som vi nu är otroligt glada och stolta över att kunna erbjuda. Det hade aldrig varit möjligt utan flera viktiga samarbetspartners som stöttar vår stödverksamhet.

Efter 50 år är Bris starkare och mer synliga än någonsin. Under året som gått har vi tagit emot tiotusentals samtal från barn och unga, och stöttat dem under dygnets alla timmar. Vi har utvecklat flera strategiska samarbeten med myndigheter för att utveckla samhällsinformation riktad till barn och unga. Vi har suttit med i flera expertgrupper och nätverk och påverkat för ett bättre samhälle för barn, och mycket annat.

Pandemin har synliggjort att Bris samhällsviktiga verksamhet behövs och visat hur viktigt det är med tillgängligt stöd för barn och unga. Men den har också

lett till att Bris fått pröva sig fram och hitta nya sätt för organisationen att samlas. I maj 2021 höll Bris en digital kongress, som trots att vi inte kunde ses fysiskt ändå lämnade oss med en varm känsla av gemenskap och samhörighet. Och nu börjar vi återigen kunna samla medlemmar och volontärer, och träffa människor och sprida information om Bris verksamhet, samtidigt som

vi behåller alla viktiga lärdomar som gjort att vi kunnat nå ut bredare i hela landet.

Att vi når ut i hela landet och kan ta vara på alla engagerade människor och våra ideella krafter är viktigt, för vi behöver bli fler som kämpar för barns rätt till en trygg uppväxt, till en god hälsa, till jämlika uppväxtvillkor och till att bli lyssnade på och tagna på allvar. Vi vill passa på att tacka alla

Bris engagerade medlemmar, förtroendevalda, givare och partners för att vi tillsammans gör skillnad för barn, varje dag, året runt, dygnet runt.

”Under året som gått har vi tagit emot tiotusentals samtal från barn och unga, och stöttat dem under dygnets alla timmar.”

Annabella Kraft

Annabella Kraft,
ordförande Bris

Magnus Jägerskog

Magnus Jägerskog,
generalsekreterare Bris

Bris kongress 2021: ”För alla barn, alltid”

Bris senaste kongress hölls digitalt den 29 maj 2021. Kongressen som anordnas vartannat år är Bris högsta beslutande organ.

Modiga, beslutsamma och med en stor vilja att förändra – så kan Bris medlemmar beskrivas. I ett halvt sekel har medlemmarna engagerat sig och kämpat för att förändra barns och ungas situation till det bättre.

Under kongressen i maj 2021 samlades organisationen för att blicka framåt. – Såväl kongressombud som motionärer har under kongressen visat att det finns ett stort engagemang för folkrörelsen Bris, med en hög ambitionsnivå och en stark vilja att skapa ett bättre samhälle för vartenda barn i landet, säger Annabella Kraft som är omvald ordförande för Bris styrelse.

Under kongressen antogs en ny långsiktig plan, ”För alla barn, alltid”, som klargör Bris fokus de kommande fem åren. Bris ska arbeta aktivt för att nå ut till alla barn i landet och Bris kunskaps- och påverkansarbete ska särskilt fokusera på frågor om barns utsatthet för våld och förtryck, barns psykiska ohälsa samt ojämlika uppväxtvillkor som idag präglar Sverige.

En viktig del i den långsiktiga planen handlar om att öka barns deltagande och inflytande, både i samhället och i den egna rörelsen. På kongressen togs därför beslut om att underlätta för barn att bli medlemmar i Bris, och att Bris aktivt ska arbeta för en sänkt rösträttsålder. Vidare togs beslut om att jobba för ökad kunskap om utsatthet bland de allra yngsta barnen, mellan 0 och 6 år.

Bris nästa kongress hålls 2023 i Göteborg.

Om du inte hade pratat med Bris, vem hade du pratat med då?

66%

säger att de inte hade pratat med någon.

92%

har en positiv upplevelse av att ha pratat med Bris.

93%

kan tänka sig att ta kontakt igen.

Resultaten är baserade på 807 enkätsvar från en undersökning på bris.se under 2021

41 667

stödande kontakter under 2021. Det är fler än någonsin!

DET HÄR ÄR BRIS!

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Bris står upp för barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka politiker och beslutsfattare för att skapa ett bättre samhälle för barn, där barnets rättigheter tillgodoses.

VI LOVAR VARJE BARN:

Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.

Att Bris är till för alla barn alltid.

Att ett barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.

Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.

HISTORIK

Bris (Barnens Rätt i Samhället) grundas den 1 september 1971. Det sker efter att en treårig flicka i en förort till Stockholm blivit ihjälslagen av sin styvpappa. Händelsen väcker starka reaktioner och barnboksförfattaren Gunnel Linde och journalisten Berit Hedeby ber engagerade vuxna om stöd för att stärka barnets rättigheter.

Bris första mål är att Sverige ska få ett förbud mot barnaga. Organisationen bemannas inledningsvis av frivilliga "fallmammor" och börjar tidigt agera mellanhand gentemot sociala myndigheter och rättsväsende.

1979 får Sverige en lag mot barnaga. Den är världsunik.

1980 startar barnens hjälptelefon som ett direkt stöd till barn och unga.

1989 får Bris ett gemensamt nationellt nummer som är anonymt och gratis för barn att ringa till.

1989 börjar också FN:s barnkonvention att gälla, den 20 november.

2001 börjar allt fler barn mejla Bris kansli – Bris mejlen startar för att möta behovet.

2003 är Bris en av grundarna till CHI, Child Helpline International, som är en internationell paraplyorganisation för stödlinjer runtom i världen.

2004, efter flodvågskatastrofen, startar Bris stödgrupper för barn och unga som drabbats. Det blir startskottet för utvecklingen av Bris gruppstöd till barn i särskilt utsatta situationer.

2007 startar Bris chatten.

2010 döps Barnens hjälptelefon om till Bris 116 111. Europakommissionen reserverar numret för organisationer med kunskap och resurser att ge barn professionellt stöd.

2016 startar Bris nätverk – mötesplatsen för barnets rättigheter. Det samlar professionella som jobbar med barn och ger möjlighet till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte.

2021 är ett historiskt år för Bris: folkrörelsen fyller 50 år och samtidigt utökar Bris till dygnet runt-öppet i stödlinjen och utvecklar ett nära stöd via Brismottagningar.

2020 blir barnkonventionen svensk lag.

ETT HALVT SEKEL FÖR BARNETS RÄTTIGHETER

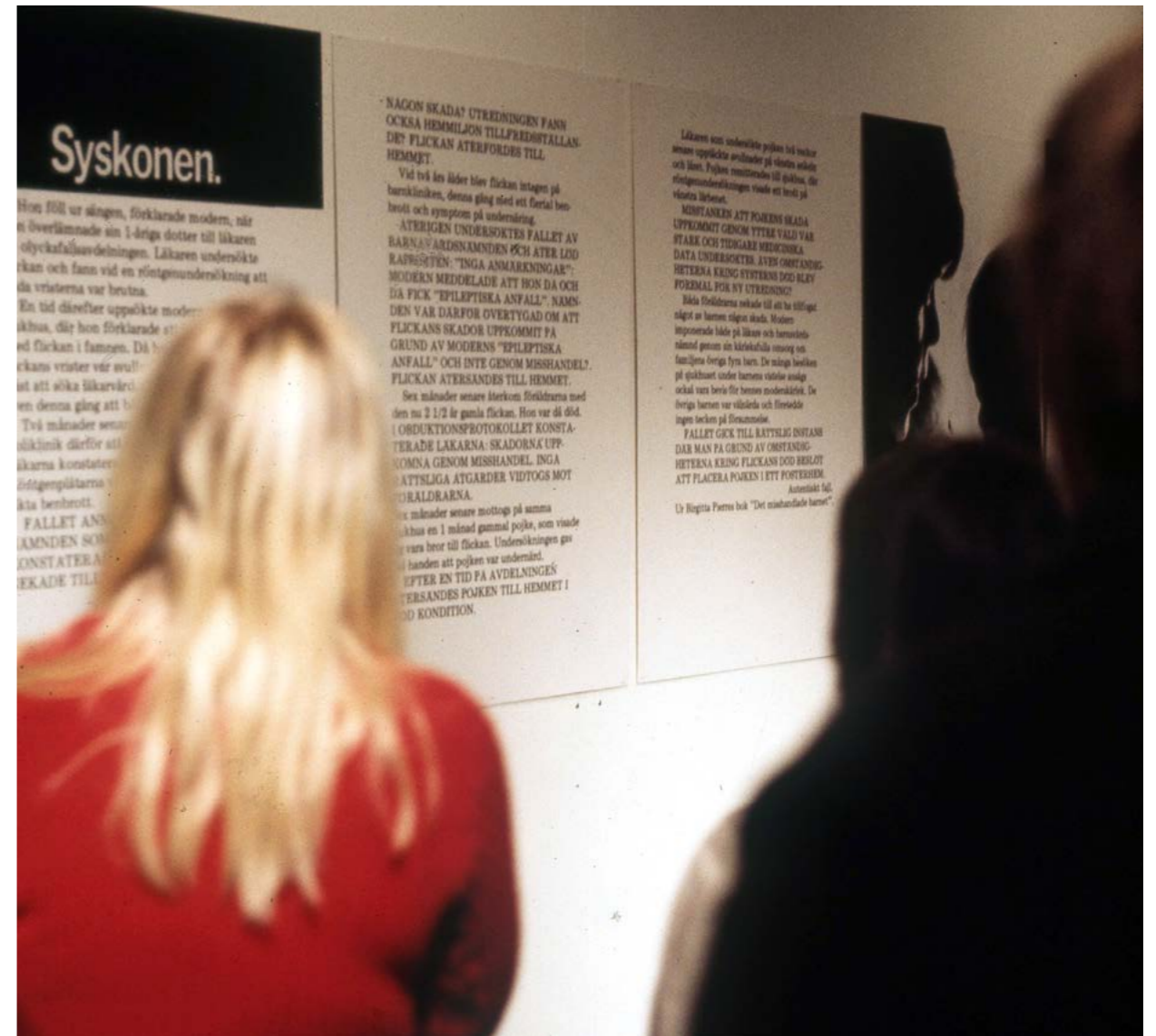
2021 är det ett halvt sekel sedan Bris grundades som en reaktion på vuxnas våld mot barn. Sedan dess har det skett en enorm utveckling av barnets rättigheter i Sverige och världen. Men barn far fortfarande illa, varje dag, och mycket arbete kvarstår. Det här är historien om hur agan som uppfostringsmetod kom att förbjudas i Sverige. Det är också en berättelse om Bris, som varit en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer i ett halvt sekel.

Våren 1971 upprördes hela Sverige när ett mycket grovt fall av barnmisshandel uppmärksammades i medierna. En treårig flicka misshandlades till döds av sin styvpappa i Stockholm. Många reagerade kraftigt på att samhället misslyckats med att skydda henne och händelsen gav upphov till en intensiv samhällsdebatt.

Två av dem som reagerade var journalisten Berit Hedeby och barnboksförfattaren Gunnel Linde, som ville förändra samhällets brister och åskådliggöra vad misshandel gör med ett barn. Tillsammans arrangerade de en uppmärksammad fotoutställning på Kulturhuset i Stockholm. Den visade starka bilder från rättsläkarstationer och var tänkt som en chockstart för en viktig, kraftfull och nödvändig opinionsbildning mot barnaga. Efter bara några dagar hade ett hundratal personer visat intresse för att hjälpa till i kampen, och den 1 september

1971 kallades de samman. Aktionsgruppen Bris – Barnens rätt i samhället – var bildad.

Det skedde stora samhällsförändringar i Sverige under åren runt 1970-talet. Jämställdhetsrörelsen som hade satt fart under 1960-talet och polariserat politiken blev en viktig språngbräda för diskussioner som också handlade om barnets rättigheter. Men otydligheten kring begreppen aga och misshandel var ett enormt problem i Sverige vid den här tiden. Det fanns en vida spridd uppfattning om att aga var en nödvändig del av en god uppfostran, och även på hög politisk nivå talades det om att "aga inte har något med våld att göra". Motståndarna till ett agaförbud uttryckte att föräldrar måste få bestämma över sina egna barn och att aga är en "viktig del av vår kultur". Dessa argument upprörde Bris, som var långt ifrån den enda, men definitivt en av de starka och tydliga rösterna som

1971
Utställningen får stort genomslag och gör att många börjar se aga för vad det är: våld.

hördes i debatten. 1977 presenterade Bris ett förslag till lagstadgat förbud mot ”kroppslig bestraffning och kränkande behandling”. Frågan engagerade också socialdemokraten Birgitta Dahl, som skrev en motion om förbud mot barnaga i riksdagen.

1979 antog Sverige, som första land i världen, en unik lag som förbjöd barnaga. På läktaren satt Bris grundare Gunnel Linde, som beskrivit att hon kände för att räcka lång näsa till alla dem – och det var många – som argumenterat för alla föräldrars rätt till ”kärleksfull barnaga”. Det finns inget kärleksfullt i våld, och äntligen hade opinionsarbetet också fått genomslag i lagen. Förbudet mot barnaga gav de grå nyanser som präglat frågan nya, skarpa kontraster. Svart mot vitt. Våld mot barn är alltid fel. Antiagalagen var en viktig milstolpe som fick efterverkningar i många andra länder, och som banat väg för en förändrad syn på barn, barnets rättigheter och de konsekvenser som våld leder till. Den blev en ny plattform för barnrättsorganisationer och andra att stå på och använda i det förebyggande arbetet.

Samma år som antiagalagen antogs i Sverige lade Polen fram ett förslag i FN om en särskild konvention om barnets rättigheter. Det tog tio år från idé till beslut, men de långa förhandlingarna var inte förgäves. När ”Konventionen om barnets rättigheter” antogs i DN:s generalförsamling den 20 november 1989 röstade alla länder för. Beslutet var historiskt. Konventionen skapades för att definiera vilka rättigheter som borde gälla för varje enskilt barn i hela världen, och blev den enskilt viktigaste globala åtgärden för barnets rättigheter.

1990 ratificerade Sverige barnkonventionen och samma år blev Ingvar Carlssons socialdemokratiska regering initiativtagare till det första barntoppmötet i FN, som hölls i New York i september samma år. Idén till mötet kom från Lisbeth Palme, som diskuterat saken med Ingvar under en middag. Toppmötet samlade 71 stats-

chefer från hela världen och bidrog till att många länder skrev under konventionen.

Under åren som följde efter barnkonventionens tillblivelse utvecklades också Bris arbete. Om de första åren hade handlat om att skapa opinion för barnrättsfrågor i Sverige låg ett stort fokus nu på att påverka själva strukturerna. Bris identifierade ett behov av en röst för barn på myndighetsnivå för att kunna förändra inifrån, och 1993 blev Bris kanslichef Louise Nordenskiöld, då Sylwander, Sveriges första barnombudsman. Frågor som blev viktiga under 1990-talet var bland annat skolans ansvar för att motverka mobbning och barns rätt att komma till tals i ärenden som rörde vårdnad och umgängesrätt. Synen på våld breddades också under den här tiden, till att utöver fysisk misshandel också handla om vad psykisk misshandel, vanvård och brist på omsorg kan innebära för det enskilda barnet.

”Ingen period i historien har betytt mer för barnets rättigheter än det senaste halvsekle.”

Ingen period i historien har betytt mer för barnets rättigheter än det senaste halvsekle. Från att barn betraktades som familjens tillhörighet och barndomen som en transportsträcka till vuxenlivet, ses barn idag i större utsträckning som kompetenta och bärare av egna rättigheter. Men trots de enorma steg framåt som tagits för barnets rättigheter, återstår mycket arbete. Sverige är på många sätt ett bra land att växa upp i, men inte för alla barn, och inte alltid. De globala målen i Agenda 2030 ska ha uppnåtts om bara några år och vi befinner oss ännu bara i början av vägen mot att uppfylla dem. →

GRÅT INTE ENSAM.

Barnens Hjälptelefon
020 91 00 91

De kan ringa mellan 10.00 – 20.00 alla vardagar. Bris betalar samtalet. Vi är en ideell förening som hjälper utsatta barn. Respektens alltid ett ovanstående telefonsnummer är till för barnen enskilt.

Bris, Barnens Hjälp i Stockholm, Göteborg, Uppsala, Örebro, Malmö, Västerås, Östergötland.

1989
Barnens hjälptelefon gav barn i Sverige en egen kanal att vända sig till för att få stöd.

”När jag blir stor ska jag slå min pappa”

En liten flicka
Flickan fick sin pappa slå. Hon var
hundra år gammal när hon blev till.
Efter en
Hon blev
När hon blev till
Hon blev till
Hon blev till
Hon blev till
Hon blev till

BRIS
Barnens Hjälp i Stockholm, Pg 154666-2

1989
För varje år ringde fler och fler barn och berättade hur de hade det.

Ett viktigt steg skedde 2018, när Sveriges riksdag fattade det historiska beslutet att göra barnkonventionen till svensk lag. Den började gälla den 1 januari 2020, och markerar ett viktigt skifte: arbetet handlar inte längre om att ge barn rättigheter – de finns redan. Nu handlar det om att brett i samhället implementera barnkonventionen och se till att rättigheterna tillgodoses.

I 50 år har barn och unga anförtrott Bris sina innersta tankar, känslor och svåra upplevelser. Samtalen visar att den psykiska ohälsan bland unga i Sverige är utbredd, och att ojämlika uppväxtvillkor gör att en del slås ut tidigt, vilket får katastrofala konsekvenser. Detta måste förändras. Insatser inom flera områden behövs för att se till att varje barn får möjlighet att leva ett bra liv. Och kampen för att nå dit pågår dygnet runt, året om.

Ett halvt sekel efter grundandet är Bris fortfarande en kraftfull organisation som arbetar otåligt och outtröttligt för att skapa en bättre värld för barn. Folkrörelsen har vuxit sig starkare och mobiliserar idag samhällets aktörer för att belysa barns situation och livsvillkor. Aldrig tidigare i historien har Bris synts och hörts mer än idag, eller förmedlat mer kunskap till beslutsfattare. Aldrig har Bris gett stöd till fler barn, än nu.

Den 15 mars 2021, klockan nio på morgonen, öppnade stöddinjen för att aldrig mer stänga. Möjligheten att alltid hålla öppet är en gigantisk milstolpe och ett viktigt steg för det som är kärnan i Bris, då som nu: Att finnas till för alla barn, där och när de behöver det.

”Ett halvt sekel efter grundandet är Bris fortfarande en kraftfull organisation som arbetar otåligt och outtröttligt för att skapa en bättre värld för barn.”

Tips!

I boken "Barnets mänskliga rättigheter under ett halvt sekel" kan du läsa om Bris historia, och framför allt om hur barnets mänskliga rättigheter har utvecklats i Sverige och globalt under de senaste 50 åren.

I boken intervjuas bland andra Birgitta Dahl, som var en av dem som såg till att Sverige som första land i världen fick en lag mot barnaga, Ingvar Carlsson som var initiativtagare till det första barntoppmötet i FN, Thomas Hammarberg som var med och utformade FN:s barnkonvention och H.M. Drottning Silvia, som har lång erfarenhet av att arbeta för barnets rättigheter. Även Zlatan Ibrahimovic, Zara Larsson och Charlotte Kalla med flera berättar om sitt engagemang för Bris.

Beställ boken på bris.se!

”

**BARN OCH VUXNA
STÅR ENADE
FÖR ATT TILLSAMMANS
ARBETA FÖR ETT SAMHÄLLE SOM ÄR
BRA FÖR BARN ATT VÄXA UPP I.
ETT SÅDANT SAMHÄLLE
ÄR OCKSÅ BRA
FÖR VUXNA ATT LEVA I.**

STÖD DYGNET RUNT OCH MOTTAGNINGAR I FEM STÄDER

Under 2021 lanserade Bris två stora och efterlängtade nyheter. Den nationella stödlinjen 116 111 blev tillgänglig dygnet runt och Bris erbjuder numera också möjlighet för barn och unga att träffa en kurator, på mottagningar i fem städer.

Den 15 mars 2021 var ett historiskt datum. Då öppnade den nationella stödlinjen 116 111 för att aldrig med stänga. Genom att hålla öppet dygnet runt i chatt och telefon kommer Bris nu att kunna erbjuda barn och unga stöd i att hantera oro, ångest och svåra situationer, oavsett när behovet av stöd uppstår. För många barn försvinner möjligheten till hjälp när samhällets stödfunktioner stänger, och därför fyller Bris nu en viktig lucka.

– Vi öppnade vår första stödlinje för barn 1980 och vi vet hur viktigt det är för barn att kunna få stöd i sin livssituation. Barn har själva efterfrågat att vi ska hålla öppet dygnet runt och det känns därför väldigt bra att vi från och med nu kan göra det, säger Magnus Jägerskog, generalsekreterare Bris.

Arbetet med att utöka Bris öppettider påbörjades i juni 2019 då Bris beviljades stöd från Allmänna arvsfonden med nästan tolv miljoner för projektet Trygg på natten.

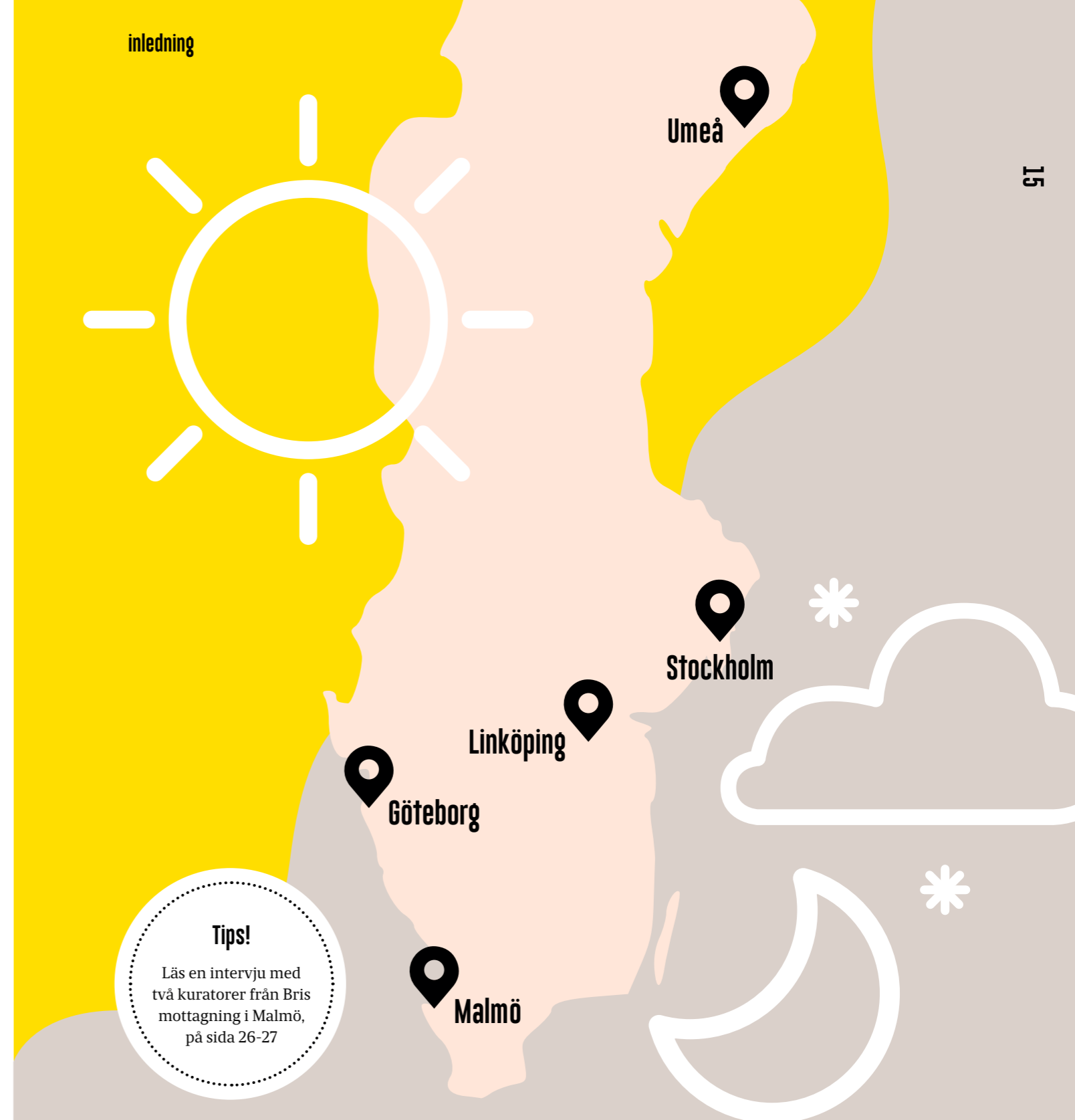
– Att Sverige får en nattöppen stödlinje för barn är mycket angeläget. För oss är det särskilt glädjande att se att barns och ungas egna tankar, behov och förväntningar har varit ledande för Bris arbete med att utveckla detta, säger Håkan Ceder, ordförande för Allmänna arvsfonden.

Sedan dess har flera ytterligare partners tillkommit och möjliggjort att Bris kan hålla öppet dygnets alla timmar.

– Alldeles för många barn och unga mår dåligt, och det är viktigt att det finns lättillgängligt stöd alla tider på dygnet. Vi är glada att kunna bidra till att Bris nu får möjlighet att göra skillnad för fler barn, säger Klas Bergling som representerar Tim Bergling Foundation.

Precis som på dagen handlar stödet nattetid om att lyssna, stötta och stärka barnet i att hantera sin situation. På natten finns dock ett större fokus på att hitta strategier för att göra det lättare i stunden, och komma till ro. Om det behövs kan barnet boka in ett uppföljningssamtal med en kurator på dagen. Om barnet befinner sig i en akut utsatt situation kan Bris hjälpa till att ta kontakt med exempelvis SOS alarm eller socialjour.

Ibland har barn behov av att träffa en kurator ansikte mot ansikte, och det kan de göra tack vare Bris mottagningar som öppnat i fem städer under 2021: i Stockholm, Malmö, Göteborg, Umeå och Linköping. Stödverksamheten på mottagningarna vänder sig till barn och unga i särskilt utsatta situationer. Det kan till exempel vara barn som bor i familjehem, som har en förälder med ett beroende eller psykisk ohälsa, barn som lever med våld eller som varit med om krig eller flykt.

Tips!

Läs en intervju med två kuratorer från Bris mottagning i Malmö, på sida 26-27

På varje Brismottagning arbetar kuratorer som tillsammans med barnet kan hitta sätt att förändra det jobbiga. Det kan vara genom individuella samtal, genom familjesamtal eller att de som arbetar på Brismottagningen kan följa med barnet på möten med till exempel socialtjänsten, skolan eller sjukvården. Det kan också handla om att hjälpa och guida barn vidare till rätt insatser utifrån barnets behov. På Brismottagningar erbjuds professionellt stöd, men inte vård eller behandling.

Sedan tidigare erbjuder Bris även gruppstödsverksamhet runt om i landet för barn och familjer där de kan

träffa andra som har liknande erfarenheter. Även denna verksamhet kommer att utgå ifrån Brismottagningarna framöver. Att få stöd via Bris är frivilligt och gratis för barnet.

– Vi vill rikta ett stort tack till våra samarbetspartners. Den här verksamhetsutvecklingen har möjliggjorts med finansiellt stöd från Erling-Perssons Stiftelse, och utformningen av Brismottagningarna har gjorts med stöd från Ikea. Tack vare detta kommer fler barn att få tillgång till professionellt stöd, säger Sofia Grönkvist, enhetschef Stöd och Utbildning vid Bris.

”VERKA FÖR DET ENSKILDA BARNET OCH STRÄVA EFTER ATT FÖRBÄTTRA VÄRLDEN FÖR ALLA BARN”

Erling-Perssons Stiftelse har stöttat Bris i flera år och är en av finansiärerna bakom Brismottagningarna som öppnade under 2021. Forskningssekreterare Ylva Linderson berättar om samarbetet.

→ **Varför väljer ni att stötta Bris?**

– Bris är en aktör inom barnrättsvärlden som vi har stort förtroende för. Barn och unga är ingen homogen grupp och Bris möter den unga personen där den befinner sig, vare sig den är nio eller fjorton år, stressad över skolan eller ledsen för att vuxna sviker. Genom tusentals samtal med barn på barns initiativ har Bris stor kunskap om barns mående, och Bris undersöker också systematiskt miljöfaktorer runt barnet. Hur mår barn i idrottsrörelsen? Vad betyder skolan och förskolan för nyanlända barn? Hur påverkas barn av våld i hemmet? I sina rapporter om frågeställningar som de här har Bris satt ljuset på många brännande ämnen med betydelse för barns och ungas mående. Att verka för det enskilda barnet och samtidigt sträva efter att förbättra världen för alla barn genom att öka vår samlade kunskap, det tillvägagångssättet tror vi har stor kraft.

Hur har stödet sett ut under 2021?

– Vi vet genom det arbete som Bris och andra barnrättsaktörer gör att behovet av stöd till barn och unga många gånger är större än tillgången. Samtidigt vet vi också att stödbehoven kan se väldigt olika ut; någon behöver bli lyssnad på medan någon annan behöver hjälp att hitta rätt i samhället. Genom stiftelsens donation på 6,5 miljoner kronor till Bris nya initiativ, Brismottagningar, hoppas vi bidra till att fler barn och unga får tillgång till ett mer individanpassat stöd som kan komplettera andra stödformer.

”Vi hoppas att Brismottagningarna ska kunna fånga upp barn och unga innan det gått så långt att de hamnat i hopplöshet eller uppgivenhet.”

Vilken funktion tror ni att Brismottagningarna kommer att fylla?

– Vi hoppas att Brismottagningarna ska kunna fånga upp barn och unga innan det gått så långt att de hamnat i hopplöshet eller uppgivenhet. Att stödet från kompetenta och respektfulla vuxna både ska kunna bidra till att göra samhället mer begripligt för unga, och rusta dem för livets upp- och nedgångar.

Har ni stöttat Bris tidigare?

– I samband med att ett stort antal ensamkommande unga flyktingar kom till Sverige under 2015 och 2016 var Bris en av de kunskapspartners som stiftelsen kontaktade för att försöka förstå vilka behov den här på olika sätt utsatta gruppen hade, och har. Detta utmynnade i ett projekt som drevs av Bris, ”Tillsammans för barn som flytt”, med stöd från stiftelsen. Projektet riktade stödinsatser direkt till ensamkommande men sammanställde, i samarbete med forskare och andra barnrättsexperter, också en kunskapsöversikt om utsattheten i gruppen. Under coronapandemin såg Bris snabbt en kraftig ökning av barns behov av kontakt i alla sina kanaler. Stiftelsen gjorde då en donation för att förstärka Bris reguljära stödverksamhet under 2021.

BRIS FOKUS FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR BARN

På Bris kongress 2021 antogs en ny långsiktig plan, "För alla barn alltid", som beskriver hur Bris ska arbeta för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Det är den första planen i en ny 50-årsperiod och ett svar på barns livssituation idag.

Att ha en stark regional närvaro

Ett aktivt regionalt arbete är avgörande för att Bris ska kunna göra skillnad för barn i hela Sverige. I det regionala arbetet ska Bris vara en närvarande aktör för att mobilisera medlemmar, civilsamhälle, kommuner och regioner för att stå upp för barnets rättigheter. Under perioden ska den regionala närvaron fortsätta att växa.

Att finnas där barn finns

Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Vi ska också nå ut till fler grupper av barn som idag inte får stöd. Bris ska fortsätta att vara relevanta och närvarande i frågor som är viktiga för barn. Vi ska fortsätta utvecklas digitalt och bli ännu mer tillgängliga. Vi finns inte bara dygnet runt utan också där barn finns.

Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter

Att barnkonventionen är svensk lag innebär ett nytt kapitel i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Bris ska bistå med kunskap, driva politisk påverkan och kämpa för att varje barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. Att barn erkänns som rättighetsbärare och får komma till tals. Bris ska vara en outtröttlig röst för barnets mänskliga rättigheter och ha särskilt fokus på frågor om att förbättra barns psykiska hälsa, arbeta för ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Ett prioriterat område är också att utveckla Bris arbete för de yngsta barnen (0-6 år). Bris ska arbeta för barnkonventionens fulla genomslag i samhället.

"Bris ska vara en outtröttlig röst för barnets mänskliga rättigheter."

Att finnas till för alla barn alltid

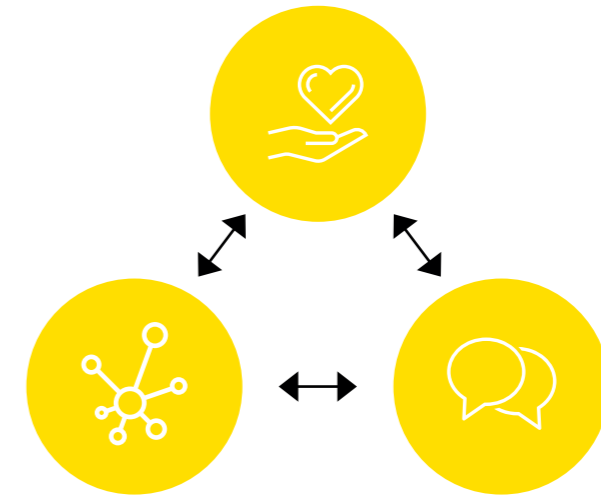
Barn har rätt till stöd och skydd. Därför ska Bris finnas för alla barn alltid. Det innebär ett öppethållande dygnet runt i 116 111. Det innebär ett utvecklat och fördjupat stöd för barn i utsatta situationer genom etableringen av mottagningar regionalt. Satsningen innebär också ett stärkt stöd till nätverket runt barnet. Bris ska arbeta för att bredda stödverksamheten och nå fler barn än någonsin tidigare.

Att vara en inkluderande rörelse

Bris är en inkluderande rörelse för barn och vuxna. Tillsammans är vi en stark och pådrivande kraft för barnets rättigheter. Bris ska ge möjlighet att engagera sig och delta i kampen för ett bättre samhälle för barn, som medlem, volontär, givare och partner. Vi ska stärka barns möjlighet till deltagande i det demokratiska samhället och sänka trösklarna för medlemskap i Bris. Genom att vi går samman, blir starkare och när fler åstadkommer vi en förändring tillsammans.

VISION & SYFTE

ATT BARNETS RÄTTIGHETER TILLGODOSES

Stödja

Alla barn kan vända sig till Bris professionella stödverksamhet, för stöd utifrån barnets behov. Det gäller barn som mår dåligt, är ensamma, mobbade, rädda, utsatta för övergrepp eller barn som bara behöver prata med en vuxen. Bris stöttar barn på många olika sätt, till exempel genom telefon, chatt, mejl och webbforum, samt genom gruppstöd till barn och familjer. Genom vår vuxentelefon ger vi också stöd till vuxna – till exempel föräldrar, idrottsledare och professionella – i frågor som rör barn.

Mobilisera

Över 6100 medlemmar, nästan 250 volontärer och fem förtroendevalda regionråd är med i kampen för en bättre barndom. Bris nätverk är Sveriges största mötesplats för barnrättsfrågor och möjliggör dialog, erfarenhetsutbyte och samverkan mellan professionella från olika delar av samhället. I slutet av 2021 samlade nätverket över 6400 personer, som deltar i nätverksträffar och delar kunskap och erfarenheter i våra fem regioner.

Påverka

Bris påverkar samhället! Alla barn har rätt att få sina röster hörda. En av Bris viktigaste uppgifter är att lyssna på varje barn och förmedla barns åsikter till politiker och beslutsfattare, för att de ska kunna fatta beslut för ett bättre samhälle för barn. Vi fungerar också som remissinstans för lagförslag som påverkar barn och unga, och ingår i nätverk tillsammans med andra barnrättsorganisationer.

STÖDJA

BRIS STÖTTAR BARN I UTSÄTTA SITUATIONER. GENOM EN BRED STÖDVERKSAMHET ERBJUDER VI PROFESSIONELLT STÖD PÅ BARNNS VILLKOR.

Att ge stöd till barn, unga och vuxna i utsatta situationer kräver kunskap och kompetens. Därför jobbar uteslutande professionella kuratorer på Bris. De lyssnar, stöttar och stärker barn i att hantera sin situation – och att få vidare hjälp om det behövs. Vår stödverksamhet är uppdelad i flera delar:

→ Stöd online till barn

Genom Bris stödlinje 116 111, Bris-mejlen och Brischatten kan barn och unga upp till 18 år tryggt, anonymt och gratis mejla, chatta eller ringa till en kurator på Bris – dygnet runt, året om. Om kuratorn bedömer att barnet behöver det, lotsar hen barnet vidare till andra samhälleliga stödinsatser.

→ Brismottagningar

Barn och deras familjer kan träffa en kurator på någon av Bris mottagningar, som öppnade under 2021. De finns i Stockholm, Malmö, Göteborg, Umeå och Linköping. Vårdnadshavare och professionella kan anmäla intresse för ett barn. Tillsammans med barnet hittar kuratorn ett sätt att förändra det jobbiga och må bättre. Barnet kan träffa kuratorn flera gånger över tid och anpassar alltid stödet till barnets behov.

→ Riktat stöd till barn och familjer

Bris arbetar nära och stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom riktade stödinsatser, stödprogram och gruppstöd. Bris arrangerar gruppstöd med fyra olika inriktningar:

- För barn som bor i familjehem.
- För barn som flytt.
- För barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller missbruk.
- För barn som har en förälder som tagit sitt liv.

→ Telefonstöd för vuxna

Genom Bris vuxentelefon, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare kan vuxna som har frågor, funderingar eller oro för ett barn få samtalsstöd.

Rosa Brishuset i Umeå

Bris har haft flera olika adresser sedan det i slutet av 1980-talet beslutades att region Nord skulle ha kontor i Umeå. Numera huserar Bris i "Rosa huset" - trädgårdsmästarebostaden som ligger i anslutning till den stora och anrika Scharinska villan som färdigställdes 1905.

Trädgårdsmästarebostaden tjänade tidigare som tjänstebostad och stall, men har nu blivit Bris Nords nordligaste regionkontor med tillhörande Brismottagning.

Skolinformation om dygnet runt

För att informera barn och unga om att Bris stödlinje numera håller öppet dygnet runt i chatt och telefon har Bris skapat informationsmaterial för såväl barn som för vuxna som möter barn och unga i sin vardag. En film samt broschyrer, affischer och digitalt material har funnits tillgängligt kostnadsfritt för alla som velat sprida informationen vidare.

Varför kontaktar barn Bris?

De tio vanligaste kontaktområdena i barns samtal till Bris under 2021:

- Psykisk ohälsa – 49 %
- Familj och familjekonflikter – 26 %
- Våld, övergrepp och kränkningar – 22 %
- Skolan – 15 %
- Vänner – 15 %
- Att vara ung – 14 %
- Samhällets stödinsatser – 14 %
- Kärlek – 9 %
- Stress – 8 %
- Vuxnas svårigheter – 7 %

Procentsatsen efter varje kontaktområde visar hur stor andel av de kurativa samtalen till Bris som handlar om den kategorin. I snitt dokumenteras 2,5 kontaktområden per samtal.

Två nya metodböcker för gruppstöd

Bris har under året tagit fram två metodböcker som berättar hur man kan arbeta med stödgrupper enligt Bris modell. Den ena berör stödgrupper för barn vars föräldrar skiljt sig eller separerat, den andra stödgrupper för barn som bor i familjehem.

Bris erbjuder stödgrupper på flera orter i landet. Förutom barn med skilda föräldrar och barn som bor i familjehem erbjuds gruppstöd till barn som flytt, barn som har en förälder med missbruk eller psykisk ohälsa och barn som har en förälder som inte lever längre.

I stödgruppen får barn kunskap om sina rättigheter, stöd i att hantera sin situation och möjlighet att träffa andra barn i liknande situation.

”VI BÖR VARA MER UPPMÄRKSAMMA PÅ HUR BARN EGENTLIGEN MÅR”

Luisa Torres Morales är socionom och har jobbat som nattkurator på Bris i ett år. Hon är en av nio kuratorer som rekryterades när Bris från och med våren 2021 började ha stödet öppet dygnet runt.

Vad betyder Bris nya öppettider?

– Att Bris har öppet dygnet runt betyder att vi kan nå fler barn och att fler barn får det stöd de behöver, oavsett tid på dygnet. De kan få stöd direkt när behovet uppstår. Många av de barn som hör av sig till oss under natten lever i utsatta situationer och är i behov av att få prata med någon nattetid, när det känns som tyngst och de är ensamma med sina tankar.

Hur skiljer sig nattsamtalen från de som kommer på dagen?

– Min upplevelse är att de kontakter som sker på natten oftast är med barn som inte mår så bra. Många av våra samtal handlar om barns psykiska mående eller utsatthet i hemmet. Dessa kontakter sker såklart också under dagen, men jag upplever frekvensen är högre nattetid. Under loven kan det vara lite mer variation i kontakterna. Då vill barn även prata om till exempel kärlek eller vänskap under natten.

– Något annat som särskiljer nattsamtalen är att vi då inte har samma möjlighet att hänvisa barn till andra stödinsatser, eftersom det mesta har stängts under natten. Det vi får göra på natten är att möta barnet där och då och försöka göra en planering inför dagen.

Vad brukar barnen som ringer eller skriver vilja prata om?

– Det vanligaste brukar vara att barnet vill prata om sitt mående kopplat till ångest. Det är mycket självmordstankar, självskaðebeteende och att inte ha någon ork. Det dåliga måendet kan vara kopplat till olika situationer i livet. Det är inte heller ovanligt med samtal om ätstörningar och tankar kring kroppen, eller att barnet är utsatt i hemmet. Då och då har vi även barn som kontaktar oss när de inte kan sova och vill ha råd och tips

på hur de kan få lite ro under natten. Det finns alltid ett barn som vill chatta eller prata.

Vad är viktigt att tänka på som Briskurator, i kontakten med barnet som ringer?

– Det är viktigt att vi bemöter barn med respekt och lyssnar på vad de har att säga. Det är också viktigt att veta att barnet äger frågan och att samtalen ska handla om hen och vad hen behöver i den stunden. Ett samtal behöver inte alltid handla om att barnet vill ha råd eller tips, ibland vill de bara bli lyssnade på och få berätta sin historia.

– Ibland behöver vi normalisera och bekräfta vissa tankar och känslor, och hjälpa barnet minska känslor av skam eller skuld. Det kan göra hen mer öppen för att ta emot stöd från oss eller andra. En utmaning som uppstår när vi inte träffar barn irl är anonymiteten. Att barn är anonyma är positivt eftersom fler vågar kontakta oss, men anonymiteten kan också begränsa det stöd vi kan erbjuda. Vi behöver förklara vilken typ av stöd vi kan erbjuda i och med anonymiteten. Det kan vara stöd i form av att hänvisa vidare, att lyssna och vara där i stunden eller ge tips och råd.

Finns det något som har påverkat dig extra mycket i ditt arbete?

– Under mitt år på Bris har det blivit mer tydligt för mig hur många barn som faktiskt inte mår bra eller har det så bra. Jag har fått mer förståelse för vad som menas med

att barns psykiska hälsa har försämrats. De här barnen är inte bara en siffra för mig, jag får ju samtala med dem dagligen. Statistiken kommer till liv i chatt och i telefon. Det har fått mig att tänka mer och mer på att vi som samhälle bör vara mer uppmärksamma på hur våra barn egentligen mår.

PREMIÄR FÖR BRISMOTTAGNINGAR På FEM ORTER

Den 10 maj 2021 öppnade Bris första mottagningar i Stockholm och Malmö. Där kan barn, unga och deras familjer möta en kurator på plats. Under året har ytterligare tre mottagningar startats, i Göteborg, Umeå och Linköping. Socionomerna Adiam Tesfamikael och Marta Livendahl jobbar på Brismottagningen i Malmö.

Hur har mottagandet varit hittills?

Marta: Vi har fått ett väldigt positivt mottagande från både barn, vuxna och professionella. Under 2021 har vi både hunnit genomföra flera stödhelger för barn som bor i familjehem samt möta barn i individuella samtal, familjesamtal och även hjälpt till med lotsning vidare till annat stöd i samhället.

Adiam: Många är positiva till Brismottagningen och tycker att stödet som erbjuds till barn är viktigt. Vi arbetar aktivt för att sprida information så att fler

barn ska känna till vilket stöd vi erbjuder och kunna vända sig till oss om de behöver.

Varför tror ni det finns behov av fysiska mottagningar hos Bris?

Marta: Barn har länge efterfrågat en möjlighet att få träffa en kurator fysiskt, så det här är ett sätt att utveckla Bris stöderbjudande till barn. Brismottagningarna riktar sig till alla barn i utsatta situationer som kan behöva ett nära och anpassat stöd genom individuella stödsamtal, familjesamtal, gruppstöd och vid behov hjälp vidare till

en annan instans. Genom det hoppas vi kunna minska risken att barn i en svår livssituation faller mellan samhällets stolar.

Adiam: Vi vet att det kan vara svårt för ett barn att navigera bland olika samhällsinsatser, och att alla barn inte får det stöd de har rätt till. Mottagningarna ska fungera som ett komplement till stödlinjen och den gruppstödsverksamhet och Bris redan tillhandahåller för barn på flera orter i Sverige.

Vilken typ av problem lyfter de barn och föräldrar som kommit till er?

Marta: Orsakerna bakom att ett barn kommer till oss varierar stort. Brismottagningen är öppen för barn och unga i särskilt utsatta situationer, till exempel barn som bor i familjehem, har en förälder som missbrukar eller lider av psykisk ohälsa, barn med erfarenhet av krig och flykt eller barn som lever med våld. Teman som lyfts under besöken hos oss kan till exempel handla om psykisk ohälsa hos barnet eller föräldrarna, relationsproblem med kompisar, skolsvårigheter eller våld och konflikter hemma. Vi utgår alltid från barnets eget behov men bjuder även in fler personer i barnets närhet vid behov, i samråd med barnet.

"Barn har länge efterfrågat en möjlighet att få träffa en kurator fysiskt, så det här är ett sätt att utveckla Bris stöderbjudande till barn."

Vilka fördelar ser ni med att kunna träffas på plats?

Adiam: Det är individuellt vad barn känner sig mest bekväma med. För vissa fungerar det bättre att chatta, maila eller prata i telefon och andra föredrar att sitta ansikte mot ansikte och prata. Att ha en fysisk plats att gå till för att träffa en kurator kan i sig vara att föredra för en del barn. Det viktiga är att stödet är meningsfullt för barnet och att vi arbetar mot det mål som vi formulerat tillsammans. En fördel med det individuella stödet på Brismottagningarna är att kontakten kan pågå över tid.

Marta: Barnet som kommer till oss får också möjlighet att träffa samma kurator vid varje tillfälle. Det ger oss också möjlighet att involvera andra i barnets omgivning,

Adiam Tesfamikael

Marta Livendahl

till exempel familj eller myndighetskontakter. Har barnet behov av både gruppstöd och individuellt stöd finns det möjlighet att ta del av båda dessa stöderbjudanden.

Hur ser en typisk kontakt ut?

Adiam: Barnet gör en intresseanmälan på Bris.se eller ringer direkt till oss kuratorer. Vi pratar på telefon för att ta reda på vad barnet vill ha hjälp med och vilket stöd som skulle kunna passa. Vi träffas därefter för ett kartläggande samtal där barnet tillsammans med en kurator formulerar ett uppdrag, som sedan följs upp kontinuerligt. Det kan handla om enstaka stödsamtal eller stödinsatser som pågår under en längre tid. Barnet kan alltid välja att avsluta kontakten när hen vill.

STÖD TILL BARN – VIA VUXNA

En av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga är trygga vuxna. Bris erbjuder därför professionellt stöd till vuxna, både via telefon och på bris.se.

Efter nära 50 års verksamhet har Bris byggt upp en unik kunskapsbank om barn och ungas livsvillkor i Sverige. Varje enskild kontakt med ett barn är oerhört värdefull och viktig. Framst för att Bris kuratorer kan ge direktstöd till det enskilda barnet – men också för att barnet ger Bris viktig kunskap om hur vuxenvärlden bör agera för att barn ska må bra. Denna kunskap förmedlar sedan Bris vidare till såväl föräldrar och andra viktiga vuxna som till professionella och beslutsfattare.

Vuxna i behov av stöd och råd kring barn kan kontakta Bris anonymt via någon av våra tre vuxenlinjer: Bris vuxentelefon, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris stödlinje för idrottsledare. Vuxna hör av sig till Bris om alla möjliga frågor kopplade till barn och unga, till exempel dilemma kring vårdnadstvister, problem i skolan eller bråk inom familjen. Men trots att Bris ordinarie vuxentelefon har funnits sedan 1994 är Bris i allmänhetens ögon fortfarande synonymt med direktstöd till barn och unga. Bris har genom undersökningar sett att föräldrar och andra vuxna har ett stort behov av stöd kring barn och unga, från en källa med hög trovärdighet. Behovet av föräldraskapsstöd märks även hos vuxna med annat modersmål

”Bris arbetar kontinuerligt för att vara relevanta på de plattformar där barn och unga befinner sig.”

än svenska, en målgrupp som vuxit snabbt under de senaste åren. Här efterfrågas inte bara råd och stöd kring frågor kopplade till barn och unga utan även allmän kunskap om hur det svenska samhället fungerar.

Bris arbetar kontinuerligt för att vara relevanta på de plattformar där barn och unga befinner sig – detsamma gäller i vår kommunikation till vuxna. Alla som besöker bris.se för vuxna ska enkelt kunna ta del av Bris kunskap och stöd. Den som vill ha snabb, översiktlig information kring olika ämnen hittar sådan under kategorin Bris Guidar. Här finns stöd och råd i både text och rörligt format.

Vill du fördjupa dig inom ett område klickar du dig vidare till kategorin Stöd och råd. Här har vi samlat de vanligaste frågorna och svaren på olika föräldrarrelaterade ämnen. På sidan finns också exempel på frågor som vuxna ställer i Bris vuxentelefon. **För att nå ut** ännu bredare har Bris även ett samarbete med Bonnier-magasinet Tara, vars målgrupp är föräldrar i åldrarna 40 år och uppåt. Samarbetet innebär att Gunilla Bergsten, chef för Bris stöd online, svarar på tonårsrelaterade frågor i varje nummer. Under året har Bris även producerat flera reportage kopplade till frågor om barn och unga.

Se även
bris.se/for-vuxna
Bris Instagram
[@Bris116111](https://www.instagram.com/Bris116111)

Bris vuxentelefon erbjuder stöd, vägledning och information till vuxna som känner oro över ett barns livssituation. Samtalen utgår alltid från barnets perspektiv och rättigheter.

Telefonnummer:
077-150 50 50,
vardagar 9-12

Bris vuxentelefon på arabiska erbjuder arabisktalande vuxna stöd i frågor som rör barn. I Sverige finns en stor grupp invånare som pratar arabiska och tidigare har språket varit ett hinder för en del av dem i kontakten med Bris.

Telefonnummer:
077-44 80 900,
tisdag-torsdag 9-12

Bris stödlinje för idrottsledare är en stödlinje för tränare, ungdomsledare och andra vuxna som är engagerade inom idrotten.

Telefonnummer:
077-440 00 42,
vardagar 9-12

MOBILISERA

**BRIS MOBILISERAR SAMHÄLLET.
VI SAMLAR KUNSKAP, KOMPETENS OCH
ENGAGEMANG FÖR ATT GÖRA VÄRLDEN
TILL EN TRYGGARE PLATS FÖR BARN.**

Sverige var först i världen med en lag mot barnaga 1979 och räknas som ett av de ledande länderna när det kommer till att leva upp till barns rättigheter. Ändå berättar barn ständigt för Bris att deras rättigheter kränks på olika sätt. Kunskapen om barnets rättigheter varierar kraftigt bland beslutsfattare och professionella i Sverige. Situationen för barn kan också se väldigt olika ut i olika områden. Därför finns Bris i hela landet. Från våra fem regionkontor (i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping och Umeå) utbildar vi, sprider kunskap och påverkar beslutsfattare att stifta lagar och skapa trygga sammanhang och säkrare rättsprocesser för barn. En del av Bris arbete handlar om att se till att frågan om barnets mänskliga rättigheter får det utrymme de förtjänar på alla nivåer i samhället. I Bris nätverk samlar vi tusentals professionella som inom ramen för Bris kan

samverka och utbyta erfarenheter. Vi anordnar lokala nätverksträffar för människor som arbetar med barn och frågor som rör barn, som idrottsledare och kommunanställda.

Bris volontärer arbetar intensivt för att sprida kunskap om barnets rättigheter. Under 2021 har vi fått ställa om en del aktiviteter till digital verksamhet. Bris devis har varit att ställa om, inte ställa in. Vi har också fortbildat våra volontärer löpande för att uppdatera deras kunskap och kompetens. Vi har idag 250 volontärer, fördelade på våra fem regioner, som gör ett ovärderligt arbete. Och vi vill gärna växa ännu mer! Ju fler vi är som mobiliserar för barnets rättigheter, vare sig det är som förtroendevalda, medlemmar eller volontärer, desto mer kan vi påverka allmänhet och beslutsfattare och driva folkrörelsen framåt i den takt som krävs.

6 400

personer ingår i Bris nätverk, som möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn. Nätverket är en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barnets rättigheter.

Stor nätverksträff under hösten

Den 17 november arrangerade Bris höstens nätverksträff, med fokus på aktuell kunskap och samtal om barnets rättigheter, barns utsatthet för våld och om hur olika aktörer tillsammans genom samverkan kan stärka skyddet för varje barn – för ett liv fritt från våld. Det digitala programmet sändes under tre timmar och inleddes av Sveriges socialminister Lena Hallengren. Därefter talade, bland många andra, Thomas Hammarberg som är riksdagsledamot och en av världens främsta människorättsexperter, Carina Eliason som är områdeschef för Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer och Fredrik Malmberg, som är generaldirektör för Specialpedagogiska skolmyndigheten och särskild utredare till en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn.

Över 400 personer deltog i den digitala konferensen. Bris nätverk samlar över 6400 personer från hela landet som arbetar för och med barn. Nätverket möjliggör möten, dialog och samverkan och är en källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barnets rättigheter.

Föreläst på skolor

Barn vill att Bris ska synas ute på skolorna. För att möta upp barns behov av information utvecklade Bris under året digitala skolföreläsningar, eftersom pandemin hindrade volontärerna från att träffa eleverna fysiskt. En positiv sida är att Bris med det digitala upplägget kan nå ut till platser i landet som annars är svåra att nå på grund av långa avstånd.

Barnkonventionsdagen

I samband med barnkonventionens födelsedag den 20 november genomfördes flera volontäraktiviteter och riktade insatser till förskolor och skolor runt om i landet.

Med hjälp av Bris fantastiska volontärer delades mappar med material om Bris och barnkonventionen ut till 190 förskolor, grundskolor och gymnasier i Bris regioner.

I Malmö fanns volontärer bland annat på plats i Folkets park för att informera om Bris och barnkonventionen till såväl barn som vuxna. I Umeå stod Erik Nilsson, regionombud i Nord, tillsammans med volontärer på Stortorget och mötte barn tillsammans med Kulturverket. Bris tält kläddes med barns tankar om barnkonventionen och inne i tältet fick barn göra egna vykort till kommunens beslutsfattare.

Totalt sett nådde aktiviteterna i samband med barnkonventionens födelsedag över 24 000 barn och 500 vuxna runt om i landet.

Våld mot kvinnor drabbar barn – informationsmaterial för spridning

Bris har en hög kännedom och trovärdighet bland barn och vuxna i Sverige och det är vår skyldighet att som en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer alltid berätta om det stöd vi erbjuder och om barnets rättigheter, både till barn och vuxna. Under året har stora informationsinsatser genomförts i skolor i hela Sverige.

Vi också gjort extra utskick i samband allvarliga händelser som skett i landet. Barn och vuxna som möter barn behöver ha kunskap om våld mot barn. Barn ska veta att de har rätt till skydd och stöd och var de kan vända sig för att få hjälp. Vuxna ska veta att de kan förändra ett barns liv genom att fråga, lyssna och agera.

”JAG TYCKER OM NÄR MÄNNISKOR ÄR ENGAGERADE I SAKER DE TROR PÅ”

Göran Ekberg har haft ett stort engagemang inom Bris i 25 års tid, bland annat som volontär och förtroendevald. Han tror att Bris respektfulla sätt att bemöta barn är det som byggt organisationens starka varumärke.

Varför har du valt att engagera dig ideellt?

– Det började nog med att jag var aktiv i mina barns fotbollsförening under många år. När sonen och hans lag kom upp i gymnasieåldern slutade jag, men ville hitta något annat som kunde balansera det jag höll på med i mitt yrkesliv – som varken hade med barn eller mjukare värden att göra. Det kändes logiskt och bra att engagera mig för barn, och på den vägen är det.

Varför just Bris?

– Jag vände mig initialt till flera organisationer och hade i ärlighetens namn inte så stor erfarenhet av just Bris på den tiden. Men jag blev väldigt positiv när jag väl kom in här, och därför har jag blivit kvar. Som volontär fick jag ett gott bemötande, gedigen utbildning och dessutom fortbildning. Det kändes väldigt seriöst. Under åren har min positiva bild av organisationen bara stärkts.

Vilken typ av uppdrag har du haft inom Bris?

– Mitt första uppdrag var att sitta som jourare i Bris stödtelefon en kväll i månaden. Det var innan Bris bestämde att det skulle vara utbildade kuratorer som tog samtalen. Sedan dess har jag arbetat som volontär med att informera om Bris i olika sammanhang. Vi får bland annat förfrågningar från kommuner, skolor och idrottsföreningar. Allt fler vill också att vi berättar om barnkonventionen och vad den innebär.

– Jag har även lite på eget initiativ engagerat mig för idrottsrörelsen, där en stor del av alla barn befinner sig vid något tillfälle. När Bris släppte en rapport om sexuella övergrepp inom idrotten kontaktade jag ett 25-tal föreningar och berättade för dem om rapporten och vad Bris kan stötta idrottsföreningar med. Idag ingår jag i något vi kallar ”Idrottsgruppen”, där det på ett liknande sätt är tänkt att vi volontärer ska vända oss till idrottsföreningar

proaktivt och erbjuda informationsinsatser. Pandemin har satt stopp för en del uppdrag men vi hoppas kunna ta vid med förnyad kraft när smittläget lättar.

Du har också en roll som förtroendevald. Berätta om den!

– Ja, sedan fem-sex år sitter jag som förtroendevald i Bris region Mitts regionråd. Rådet fungerar som ett bollplank till regionombudet, och nästa möte sker faktiskt redan ikväll, då vi bland annat ska diskutera Bris valarbete 2022 och rekrytering av nya volontärer.

Vad motiverar dig i ditt volontärskap?

– Jag tycker rent generellt om när människor är engagerade i saker de tror på. Och jag tycker att barn är viktiga och behöver vuxnas engagemang. Det är det ena. Den andra biten handlar om Bris som organisation. Hade jag känt minsta tveksamhet inför Bris utveckling och identitet hade jag lagt ner för länge sedan, men jag har hela tiden känt förtroende för det Bris gör och upplever att organisationen förvaltar våra volontära insatser på ett bra sätt.

Hur ser du på Bris samhällsroll?

– Bris verksamhet är för mig klockren. Det kanske är en partisk åsikt efter 25 år i organisationen, men under alla dessa år har jag aldrig varit med om att ett

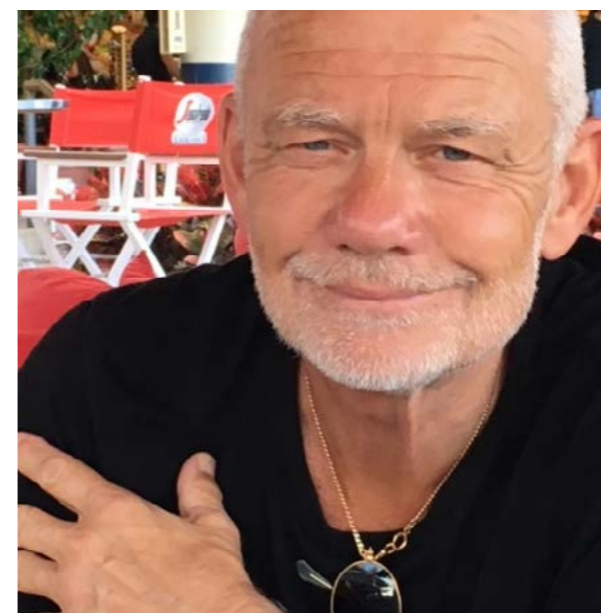

”Jag har hela tiden känt förtroende för det Bris gör och upplever att organisationen förvaltar våra volontära insatser på ett bra sätt.”

barn, en ungdom eller en vuxen haft något negativt att säga om Bris. Tvärtom har vi fått många tummar upp. Bris har ett gott varumärke, som jag tror bottnar i att barn och unga blir lyssnade på med samma respekt som en vuxen blir. Och blir du väl mottagen sprider du också det till dina kompisar. Kuratorernas arbete är alltså helt avgörande, som jag ser det.

Vad vill du skicka med den som funderar på att engagera sig som volontär?

– Gör det! Hitta din grej och kör på den. Det spelar ingen roll exakt vad du gör, det finns många bra ändamål, projekt och organisationer att bistå. Men tveka inte, att engagera sig för något bra mår alla bra av. Det tror jag på!

Göran Ekberg

Alder: 72 år.

Bor: Bromma, Stockholm.

Gör: Pensionär. Volontär på Bris sedan 25 år.

Familj: Gift och har två vuxna barn.

DET INTERNATIONELLA SAMARBETET STÄRKS

Bris arbetar dagligen för skapa en bra livssituation för barn i Sverige. Men vi har också en global verksamhet och samverkar med nationella stödlinjer i 140 länder världen över. Under pandemins andra år har samarbetet stärkts ytterligare.

Varje år har nationella stödlinjer i världen över 20 miljoner kontakter med barn och unga som behöver stöd. Hjälpelinjerna är samlade under paraplyorganisationen Child Helpline International, CHI, som Bris varit med och grundat.

När pandemin slog till världen över 2020 blev CHI en viktig kanal för kunskapsutbyte mellan de nationella stödlinjerna. Varje organisation hade sina egna utmaningar, men en gemensam nämnare var ett ökat tryck av samtal från barn rörande frågor om psykisk ohälsa, familjerelationer och våldsutsatthet.

– Pandemin har fortsatt påverka stödlinjer i hög utsträckning under 2021, och vi har fortsatt att samverka internationellt för att möta det ökade trycket och kunna stödja fler barn, säger Magnus Jägerskog, Bris generalsekreterare.

Han representerar de europeiska hjälpelinjerna i CHI:s styrelse.

”Stödfunktionen för barn är samhällsviktig i alla länder, vilket vi nu ser betonas av allt fler betydande aktörer.”

116 111 är ett EU-harmoniserat nummer som samordnas av EU-kommissionen. Under året har man arbetat aktivt för att offentliga aktörer i större utsträckning ska ge stöd till och säkra en god tillgång till den samhällsviktiga funktionen för barn som stödlinjerna utgör.

– Stödfunktionen för barn är samhällsviktig i alla länder, vilket vi nu ser betonas av allt fler betydande aktörer. Det är rimligt att det offentliga är med och ser till att funktionerna för barn kan finnas. EU:s barnrättsstrategi nämner uttryckligen att regeringar ska säkra den tillgången, säger Magnus Jägerskog.

Under 2021 har också samarbetet mellan Bris och stödlinjerna i de nordiska grannländerna stärkts. Det handlar både om samarbete kring teknisk utveckling, metoder och arbetssätt, och om hur man tillsammans kan titta på gemensamma påverkansfrågor.

mobilisera

mobilisera

BRIS SAMARBETAR MED C-SEMA I TANZANIA

I flera år har Bris samarbetat med den nationella stödlinjen i Tanzania, som bland annat hjälper barn som utsatts för trafficking. Under 2021 har samarbetet fördjupats ytterligare och Bris har bland annat arbetat för att öka kunskapen om frågan hos samhällsaktörer och allmänhet i landet.

Tanzania är barntrafficking ett stort och utbrett problem. I större städer arbetar många barn som hemhjälp hos familjer och far illa på olika sätt.

– Under 2021 avslutades första fasen av det projekt som Bris gör tillsammans med C-Sema, den nationella stödlinjen i Tanzania. Nu fortsätter arbetet med utökad kapacitet, och ligger till grund för Bris fortsatta internationella utvecklingssamarbeten. Det säger Magnus Jägerskog, Bris generalsekreterare.

Projektet består av flera delar. En handlar om att stärka kapaciteten hos – och kopplingarna mellan – olika aktörer i Singidaregionen. En viktig del är också att sprida information, så att fler ska känna till att problemet med trafficking finns, vilka rättigheter barn har och vilket stöd som finns att få av samhället.

– Informationskampanjerna har skett både i radio och genom träffar med allmänheten, för att få en bred spridning, samt genom skolaktiviteter, där C-Sema varit

i skolor och berättat för barn om deras rättigheter säger Magnus Jägerskog.

Många familjer i Tanzania ser möjligheten att låta barnen arbeta som ett sätt att bidra till familjens försörjning, och vet inte alltid vilka risker det kan innebära för barnet.

En del i arbetet är också att stärka C-Semas interna kapacitet och möjlighet att stötta de barn som hör av sig till organisationens helpline.

– Vi har sett flera konkreta fall där deras helpline tagit ett samtal, och i dialog med myndigheten hjälpt ett barn som varit i en utsatt situation. Vi vet att kunskapen om de här frågorna hos både de som arbetar med frågorna, allmänheten och barn har ökat i Singidaregionen.

Projektet kommer att fortsätta under 2022, med målet att nå ut till ännu fler och skapa en grund för ett bredare internationellt utvecklingssamarbete tillsammans med andra helplines.

”BRIS ÄR EN SJÄLVKLAR FÖRSTA MOTTAGARE”

För allra första gången har danska Egmont Fonden delat ut ett ekonomiskt stöd för att främja välgörande ändamål i Sverige. Egmont Fondens vd Henriette Christiansen berättar om stödet på cirka 6,8 miljoner kronor, som går till Bris. Det bidrar bland annat till att hålla stödlinjen öppen dygnet runt.

Varför väljer ni att stötta Bris?
– Det ligger i Egmont Fondens dna att stötta barn och unga i utsatta positioner, och eftersom Bris är en organisation som hjälper just denna målgrupp är Bris också en självklar första mottagare av Egmont Fondens stöd i Sverige.

Egmont Fondens bidrag gör det möjligt för Bris att hålla stödverksamheten öppen dygnet runt. Vad hoppas ni att det kommer bidra till?

– Bris upplever en stor efterfrågan på nattråd-givning från barn och unga, via sin stödlinje. Vi på Egmont Fonden är glada över att kunna bidra till att utöka nattkapaciteten så att fler barn och unga som kontakter Bris får den hjälp de behöver.

En del av bidraget går också till utveckling av ett initiativ för identifiering av och stöd till de yngsta som lever i utsatthet. Vad innebär det?

– Vi är glada över att vi med vår donation kan ge Bris möjlighet att stärka sitt fokus på de yngsta barnen i utsatta situationer. Donationen innebär att Bris kan se över sin nuvarande stödstruktur för föräldrar, yrkesverksamma och vuxna som oroar sig

för ett barn, för att undersöka vad som bör justeras eller utvecklas för att förbättra stödet för barn upp till sex år. Donationen går också till ett koncept som ska göra det lättare att upptäcka och agera när små barn lever i utsatthet, så att de snabbt kan få rätt stöd.

Hur ska barn involveras i arbetet?

– Barnperspektivet är en hörnsten i Egmont Fondens arbetssätt och därför ingår även barnens engagemang som en del i arbetet. Bris har god erfarenhet av metoder för att involvera barn som experter i frågor som berör dem, exempelvis genom Expert-grupp barn.

Ni har tidigare stöttat andra nationella hjälplinjer. Vad har ni sett att det lett till?

– En internationell genomgång av hjälplinjers betydelse visar att det finns positiva psykologiska och sociala effekter för de unga som använder dem. Egmont Fonden stöttar redan hjälplinjerna Børnetelefonen i Danmark och Kors på halsen i Norge. Vi ser att Bris och dessa två linjer kan skapa en kunskapsbas över hela Skandinavien, vilket förhoppnings-

vis kan bidra till skapandet av en så bra stödverksamhet som möjligt i varje land.

”

EN INTERNATIONELL GENOMGÅNG AV HJÄLPLINJERS BETYDELSE VISAR ATT DET FINNS POSITIVA PSYKOLOGISKA OCH SOCIALA EFFEKTER FÖR DE UNGA SOM ANVÄNDER DEM

Alicia Lindmark

Alder: 24 år

Bor: Lund.

Gör: Student, läser till civilingenjör

Familj: Mamma, pappa och en lillebror.

”DET ÄR COOLT
ATT GÖRA
SKILLNAD”

Alicia Lindmark blev medlem i Bris för sex år sedan och brinner för att göra det hon kan för att alla barn i Sverige ska få en trygg och bra uppväxt. Hon har därför valt att engagera sig både som volontär och förtroendevald.

Varför har du valt att engagera dig i Bris?

– Jag hade varit med på några volontäruppdrag och kände att jag ville vara en del av Bris. Som medlem kan jag bidra till att fler barn får kunskap om sina rättigheter. Alla barn förtjänar en trygg, kreativ och stabil uppväxt, och om jag genom att ge lite av min tid kan se till att fler barn får det, är det en självklarhet att göra det.

Vad anser du är Bris styrkor som organisation?

– En av Bris största styrkor är kunskapen om barns situation. Bris är också en folkrörelse och medlemsorganisation där man som medlem får möjlighet att påverka och styra arbetet framåt. Det är en styrka i sig.

Du är ju medlem, men också förtroendevald i region Syd och dessutom volontär. Vad innebär dina olika Brisuppdrag?

– Genom att vara medlem kan jag också vara volontär och ha förtroendeuppdrag. Mycket av det jag gjort med Bris har handlat om att informera om Bris arbete och barnets rättigheter. Tillsammans med andra volontärer har jag också fått förtroendet att hålla i informations-träffar för nya volontärer. Det är ett superspännande och inspirerande uppdrag där jag får träffa många nya människor. Som förtroendevald har jag deltagit på två kongresser där jag fått vara med och påverka Bris arbete framåt. Jag sitter med i Bris regionråd Syd, som ska stötta regionombudet och planera Bris Syds arbete.

”

Barn är det viktigaste som finns
och Bris gör ett fantastiskt
arbete för att stå upp för dem.

Vad det bästa med att engagera sig ideellt?

– För mig är det att känna att jag hjälper till och att jag kan göra skillnad. Men även energin jag får av att träffa andra som brinner för samma sak som jag; barnen. Bris arbete och utvecklingen som skett genom åren för att stärka barnets rättigheter inspirerar mig. Vi har kommit långt men mycket arbete återstår. Bris behöver helt enkelt finnas och det motiverar mig att fortsätta.

Vad vill du skicka med den som funderar på att bli medlem i Bris?

– Bris gör skillnad och genom att bli medlem kan du bidra med att stärka barnrätten och skapa en tryggare vardag för barn. Medlemskapet kan se olika ut och anpassas efter dina förutsättningar – du kan engagera dig som volontär, skriva motioner för kongressen eller nöja dig med att bidra ekonomiskt genom medlemsavgiften. Som medlem gör du skillnad och det är coolt att göra skillnad.

”INFLYTANDE GER BARN FRAMTIDSTRO”

Daniella Nedelcheva är förtroendevald i Bris region Nord. Hon skrev en motion på Bris kongress och anser att en av Bris stora styrkor är just medlemmarna – alla engagerade människor i folkrörelsen.

Varför blev du medlem i Bris?

– Jag arbetade med integrationsfrågor och såg vilken stor skillnad ett bra bemötande från vuxna kunde göra för nyanlända barn och unga. Att gå med i Bris kändes som en bra möjlighet att verka för barnens bästa. Vid den tiden blev också barnkonventionen lag i Sverige – mycket tack vare Bris arbete. Det fick mig att inse hur mycket vi kan åstadkomma tillsammans.

Du är också förtroendevald, vad innebär det?

– Som förtroendevald blir jag del i en hängiven grupp som vurmar för barnens rättigheter. Bris Nord består av kloka, erfarna och inspirerande människor, och vi kan ge inspel till Bris insatser och lyfta viktiga frågor.

Berätta om din motion om barns rätt till delaktighet och inflytande!

– Ett år efter att barnkonventionen blev lag i Sverige såg jag att arbetet med att implementera den skiljde sig mycket åt mellan olika kommuner. Detta bekräftades av en undersökning som Bris genomförde. Barns delaktighet och inflytande anses vara viktigt, men i praktiken saknas ofta utrymme att arbeta med det. Det kan märkas i frågor om stängning av byaskolor, nedläggning av

fritidsgårdar, kulturskolor och modersmålsundervisning, särskilt i samiska språk. Elevråd kan finnas formellt men sakna reellt inflytande.

Därför kändes det viktigt att skriva en motion som lyfter perspektiv utanför storstaden. Kongressen beslutade att Bris bland annat ska kartlägga regionala brister och utmaningar i verksamheten, och ta fram en handlingsplan. Det är ett sätt att satsa där behovet är stort.

Varför var frågan viktig i ett lokalt perspektiv?

– Genom att öka kunskapen om barnkonventionen och barnets rättigheter kan prioriteringar ändras och lokala verksamheter bli mer trygga i att arbeta med barnrätt. Barn ska kunna göra sina röster hörda oavsett var i landet de bor. Att få möjlighet till inflytande ger barn i olika livssituationer framtidstro, vilket bidrar till ett mer hållbart samhälle. Frågan är också viktig lokalt: Att ta del av barns tankar och idéer kan ge nya perspektiv och öka en plats attraktionskraft.

Motionen antogs i sin helhet. Hur upplever du att det är att kunna vara med och påverka Bris arbete?

– Det återstår en hel del arbete innan barn över hela landet känner sig delaktiga i samhället. Bris vill utveckla samhället i en positiv riktning – och för mig känns det bra att vara med! Jag ser det som en del i arbetet med hållbar utveckling enligt Agenda 2030.

Vad vill du säga till den som funderar på att bli medlem?

– Bli det redan idag. Du blir del av en gemenskap och får möjlighet att lära dig otroligt mycket. Och så kan du stolt bidra till en hållbar framtid.

Daniela Nedelcheva

Alder: 41 år.

Bor: Vindeln.

Gör: Projektsamordnare vid biosfärområdet Vindelälven-Juhtitahkka. Aker också skidor, paddlar, orienterar och arrangerar kulturaktiviteter.

Familj: Sambo Janis och barnen Neo, 12 och Lora, 8.

PÅVERKA

BRIS GÖR BARNNS RÖSTER HÖRDA GENOM ATT PÅVERKA BESLUTFATTARE SÅ ATT BARNETS RÄTTIGHETER TILLGODOSES.

Alla barn har rätt att få sina röster hörda. En av Bris viktigaste uppgifter är att lyssna på varje barn och förmedla barns åsikter till politiker och beslutsfattare, så att de får effekt för beslut som rör barns liv. Detta har blivit extra viktigt under pandemin, då Bris i en mängd olika instanser lyft fram hur barn påverkas av restriktionerna och vad de berättar om i samtal med Bris. En del barn har varit extra utsatta då kontakter med trygga vuxna minskat på grund av restriktioner och isolering.

Bris jobbar ständigt med att sprida kunskap och väcka opinion och engagemang kring barnrättsfrågor, både hos vuxna och barn. Målet är att förändra strukturer och beteenden som påverkar barns situation i samhället, nu och i framtiden. Under många år har Bris kämpat för att få till en nationell strategi mot våld, och under 2021 tillsatte regeringen en särskild utredare som ska lämna förslag till en sådan samlad strategi. Strategin

ska "anlägga ett helhetsperspektiv och möjliggöra en sammanhållen inriktning för arbetet med att förebygga våld mot barn under den närmaste tioårsperioden", skriver regeringskansliet.

Flera viktiga förändringar av lagstiftningen har också skett under året, bland annat har det nya brottet Barnfridsbrott instiftats. Sedan den 1 juli straffbart att låta ett barn se eller höra vissa typer av brott. Syftet med lagen är bland annat att skydda barn från att bevittna våld mellan närstående, eftersom dessa barn enligt forskning löper ökad risk att drabbas av psykisk och fysisk ohälsa.

Bris fortsätter att bidra med kunskap till allmänheten och till professionella, för att barnets rättigheter bättre ska mötas och tillgodoses. Vi deltar i referensgrupper och bidrar med expertis i många olika sammanhang. Genom att göra barns röster hörda, samt bidra med analys och åtgärdsförslag, arbetar Bris för att stå upp för barnets rättigheter på alla samhällets arenor.

Stor uppmärksamhet när Bris fyllde 50 år

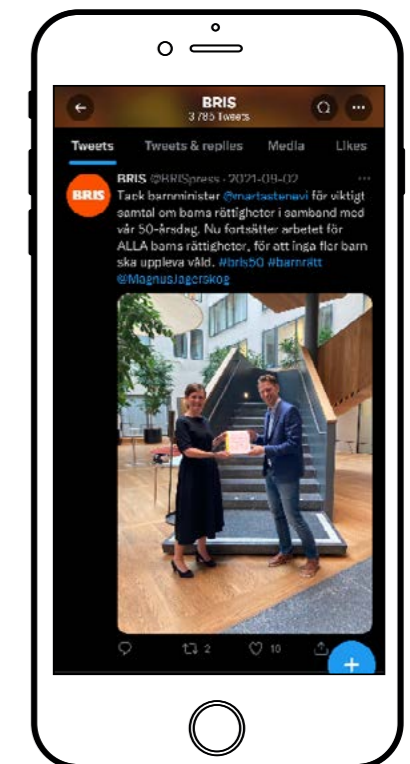

I samband med att Bris firade 50-årsjubileum släpptes boken "Barnets mänskliga rättigheter under ett halvt sekel", som berättar om hur barnets rättigheter utvecklats och stärkts under de fem decennier som Bris funnits. Men framför allt pekar boken på de enorma utmaningar som kvarstår innan barnets rättigheter tillgodoses fullt ut – och vad som krävs för att vi ska nå dit.

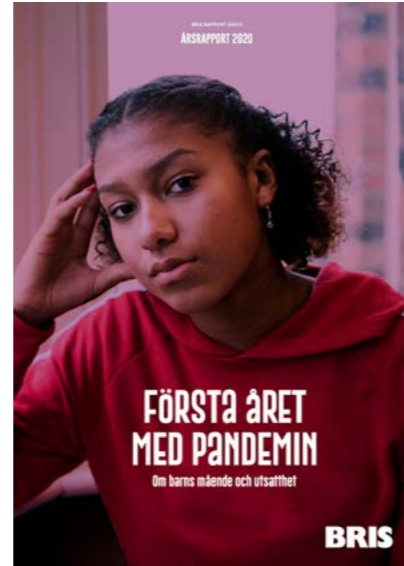
På Bris 50-årsdag den 1 september lämnades boken över till en rad politiska beslutsfattare i Sverige, både på nationell och regional nivå. Statsminister Stefan Löfvén, Moderaternas partiledare Ulf Kristersson och Centerpartiets partiledare Annie Lööf skrev alla om boken i sina sociala kanaler. Även barnminister Märta Stenevi och utbildningsminister Anna Ekström fanns med bland dem som tog emot boken.

På 50-årsdagen publicerades också en debattartikel i Göteborgs-Posten, om att våld mot barn måste vara varje partis högsta prioritet.

"I 50 år har vi lyssnat på barns rop på hjälp i vår stödlinje och nu är det dags för politikerna att agera", skrev Bris ordförande Annabella Kraft och generalsekreterare Magnus Jägerskog.

Bris årsrapport 2020 lyfter hur barn påverkats av pandemin.

FÖRSTA ÅRET MED PANDEMIN

BRIS ÅRSRAPPORT 2020

Barns samtal till Bris om ångest, nedstämdhet, familjekonflikter samt fysiskt och psykiskt våld har ökat markant under 2020. Pandemin har medfört samhällsförändringar som har påverkat barns liv.

Rapporten "Första året med pandemin – Om barns mående och utsatthet" släpptes våren 2021. Den redovisar vad barn och unga har lyft i samtal med Bris under 2020 och belyser utifrån forskning och rapporter hur barns situation påverkats under det den globala coronapandemins första år. Det är tydligt att barn påverkats av pandemin och de restriktioner den medfört, och för många barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation har konsekvenserna blivit extra påtagliga. Det gäller till exempel barn med psykiska besvär, barn som har föräldrar med psykisk ohälsa eller missbruksproblem och barn som lever med våld i hemmet.

Alla har på ett eller annat sätt påverkats när vardagen ändrats och pandemin fortgått utan slutdatum.

– Mycket talar för att beslutsfattare har tagit hänsyn till barns hälsa ur ett brett perspektiv vid beslut som påverkar barn, för att i möjligaste mån bibehålla normalitet i barns liv. Men förändringar i barns skolgång och en ökad isolering har inneburit stora utmaningar för många, säger Magnus Jägerskog, Bris generalsekreterare.

Några av rapportens slutsatser:

Restriktioner har lett till färre skyddsfaktorer i barns liv
Under 2020 har barns tillgång till trygga sammanhang och relationer, med såväl andra jämnåriga som med vuxna, begränsats. Samtidigt har riskfaktorerna för utsatthet ökat genom att många föräldrar har förlorat sina arbeten eller på andra sätt drabbats av en försämrad och osäker ekonomisk situation till följd av pandemin.

Pandemin har förstärkt dåligt mående
Under året har samtalen till Bris om psykiska besvär, som ångest, ökat markant. Utmaningar rörande distansstudier, konflikter i hemmet och avsaknad av socialt umgänge har återkommande lyfts fram av barn som kontaktat Bris. Avsaknaden av distraktioner har gjort att ett dåligt mående kunnat ta mer plats för många och pandemin har blivit ytterligare en sak som inte går att kontrollera. Barn har beskrivit att tidigare psykisk ohälsa gjort sig påmind under året, och många barns stödbehov har hamnat i skuggan när pandemin upptagit de vuxnas uppmärksamhet.

Betydligt fler konflikter inom familjen

Den sociala distanseringen har inneburit påfrestningar för många familjer. Hos Bris har det skett en väsentlig ökning av samtal om familjekonflikter. För barn vars föräldrar har psykisk ohälsa har situationen under året förvärrats och barn har beskrivit att pandemin försämrat många vuxnas mående. Det har skapat en svår och oförutsägbar tillvaro i hemmet för vissa.

Ökad utsatthet för våld i hemmet

Samtal till Bris om fysiskt och psykiskt våld har ökat markant under 2020. Bris konstaterar att pandemin har förstärkt utsattheten för barn som redan tidigare levde med våld i hemmet. Pandemin har skapat fler tillfällen för barn att utsättas för våld, mot dem själva eller mot en förälder, och gjort det svårare för dem att hålla sig undan hemmet. Internationella studier visar att risken för våld mot barn i hemmet har ökat till följd av pandemin, och utvecklingen av samtal till Bris ger en indikation om att förekomsten av våld mot barn kan ha ökat i Sverige under året.

Samtalsförändringar i urval 2020 jämfört med 2019

- Samtal om ångest: + 61 procent
- Samtal om nedstämdhet: + 55 procent
- Samtal om familjekonflikter: + 43 procent
- Samtal om psykiskt våld: + 32 procent
- Samtal om fysiskt våld: + 28 procent

Under 2020 hade Bris 31 497 kontakter med barn.

VAD GÖR DU OM ETT BARN FAR ILLA?

En av tre vuxna har känt sig orolig för ett barn som de vet eller misstänker far illa hemma. Samtidigt är de flesta vuxna osäkra på vad de borde göra i en sådan situation. Det visar en Sifundersökning som gjorts på uppdrag av Bris.

Våld, övergrepp och kränkningar är den tredje vanligaste orsaken till att barn söker stöd hos Bris. Det har länge varit ett utbrett fenomen. Men de flesta barn berättar aldrig vad de har varit med om för en myndighetsperson. Det gör att mörkertalet rörande barn som far illa är stort.

– Uppmärksamma vuxna är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn som lever med utsatthet i hemmet. Men vi vet att många vuxna känner oro för att agera. De vet kanske inte om eller hur de ska prata med barnet eller barnets föräldrar, är osäkra på hur väl grundade misstankarna är eller rädda att en anmälan till socialtjänsten ska göra barnets situation värre, säger Marie Angsell som är sakkunnig socionom på Bris.

Många hoppas i stället att någon annan som känner barnet och familjen bättre ska ta ansvar och agera.

En tredjedel av den vuxna allmänheten uppger att de har känt oro för ett barn som de vet eller misstänker far illa i sitt hem. Kvinnor uppger i högre grad att de känt oro (39 procent) jämfört med män (28 procent) och i åldersgruppen 35–49 år har varannan kvinna (49 procent) känt oro för ett barn. Barnen det handlar om finns överallt

i samhället. Det vanligaste är den vuxne mött barnet i sitt arbete inom skola och barnomsorg. Det gäller en fjärdedel av alla som känt oro. En av fem vuxna har känt oro för ett grannbarn, och lika vanligt är det att känna oro för ett barn som man mött i en vardagssituation ute i samhället, men som man inte känner. 15 procent uppger att det har rört sig om ett barn som de känner genom sina egna barn.

Fler än hälften av de tillfrågade vuxna saknar kunskap om vad de ska göra om de misstänker att ett barn far illa i sitt hem. Ännu fler känner "viss osäkerhet" kring hur de bör agera. Mindre än en av tio tillfrågade instämmer "i hög grad" i att det finns tillräcklig kunskap bland allmänheten.

– Barn berättar ibland att de vet eller tror att vuxna utanför familjen har förstått hur de har det, men ändå inte gjort något. Det blir ett dubbelt svek mot barnet och gör det svårare för barnet att lita på att vuxna kan och vill hjälpa. Varje vuxen måste förstå vikten av att själv ta ansvar och skaffa sig kunskap om hur man kan upptäcka utsatthet hos barn, och om hur man bör agera. Det kan vara livsavgörande, säger Marie Angsell.

SÅ KAN VUXNA UPPTÄCKA UTSATTHET – OCH AGERA

I stort sett varje vuxen människa möter i livet barn som är utsatta för våld, men utsattheten upptäcks sällan. All utsatthet syns eller märks inte på ett barn, men det finns tecken att vara uppmärksam på:

- Kroppsliga skador som exempelvis bit- eller brännmärken.
- Blåmärken kan uppkomma av flera orsaker, men också vara ett tecken på våldutsatthet.
- Ett avvikande, inte åldersadekvat eller förändrat beteende hos barnet, som ångslighet, aggression eller regression kan vara en signal på att barnet inte mår bra, att barnet utsätts för skrämmande upplevelser eller saknar trygghet och omsorg.
- Tecken på utsatthet kan också finnas i barnets nära omgivning. Föräldrars missbruk eller konflikter mellan föräldrar ökar risken för att barnet ska fara illa och utsättas för våld.

VAD KAN JAG GÖRA?

Prata med barnet

Det händer att barn berättar om sin livssituation och utsatthet för en utomstående, men det är ovanligt. Är du orolig för ett barn bör du som är vuxen ta initiativ till ett samtal, prata med barnet om din oro och erbjuda ditt stöd. Barn säger till Bris att det är viktigt att den vuxna verkligen är intresserad, men också respekterar att det kan vara svårt och ta tid för ett barn att berätta.

Anmäl

Om du vet eller misstänker att ett barn far illa bör du anmäla din oro till socialtjänsten i kommunen där barnet bor. Som privatperson kan du göra anmälan anonymt. Anställda på vissa myndigheter och i vissa verksamheter som berör barn och unga (skola, hälso-, sjuk- och tandvård till exempel) är enligt lag skyldiga att genast anmäla om de i sitt arbete misstänker att ett barn far illa i sitt hem.

Läs på

På bris.se finns mer information och stöd till vuxna som är oroliga för ett barn. Bris erbjuder även telefonstöd till vuxna med frågor om barn: varje vardag kl. 9-12 på nummer 0771-50 50 50.

EN GOD OCH SAMMANHÅLLEN NÄRA VÅRD FÖR BARN OCH UNGA

Barn och unga ska aldrig hamna mellan stolarna i vården. Det var den viktigaste utgångspunkten i den utredning som genomfördes under 2021, på uppdrag av regeringen. Bris har hjälpt utredningen med att tillfråga 700 barn om deras åsikter och kunskap.

Under hösten överlämnade utredningen En sammanhållen god och nära vård för barn och unga ett slutbetänkande, som innehöll förslag som ska bidra till en samlad uppföljning av barns och ungas hälsa i Sverige.

I utredningen har 700 barn, med Bris hjälp, bidragit med erfarenheter, kunskap och förslag på hur vården kan bli bättre just för barn. Barn är experter på sina egna liv och har rätt att komma till tals i frågor som rör dem. Därför är det centralt att barn involveras och görs delaktiga i frågor som påverkar deras liv.

Genom Bris metod Expertgrupp Barn har barn på fyra högstadieskolor runt om i landet fått möjlighet att uttrycka sin mening och ge konkreta förslag till utredningen. Flera skolklasser har också deltagit i arbetet genom enkäter, där de bidragit med sina erfarenheter och kunskap. Dessutom har barn svarat på frågeställningar i en webbenkät på bris.se.

Några av de teman som barn har lyft fram handlar om att inte alltid veta var man kan få stöd och hjälp för olika saker, att det kan kännas svårt att själv ta kontakt med vården som minderårig och att elevhälsan inte upplevs tillgänglig. Hos de barn som medverkade fanns en utbredd upplevelse av att vuxna inte riktigt förstår eller lyssnar, och många betonade hur stress och framtidsångest påverkar deras hälsa och välbefinnande negativt. Vikten av att kunna få prata med någon om man mår framkom tydligt.

– Jag vill tacka alla de barn som deltagit och gjort sin röst hörd i det här arbetet. Nu förväntar vi oss givetvis att utredningen låter sig påverkas och tar hänsyn till barns erfarenheter och tankar. Att barn inte bara erbjuds att säga sina åsikter som ett tillägg till beslut, utan också ges inflytande i hur framtidens vård utformas för att den ska kunna bli så bra och tillgänglig som möjligt, för alla, säger Bris generalsekreterare Magnus Jägerskog.

”

”Ett av de största problemen jag haft, och som många andra har, är att man inte vill öppna upp för folk för att man är rädd att de inte ska tro på en. När inte ens vuxna på barn- och ungdomshälsan tar mig seriöst, vet jag inte vad jag ska göra.”

Citat från en 15-åring.

Bris rapport som kom ut i december 2021 visar att många barn far illa av föräldrars drickande.

VÅR DET MITT ANSVAR?

Mer än ett av fem barn i Sverige har under uppväxten minst en förälder som dricker för mycket. Att växa upp med vuxna som har alkoholproblem får konsekvenser både på kort och lång sikt, och långt ifrån alla barn får tillgång till stöd och hjälp.

Vuxna med alkoholproblem finns i alla delar av samhället. I familjer där en eller flera vuxna dricker för mycket finns ofta flera riskfaktorer som förstärker varandra. Den samlade forskningen visar att risken för nedsatt föräldraförmåga är större i dessa familjer – och det bekräftas också av samtalen till Bris, där barn berättar om hur livssituationen påverkas av att leva med vuxna med alkoholproblem. Barn berättar för Bris att de drar ett stort lass i hemmet och att de tar på sig både ett praktiskt och ett känslomässigt ansvar i föräldrarnas ställe. – Många beskriver sorg och ilska över vad de upplever som svek från föräldrar. Skuld och skam kan göra att barnet tror att hen inte är värd att vara älskad och omhändertagen. Om problemet inte heller är något som någon pratar om, varken hemma eller på andra arenor, blir barnet lämnat ensamt med sina tankar och känslor, säger Anneli Öhrling som är kurator på Bris.

I rapporten *Var det mitt ansvar?*, som bygger på forskning och över 4000 kontakter med barn om föräldrars alkoholproblem, är det tydligt att följderna som föräldrarnas beroende får för barnet är långtgående och finns kvar även om föräldern slutar dricka eller om barnet förlorar kontakten med föräldern. Långt ifrån alla barn som drabbas av vuxnas alkoholproblem får tillgång till stöd och hjälp, och bara en mindre andel av vuxna med beroendeproblematik får hjälp.

– I princip alla kontakter om föräldrars alkoholkonsumtion handlar om hur föräldern förändras under alkoholpåverkan och hur omsorgsförmågan påverkas. Det är inte alltid hur mycket föräldern dricker som barn beskriver som problematiskt, utan agerandet och konsekvenserna som alkoholintaget medför i vardagen – för den som dricker, för övriga familjemedlemmar och för barnets mående, säger Anneli Öhrling.

Bris erbjuder stödgruppsverksamhet för barn som har en vårdnadshavare som dricker för mycket. Grupperna är digitala och kallas Grubbel. Där får barn och unga som lever med vuxna som dricker för mycket dela erfarenheter med jämnåriga i liknande situation, samt kunskap och verktyg att hantera vardagen. Bris har också stödgruppsverksamhet för barn som är familjehemsplacerade. Många av de barn som Bris träffar i de stödgrupperna har också erfarenhet av att leva med vuxna med alkoholproblem.

”När pappa dricker säger han så elaka saker, som han aldrig säger annars. Jag har hört att man blir ärlig av alkohol så kanske är det vad han säger när han är full som han egentligen tycker.”

Bris fem förslag för att fler barn ska få rätt stöd och hjälp:

- 1. En ökad kunskap om barn som anhöriga.** Att som barn behöva ta ett stort känslomässigt ansvar i familjen är i sig en form av omsorgsbrist och försummelse.
- 2. Att se till barnets hela livssituation – här och på lång sikt.** Konsekvenserna för barnets livssituation upphör inte automatiskt när den vuxna slutar dricka.
- 3. Att skapa förutsättningar för barn att berätta och söka stöd.** Barn behöver kännedom om sina rättigheter, och en tillåtande miljö för att kunna berätta.
- 4. En ökad och mer jämlik tillgång till stöd för barn.** Fler former av stöd behöver utvecklas – i samarbete med barn med egna erfarenheter av att leva med vuxna med alkoholproblem.
- 5. En ny syn på förebyggande insatser.** Tidigt inkluderande stöd som fångar upp vuxna i riskzonen för att utveckla ett alkoholberoende.

INSAMLING

FÖR ATT KUNNA ERBJUDA BARN STÖD OCH PÅVERKA BESLUTSFATTARE ÄR BRIS BEROENDE AV EKONOMISKT STÖD.

Hur mycket stöd till barn Bris kan erbjuda, och hur hårt vi kan driva barnrättsfrågor, står i direkt relation till det ekonomiska stöd vi får. Vår verksamhet bygger till största delen på intäkter från företag, privatpersoner, fonder och stiftelser. På grund av vår roll som väletablerad organisation tror många att vi är en statlig myndighet, men endast en sjättedel av vår finansiering kommer från det offentliga.

En stor del av insamlingsarbetet handlar om att berätta om allt vi gör för att få människor att förstå att vi behöver pengar för att kunna bibehålla vår bredd i stödet till barn och unga – alltifrån onlinestöd via telefon, chatt och mejl till gruppstöd och telefonstöd till vuxna. Även påverkansarbetet, allt vi gör för att påverka politikerna som fattar beslut, kostar pengar. Genom att skapa engagemang kan

vi få in resurser att utveckla verksamheten med. Vi söker därför alltid efter nya givare och samarbetspartners som vill ta socialt ansvar och som delar Bris värderingar. Företag har en kärnroll i att skapa hållbar social samhällsnytta.

Bris genererar samhällsnytta på riktigt. Genom strategiska samarbeten med Bris bidrar näringslivet med att skapa nyttoeffekter som gynnar barn, inte bara på kort sikt utan även på lång sikt, vilket i sin tur ökar kundlojaliteten och bidrar till ökad intern stolthet. Det vinner alla på. Under pandemiåret 2021 har många, både företag och privatpersoner, fått upp ögonen för Bris arbete och samhällsbärande funktion. Många barn som lever i utsatta situationer har fått det ännu svårare under pandemin. Därför är vi extra tacksamma för stödet, som behövs mer än någonsin.

Nytt rekord för Bristvätten

I december genomförde Circle K den årliga Bris-tvätten. Kampanjen slog alla tidigare rekord. 120 675 Bristvättar såldes och det genererade 3 016 875 kronor till Bris. Totalt samlade Circle K in 4 102 950 kronor till Bris genom olika kampanjer under 2021.

Bris har engagerade företagspartners

Många av Bris samarbetspartners är engagerade företag som gärna vill visa upp samarbetet med Bris gentemot sina kunder. Kunderna blir då givare, och Bris har under året fått in många nya givare den vägen. Både KappAhl och Coop har hjälpt Bris att nå ut på det här sättet.

1620000 KR Så mycket fick Bris in vid insamlingen i samband med 50-årsjubiléet i september.

78,3 mkr
insamlade 2021

INSAMLINGSÅRET SOM GÅTT

Att många väljer att stötta Bris, till exempel som månadsgivare, bidrar till att verksamheten kan utvecklas och utökas. Det gör att Bris kan nå ut till fler barn. Varje bidrag gör skillnad!

	2020	2021
Insamling från allmänheten	26,6 mkr	30,3 mkr
Varav: spontana gåvor	7,4 mkr	7,1 mkr
minnes- /högtidsgåvor	1 mkr	1,1 mkr
Arv	2,1 mkr	2,1 mkr
Insamling från företag	31,5 mkr	30,9 mkr

Svensk insamlingskontroll

kontrollerar Bris PlusGiro för att säkerställa att insamlade medel används på rätt sätt och att minst 75 procent av intäkterna går till ändamålet. Övriga 25 procent går till administration och till det insamlingsarbete som syftar till att Bris ska kunna hjälpa ännu fler barn.

ASTRAZENECA – BRIS NYA HUVUDPARTNER

AstraZeneca är en långvarig partner till Bris, som bland annat bidragit till att utveckla Bris stödhelger för familjer där en förälder tagit sitt liv. Jenny Engström är chef för AstraZenecas produkt- och hållbarhetskommunikation.

När började ni samarbeta med Bris, och hur blev det så?
– Vi har ett långvarigt samarbete med Bris sedan 2010, inom ramen för Young Health Programme som är ett globalt hälsoprojekt där vi arbetar hälsofrämjande med fokus på ungdomar.

Vi vill bidra till en hälsosam livsstil och har hittills nått ut till fler än fem miljoner barn och unga världen över. Vi samarbetar med och stöttar ett 30-tal organisationer. Bris har ett högt förtroende och stor kunskap från hälsofrämjande arbete med ungdomar, och har varit med i programmet från början.

Vilka är Bris viktigaste styrkor?

– Bris är en välkänd organisation och många känner till stödlinjen, som numera är öppen dygnet runt. Bris årliga rapporter bygger på insikter de fått från samtal med unga och här skapas viktig kunskap. Genom sitt arbete med barnkonventionen gör Bris viktiga insatser för att stärka barns och ungas rätt i samhället.

Vad har ert stöd bidragit till?

– Med vårt stöd har Bris byggt upp en verksamhet med stödhelger för familjer i kris efter självmord, som gjort det möjligt för 60 barn och deras föräldrar att få hjälp. Förra årets stöd till Bris resulterade i en rapport om fysisk aktivitet, "De säger att vi inte rör på oss", som lyfter fram vad som begränsar ungas möjligheter till fysisk aktivitet och rekommenderade åtgärder som skulle kunna möjliggöra att fler kan röra på sig mer. Bland 11-15-åringar i Sverige är det bara 15 procent som når WHO:s mål om mer än en timme fysisk aktivitet om dagen.

Hur vill ni utveckla samarbetet framöver?

– Under 2022 går vi in som huvudpartner till Bris. Vi kommer särskilt att satsa på att informera Sveriges grundskolor för att ge verktyg och stöd till elevhälsa och skolpersonal som de kan nyttja i möte med ungdomar som har behov av stöd. Det kan handla om barn och ungdomar som befinner sig i en utsatt situation eller lider av psykisk ohälsa. Vi jobbar långsiktigt med stöd till projekt som gör skillnad.

Vad vinner ni som företag på att stötta Bris?

– Vårt stöd till Bris handlar om att främja ungas mentala hälsa och känslomässiga välbefinnande. Genom att fokusera resurserna för vårt samhällsstöd mot detta område och genom samarbeten med ideella organisationer arbetar vi för en förbättrad ungdomshälsa. Vi vill att kommunikation om ungdomars psykiska och fysiska hälsa ska öka medvetenheten bland unga människor, deras föräldrar och yrkesverksamma som arbetar med unga inom detta område.

Utöver att bidra till Bris arbete gör våra insatser också en stor skillnad för oss själva. Samtliga AstraZenecas medarbetare erbjuds en möjlighet att engagera sig i frivilligarbete för att hjälpa ideella organisationer med fokus på ungdomar. Att få en möjlighet att bidra till samhället skapar både stolthet och engagemang. Genom årliga uppföljningar av vårt arbete och den samlade feedback vi får från ungdomar, organisationer vi samverkar med och våra medarbetare ser vi att och hur våra insatser gör skillnad.

"OM MAN ÄR STOR MÅSTE MAN VARA SNÄLL"

Volkswagen har länge varit Bris företagspartner och har under åren bidragit genom en rad olika kampanjer och stöd. Enligt marknadschef Jeanette Asteborg är samarbetet uppskattat av såväl medarbetare som kunder.

Volkswagen har länge samarbetat med Bris, hur kommer det sig?

– Vi anser att "Om man är stor måste man vara snäll". Bris fantastiska arbete skapar en bättre framtid för barn i Sverige. Vi har valt att stötta just Bris eftersom vi ser att Bris gör stor skillnad i samhället. Vi har också själva hört berättelser från personer som idag är våra lojala kunder, som fått hjälp av Bris i sin ungdom.

Hur har stödet sett ut genom åren?

– Stödet har skett på flera olika vis. Bland annat erbjuder vi Bris att köra våra bilar runt om i landet för att kunna utföra sitt arbete. Vi har även haft kampanjer då ett visst belopp tillfaller Bris, exempelvis när våra kunder köpt en barnstol. Bris medverkar också på våra skidevents, där vi stöttar organisationen med ett belopp per anmäld deltagare. Dessutom har vi sålt några numrerade specialutgåvor av en specifik bilmodell till entusiaster. Utgångspriset var förmånligt från start och allt överskott gick till Bris. Vi har utöver allt detta haft ett antal auktioner av produkter till förmån för Bris, och gett våra kunder stöd till Bris i stället för en leveransgåva, vilket har varit uppskattat från kundernas håll.

”

Samarbetet skapar stolthet och jag tror att man som kund väljer ett varumärke som skapar nytta i samhället framför ett företag som avstår ifrån att ta ansvar.

Vad hoppas ni att ert stöd bidrar till?

– Ett bättre liv för barn i Sverige. Vi vill visa att vi är mänskliga och omtänksamma även om vi som varumärke säljer hårda produkter.

Vad vill du vilja säga till ett företag som funderar på stötta en organisation?

– Det är enkelt och du får effekt direkt. Bris behövs och får förvånansvärt lite stöd från staten. Vi vill att Bris ska finnas! Samarbetet skapar även stolthet internt hos personalen, och jag tror att man som kund väljer ett varumärke som skapar nytta i samhället framför ett företag som avstår ifrån att ta ansvar och göra skillnad. Därför vinner alla på det här.

”SLUTA FUNDERA, BÖRJA AGERA!”

Backemarks, som är en del av AB Pictura Sweden, är den av Bris nuvarande företagspartners som samarbetet med Bris längst. VD Charlie Wallin ser många positiva effekter av samarbetet.

På vilket sätt stöttar ni Bris?
– Vi har samarbetat med Bris sedan 2006. Pictura marknadsför produkter till detaljhandeln via ett flertal olika varumärken, och tillsammans med Bris utvecklar vi bland annat boxade julkort och fina nallar till Alla Hjärtans dag, påsk och examen. Dessa produkter går att köpa i de flesta större livsmedelsbutiker samt i fackhandeln. En del av försäljningspriset går till Bris.

Varför väljer ni att stötta just Bris?

– Vi ville vara med och göra skillnad i samhället, och att valet föll på Bris säger sig självt. De har ett tydligt budskap och driver verksamheten på ett seriöst sätt. Det är tydligt hur vårt stöd kommer till nytta för barnen och samhället i stort. Barnen är vår framtid och ur företagets perspektiv försöker vi sträva efter att förbättra samhället när vi kan, och Bris bidrar till att göra just detta. Det har blivit särskilt påtagligt i pandemitider, med förstärkt

”
Det är bara positivt att starta ett samarbete tillsammans med Bris – för era medarbetare, kunder och samhället i stort.

dåligt mående, fler familjekonflikter och ökad utsatthet för våld i hemmet. Därför är samarbetet viktigare nu än någonsin.

Vad får ni som företag ut av samarbetet?

– Vi jobbar en hel del med internkommunikation för att förmedla vilka positiva effekter vårt samarbete får. Man ser tydligt hur stolta våra medarbetare blir. Alla vill vara med och göra skillnad för barnens skull.

Hur ser du på vikten av att som företag hjälpa till att möjliggöra verksamheten för en organisation som Bris?

– Som beslutfattare tar man mängder av beslut på daglig basis. Om ett av dessa beslut kan leda till ett bättre och tryggare samhälle för barn ska vi givetvis ta det. Som företag strävar vi också på olika sätt efter att uppnå måluppfyllelsen av Agenda 2030. Genom vårt samarbete med Bris hjälper vi dem att i första hand fokusera på Agendans mål 3 om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar, mål 5 om jämställdhet och mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen.

Vad vill du säga till andra företag som funderar på att bli företagspartner för en god sak?

– Sluta fundera, börja agera! Det är bara positivt att starta ett samarbete tillsammans med Bris – för era medarbetare, kunder och samhället i stort.

”F2F-METODEN GÖR ATT VI FÅR BRA KONTAKT”

Emil Klum jobbar på Expo Avenue som sköter värvning av månadsgivare till Bris genom face-to-face-metoden. Emil och hans kollegor knackar dörr och informerar om Bris verksamhet.

Hur går värvningsarbetet till?
– Som månadsgivare är du med och stödjer Bris arbete för barnets rättigheter. Vi besöker villor och radhus för att berätta hur stor skillnad varje gåva gör och informerar om hur viktigt detta arbete är.

Vi samtalar om hur läget ser ut i Sverige och vilka utmaningar Bris står inför. I vårt arbete följer vi Giva Sveriges kvalitetskod och vägledning för insamling, och ser det som vår uppgift att skapa trevliga möten.

Vad brukar ni få för bemötande?

– Generellt tas vi emot mycket väl av de människor vi träffar. Bris är en välkänd organisation och de flesta vet vad Bris står för. Det förenklar värvandet.

Varför tror du att face-to-face är en bra metod för att värva nya månadsgivare?

– Vi får möjlighet att träffa människor direkt och träffar dessutom ofta flera personer i hushållet, vilket gör att hela familjen kan vara med i beslutet om att bli månadsgivare. Det är speciellt fint att få förklara för mindre barn hur viktigt det är att Bris finns och att det är okej att kontakta dem när som helst. F2f-metoden gör att vi får bra kontakt med människorna vi pratar med och lättare kan förstå vad som är viktigt för dem.

Vad är det bästa med jobbet?

– Jag tycker personligen att Bris är en fantastiskt organisation och det känns toppen att kunna vara med och stötta deras arbete med mer än bara mina egna pengar.

”
Det är speciellt fint att få förklara för mindre barn hur viktigt det är att Bris finns och att det är okej att kontakta dem när som helst.

BRIS

ÅRSREDOVISNING

2021

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Organisationsnummer 802013–3420

Styrelsen och generalsekreteraren för Bris - Barnens rätt i samhället
avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 2021.

ALLMÄNT OM VERKSAMHETEN

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Ändamål

Barnens rätt i samhället (Bris) är en barnrättsorganisation som syftar till att stärka barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Bris främsta målgrupp är barn och unga under 18 år och utgångspunkten för Bris arbete är att stå upp för varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. All verksamhet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Vår verksamhet och verksamhetsidé

Sedan 1971 har Bris varje dag kämpat för att barnets rättigheter ska efterlevas i samhället. Det första målet var att införa ett förbud mot barnaga i Sverige, vilket blev verklighet 1979, och sedan dess har Bris outtröttligt arbetat för att ge stöd till barn och unga, mobilisera människor, organisationer och företag samt påverka politiker och beslutsfattare att stå upp för barnets rättigheter.

Bris erbjuder stöd till barn under 18 år, varje dag året runt utifrån barnets behov, i den nationella stödlinjen 116 111 (chatt, mejl och telefon). Bris arbetar också med ett direkt riktat stöd till barn i särskilt utsatta situationer, exempelvis barn som bor i familjehem, barn som drabbats av självmord i familjen och barn som har föräldrar som dricker för mycket eller har psykisk ohälsa. Bris stödjer också viktiga vuxna runt barn genom Bris vuxentelefon, föräldraskapsprogram samt genom föreläsningar och material om vad vuxna kan göra för att vara ett stöd för barn.

För att stärka barnets rättigheter krävs att civilsamhället, kommuner och myndigheter arbetar tillsammans.

Hösten 2016 startade Bris nätverk, en mötesplats där professionella vuxna runt barn utbyter erfarenheter och tar del av ny forskning och kunskap.

Bris bedriver förändring och gör barndomen och samhället bättre för alla. Bris påverkansarbete handlar om att stärka barnets rättigheter juridiskt och i praktiken genom att lyfta barns röster till politiker och beslutsfattare. Det vanligaste samtalet till Bris handlar om psykisk ohälsa, alltifrån oro och nedstämdhet till tankar om att inte vilja leva längre. Att bryta trenden med den ökande psykiska ohälsan är därför en av Bris viktigaste påverkansfrågor.

Bris är en medlemsorganisation. Antalet medlemmar är vid utgången av året 6 131. Kongressen är Bris högsta beslutande organ som bland annat fattar beslut om Bris långsiktiga plan och utser styrelse. Bris verksamhet möjliggörs genom medlemskap, gåvor och bidrag från privatpersoner, företag och andra organisationer samt av bidrag från stat, regioner, kommuner och privata aktörer. På kongressen 2021 antogs Bris nya långsiktiga plan "För alla barn alltid". Planen sträcker sig fram till 2025.

Genom att arbeta för en förbättrad hälsa för barn och unga bidrar Bris också till FN:s mål om en hållbar och fredlig utveckling, Agenda 2030.

116 111 & CHI

116 111 är den nationella stödlinjen i Sverige för barn och unga.

Numret 116 111 är ett internationellt stödnummer inom Europa för barn som behöver stöd och skydd. Numret går till en organisation i varje land som har resurser och kunskap att hjälpa barn. Numret ska vara gratis och barnet ska kunna få vara anonymt om hen vill. Bris är Sveriges officiella 116 111-linje.

Bris är medlem i CHI (Child Helpline International), som är ett globalt nätverk med stödlinjer över hela världen som omfattar 167 hjälplinjer för barn i 140 länder. Tillsammans tar nätverkets hjälplinjer emot över 20 miljoner samtal från barn och unga som är i behov av vård och skydd varje år. Bris var med och startade nätverket 2003 och är den enda svenska barnrättsorganisationen med medlemskap i CHI.

SYFTE- OCH ÄNDAMÅLSUPPFYLLELSE

Bris arbetar för att stå upp för barnets rättigheter genom att stödja barn, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda för att skapa ett bättre samhälle för barn. Det är Bris tre ben som syftar till att stärka barnets mänskliga rättigheter.

Stödja – så skapar det ett bättre samhälle

Under 2021 hade Bris 41 667 kurativa kontakter med barn och unga, en ökning med 32 procent jämfört med 2020 (31 497). Den enskilt största anledningen till ökningen är att Bris den 15 mars 2021 öppnade upp stödlinjen dygnet runt. Barn kan sedan dess komma i kontakt med Bris alla timmar på dygnet, alla dagar på året.

Att öppna dygnet runt gav en samtalsökning under perioden 15 mars – 30 april med 55% jämfört med motsvarande period föregående år. Efter den kraftiga ökningen i samband med öppnandet av dygnet runt stabiliserade sig siffrorna något och under sommarlovets ökade antalet samtal med 30% och under jullovets 39% jämfört med året innan. Det är svårt att säga hur det sett ut utan de ökade öppettiderna men under de timmar Bris tidigare hade stängt (21–09) äger nu 38% av samtalen och chattarna rum.

Jämfört med föregående år noterar Bris särskilt stora ökning av samtal om allvarliga symptom på psykisk ohälsa, som självmord (+ 87 procent), ångest (+ 76 procent), självdestruktivitet (+ 77 procent) och ätstörningar (+ 93 procent) samt samtal om våld, övergrepp och kränkningar där främst sexuella övergrepp har ökat (+ 70 procent). En följd av en hög allvarsgrad i samtalen är att även samtal om samhällets stödninstanser har ökat under året (+ 53 procent).

Alla samtal till Bris besvaras av utbildade kuratorer som lyssnar, stöttar och stärker barnet samt hjälper barnet vidare om det behövs. Barnet är alltid anonymt om hen vill. Samtal till I16 III är gratis och syns inte på telefonräkningen.

Samtalen syftar till att ge barnet möjlighet att hantera och förstå sin situation. Ett annat syfte är att ge barnet en positiv erfarenhet av att söka stöd hos en vuxen, vilket ofta saknas. När barnet befinner sig i en utsatt situation kan Bris kuratorer hjälpa vidare till andra stödfunktioner i samhället. Under 2021 har Bris hänvisat barn vidare till hjälp i en knapp fjärdedel (22%) av de kurativa kontakterna. I några av samtalen får Bris kuratorer uppdrag av barnet att företräda barnet i kontakt med olika myndig-

heter (oftast socialtjänsten). På detta sätt kan ett samtal till Bris vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

Bris har också ett riktat gruppstöd till barn som befinner sig i en särskild utsatthet. I gruppstödet får barn träffa andra barn i liknande situationer, lyssna och dela egna tankar och erfarenheter. En viktig del i att vara med i en grupp är att se att en inte är ensam. Allt gruppstöd på Bris leds av professionella gruppleddare och bygger på beprövade metoder.

Under 2021 öppnade Bris fem Brismottagningar där barn kan träffa en kurator fysiskt. Mottagningarna ger ett nära stöd till barn i utsatta situationer. På Brismottagningar erbjuds professionellt stöd, men inte vård eller behandling. Mottagningarna finns på de orter där Bris sedan tidigare har regionkontor. De första mottagningarna öppnade i maj och den sista i december. Arbetet med Brismottagningarna har möjliggjorts genom bidrag från Erling-Perssons Stiftelse samt IKEA.

Trygga vuxna är det viktigaste skyddsnetet för barn som har det svårt. Bris vuxentelefon – om barn finns för att ge råd och stötta vuxna i barns närhet. Under 2021 besvarades dryga två tusen samtal. Information och råd till vuxna finns även i Bris digitala kanaler. Bris har också föräldraskapsprogram riktade till vuxna.

Ett samtal gör skillnad

Varje samtal gör skillnad för det enskilda barnet. Bris kuratorer använder samtalsmetodik som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Syftet med samtalen är hjälpa barnet att kunna förstå och hantera sin situation, samt att informera om barnets rättigheter. Samtalen syftar till att öka barnets känsla för sitt sammanhang (KASAM) genom att bidra till begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet.¹ Den yttersta konsekvensen av psykisk ohälsa är självmord. Internationella studier har visat att krislinjer som Bris I16 III och det gruppstöd Bris bedriver reducerar risken för självmord.

Bris gruppstöd för barn i utsatta situationer innebär att barnet får möjlighet att dela och ta emot stöd från andra barn med liknande erfarenheter under trygga omständigheter. Fokus i arbetet är att barnen som deltar ska få ökad kunskap och förståelse för sin livssituation samt verktyg för att hantera sitt liv på kort och lång sikt. Det är ett sätt att långsiktigt tillgodose varje barns rätt till psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa över tid.

Varje barn har rätt till en vuxen som ser, förstår och

agerar för barnets bästa. Bris arbetar därför för att vuxna runt barn får kunskap om angelägna frågor för att kunna agera för barnets bästa. Bris anställda föreläser för vuxna i miljöer där barn vistas, som lärare, skolkuratorer, socialsekreterare och andra professionella, i hur man kan samtala med barn och unga. Under 2021 har Bris tillsammans med Stockholms stad och Länsstyrelsen i Stockholms län fortsatt arbetet med programmet Föräldraskap i Sverige som utbildar gruppleddare i verksamheter som möter nyanlända och utrikesfödda föräldrar.

Mobilisera – så förändrar det samhället

Bris har ett unikt högt förtroende bland både barn och vuxna. Drygt 9 av 10 känner till Bris. Den nationella stödlinjen I16 III är känd och de flesta vet också att Bris är en ideell organisation (6 av 10).

Bris är en ideell förening som hade 6 131 medlemmar vid utgången av 2021. Bris medlemmar delar organisationens värderingar och står upp för barnets rättigheter i sin vardag. Som medlem går det också att engagera sig i organisationen genom förtroendeuppdrag och att vara volontär. Bris volontärer har under året fokuserat en stor del av sitt arbete med att berätta om Bris och om barnets rättigheter för barn och vuxna. Tillsammans arbetar vi för ett mer hållbart samhälle för barn.

Bris är också en rörelse som samlar andra organisationer, professionella och allmänhet i arbetet med att stå upp för barnets rättigheter. Bris nätverk är en samlingsplats för professionella om barnets rättigheter som idag samlar drygt 6 400 medlemmar. Under året har nätverket haft tolv nätverksträffar, en nationell och elva regionala. Samtliga träffar var, med anledning av pandemin, digitala. Förhoppning finns om att kunna ses fysiskt under 2022. En långsiktig målsättning är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd.

Påverka – så stärker det barnets rättigheter

1971 föddes Bris i revolt och protest mot barnaga. Tack vare att en grupp människor slöt upp bakom kampen för barnets rättigheter, blev Sverige först i världen med ett förbud åtta år senare. Bris är lika outtröttliga, nu som då, och arbetar varje dag för ett hållbart samhälle genom att förmedla barns röster till politiker och andra beslutsfattare som har möjlighet att förbättra barns livsvillkor.

Under året släppte Bris två rapporter som bygger på barns röster och aktuell forskning. Den första rapporten kom i mars, heter Första året med pandemin och i den beskrivs det hur samtalsutvecklingen sett ut under 2020

och hur barn påverkats av pandemin. Forskningen visar bland annat att för barn som redan levde i en utsatt situation blev pandemin än mer utmanande. Rapporten *Var det mitt ansvar?* släpptes i december och handlar om hur barns vardag påverkas när vuxna dricker för mycket. Rapporten berättar både om barns livssituation och ger förslag på hur bättre stöd och hjälp kan ges till barn som drabbas.

Under 2021 ökade Bris synlighet i den politiska debatten ytterligare. Organisationen lämnade 6 remissvar (4 st, 2020) och omnämndes 4 515 gånger i media (4 562 gånger, 2020). Genom att vara en stark röst och genom långsiktigt påverkansarbete säkerställes barnets rättigheter i praktiken.

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER RÄKENSKAPSÅRET

2021 har fortsatt att präglas av den pågående coronapandemin och konsekvenserna av pandemin syns tydligt i samtalen till Bris. De vanligaste ämneskategorierna i samtalen var psykisk ohälsa (49%), familj och familjekonflikter (26%) samt våld, övergrepp och kränkningar (22%). Ofta pratar barn om fler än ett område under sina samtal med Bris. I genomsnitt är det 2,5 ämnesområde som berörs.

Bris har satsat stort på att sprida information i digitala kanaler om den nationella stödlinjen till vuxna och barn. Det har också inlemts samarbeten med flera myndigheter då stödlinjen I16 III fått en allt viktigare samhällsbärande funktion.

Den 15 mars 2021 öppnade Bris upp I16 III till att hålla öppet dygnet runt, året om. Från det datumet har stödlinjen inte varit stängd någon gång under dygnet. Detta har möjliggjorts genom ett projektbidrag om 11,9 mkr från Allmänna arvsfonden som Bris beviljades 2019 samt genom företagssponsorer och Tim Bergling Foundation. Projektet med Allmänna arvsfonden löper ut under 2022.

Under 2021 avslutades projektet Skyddade boenden som Bris drivit tillsammans med Sveriges stadsmisioner och som finansierats av Postkodlotteriet. Erling-Perssons Stiftelse finansierar projektet Brismottagningar där Bris utvecklar stödverksamhet med mottagningar lokalt med fokus på barn i särskilt utsatta livssituationer. Under 2021 öppnade mottagningarna upp på fem olika orter i Sverige. Stenastiftelsen har beviljat medel för utvecklingen av "Bris barnrättscenter". Genom att utveckla regionkontoren till regionala barnrättscenter, det vill säga mötesplatser för kompetensutveckling, stöd, utbildning, engagemang och påverkan för ett bättre samhälle för barn, utvecklar och stärker Bris sin närvaro runt om i Sverige.

¹ "Samtal med barn och ungdomar", Iwarsson Gothia förlag 2007. "Samtal i skolan", Iwarsson Gothia förlag 2014, "Du behövs som vuxen" Iwarsson Gothia förlag 2016.

Bris internationella projekt, som drivs tillsammans med organisationen C-SEMA och finansieras av medel från ForumCiv, har löpt på under 2021. Projektet har beviljats nya medel från ForumCiv från och med februari 2022 och kommer då att utökas.

Bris har även fått stöd från Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten, Erling-Perssons Stiftelse och Postkodlotteriet för att stärka stödverksamheten kopplat till coronapandemin.

Företagssamarbeten

Svenska Postkodlotteriet är en av Bris viktiga samarbetspartners. Postkodlotteriet har sedan 2007 gett ett stöd till verksamheten på över 205 miljoner kronor. Bris har också flera samarbeten med företag som stödjer verksamheten, som Circle K, Coop, IKEA, Telia, Trygg Hansa och Volkswagen.

Tack vare projekt, företagssamarbeten, gåvor och bidrag som Bris har fått under 2021 har Bris kunnat nå fler barn och utbildat viktiga vuxna runt barn. Varje gåva och bidrag är viktigt för det fortsatta arbetet med att stödja, mobilisera och påverka för att stärka barnets rättigheter.

MEDLEMMAR

Allt fler privatpersoner väljer att stödja Bris genom att gå med som medlemmar eller bli månadsgivare. Bris har under några år ökat sitt medlemsantal men under 2021 minskade antalet en aning och var den sista december 2021 6 131 medlemmar (6 512 stycken, 2020). Arbetet med att stärka upp medlemsorganisationen och få medlemsantalet att fortsatt öka pågår alltså. Drygt 8 900 (ca 7 400, 2020) personer valde att stödja Bris med en gåva varje månad.

Medlemsavgiften är 360 kronor per år. För barn är medlemskap gratis, enligt beslut på kongressen 2021, fram till det år som barnet fyller 18 år.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Bris är en barnrättsorganisation vars grundläggande syfte är att stärka barnets rättigheter och förbättra barns och ungas livssituation. Organisationens verksamhet handlar om social hållbarhet och Bris arbetar för att barnets rättigheter ska tillgodoses, att varje barn ska få må bra och få så bra förutsättningar som möjligt inför vuxenlivet. Bris bidrag till hållbar utveckling handlar främst om att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. På så sätt skapas ett hållbart samhälle för alla.

Bris hållbarhetsstrategi innehåller tre delar; Bris tar

socialt ansvar genom att stärka barnets rättigheter, Bris tar ekonomiskt ansvar genom att varje krona används effektivt för att göra skillnad för barn och Bris tar miljömässigt ansvar genom att ständigt värdera det vi gör utifrån dess klimat- och miljöpåverkan.

Medarbetare

På Bris arbetar cirka 112 personer. De flesta är kvinnor och arbetar på kansliet i Stockholm. Bris har under 2021 varit medlem i Fremia och tecknar kollektivavtal med samtliga anställda. Bris arbetar aktivt med att skapa en

BRIS STYRANDE ORGAN:

- Kongress
- Styrelse
- Generalsekreterare

BRIS KONTROLLERANDE ORGAN:

- Auktoriserade revisorer
- Granskningsutskott

BRIS STYRELSE

Sedan maj 2021 består Bris styrelse av nedanstående ledamöter:

Ordförande:

Annabella Kraft (tidigare seniorchef och ledarskapsutvecklare Södertälje kommun)

Ledamöter:

Anders Lindmark (Utvecklingssamordnare på Grundskoleförvaltningen i Malmö), vice ordförande

Carin Grundberg Sandell (Grundare av Scouternas Trygga Möten)

Helén Strömberg (Fil dr och universitetslektor Umeå universitet)

Sofie Edberg (Koordinator i nationellt nätverk för ledning och styrning av hälso- och sjukvård)

Åsa Ekman (Konsult inom barnets rättigheter)

P-G Persson (VD och koncernchef på Platzer fastigheter)

Cecilia Carnefeldt (Koncernchef på Kunskaps-skolan)

Jerker Lindsten (vice VD för Vinnigroup)

Ulrika Rogland (Advokat med fokus på barnrätt)

hållbar arbetsmiljö och följer löpande upp arbetsmiljön på individ-, team- och organisationsnivå. Det sker genom dialog med medarbetarna och genom löpande frågor som ställs till organisationen. Bris arbetar även aktivt med att kompetensutveckla medarbetarna och gör årligen en kompetensutvecklingsplan i samband med verksamhetsplaneringen. Nyckeltal kopplade till personalfrågor analyseras löpande under året.

FÖRVALTNING, STYRNING OCH LEDNING

Organisation

Kongressen som hålls vartannat år är Bris högsta beslutande organ. Styrelsen är organisationens verkställande organ mellan kongresserna. Den dagliga verksamheten leds av en generalsekreterare som utses av styrelsen. Sedan den 9 mars 2016 är Magnus Jägerskog Bris generalsekreterare.

Bris är indelat i regioner. Det är som Bris har kongress hålls ett medlemsmöte i varje region. Nästa kongress samt medlemsmöte hålls under 2023. På medlemsmötet väljs bland annat kongressombud som närvarar och har rösträtt på kongressen. På medlemsmötet nomineras även representant till Bris granskningsutskott, samt Bris nationella valberedning vars uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen samt att föreslå val av revisorer och ersättare till Bris granskningsutskott (nedan). Varje region har även ett regionråd vars uppgift är att stötta regionchefen med kunskap om regionen. Representanter till regionrådet väljs också vid medlemsmötet. Totalt finns det cirka 100 förtroendeposter i Bris.

Bris kansli är förlagt till Stockholm och fem regionala kontor, i Göteborg, Malmö, Linköping, Umeå samt Stockholm. Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

Granskning

Kongressen utser två revisorer för att granska Bris räkenskaper och förvaltning. Valda revisorer för innevarande kongressperiod är Therese Hedberg och Erik Albenius, auktoriserade revisorer från PwC.

Kongressen utser även representanter till Bris gransk-

ningsutskott som har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs samt att beslut som fattas på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottet består av en representant från varje region.

Giva Sveriges kvalitetskod

Bris är medlem i Giva Sverige (branschförening som arbetar för tryggt givande) och tillämpar dess etiska kvalitetskod där nyckelorden är respekt, öppenhet, trovärdighet och kvalitet. Vartannat år ska en extern revisor granska och intyga att organisationen efterlever koden. Bris följer Giva Sveriges uppdaterade kvalitetskod och Bris auktoriserade revisor har i september 2020 granskat och intygat att Bris efterlever koden. Bris senaste effektrapport finns publicerad på Bris hemsida.

Svensk Insamlingskontroll

Bris plusgiro 901504-1, 900708-9, 900709-7 och 900710-5 kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll vars syfte är att övervaka så att insamlingar från allmänhet sker under betryggande kontroll och att insamlingar inte belastas med oskäligen kostnader samt att goda marknadsföringsmetoder används.

ANVÄNDNING AV FINANSIELLA INSTRUMENT

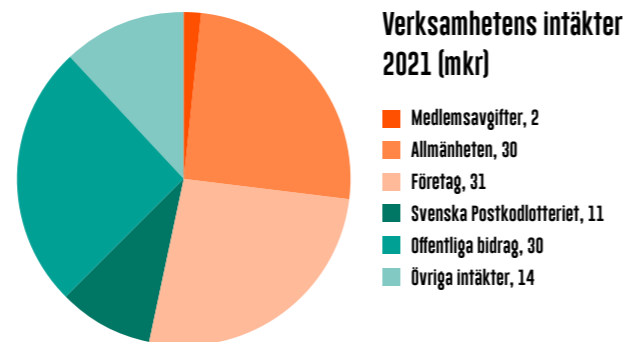
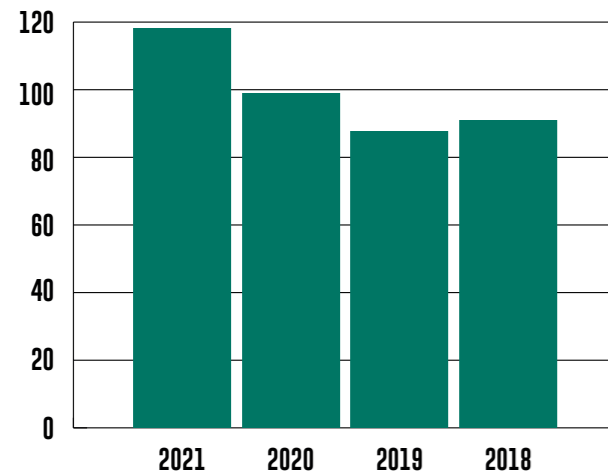
Det övergripande målet i Bris kapitalförvaltningspolicy är att Bris ska placera sina tillgångar på ett etiskt försvarbart sätt med möjlighet till en god avkastning på lång sikt och till en så låg kostnad som möjligt. Bris ska placera sina tillgångar i värdepapper och fonder med låg risk och policyn tillåter endast placeringar i aktiefonder och räntebärande värdepapper. Aktier eller andelar som erhålls genom testamente eller gåva och som inte uppfyller kraven på placering enligt policyn ska avyttras inom tolv månader.

Kapitalförvaltningspolicyn i sin helhet finns publicerad på bris.se.

För närvarande hanterar Bris sina placeringar med rådgivning.

Bris riktlinje för eget kapital är att kapitalet ska motsvara minst 6 månaders fasta kostnader och som mest 1 års fasta kostnader.

Verksamhetens intäkter 2018-2021 (mkr)

RESULTAT OCH STÄLLNING

Årets verksamhetsintäkter uppgår till 118,1 mkr (98,8 mkr, 2020). Ökningen beror främst på ökade gåvor från allmänheten och företag samt ökade bidrag från både stat och privata givare under året.

Insamling från allmänheten uppgår till 30,3 mkr (26,6 mkr, 2020) och intäktsökningen har även i år skett brett där både spontana gåvor och månadsgivandet från privatpersoner har haft en mycket positiv utveckling. Företagsgåvor och företagssamarbeten uppgår till 31 mkr (30,9 mkr, 2020). Svenska Postkodlotteriets basstöd är 10,0 mkr år 2021, vilket är samma nivå som föregående år. Bris fick ytterligare en miljon kronor från Postkodlotteriet med anledning av pandemin.

Bidrag uppgår till 36,4 mkr (23,6 mkr, 2020) och avser främst offentliga bidrag i form av statsbidrag via Socialstyrelsen och bidrag från Folkhälsomyndigheten. Bris har även i år fått extra offentliga bidrag från Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten med anledning av utbrottet av covid-19. Bland bidragsintäkterna finns även projekt, som till exempel Trygg på Natten som finansieras av Allmänna arvsfonden och Bris barnrättscenter som finansieras av Stenastiftelsen.

Ändamålskostnaderna uppgick till 81,2 mkr, vilket utgör 79% av den totala kostnadsmassan (76 procent, 2020). Det största verksamhetsområdet är Bris stödverksamhet, följt av Kommunikation, Opinion och Påverkan.

Årets administrations- och insamlingskostnader i relation till de totala kostnaderna uppgick till 21 procent (24 procent, 2020).

Årets överskott uppgår till 15,9 mkr (12,6 mkr, 2020). Det budgeterades för ett överskott på 2,6 mkr för 2021 och anledningen till att utfallet är bättre är de ökade intäkterna från allmänheten, men också de extra offentliga bidragen från Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. Under året har kostnader för att stärka upp stödverksamheten och information om densamma prioriterats. Överskottet blir betydelsefullt framöver för den fortsatta utvecklingen av verksamheten.

Tkr	Balanserat eget kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans 2021	48 618	48 618
Årets resultat	15 981	15 981
Utgående balans 2021	64 599	64 599

Förändring av eget kapital

Eget kapital uppgår vid årets slut till 64,6 mkr (48,6 mkr, 2020). Målet med det balanserade kapitalet är att det ska motsvara cirka 6 till 12 månaders fasta kostnader. Vid året slut motsvarade det 11,5 månader (10,1 månader, 2020).

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA UTVECKLING

Coronapandemin har under 2021 fortsatt att prägla vardagen för många barn. Psykisk ohälsa är fortsatt det vanligaste skälet till att barn kontaktar Bris, och det är samtalen om självmord, ångest, självdestruktivitet samt ätstörningar som ökar mest, liksom de som handlar om våld, övergrepp och kränkningar. Den långsiktiga planen som antogs vid kongressen 2021, och som sträcker sig fram till 2025, heter För alla barn alltid och det kommer att vara ett viktigt fokus för Bris under de kommande åren. Att nå fler barn, och de barn som i dagsläget inte hittar till Bris.

2021 nådde Bris ännu fler barn tack vare att 116 III öppnades upp dygnet runt, och tack vare Bris mottagningar. Satsningarna kommer att fortsätta under 2022 med en ökning av antalet nattkuratorer från och med februari 2022 och ett fortsatt arbete med mottagningarna för att nå ut till fler. I planen ligger också dels en inledande undersökning för hur Bris ska nå ut till barn i åldern

0–6 år, dels en fortsatt utveckling av den digitala miljön inom stödverksamheten.

Arbetet med att vara en viktig samhällsbärande funktion kommer att fortsätta och Bris jobbar vidare på att få ett fast statligt stöd för stödverksamheten, istället för de verksamhetsbidrag som det idag ansöks om årligen och som innebär en osäkerhetsfaktor. Bris är en stark påverkansorganisation och den positionen kommer fortsätta att användas för att stärka barnets rättigheter i samhället.

Intäkterna från insamlingar har fortsatt att öka under året, vilket har fortsatt att stärka Bris ekonomi. Bris verksamhet är helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag och andra organisationer och det är tack vare dessa gåvor som Bris kan erbjuda barn och unga stöd dygnet runt, året om och bedriva ett starkt opinions- och påverkansarbete. Finansiellt sett har pandemin haft positiva effekter kortsiktigt sett, men det finns en osäkerhet när samhället nu är på väg ut ur pandemin. De extrastöd som Bris erhållit kommer sannolikt att försvinna under 2022, samtidigt som behovet av stöd till barn kvarstår. Bris står dock med en stabil ekonomi bakom sig och kommer att kunna leverera det stöd som behövs även med minskade statliga intäkter.

Fokus i Bris arbete framåt är att fortsätta arbeta för ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses – och att finnas för alla barn alltid.

Flerårsöversikt

	2021	2020	2019	2018	2017
Antal medlemmar	6 131	6 512	6 100	6 229	5 868
Antal stödjande kontakter inkl. Bris Vuxentelefon	43 806	34 345	29 869	29 072	28 415
Verksamhetens intäkter (tkr)	118 120	98 826	87 728	90 944	72 984
Årets resultat efter fördelning till/från ändamålsbestämda medel (tkr)	15 981	12 559	-1 614	11 399	1 820
Balanserat eget kapital (tkr)	64 599	48 618	36 059	37 674	26 275
Medelantal anställda	87	73	68	67	60

Resultaträkning, tkr

	Not	2021	2020
Verksamhetsintäkter			
Medlemsavgifter		2 068	2 109
Gåvor	3	77 874	71 556
Bidrag	3	36 431	23 609
Nettoomsättning		1 669	1 380
Övriga intäkter		78	172
Summa verksamhetsintäkter		118 120	98 826
Verksamhetskostnader	4,5		
Ändamålskostnader		-81 200	-67 025
Insamlingskostnader		-15 573	-15 691
Administrationskostnader		-5 546	-5 014
Summa verksamhetskostnader		-102 319	-87 730
Verksamhetsresultat		15 801	11 096
Resultat från finansiella investeringar			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	181	1 551
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	0	-88
Summa resultat från finansiella investeringar		181	1 463
Årets resultat		15 981	12 559

Kassaflödesanalys

	Not	2021	2020
Den löpande verksamheten			
Verksamhetsresultat		15 801	11 096
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
- Avskrivningar och nedskrivningar		527	511
- Erhållna värdepapper genom arv		-633	-2 651
Erhållen ränta		60	31
Erlagd ränta		0	-10
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskapital		15 756	8 977
Förändringar i verksamhetskapital			
- Förändring av kortfristiga fordringar		-2 028	1 096
- Förändringar av kortfristiga skulder		-5 403	6 696
Kassaflöde från den löpande verksamheten		8 325	16 769
Investeringsverksamheten			
- Förvärv värdepapper		-771	-13 456
- Försäljning värdepapper		0	13 968
- Försäljning av värdepapper som erhållits genom arv		180	2 506
- Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-348	-55
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-939	2 963
Finansieringsverksamheten			
- Realisationsresultat från vädepapper		0	1 158
- Realisationsresultat från vädepapper genom arv		119	284
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		119	1 442
Årets kassaflöde		7 504	21 174
Likvida medel vid årets början		38 487	17 314
Likvida medel vid årets slut		45 992	38 487

Balansräkning, tkr

	Not	2021-12-31	2020-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter	8	112	577
Summa imm anläggningstillgångar		112	577
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier	9	394	109
Summa materiella anläggningstillgångar		394	109
Finansiella anläggningstillgångar			
Andra långfristiga fordringar	10	51	51
Summa fin anläggningstillgångar		51	51
Summa anläggningstillgångar		557	737
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 953	26
Övriga fordringar	11	505	232
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	2 902	3 075
Summa kortfristiga fordringar		5 360	3 333
Kortfristiga placeringar	13	26 512	25 288
Kassa och bank		45 992	38 487
Summa omsättningstillgångar		77 864	67 108
Summa tillgångar		78 422	67 845
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Balanserat resultat		64 599	48 618
Summa eget kapital		64 599	48 618
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		5 130	6 979
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	14	2 520	7 053
Övriga skulder		974	773
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15	5 198	4 421
Summa kortfristiga skulder		13 822	19 227
Summa eget kapital och skulder		78 422	67 845

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Bris redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen, BFNAR 2012:1 (K3), och Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning. Redovisningsprinciperna är oförändrade gentemot föregående år.

RESULTATRÄKNINGEN

Verksamhetsintäkter

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

När Bris tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva eller ett erhållt bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att Bris uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om Bris har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls är det ett erhållt bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva.

Gåvor som utgörs av annat än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället. Erhållna gåvor redovisas netto, det vill säga efter avdrag för de direkta kostnader som kan uppkomma vid försäljning av en tillgång.

Medlemsintäkter avser inbetalning av medlemsavgift från organisationens medlemmar. Avgiften periodiseras inte, utan intäktsförs vid inbetalning. Medlemsavgiften bestäms av kongressen. Intäkter under rubriken "Nettoomsättning" avser i första hand kurs- och konferensavgifter vid utbildningar som organisationen anordnar, som är en del av ändamålet med verksamheten att sprida kunskap och information.

Verksamhetskostnader

Kostnaderna för verksamheten har delats upp i enlighet med Giva Sveriges styrande riktlinjer för årsredovisning i ändamåls-, insamlings- och administrationskostnader.

Ändamålskostnader avser kostnader som har direkt samband med att uppfylla Bris ändamål enligt dess stadgar. Det omfattar kostnader för stödverksamheten, projekt, kommunikation/opinion/påverkan samt kunskapsspridning.

Insamlingskostnader är sådana kostnader vars syfte är att generera externa intäkter i form av insamlade medel och gåvor från privatpersoner och företag.

Administrationskostnader omfattar revision, samt kostnader förknippade med förtroendemannaorganisationen, till exempel kongressen samt central administration och ledning för hela organisationen. Arbete med bidrags- och projektansökningar ingår också i administrationskostnaderna.

Gemensamma kostnader för bland annat data, telefoni och viss administration har fördelats ut på de olika delarna i förhållande till antalet anställda inom respektive verksamhetsområde samt resursutnyttjande.

Alla organisationens leasingavtal redovisas som operationella, det vill säga leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

BALANSRÄKNINGEN

Eget kapital

I de fall när givare eller donator bestämt att medel ska användas till särskilda ändamål, eller styrelsen beslutat att medel ska användas på ett särskilt sätt, klassificeras dessa som ändamålsbestämda medel. Dessa redovisas som en del av eget kapital i balansräkningen. När organisationen belastas med kostnader för ändamålet redovisas dessa i resultaträkningen. Upplösning sker därefter av för ändamålet avsatta medel under eget kapital med motsvarande belopp.

Materiella och immateriella anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar enligt plan. Bidrag som hänför sig till en anskaffning av en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Balanserade utgifter för programvara och hemsida, samt inventarier, skrivs av under fem år. Inköp av datorer kostnadsförs direkt.

Omsättningstillgångar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Kortfristiga innehav i aktier och andelar redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet eller marknadsvärdet vid balansdagen. Vid värderingen tillämpas portföljmetoden (kollektiv värdering).

Övrigt

Om inte annat anges är alla belopp angivna i tusentals kronor.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Det finns inga bedömningar som har betydande effekt på de redovisade beloppen i årsredovisningen. Det finns heller ingen osäkerhet i uppskattningarna som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar av värden i balansräkningen under nästa år.

Not 3 Insamlade medel

Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen

Vissa gåvor är svåra att värdera och redovisas inte i resultaträkningen. Det gäller till exempel annonsutrymme och konsulttjänster. Nedan har vi uppskattat värdet av de gåvor som inte redovisats i resultaträkningen.

	2021	2020
Gåvor som redovisats i resultaträkningen		
Insamlade medel		
Allmänheten	30 297	26 617
Företag*	31 094	30 910
Postkodlotteriet	11 000	10 000
Andra organisationer	0	1
Externa stiftelser och fonder	5 483	4 028
Summa	77 874	71 556

	2021	2020
Insamlade medel (uppskattade belopp)		
Annonser och byråarvoden	3 120	3 610
Övrigt	730	570
Summa insamlade medel	3 850	4 180

	2021	2020
Bidrag som redovisats som intäkt		
Insamlade medel		
Familjen Erling Perssons stiftelse	5 255	1 217
Projektbidrag från Postkodlotteriet	576	1 419
Andra organisationer	6	87
Summa insamlade medel	5 837	2 723

	2021	2020
Offentliga bidrag		
Allmänna arvsfonden	5 924	701
Socialstyrelsen	13 457	7 474
Folkhälsomyndigheten	2 834	2 500
Övriga statliga bidrag	1 346	2 116
EU	601	0
Kommuner	5 290	6 158
Regioner/länsstyrelser	1 142	1 937
Summa offentliga bidrag	30 594	20 886
Summa bidrag	36 431	23 609

	2021	2020
Totala insamlade medel består av följande:		
Gåvor som redovisats i resultaträkningen	77 874	71 556
Gåvor som inte redovisats i resultaträkningen	3 850	4 180
Bidrag som redovisats som intäkt	5 837	2 723
Summa insamlade medel	87 561	78 459

Not 4 Medelantalet anställda, personalkostnader och arvoden till styrelsen

	2021	2020
Medelantalet anställda	87	73
Kvinnor	74	60
Män	13	13

Könsfördelning bland ledande befattningshavare	2021	2020
Antal kvinnor i styrelsen	7	7
Antal män i styrelsen	3	4
Antal kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	7	7
Antal män bland övriga ledande befattningshavare	1	1

Uppgift om styrelsens deltagande på styrelsemöten under året	Antal möten		
	Närvarande	Ej närvarande	Totalt
Styrelsen under 2021			
Annabella Kraft (ordförande)	5	0	5
Ann Rask Samuelsson (f o m kongressen 2021)	2	0	2
Anders Lindmark	5	0	5
Carin Grundberg Sandell	5	0	5
Dietmar Mølk (f o m kongressen 2021)	2	0	2
Helén Strömberg	5	0	5
Henrik Saxborn (f o m kongressen)	2	0	2
Rosie Linder (f o m kongressen 2021)	1	1	2
Sofie Edberg	3	2	5
Torbjörn Blomhage (f o m kongressen 2021)	2	0	2
Åsa Ekman	5	0	5
Jerker Lindsten (f o m kongressen 2021)	3	0	3
P-G Persson (f o m kongressen 2021)	3	0	3
Ulrika Rogland (f o m kongressen 2021)	2	1	3
Cecilia Carnefeldt (f o m kongressen 2021)	2	1	3

	2021	2020
Löner och andra ersättningar		
Styrelse	20	21
Generalsekreterare	1 069	997
Övriga anställda och uppdragstagare	42 235	34 483
Totala löner och ersättningar	43 325	35 501
Sociala kostnader	18 554	14 489
Varav pensionskostnader generalsekreteraren	259	229
Varav pensionskostnader övriga anställda	3 335	2 695

Ideellt arbete

Bris har under 2021 haft cirka 100 förtroendeposter, bland annat styrelseledamot, suppleanter, valberedning, regionråd och kongressombud. Utöver dessa förtroendeposter har ca 250 volontärer (ca 240, 2020) tillsammans med regionråden ideellt bidragit med informationsspridning vid olika events runt om i landet, administrativa volontäruppdrag samt uppdrag med insamlingsssyfte. Arvode och ersättning för förlorad arbetsinkomst har utbetalts till styrelsen om totalt 20 tkr (21 tkr, 2020). Värdet av övriga ideella insatser har inte redovisats i resultaträkningen.

Avtal om avgångsvederlag

Generalsekreteraren omfattas inte av lagen om anställningsskydd. Bris har träffat ett avtal med nuvarande generalsekreterare om en uppsägningstid på 6 månader vid uppsägning från arbetsgivarens sida.

Not 5 Leasing

Bris leasar framförallt fem kontorslokaler samt kontorsmaskiner. Kostnadsförda leasingavgifter uppgår till 4 157 tkr (3 958 tkr, 2020).

Framtida leasingavgifter förfaller enligt följande:

Avtalen om lokalhyror har olika slutdatum och sträcker sig som längst till 2024.

	2021	2020
Inom 1 år	4 673	3 999
1-5 år	6 294	9 290
Senare än 5 år	0	0
Summa	10 967	13 289

Not 6 Ränteintäkter och liknande resultatposter

	2021	2020
Utdelningar	0	10
Räntor	62	31
Realisationsresultat vid försäljningar	119	1 509
Summa	181	1 551

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2021	2020
Räntekostnader	0	-10
Realisationsresultat vid försäljning av värdepapper	0	-78
Summa	0	-88

Not 8 Immateriella anläggningstillgångar

	2021	2020
Balanserade utgifter för webb och medlemsregister		
Ingående anskaffningsvärde	2 690	2 690
Årets aktiverade utgifter	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 690	2 690
Ingående bidrag	-368	-368
Årets bidrag	0	0
Utgående ackumulerade bidrag	-368	-368
Netto anskaffningsvärde	2 322	2 322
Ingående avskrivningar	-1 745	-1 280
Årets avskrivning	-484	-484
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 209	-1 745
Utgående redovisat värde	112	576

Not 9 Materiella anläggningstillgångar

	2021	2020
Ingående anskaffningsvärde	1 171	1 116
Inköp	348	55
Ultrangering	-270	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 249	1 171
Ingående avskrivningar	-1 062	-1 015
Ultrangering	270	0
Årets avskrivning	-62	-47
Utgående ackumulerade avskrivningar	-854	-1 062
Utgående redovisat värde	394	109

Not 10 Övriga långfristiga fordringar

	2021	2020
Depositioner för hyreskontrakt		
Ingående anskaffningsvärde	51	51
Inbetalt	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	51	51
Utgående redovisat värde	51	51

Not 11 Övriga fordringar

	2021	2020
Nedlagda projektkostnader	504	228
Övriga fordringar	1	4
Summa	505	232

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2021	2020
Förutbetalda hyror	1 141	982
Upplupna intäkter	267	645
Övriga poster	1 494	1 448
Summa	2 902	3 075

Not 14 Skuld erhållna ej utnyttjade bidrag

	2021	2020
Erling-Perssons Stiftelse, projektbidrag	1 149	3 000
Allmänna arvsfonden, projektbidrag	0	655
Erhållna ej utnyttjade statliga bidrag	1 071	2 898
Övriga	300	501
Summa	2 520	7 053

Not 15 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2021	2020
Semesterlöner	1 613	1 230
Upplupna sociala avgifter	1 706	1 312
Upplupna löner	592	359
Förutbetalda kommun- och regionbidrag	561	56
Övriga poster	726	1 463
Summa	5 198	4 421

Not 13 Kortfristiga placeringar

	2021	2021	2020	2020
	Bokfört värde	Markn.värde	Bokfört värde	Markn.värde
Nordea Global Stars Equity Fund	1 671	3 290	1 671	2 631
Nordea Emerging Stars	324	492	316	503
Nordea Inst. Aktieförvaltning	1 000	1 429	1 000	1 082
Nordea Hållbarhetsfond Aktier Global	1 321	1 739	1 321	1 302
SPP Emerging markets	688	785	688	736
Swedbank Robur Access Japan	83	91	83	82
Swedbank Robur Access Edge Sweden	460	625	460	503
Swedbank Robur Access Europa	625	749	625	595
Swedbank Robur Access USA	375	539	375	396
Swedbank Robur Global Impact	188	223	188	197
Swedbank Robur Transition Global	250	371	250	288
Swedbank Robur Transition Sweden	503	667	500	547
Summa aktiefonder	7 486	11 002	7 476	8 861
Räntefonder				
Inst. Räntefonden långa placeringar	3 998	4 009	3 998	4 063
Nordea Hållbarhetsfond Obl. Global Fund A growth	3 801	3 861	3 801	3 921
Nordea Stratega ränta	613	738		
SPP Obligationsfond	4 635	4 604	4 635	4 676
Swedbank Robur Cor Bond EUR IG	3 628	3 676	3 628	3 699
Swedbank Robur Räntefond kort	2 351	2 353	1 587	1 592
Summa räntefonder	19 026	19 241	17 649	17 952
Övriga				
Brummer & Partners Multi-Strategy*			104	112
SPP Aktieindexfond Sverige A*			19	25
Skandia Cancerfonden*			40	56
Summa övriga			0	162
Summa	26 512	30 243	25 288	27 005

*Aktier/fonder erhållna via arv.

Stockholm, den dag som framgår av vår elektroniska underskrift**Annabella Kraft, Ordförande**

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:25:12 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: ANNA-BELLA KRAFT Datum
 Annabella Kraft
 annabella.kraft@gmail.com Leverskanal: E-post

Anders Lindmark, Vice ordförande

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:28:27 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Lindmark Datum
 Anders Lindmark
 Anders.Lindmark@bredband2.com Leverskanal: E-post

Carin Grundberg Sandell

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:24:45 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: CARIN GRUNDBERG SANDELL Datum
 Carin Grundberg Sandell
 cgrundbergsandell@gmail.com Leverskanal: E-post

Helén Strömberg

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:28:31 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: HELEN STROMBERG Datum
 Helen Strömberg
 helen.stromberg@umu.se Leverskanal: E-post

Ulrika Rogeland

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-28 07:15:31 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: ULRIKA ROGLAND Datum
 Ulrika Rogeland
 ulrika@advokatrogeland.se Leverskanal: E-post

Åsa Ekman

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:23:50 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: ÅSA EKMAN Datum
 Åsa Ekman
 info@saekman.com Leverskanal: E-post

Magnus Jägerskog, Generalsekreterare

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:24:48 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: MAGNUS JÄGERSKOG Datum
 Magnus Jägerskog
 magnus.jagerskog@bris.se Leverskanal: E-post

P-G Persson

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:24:18 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: Per-Gunnar Persson Datum
 Per-Gunnar Persson
 per-gunnar.persson@plutzer.se Leverskanal: E-post

Cecilia Carnefeldt

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:26:20 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: CECILIA CARNEFELDT Datum
 Cecilia Carnefeldt
 cecilia.carnefeldt@magnora.com Leverskanal: E-post

Jerker Lindsten

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:24:47 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: JERKER LINDSTEN Datum
 Jerker Lindsten
 jerkerlindsten@gmail.com Leverskanal: E-post

Sofie Edberg

Signerat med Svenskt BankID 2022-04-27 08:24:22 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: SOFIE EDBERG Datum
 Sofie Edberg
 sedberg@hotmail.se Leverskanal: E-post

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Therese Hedberg, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID 2022-05-09 12:23:41 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: Therese Anna Josefina Hedberg Datum
 Therese Hedberg
 therese.hedberg@pwc.com Leverskanal: E-post

Erik Albenius, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID 2022-05-09 07:30:16 UTC
 Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Albenius Datum
 Erik Albenius
 erik.albenius@pwc.com Leverskanal: E-post

REVISIONSBERÄTTELSE

Till kongressen i Bris - Barnens rät i samhället, org.nr 802013-3420

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Bris - Barnens rät i samhället för år 2021.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att kongressen fastställer resultaträkningen och balansräkningen för föreningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet **Revisorns ansvar**.

Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Den andra informationen består av Verksamhetsberättelse 2021 som vi inhämtade före datumet för denna revisionsberättelse. Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för den andra informationen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och generalsekreterarens ansvar

Det är styrelsen och generalsekreteraren som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och generalsekreteraren ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och generalsekreteraren för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift.

Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och generalsekreteraren avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom

revisionsberättelse

oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och generalsekreterarens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och generalsekreteraren använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Bris - Barnens rät i samhället för år 2021. Vi tillstyrker att kongressen beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet

Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Stockholm den dag som framgår av våra elektroniska underskrifter

Therese Hedberg, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID	2022-05-09 12:22:03 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: Therese Anna Josefina Hedberg	Datum
Therese Hedberg	Leveranskanal: E-post

Erik Albenius, Auktoriserad revisor

Signerat med Svenskt BankID	2022-05-09 07:29:45 UTC
Namn returnerat från Svenskt BankID: Erik Albenius	Datum
Erik Albenius	Leveranskanal: E-post

BRIS EFFEKTRAPPORT 2021

HIT GÅR PENGARNA
VI SAMLAR IN

Barnens rätt i samhället (Bris) är en rörelse för barnets rättigheter som växer. I 50 år har vi kämpat för ett bättre samhälle för barn. Genom att stödja barn och unga, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare arbetar vi för att stärka barnets rättigheter i praktiken.

2021 har varit ett historiskt år för Bris. Sedan mars månad håller Bris nationella stödlinje 116 111 öppet dygnet runt i chatt och telefon. Och under året öppnade Bris också 5 Brismottagningar i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping och Umeå, dit barn och familjer kan komma för att träffa en kurator för stöd i utsatta situationer. Bris fyllde också 50 år och uppmärksammade ett halvt sekels arbete för barnets mänskliga rättigheter.

Bris verksamhet är helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag, stiftelser och myndigheter. Bris möjlighet att stötta barn och att arbeta för att stärka barnets rättigheter står i direkt relation till de insamlade medlen och varje krona gör skillnad i verksamheten. Bris är politiskt och religiöst obunden. All vår verksamhet utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen.

Alla organisationer som samlar in pengar från allmänheten ska öppet redovisa vad pengarna används till. Därför gör Bris varje år en effektrapport som visar vilken nytta Bris gör. Bris följer de kvalitetskrav som Frivilligorganisationernas insamlingsråd (FRII) sätter upp. Enligt FRII ska effektrapporten vara tydlig, tillgänglig och öppen. Alla uppgifter ska vara verifierbara och kunna styrkas. Detta är Bris effektrapport för 2021.

Om du har frågor om något i rapporten kan du kontakta Bris via mejl: info@bris.se eller telefon: 08-598 888 00.

Om du är 18 år eller yngre och behöver någon att prata med kan du kontakta Bris på telefon 116 111 eller mejla och chatta via [bris.se](https://www.bris.se), alla dagar, dygnet runt. Bris finns också på Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn och på Youtube. Följ oss gärna där!

VAD VILL BRIS UPPNÅ?

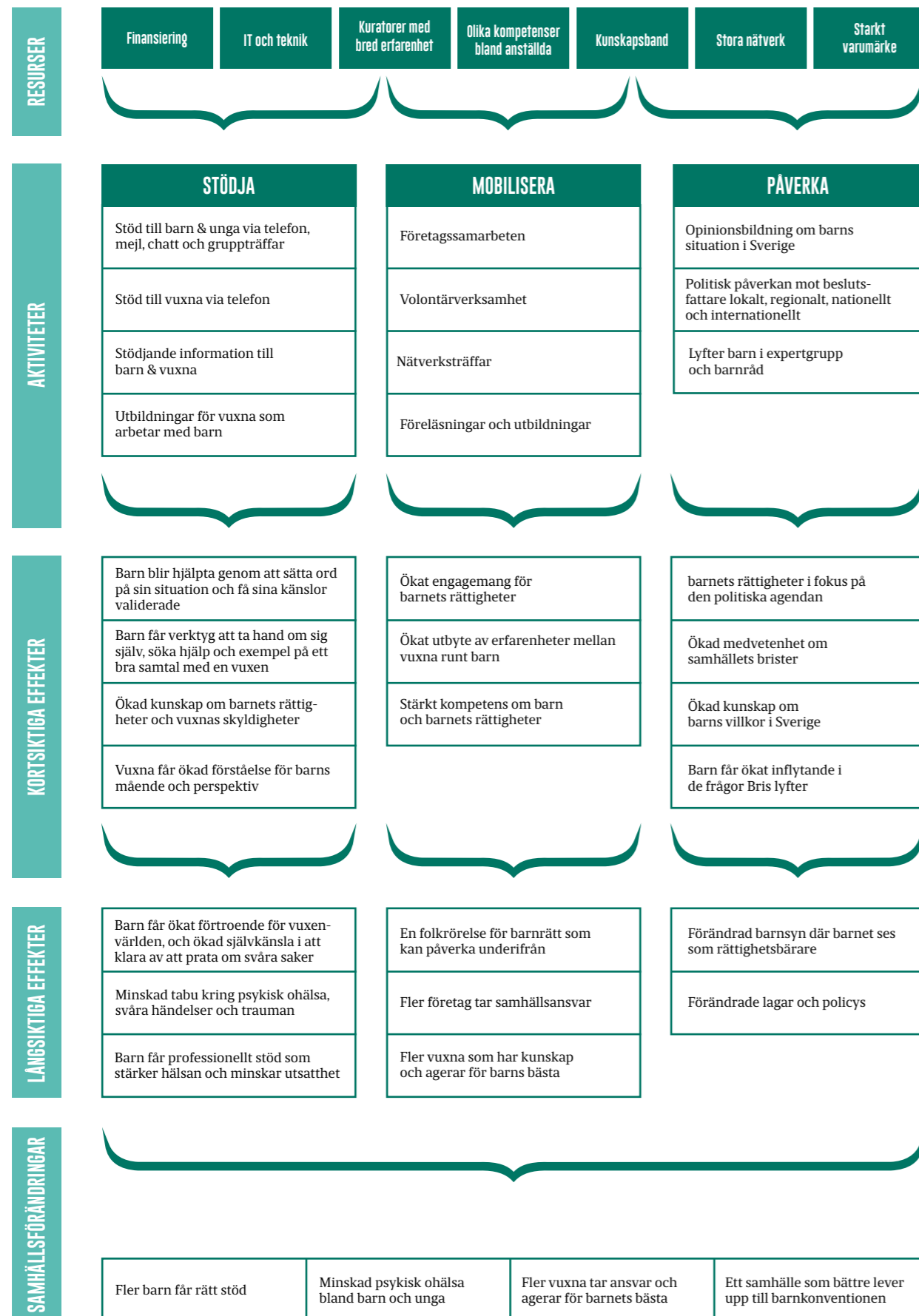
Bris syfte är att stärka barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. På så sätt skapas ett bättre samhälle för alla, där barn får rätt stöd och vuxna agerar för barnets bästa.

Bris gör det genom att:

- Stödja barn och unga via chatt, mejl, telefon och individuellt och i grupp på Brismottagningar. Samtalen kan lindra ensamhet, oro och ångest här och nu, och ge dem verktyg att ta hand om sig själva och söka vidare hjälp. Många gånger är det första gången barnen sätter ord på sin situation och har ett bra samtal med en vuxen om sina känslor, vilket i längden kan öka tilliten till vuxenvärlden.
- Stödja, utbilda och ge information till vuxna i barns närhet. På så sätt får vuxna en större förståelse för barnets mående och perspektiv och kunskapen om barnets rättigheter och vuxnas skyldigheter ökar.
- Skapa en stark rörelse för barnets rättigheter genom kunskapsspridning, nätverksträffar och volontärverksamhet där kunskap och erfarenheter utbyts. Även partnerskap med företag ökar engagemanget för barnets rättigheter bland anställda och driver företagen att ta sitt samhällsansvar.
- Vara en modig och outtröttlig röst för att försvara och stärka barnets rättigheter. Bris 50 år långa erfarenhet av att lyssna på barn gör oss till en trovärdig budskapsbärare. Genom att sprida kunskap till beslutsfattare och skapa opinion kan vi på lång sikt skapa attitydförändringar i samhället, där barnet ses som en rättighetsbärare och lagar formas därefter.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

På bilden på nästa sida finns en översikt över hur Bris verksamhet arbetar med förändring i samhället, både på lång och kort sikt.

I VILKET ORGANISATORISKT SAMMANHANG VERKAR BRIS?

Bris är den ledande folkrörelsen för barnets rättigheter i Sverige. I 50 år har vi kämpat för att förändra barns livssituation och förbättra samhället.

Bris historia börjar i mars 1971 när en treårig flicka dödas av sin styvpappa. Flickans död leder till starka reaktioner, bland annat görs en utställning på Kulturhuset i Stockholm med svartvita bilder på barn som utsatts för vuxnas våld. Barnboksöförfattaren Gunnel Linde och journalisten Berit Hedeby, som tillsammans arrangerar utställningen, ber engagerade vuxna om stöd för att stärka barnets rättigheter. I september 1971 bildas så organisationen Bris (Barnens Rätt i Samhället). Resultatet blir en rörelse som plogar väg för det första förbudet mot barnaga i världen. 1980 startar Barnens hjälptelefon som ett direkt stöd till barn och unga som är ensamma eller upplever våld. Idag sker stödet framförallt via digitala kanaler, som chatt och mejl. Målet för organisationen är detsamma som vid starten 1971, att stärka barnets rättigheter.

STÖDJA

Bris är till för de barn som är mest utsatta i vårt samhälle. Vi arbetar för att varje barn ska kunna känna hopp inför framtiden och en tro på positiv förändring. Bris erbjuder professionellt stöd till alla barn under 18 år utifrån barnets behov, dygnet runt via chatt, telefon och mejl, och individuellt och i stödgrupper för barn i särskilt utsatta situationer. Bris ger också indirekt stöd till barn genom att stötta vuxna i frågor om barn och unga och föräldraskap.

116 111 – ett europeiskt hjälpnummer

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och unga, och erbjuder professionellt samtalsstöd via chatt, mejl och telefon dygnet runt, året runt. 116 111 är ett europeiskt hjälpnummer som går till den organisation i varje land med kunskap och resurser att hjälpa barn som behöver stöd. I Sverige är Bris den officiella 116 111-linjen. Bris erbjuder kurativa samtal via chatt, mejl och telefon. Barn som kontaktar Bris är anonyma om de vill och samtalet syns inte på telefonräkningen. Alla som svarar på samtal är utbildade kuratorer med erfarenhet av stödsamtal med barn och unga i kris.

Under 2021 hade Bris 41 667 kurativa samtal med barn och unga. Det vanligaste ämnet var psykisk ohälsa, följt av familj och familjekonflikter, samt våld, övergrepp och kränkningar. Mer statistik finns i Bris årsrapport, som hittas på bris.se.

Bris ingår i CHI (Child Helpline International), ett globalt

nätverk med 167 hjälplinjer för barn i 140 länder. Bris är den enda svenska organisationen med medlemskap i CHI.

Brismottagningar – ett direkt stöd till barn i utsatta situationer

Sedan 2021 erbjuder Bris ett nära och anpassat stöd till barn och unga på våra Brismottagningar i Stockholm, Göteborg, Malmö, Linköping och Umeå. Stödverksamheten här vänder sig till barn och unga i särskilt utsatta situationer. Till exempel barn som bor i familjehem, har en förälder som har ett beroende eller har psykisk ohälsa, barn som lever med våld och barn som varit med om krig eller har befunnit sig på flykt. Stöd ges alltid på uppdrag av barnet själv, men kan involvera fler personer i barnets närhet och även myndighetskontakter.

Stödet är anpassat efter barnets individuella behov och för att minska risken att barn i en svår livssituation faller mellan samhällets stolar. Bris kan erbjuda stödsamtal, hjälpa till att hitta strategier framåt och hjälpa barnet att komma i kontakt med andra relevanta samhällsaktörer.

På varje Brismottagning arbetar kuratorer som tillsammans med barnet kan hitta sätt att förändra det jobbiga. Det kan vara genom individuella samtal, genom familjesamtal eller att de som arbetar på Brismottagningen kan följa med barnet på möten med till exempel socialtjänsten, skolan eller sjukvården. Det kan också handla om att hjälpa och guida barn vidare till rätt insatser utifrån barnets behov. På Brismottagningar erbjuds professionellt stöd, men inte vård eller behandling.

Stödgrupper – för barn och familjer i utsatta situationer

Bris arbetar nära och stödjer barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom gruppstöd. Att arbeta i stödgrupper innebär att barnet, tillsammans med andra i en liknande situation, kan dela erfarenheter och få stöd under trygga förhållanden. Stödgrupper är ett sätt att förebygga psykisk ohälsa på kort och på lång sikt. Bris använder metoder som är beprövade, som bygger på forskning och som fungerar. Till gruppstödet kopplas också individuellt stöd utifrån det enskilda barnets behov.

Idag erbjuder Bris gruppstöd till barn och familjer där en förälder begått självmord, till familjehemsplacerade barn, barn med erfarenhet av flykt, och barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller aktivt missbruk. Under 2021 har Bris även erbjudit stödgrupper online för familjehemsplacerade barn och barn med vuxna som dricker för mycket eller mår psykiskt dåligt (Grubbel). Bris gruppstöd arbetar även för att stärka nätverken runt barnen, genom exempelvis familjeinriktade insatser där även föräldrar ges stöd, och genom information och föreläsningar till vuxna runt barnen i gruppstödet.

MOBILISERA

Bris är en rörelse för barnets rättigheter. Vi arbetar ständigt för att förändra samhället så att barn kan växa upp i frihet och trygghet. 2021 har Bris hörts och synts och hörts i allt från internationella sammanhang till lokala möten på stan.

Folkrörelsen för ett bättre samhälle för barn

Bris är en växande medlemsorganisation med 6 100 medlemmar (december 2021). Medlemmarna är en viktig kraft för att sprida kunskap om Bris. Bris medlemmar och volontärer sprider information och kunskap om barnets rättigheter i hela Sverige. Vartannat år hålls en kongress, som är Bris högsta beslutande organ där de viktigaste besluten tas. Kongressen väljer Bris styrelse som är ytterst ansvarig för verksamheten. Att vara medlem i Bris kostar bara 360 kronor och är ett sätt att stödja Bris verksamhet och ställa sig bakom arbetet att stärka barnets rättigheter. För barn är medlemskap gratis fram till 18-årsdagen.

Bris nätverk – mötesplatsen för barnets rättigheter

Bris nätverk är en samlingsplats för yrkesverksamma som idag samlar över 6 400 personer. Under 2021 hölls nätverksträffar för Bris 5 regioner med föreläsningar och erfarenhetsutbyte. Målsättningen är att genom nätverket sprida kunskap om barnrätt och vuxnas handlingsberedskap när ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd.

Utbildning för professionella

Via Brisakademin ger Bris utbildningar och föreläsningar till professionella om barnrätt och om metoder för att stödja barn och familjer, såväl öppna utbildningar som uppdragsutbildningar i hela landet. Bris erbjuder till exempel grundutbildningar om barnkonventionen, metodutbildning och workshops om barns delaktighet. Dessutom har Bris en rad metodutbildningar och gruppledarutbildningar, bland annat i stödgrupper riktade till nyanlända föräldrar, till barn till föräldrar som separerat, och till barn som flytt till Sverige.

PÅVERKA

Bris verksamhet handlar också om att påverka besluts-

fattare för att på så sätt bidra till att stärka barnets rättigheter. Bris bedriver ett strategiskt opinions- och påverkansarbete med fokus på beslutsfattare och myndigheter, och arbetar också för att nå ut till allmänheten för att hela samhället ska ha bättre kunskap om barnets rättigheter och kunna bidra till att de tillgodoses. Bris deltar i referensgrupper och politikermöten, skriver rapporter och remisser och bidrar med expertis. Genom att göra barns röster hörda, samt bidra med analys och åtgärdsförslag, arbetar Bris för att stärka barnets rättigheter på alla samhällets arenor. Ett stort fokus under 2021 har legat på att belysa det faktum att barn fortfarande upplever våld i alldeles för stor utsträckning. I början av 2021 släppte Bris årsrapporten "Första året med pandemin" som belyste konsekvenserna för barn under coronapandemin, både konsekvenser för den psykiska hälsan, och för våld och utsatthet.

Bris långsiktiga plan – så vi vill nå våra mål

I maj 2021 höll Bris kongress och en ny långsiktig plan för åren 2021-2025 antogs, "För alla barn alltid". Det är den första planen för en ny 50-årsperiod och ett svar på barns livssituation idag.

Bris ska:

- Finnas där barn finns
- Ha en stark regional närvaro
- Verka för att samhället ska tillgodose barnets rättigheter
- Finnas till för alla barn, alltid
- Vara en inkluderande rörelse

Den långsiktiga planen bryts ner i årliga verksamhetsplaner som beskriver hur målen för året ska uppnås. Uppföljning sker varje månad. Barn, medlemmar, förtroendevalda och anställda på Bris har varit delaktiga i arbetet. Det är kongressen som fattar beslut om Bris långsiktiga plan.

VILKEN KAPACITET OCH VILKET KUNNANDE HAR BRIS FÖR ATT UPPNÅ VÅRA MÅL?

Bris är Sveriges främsta barnrättsorganisation med resurser att stödja barn, mobilisera samhället och påverka genom att göra barns röster hörda.

”

DET BÄSTA MED BRIS
FÖR MIG
HAR VARIT ATT
JAG FÅTT LÄRA MIG HUR EN
BRA VUXEN
SKA BEMÖTA EN

Högt kunnande

På Bris arbetar sakkunniga, stödgruppsledare, barnrättsjurist, kuratorer och andra med hög kompetens och stort kunnande om barns livssituation. Barn är experter på sina egna liv. Bris arbetar därför med barns delaktighet och inflytande i verksamheten och i Bris påverkansarbete, bland annat i så kallade ”expertgrupper” med barn och unga.

Bris stödverksamhet bygger på beprövade samtalsmetoder och forskning. Samtliga kuratorer är socionomer eller psykologer och särskilt utbildade i samtalsmetodik via chatt, mejl och telefon. Bris har också samarbeten med Uppsala universitet, Gävle högskola och Karolinska Institutet, kopplat till Bris stödgruppsverksamhet. Bland annat beforskas Bris stödgrupper för familjer där en förälder har tagit sitt liv.

Bris styrelse består av ledamöter med stor erfarenhet från såväl internationellt människorättsarbete som ledarskap inom näringsliv och forskning. Ordförande för Bris styrelse är Annabella Kraft och generalsekreterare för organisationen är Magnus Jägerskog.

Ekonomiska resurser

Bris verksamhet finansieras av gåvor från privatpersoner och företag, från det offentliga genom bidrag från exempelvis Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten, och från regioner och kommuner, samt från stiftelser och organisationer som vill bidra till Bris arbete för långsiktig samhällsförändring. Det är tack vare detta stöd som Bris kan fortsätta att erbjuda stöd varje dag, dygnet runt, till barn som inte har någon annan vuxen att vända sig till, och arbeta för samhällsförändring.

Intäkter från företag är den enskilt största delen av Bris intäkter (35 procent). Svenska Postkodlotteriet är Bris största finansiär, som stöttat med 184 miljoner kronor de senaste 12 åren. Andra huvudpartners, såväl företag som stiftelser, är Allmänna arvsfonden, Erling-Perssons Stiftelse, Stenastiftelsen, Tim Bergling Foundation, Egmont Fonden, Volkswagen, Circle K, Telia, Fastighetsbyrå, Trygg Hansa, AstraZeneca och KappAhl.

Cirka 8900 personer skänker pengar till Bris genom

sitt månadsgivande. Snittgåvan ligger på ungefär 130 kronor. Under året har antalet månadsgivare ökat med 16 procent. Bidrag från allmänheten och medlemmar står tillsammans för 27 procent av den totala omsättningen. Stödet från EU, stat, kommuner och regioner motsvarar 26 procent.

Julen är en tid för medmänsklighet och den period som flest människor stödjer Bris. 2021 gick julkampanjen under konceptet ”För många barn är julen en enda lång väntan. På att den ska vara över.” som visade att julen inte är en glad högtid för alla barn, och att många längtar till att vardagen ska vara tillbaka. Över 10 miljoner kronor samlades sammanlagt in från privatpersoner och företag.

Hit går pengarna

Målet är att varje insamlad krona ska göra så stor skillnad som möjligt. Av hundra kronor som skänks till Bris går 80 kronor direkt till ändamålet med att stärka barnets rättigheter genom att stödja, mobilisera och påverka. 15 kronor går till insamling för att kunna fortsätta finansiera verksamheten långsiktigt, endast 5 kronor går till administration.

Bris är medlem i Svensk insamlingskontroll och har ett 90-konto, vilket säkerställer att insamlade pengar går till ändamålet.

Mer om Bris ekonomi finns beskrivet i Bris årsredovisning som hittas på Bris.se eller i Bris årsberättelse.

VAD HAR VI ÅSTADKOMMIT SÅ HÄR LÅNGT?

Bris vision är ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och lever i ett samhälle där rättigheterna tillgodoses. Fortfarande är det fler barn som inte känner till barnkonventionen, än som gör det. Sverige var ett av de första länderna i världen som skrev under (ratificerade) barnkonventionen, och från den 1 januari 2020 är den svensk lag. Trots det lever inte Sverige upp till konventionens alla åtaganden. Det kan handla om att barn inte lyssnas till i beslut som rör dem, att vården inte är tillgänglig och ser olika ut för barn beroende på var barnet bor samt att skolan leder till en press och utslag-

ning för många barn, vilket inte är förenligt med barnets bästa. Mest allvarligt är att barn som befinner sig i de mest utsatta situationerna är den gruppen barn som får sina rättigheter kränkta allra oftast.

Stödja barn – vad gör det för skillnad?

Bris gör skillnad för det enskilda barnet varje dag. Att våga ta steget mot ett bättre mående kan för många vara ett övermäktigt kliv. Bris kuratorer tar emot samtal från barn och unga, dygnet runt, året runt. Deras uppgift är att lyssna, stötta och stärka barnet, och hjälpa barnet vidare när det behövs.

Varje samtal utgår från barnets behov och sker på barnets villkor. Samtalen syftar till att barnet ska kunna hantera sin situation och få hopp om att en positiv förändring är möjlig. Bris vill också ge en positiv erfarenhet av att prata med en vuxen, då det är något som många barn som kontaktar Bris saknar. För en del barn är det första gången som barnet blir lyssnat på och taget på allvar. I närmare var fjärde samtal har Bris hänvisat barn vidare till hjälp av andra stödinstitutioner. I några fall har Bris kuratorer också företrätt barnet i kontakt med myndigheter i det Bris kallar uppdrag. Det kan exempelvis handla om att ta kontakt med socialtjänsten på uppdrag av barn som behöver stöd och skydd. På så sätt kan vårt arbete vara början på en långsiktig förändring av ett barns livssituation.

Kännedomen om Bris verksamhet bland barn och unga är hög, närmare 80 procent känner till Bris och att vi kan ge stöd i en jobbig situation ¹. Bris stöd når också allt fler barn. Samtalen har ökat under sex år i rad. 2021 var ökningen 32 procent jämfört med året innan, som en följd av att Bris utökade öppettiderna till dygnet runt och samtidigt ytterligare stärkt bemanningen. Under 2021 noteras markanta ökning av samtal som handlar om sexuella övergrepp, suicid och ätstörningar.

De flesta barn väljer att kontakta Bris via chatt. Det är ett kanalval som många barn känner sig bekväma med. Vissa frågor är också enklare att formulera i text än att prata om. Mejlen och chatten innebär också att barn kan skriva till Bris utan att det hörs. Bris har öppet när många andra

¹ Sifo-undersökning på uppdrag av Bris (2020)

² Sifo-undersökning på uppdrag av Bris (2020)

stödfunktioner i samhället, som exempelvis ungdomsmottagning och elevhälsa, har stängt.

Vuxna som känner oro för ett barn i sin närhet kan kontakta Bris vuxentelefon – om barn. Sedan 2019 bedriver Bris även en stödlinje för arabisktalande vuxna som har frågor om barn och föräldraskap, och sedan tidigare en särskild stödlinje för idrottsledare.

Flera av Bris gruppstödserbjudanden ger också riktat stöd till föräldrar och andra vuxna runt barn, till exempel till familjer där en förälder har tagit sitt liv, och till ny-anlända föräldrar. På Bris.se erbjuder Bris lättillgänglig information om vad du som vuxen kan göra för att stötta ett barn, och sidorna är välbesökta.

Mobilisera samhället – vad gör det för skillnad?

Bris startade som en protest mot våld mot barn. Idag är Bris en hel rörelse som varje dag för en outtröttlig kamp för att skapa ett bättre samhälle för barn och unga. Medlemsrörelsen är grunden för folkrörelsen Bris, och Bris medlemmar och volontärer sprider engagemang och information om barnets rättigheter i hela landet. Under 2021 har engagemanget för Bris arbete fortsatt varit stort.

Bris nätverk är Sveriges största barnrättsnätverk för professionella som jobbar med barn. Genom att mobilisera vuxna som arbetar i barns vardag sprider Bris kunskap om barnets rättigheter, aktuell forskning och minskar avståndet mellan myndigheter, kommuner, organisationer och andra viktiga aktörer runt barn. Nätverket startade hösten 2016 och har idag över 6 400 medlemmar (sista december 2021). Grunden i nätverket är de nätverks-träffar som genomförs årligen. Arbetet utgår från Bris regioner.

Nästan samtliga vuxna i Sverige (99,9 procent) känner till Bris och 9 av av 10 känner till Bris mer än bara till namnet ². Det är unika siffror och resultatet av ett långsiktigt arbete med att lyfta frågor om barn och ungas livsvillkor. Genom att bli månadsgivare eller medlem i Bris kan vem som helst stötta verksamheten och göra en viktig skillnad för barn. Allt fler gör det. Under 2021 ökade antalet månadsgivare med 38 procent. Genom

att mobilisera fler som arbetar tillsammans för barnets rättigheter kan vi göra barndomen och samhället bättre för alla.

Bris tror att bättre samhälle för barn är möjligt. Gå med i kampen för en bättre barndom!

Göra barns röster hörda – vad gör det för skillnad?

Bris är örat mot marken. Vi lyssnar på varje barn. Vi tar berättelserna vidare och förvandlar dem till nya lagar, bättre utbildad barn- och ungdomspersonal, tryggare miljöer och säkrare rättsprocesser.

Sedan coronapandemins start har Bris fördjupat samarbetet med myndigheter och andra samhällsaktörer för att dela Bris lägesbild av barns och ungas livssituation, och hur vi tillsammans kan lindra de negativa konsekvenserna.

I nästan fyra decennier har allt fler barn rapporterat att de mår sämre, är mer oroliga, har svårare att sova, oftare ont i magen. Vi har berättat om att allt fler unga skadar sig, har ångest och känner sig deprimerade. Medan självmorden minskar i samhället i stort minskar statistiken inte bland unga, tvärtom finns det grupper där antalet självmord ökar. Att bryta trenden med den psykiska ohälsan är en av Bris viktigaste frågor, och Bris har publicerat ett antal rapporter i ämnet. Under 2020-2021 har Bris deltagit som experter i den statliga utredningen "En sammanhållen god och nära vård för barn och unga", och även samarbetat med utredningen för att möjliggöra barns och ungas deltagande i utredningen. Genom enkäter och expertgrupper har 700 barn kommit delat sina erfarenheter och förslag.

Bris har under en lång tid lyft behovet av politisk vision och en nationell strategi för att motverka alla former av våld mot barn. År 2021 tillsattes en nationell utredning som ska fram en sådan strategi och Bris medverkar i utredningens expertgrupp. Bris har också genomfört en enkät bland barn och unga och delat information till utredningen både om barns egna röster om våld, och Bris samlade erfarenhet av att i 50 år ha arbetat mot alla former av våld mot barn.

EFFEKTRAPPORT

Avslutning

Antalet kontakter till Bris ökar för varje år. Det vanligaste ämnet är psykisk ohälsa, men många samtal handlar också om våld, övergrepp och kränkningar, och om barnets

vardag i familjen och skolan. Barns utsatthet i skolan ökar och många barn upplever att vuxna inte ser, lyssnar eller förmår stötta.

Bris har under 2021 inlett en ny 50-årsperiod med en ny långsiktig plan och tagit flera historiska kliv i arbetet med att finnas för alla barn alltid.

- Bris har under 2021 stöttat fler barn, vuxna och familjer än någonsin i chatt, mejl, telefon, på Brismottagningar och i stödgrupper.
- Bris har utökat öppettiderna i den nationella stödlinjen 116111 för barn och unga till dygnet runt i chatt och telefon.
- Bris har öppnat 5 Brismottagningar dit barn kan komma och träffa en kurator för ett nära och individanpassat stöd i utsatta situationer.
- Bris har fyllt 50 år och uppmärksammat hur arbetet för att motverka alla former av våld mot barn tyvärr är lika viktigt idag som för 50 år sedan.
- Bris har deltagit i nätverk och samverkansmöten med myndigheter, beslutsfattare och civilsamhälle för att dela sina erfarenheter och kunskap om barns livssituation.
- Bris har särskilt mobiliserat och påverkat för att stärka rättigheterna för barn i särskilt utsatta situationer, som upplevt våld, som lider av psykisk ohälsa eller som är placerade i samhällets vård.
- Bris nätverk har fortsatt att växa och är, med över 6 400 medlemmar, Sveriges största mötesplats för barnrättsfrågor där vuxna som arbetar med barn stärks både nationellt och regionalt.
- Bris som folkrörelse är fortsatt stark med engagerade medlemmar och volontärer som kan sprida kunskapen om barns livsvillkor i Sverige.
- Bris har fortsatt stärka sin finansiering och Bris totala intäkter översteg 100 miljoner kronor. Och mycket mer.

Bris är helt beroende av gåvor från privatpersoner, företag och andra organisationer. Utan dessa bidrag kan vi inte bedriva den verksamhet vi gör idag. Vi lovar att göra största möjliga skillnad för varje insamlad krona. Det är vår förhoppning att den här rapporten ska ge en bild av vad de pengar som skänks till Bris gör för skillnad.

Det är tack vare er vi kan göra den skillnad vi gör!

BRIS

bris.se
givarservice@bris.se
08-59 88 88 00
Swish: 9015041
Pg: 901504-1
Facebook: facebook.se/BRIS
Twitter: @BRISpress

BRIS VILL TACKA SINA HUVUDPARTNERS

KappAhl

TRYGG HANSA

EGMONT
Fonden

STEN A OLSSONS
STIFTELSE
FÖR FORSKNING
OCH KULTUR

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

P
ERLING-PERSSONS
STIFTELSE

TIM
BERGLING
FOUNDATION

BRIS RAPPORT 2023:1

ÅRSRAPPORT 2022

OSÄKRA TIDER

Barnets rättigheter i en föränderlig värld

BRIS

Redaktör: Maria-Pia Cabero, Bris

Skribenter:

Maria-Pia Cabero, press- och opinionsansvarig Bris
Anna Dorrian Werner, påverkansansvarig Bris
Magnus Jägerskog, generalsekreterare Bris
Lisa Mannby, socionom, data- och analysansvarig Bris

Forskningsbidrag:

Sven Bremberg, barn- och ungdomsläkare och docent
i socialmedicin vid Karolinska institutet

Formgivning: Kajsen Burell, Printempo

Foto: Shutterstock (där inget annat anges)
Omslag: Istock photo

Tryck: Trydells, 2023

Så hanteras barns berättelser:

Citat i rapporten är exempel på vad barn berättar för Bris. De baseras på autentiskt material som valts ut i syfte att synliggöra vanligt förekommande teman i barns samtal med Bris. Vid behov har ändringar gjorts i citat för att inget barn ska kunna kännas igen av andra.

Barnen på bilderna har ingen koppling till innehållet i rapporten.

FÖRORD

Från en samhällskris till nästa

2022 har varit ett speciellt år. Just som vardagen började återgå till det normala efter två års pandemi slog nästa stora omvärldskris till – Ryssland anföll Ukraina och plötsligt var det åter krig i Europa. Händelsen gav direkt avtryck i den nationella stödlinjen för barn. Under de första veckorna vände sig många till Bris med frågor och oro inför vad det skulle innebära: Skulle det bli krig i Sverige? Eller rent av ett tredje världskrig? Borde barn förbereda sig på att fly, var ligger närmsta skyddsrum och behöver barn försvara landet?

Barn har behövt stöd för att hantera rädsla, oro och kunna stå ut med ovisshet kring risker och framtida hot. Kriget i Ukraina är inte den enda aktuella samhällshändelsen som påverkat barns mående och som barn sökt stöd för under året. De pågående klimatförändringarna är exempel på en annan kris som ger upphov till existentiell ångest hos en del barn – som påverkar barns framtidstro och tilltro till att vuxna och beslutsfattare kan ta ansvar för barns livsförutsättningar.

Mot hösten slog dessutom den ekonomiska utvecklingen hårt mot det svenska samhället. Energikris, elkris och ökande matpriser kom att påverka många. Och som alltid drabbas de redan sårbara grupperna hårdast i tider av kris.

Barn lever i samma samhälle som vuxna gör och deras mående, framtidshopp och livsval påverkas i allra högsta grad av det som sker i omvärlden. Den reella makten att förändra ägs av vuxna i allmänhet och beslutsfattare i synnerhet och det gånga årets händelser har medfört oförutsedda konsekvenser och faktorer för såväl barn som vuxna. Ett ansträngt samhälls- och världsläge ökar vikten av att med ett starkt barnrättsperspektiv ta ansvar för att forma hållbara och långsiktiga lösningar där barns rättigheter och livsvillkor är i centrum, såväl här och nu som på sikt.

Mot bakgrund av FN:s barnrättskommittés nya rekommendationer till Sverige kan vi konstatera att det finns internationell oro kring utvecklingen i landet, inte minst gällande barns rättigheter inom rättsväsendet, situationen för barn i samhällets vård och den ojämlika tillgången till stöd och skydd.

Jag hoppas att den här rapporten, som belyser barns livssituation och presenterar konkreta åtgärdsförslag, kan bidra till ett samhälle där fler barn får sina rättigheter tillgodosedda. ♦

Magnus Jägerskog
Generalsekreterare Bris

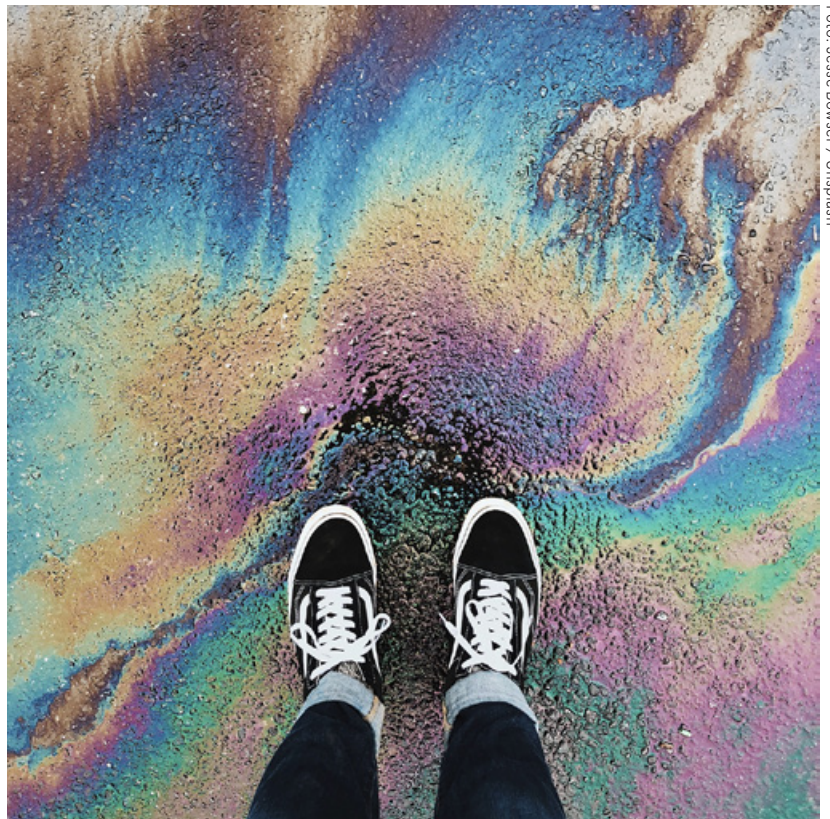

Foto: Jesse Bowser / Unsplash

"Barn lever i samma samhälle som vuxna gör och deras mående, framtidshopp och livsval påverkas i allra högsta grad av det som sker i omvärlden."

Magnus Jägerskog
Foto: Fredrik Hjerling

INNEHÅLL

Sammanfattning.....	2
Inledning	4
Utmärkande för året.....	6
1. Psykisk ohälsa	12
2. Familj och familjekonflikter	20
3. Våld, övergrepp och kränkningar	26
Om Bris	32
Samtalsstatistik	34
Definitioner	36
Källor.....	38
Agenda 2030.....	40

Samhället måste prioritera barns rätt till stöd och skydd

Under 2022 hade Bris 44 420 kurativa kontakter med barn, en ökning med 7 procent jämfört med 2021. Allt fler samtal har handlat om samhällets stödinstanser, där erfarenheter av brister är återkommande teman, om en orolig omvärld som påverkar framtidstron och en fortsatt ökning av samtal av allvarlig karaktär som självmord, självdestruktivitet, ätstörningar och sexuella övergrepp. Det visar att stödbehoven hos barn som mår dåligt är stora och att skyddet för barn i utsatta situationer behöver stärkas.

SAMTALSUTVECKLINGEN HOS BRIS

Samtalen till Bris nationella stödlinje för barn har fortsatt att öka under året. Barns stödbehov är stora och finns under dygnets alla timmar. Under 2022 besvarade Bris 65 932 samtal, varav 44 420 var kurativa samtal med barn (övriga gäller till exempel tysta samtal, påläggningar osv). Kontaktförsöken var långt fler.

TRENDER – OMVÄRLDEN HAR GJORT AVTRYCK I BARNS LIV

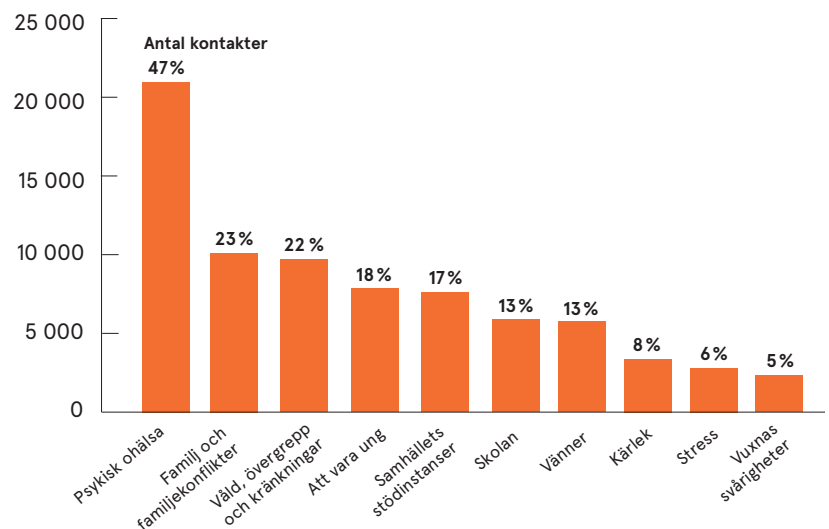
I barns samtal till Bris har det märkts att 2022 varit ett oroligt år sett till samhällshändelser. Just när samhället "kommit ur" pandemin bröt ett krig plötsligt ut i Europa. När det skedde vände sig många oroliga barn till Bris med frågor om vad som skulle hända om kriget kom till Sverige eller om ett nytt tredje världskrig skulle bryta ut. Andra större samhälls skeenden¹ som noterats i samtalen under året handlar om klimatet – en högt prioriterad fråga för många barn – där barn med oro för framtiden och existentiell ångest kopplad till klimatförändringarna sökt stöd hos Bris. Likaså har Bris noterat att den negativa ekonomiska utvecklingen i samhället, med energikris och ökande matpriser, har inneburit en ökad stress och oro hos barn som växer upp i familjer med små ekonomiska marginaler.

DE TRE VANLIGASTE ORSAKERNA TILL ATT BARN KONTAKTAR BRIS

1. Psykisk ohälsa

Under året har Bris haft 20 967 samtal som handlat om psykisk ohälsa – det handlar om ungefär hälften av alla samtal till stödlinjen. Inom denna kategori har vissa underkategorier minskat i antal eller legat på ungefär samma

→ Fördelning av de 10 vanligaste kontaktområdena 2022

Jämfört med föregående år har förekomsten och den inbördes ordningen på de 10 vanligast förekommande ämnena i barns samtal till Bris ändrats något. Inom respektive kontaktområde har antalet samtal såväl ökat som minskat. På sidorna 34–35 finns utvecklingen de senaste fem åren för samtliga samtalskategorier.

7%

Total ökning av antalet kurativa kontakter hos Bris 2022 jämfört med föregående år.

nivå jämfört med 2021, exempelvis samtal om Nedstämdhet (–24 procent) och Depression (–3 procent). Samtidigt har samtalen ökat om Ätstörningar (+17 procent), Självmord (+15 procent) och Självdestruktivitet (+14 procent). Det följer utvecklingen som noterats de senaste åren, där allvarsgraden ökar i samtal till Bris om psykisk ohälsa. Att barn vill ha hjälp och söker stöd hos Bris är positivt, men oroande är att samtal som handlar om Samhällets stödinstanser parallellt har ökat markant under 2022 jämfört med föregående år (+33 procent).

¹ Detta gäller teman som återfunnits i barns samtal inom olika kontaktkategorier såsom Ångest, Att vara ung, Stress osv. Specifika omvärldshändelser är inte egna kontaktområden (eftersom de varierar över tid) och inte heller är klimatförändringar det i Bris dokumentation då barn sällan endast pratar om klimatet, utan barnets stödbehov snarare handlar om barnets mående och om att hantera detta.

2. Familj och familjekonflikter

Samtal om Familj och Familjekonflikter är vanliga hos Bris, 2022 rörde det sig om 10 105 samtal. Familjen är en viktig del av många barns liv och när det uppstår friktion påverkas barn. När covid-19-pandemin slog till noterade Bris tydliga ökningar av samtal gällande familjekonflikter i kölvattnet av restriktioner och social distansering. Under året som gått har samtal på temat familjekonflikter fortsatt ligga på samma nivåer som under pandemin – drygt 4 000 samtal. Bris oroas över att ökade påfrestningar till följd av ett förändrat omvärldsläge och en försämrad ekonomi för många kan påverka och bidra till konflikter i hemmet, såväl mellan vuxna som mellan vuxna och barn.

3. Våld, övergrepp och kränkningar

Samtal om våld, övergrepp och kränkningar har ökat de senaste åren, och är den tredje vanligaste kontaktorsaken. Under 2022 rör det sig om 9 688 samtal där barn beskrivit allt från psykiskt våld och kontroll, fysiska slag, hån och trakasserier till sexuella övergrepp och mobbning. Under året som gått har samtal till Bris minskat om Mobbning (-9 procent) medan de ökat något i andra underkategorier inom området våld. En oroande ökning märks i samtal om Sexuella övergrepp (+22 procent) som ökat markant under lång tid hos Bris. ♦

OM RAPPORTEN

Bris årsrapport för 2022 belyser barns livssituation och lyfter teman som varit utmärkande för året i barns samtal till Bris nationella stödlinje för barn. I rapporten belyses vad barn berättar för Bris när de söker stöd, aktuell forskning och politiska förslag i urval, följt av åtgärdsförslag på vad som behöver förändras i samhället för att möta barns behov och för att stärka barnets rättigheter.

För att stärka barnets rätt till stöd och skydd vill Bris se:

- Att förslagen i utredningen *Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga* prioriteras och leder till konkreta åtgärder, bland annat att förslaget om ett nationellt hälsovårdsprogram för barn blir verklighet och att primärvården får ett tydligare ansvar för vård av psykisk ohälsa. Här vill Bris betona vikten av att hälso- och sjukvården ges förutsättningar för att arbeta förebyggande i form av resurser och organisatoriska förutsättningar.
- Att flera av förslagen i utredningen om en mer tillgänglig vård *Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram* prioriteras och förverkligas. Det handlar bland annat om vårdgarantier, nationellt kunskapsstöd för barns psykiska hälsa och ekonomiskt stöd för att underlätta samverkan mellan elevhälsan, primärvården och barn- och ungdomspsykiatri.
- En stärkt elevhälsa med ett tydligt, och därefter resurssatt, uppdrag som inkluderar hälsofrämjande och förebyggande arbete på grupp- och organisationsnivå samt psykosocialt samtalsstöd på individnivå. Tillgång till elevhälsan ska vara lika för alla, oberoende av var i landet barnet bor eller vem som är skolans huvudman.
- Att regeringens satsning på föräldraskapsstöd säkerställer ett anpassat och tillgängligt stöd som tillgodoser varje barns och vårdnadshavares behov och möter deras förutsättningar. Stödet måste vara långsiktigt och aktivt erbjudas under hela barnets uppväxt.
- Barnkonsekvensanalyser av hur det ekonomiska läget påverkar barnfamiljer och särskilt utsatta grupper av barn, på kort och lång sikt. Här och nu behövs riktade insatser för att minska påfrestningar hos familjer som lever med ekonomiskt små marginaler.
- Att regeringen prioriterar och går vidare med den föreslagna strategin *En uppväxt fri från våld*. Strategin måste få det systematiska genomslaget som föreslås inom de fem olika områden som utredningen tar upp. Bris vill även se att förslaget till en ny lag med ett förtydligt kommunalt ansvar i arbetet mot våld mot barn genomförs.
- Att den nya socialtjänstlagen reglerar socialtjänstens ansvar för att tidigt ge barn det stöd de behöver och har rätt till, genom att införa ett ska-krav i lagen om ett förebyggande arbete.
- Att regeringen gör barnkonsekvensanalyser av satsningar mot kriminalitet och tydligare prioriterar ett förebyggande och främjande arbete för att motverka ojämlikhet och säkra goda uppväxtvillkor för alla barn.
- Att kommuner i högre utsträckning gör barn delaktiga i det långsiktiga arbetet med att förebygga och skydda barn från våld. Arbetet bör ske i nära samarbete med barn och ta hänsyn till barns egna erfarenheter, kunskaper och åsikter.

INLEDNING

Bris nationella stödlinje för barn 116 111

Sedan 1971 har Bris arbetat för att stärka barnets rättigheter. En viktig del i arbetet för ett bättre samhälle för barn är att påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Bris årsrapporter tas fram för att belysa barns livssituation, utifrån de tusentals kontakter som Bris årligen har med barn. Med den kunskapen och aktuell forskning kan vi följa utvecklingen inom olika samhällsområden och ge förslag till förbättringar i samhället för att barn ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Under 2022 har Bris haft 44 420 kurativa kontakter med barn upp till 18 år, via chatt, telefon och mejl. Det är 7 procent fler samtal jämfört med 2021, och innebär en fortsättning på utvecklingen med ökande samtal till den nationella stödlinjen för barn – vilket noterats varje år sedan 2016.

Den här rapporten tar avstamp i händelser som särskilt präglat året som har gått och hur det märkts i Bris stödlinje att barn har påverkats. I mångt och mycket handlar det om att leva i en alltmer orolig och osäker omvärld. Rapporten redogör därefter för de tre vanligaste kontaktområden som barn söker stöd för hos Bris, presenterade i storleksordning. Utöver att synliggöra samhällsutmaningar som barn beskriver i samtal med Bris, lyfter rapporten aktuell kunskap och forskning med koppling till respektive område, ett urval av aktuella politiska förslag som kan påverka barn och deras rättigheter samt presenterar åtgärdsförslag.

BRIS STÄRKTA TILLGÄNGLIGHET

Trycket hos Bris är stort under dygnets alla timmar och barns behov av att få prata med en kurator är utbrett. Att finnas där barn finns och se till att barn erbjuds ett lättillgängligt stöd är

en viktig prioritet för Bris. De senaste åren har öppettiderna succesivt ökat för att kunna möta barns behov. Sedan mars 2021 har stödlinjen haft öppet dygnet runt och 38 procent av kontakterna via telefon, chatt och mejl kommer in mellan kl. 21–09 (tider då det tidigare var stängt).

Bris roll som samhällsviktig funktion för barn har under de senaste åren uppmärksammats, inte minst under pandemin när isoleringen i samhället var stor. Under hösten 2022 meddelade regeringen att Bris får ett årligt statligt ekonomiskt stöd för att kunna säkerställa en långsiktig drift av den nationella stödlinjen. Det motsvarar under 2023 ungefär hälften av kostnaden för stödlinjen och kommer att bidra till att Bris fortsatt kan hålla hög tillgänglighet.

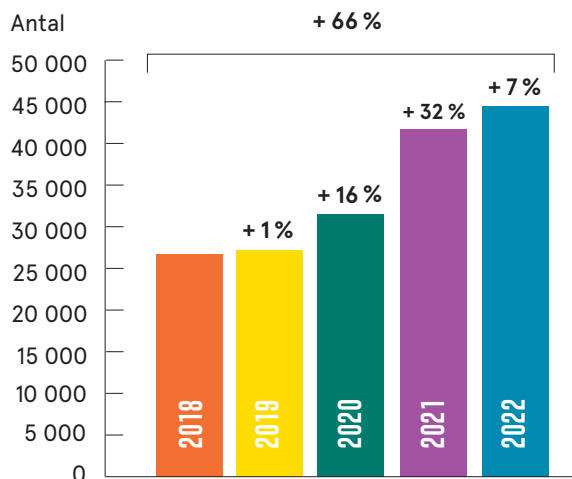
BRIS METODIK

Bris stödverksamhet utförs av utbildade kuratorer och i denna rapport redovisas kurativa samtal under året som gått. Barns kontakt med Bris sker på barnets villkor och barnet bestämmer vilken information hen vill delge om sig själv, sin situation och sina behov. En grundförutsättning för verksamheten är att barn är anonyma i kontakten med Bris och att det endast är barnet själv som kan bryta sin anonymitet genom att berätta för Bris vem hen är.

Stödet utgår från ett salutogent perspektiv; där det som fungerar, det friska och det som kan förändras är ett fokusområde i samtalen. Bris samtalsmetod grundar sig vidare på vedertagen forskning om utvecklingspsykologi, anknytningsteori, systemteori och kris och trauma. Till detta kopplar Bris metoder som är särskilt verksamma för verksamheten och målgruppen och samtalsmetoden genomsyras av Bris barnsyn som innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Kuratorernas uppgift är att ge känslomässigt och praktiskt stöd och att informera om barnets rättigheter och om samhällets stödinsatser, samt vid behov agera på uppdrag av barnet.

Under 2022 har Bris hänvisat till vidare hjälp för barnet i cirka 24 procent av de kurativa kontakterna. Alla barn som har behov av mer stöd än Bris kan ge får en hänvisning till var den

→ Samtalsutveckling kurativa kontakter 2018–2022

Den totala mängden kurativa samtal som Bris har haft med barn ökade med 7 procent under år 2022 jämfört med 2021, och har ökat med 66 procent sedan 2018.

BRIS ÖVRIGA STÖDLINJER OCH MOTTAGNINGAR

Utöver den nationella stödlinjen för barn erbjuder Bris även stöd till vuxna med frågor om hur de kan stötta barn i olika situationer. Exempelvis Bris vuxentelefon som har öppet alla vardagar kl. 9–12, Bris vuxentelefon på arabiska och Bris idrottsledarlinje. Under 2022 startade Bris även en stödlinje där både vuxna och barn kan få stöd på ukrainska. Sedan 2021 kan barn även träffa en kurator på de Brismottagningar som finns vid fem orter.

hjälp finns att få. Barn som har behov av skydd från exempelvis pågående våld och övergrepp erbjuds att bryta sin anonymitet och på så vis få hjälp av Bris att sättas i kontakt med ytterligare stödinstanser och myndigheter. Den vanligaste anledningen till vidarehänvisning gäller att barnet bedöms behöva vård för sin psykiska ohälsa (knappt 4 000 hänvisningar) följt av skydd från våld, övergrepp och kränkningar (drygt 2 300) och skydd/stöd utifrån hemmiljö eller föräldrars problematik (drygt 1 600 stycken).

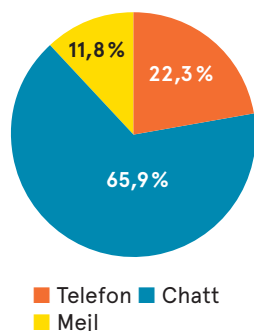
VILKA BARN KONTAKTAR BRIS?

Barn som kontaktar Bris nationella stödlinje är mellan 7 och 18 år. Genomsnittsåldern för barn som sökte stöd under 2022 var 14,5 år, och den största andelen samtal var från barn i åldern 13–15 år. I drygt 7 av 10 samtal identifierar sig barnet som tjej. Då barn är anonyma när de kontaktar stödlinjen går det inte att veta varifrån i landet de söker stöd.

VAD SÖKER BARN STÖD FÖR?

När barn kontaktar stödlinjen dokumenteras samtalen i olika kontaktområden utifrån det som barnet har sökt stöd för. Sedan 2018 har de vanligaste områdena, i fallande storleksordning, varit 1) Psykisk ohälsa, 2) Familj och familjekonflikter samt 3) Våld, övergrepp och kränkningar. ♦

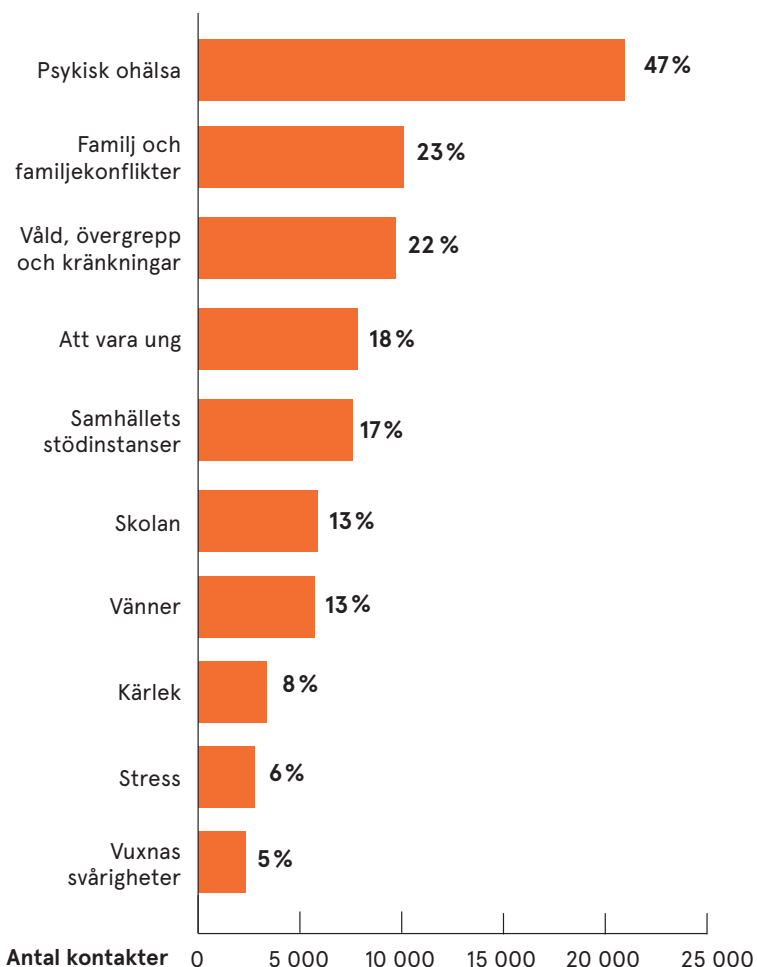
→ Kanalfördelning kurativa samtal 2022

Bris erbjuder kurativt stöd till barn via telefon (116 111)², chatt och mejl. Andelen kurativa samtal via chatt har ökat de senaste åren och är den mest populära kanalen. Under 2022 besvarade Bris 65 932 samtal, varav 44 420 var kurativa samtal med barn (övriga gäller till exempel tysta samtal, påläggningar osv). Kontaktförsöken var långt fler.

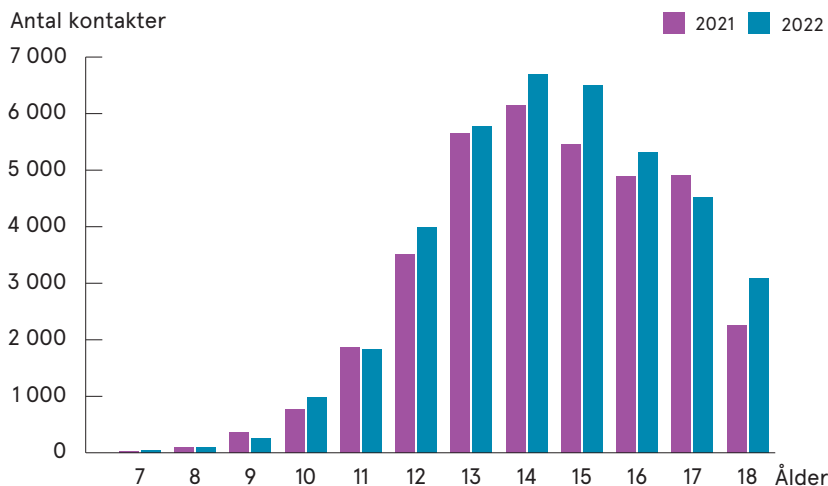
² Numret 116 111 är ett EU-harmoniserat nummer vilket innebär att barn som ringer detta hamnar i den officiella stödlinjen i respektive land. I Sverige går det till Bris.

→ 10 vanligaste kontaktområdena 2022

Diagrammet visar antal kurativa samtal inom respektive kategori samt kategorins förekomst i samtal till Bris. I snitt dokumenteras 2,5 kontaktområden per samtal. Några kontaktområden är samlingskategorier. Se definitioner på sidorna 36–37. På sidorna 34–35 finns utvecklingen de senaste fem åren för samtliga samtalskategorier.

→ Barnets ålder

Genomsnittsåldern för barn som sökte stöd hos Bris under 2022 var 14,5 år och har ökat något under de senaste åren.

UTMÄRKANDE FÖR ÅRET

2022

En orolig värld speglas i barns framtidstro

År 2022 har utmärkt sig genom flera omskakande omvärldshändelser som påverkat och skapat oro hos många, inte minst bland barn. I Bris stödlinje har det bland annat handlat om kriget som plötsligt utbröt i Europa, om barns dåliga mående och ångest över klimatförändringarna och om oro för den uppmärksammade negativa ekonomiska utvecklingen i samhället och dess konsekvenser.

Fördelningen av samtalsämnen till Bris brukar vara tämligen stabil mellan olika år. Vid särskilt stora samhällshändelser, såsom covid-19-pandemin, kan det dock märkas i stödlinjen. 2022 har varit ännu ett år då omvärlden gjort avtryck i barns samtal till Bris, med fler samtal som handlat om en alltmer osäker omvärld och framtid.³

”Jag är inte dum, ni sa exakt samma sak när pandemin kom 'oroa er inte den kommer inte hit' och vad hände!? Kriget kommer och om man kollar på nyheterna säger dom alltid: det kommer inte till Sverige än, än. Jag orkar inte mer. Jag mådde redan dåligt och kämpar dagligen med någon form av ångest och depression. Konstant leende och skrattande fast ledsen och död inuti. Jag bryr mig så mycket men samtidigt inte alls. Men jag antar att det finns lite ironi i det, först en pandemi sedan ett krig i Europa. Båda saker ni sagt att vi aldrig skulle få uppleva, men här är vi.”

”BLIR DET ETT VÄRLDSKRIG NU?”

Kort efter att vardagen återgått till en något mer normal tillvaro efter covid-19-pandemin slog nästa stora omvärldskris till. Redan i januari 2022 började barn höra av sig till Bris med oro för att Ryssland skulle invadera Sverige efter att rykten börjat spridas i sociala medier. Kort därpå bröt också krig ut på den europeiska kontinenten. När Rysslands invasion av Ukraina väl var ett faktum ökade kontakterna till Bris markant om oro för krig i Sverige, för att Ryssland skulle ”förstöra hela jorden med kärnvapen”, för världskrig men

också oro och sorg utifrån de direkt drabbade.

Myndigheter och beslutsfattare agerade tidigt och adresserade barn med information om kriget när invasionen väl var i gång. Bland annat tog Försvarsmakten, i samarbete med Bris, fram råd om hur vuxna kunde möta barns oro.⁴ Dåvarande statsminister, Magdalena Andersson, vände sig även direkt till barn under en presskonferens, helt i linje med barns rätt till samhällsinformation.

Kriget i Ukraina var, på gott och ont, något som många vuxna pratade om och på så sätt hade barn tillgång till många att prata med. En frustration barn gav uttryck för var dock att ingen kunde lugna en eller säga hur det kommer bli. Barn beskrev i samtal med Bris frustration över vuxnas försök att lugna och säga att de inte skulle oroa sig och några barn motiverade bristen på tillit med erfarenheter från pandemin.

Under året har Bris även haft samtal med barn som har anhöriga eller själva har flytt kriget från Ukraina. Likaså samtal från barn som har ryska släktingar eller själva är från Ryssland som tycker att det är jobbigt och funderar på om andra skuldbelägger dem för kriget baserat på ens bakgrund.

Många frågor men få svar

Barn vände sig till Bris i syfte att förstå vad som händer, varför kriget bröt ut och vad som krävs för att det ska bli fred. Barn önskade få råd för att lugna ner sig själv och få en paus från alla jobbiga tankar. Ofta ursäktade sig barn för att de sökte stöd, att de var till besvär, att deras problem egentligen inte var viktiga när det finns de som är

³ Specifika omvärldshändelser är inte egna samtalskategorier i Bris löpande dokumentation och redovisas därför här som teman som återfunnits i samtal inom flera kontaktområden såsom *Ångest*, *Att vara ung*, *Stress*. Läs mer om definitioner av kontaktområden på s. 36.

⁴ Försvarsmakten, 2022.

direkt drabbade av kriget eller hade det svårare än de själva. Många uppgav att de redan innan mådde dåligt, hade ångest eller andra symtom på psykisk ohälsa och att det här blev ytterligare en påfrestning i en redan svår situation. Även barn utan tidigare erfarenhet av oro eller ångest sökte Bris för att prata om kriget men fokuserade mer på fakta, sökte svar och lösningar och gav uttryck för ilska och fördömanden snarare än stark oro och hopplöshet. En del gav också uttryck för att det kändes pinsamt att vara så rädd.

Många samtal handlade om barns oro för att det ska bli krig även i Sverige, vad som händer då och hur ens liv skulle se ut. Konkreta frågor rörde var ens närmsta skyddsrum fanns, hur man ska ta sig dit, vad man får ta med sig, vad som händer med ens husdjur men också hur man ska kunna fly från Sverige och ta sig till säkerhet samt vem som kommer ta hand om en om båda ens föräldrar behöver kriga. I samtal om att behöva fly lyftes ens egna familjs ekonomiska förutsättningar som en faktor.

”Vi har aldrig lärt oss om vad man gör när det blir krig, vart man ska ta vägen eller vad man ska hoppas eller inte hoppas. Sedan är rädslan att dö på grund av en människas beslut helt ofattbart enligt mig. Allting är bara helt omskakande. Jag är bara så rädd att dö. Som sagt, jag vet att det inte är krig i Sverige i nuläget. Men det är nu, inte imorgon eller om en månad.”

I många samtal framkom att oron för situationen i världen påverkade ens mående, framtidshopp och vardagliga liv. För barn med tidigare erfarenhet av psykisk ohälsa beskrevs nuläget förvärra deras mående och symtom. Exempelvis att de inte vågar gå ut, inte kan sova på nätterna, övertänker hela tiden, får en klump i magen, gråter mycket samt andra psykosomatiska besvär. I början beskrev barn att de valde bort att exempelvis vara med kompisar eller sova borta på nätterna av oro för att ett krig skulle bryta ut när man var ifrån sina föräldrar och sin familj.

⁵ Dimitry, 2012.

”Min familj har inte mycket pengar så jag vet inte om mina föräldrar kan få oss flyttade ut ur landet.”

”Jo de är som så att de senaste dagarna har jag haft så kraftig ångest att jag inte sovit, drömt mardrömmar, inte ätit, kräcks och haft hjärtklappning. Det jag har varit rädd för är att de ska bli krig i Sverige. Har brottats med massa känslor om att läsa media, inte göra de, ta reda på info, försöka glömma de...”

Oroligheter i ens närområde kan påverka barn på många olika sätt. Exempelvis riskerar barn som lever i områden med väpnade konflikter att drabbas av PTSD och av depressioner.⁵ Vad gäller hur barn påverkas av rapportering om konflikter är det svårt att beräkna risken för påverkan. En stor del av innehållet i vanliga media behandlar våld, både inhemskt våld och våld i andra länder. Det är troligt att konsekvenserna för ett barn är beroende av hur de vuxna reagerar, om våldshandlingarna har någon anknytning till barnets situation, exempelvis geografisk närhet eller om barnet har personlig kännedom om någon av de drabbade personerna.

Det ständiga informationsflödet spädde på oro

Under hela året har barn i samtal till Bris lyft mediernas rapportering som en källa till ökad oro och ångest, såväl nyheter i traditionella medier som information på sociala medier. Barn har lyft svårigheten i att veta vad, och vem, man kan lita på både vad gäller informationsflöden och när man pratar med vuxna i ens närhet. Strategier som barn använt sig av för att minska oro har därför varit att begränsa intag av nyheter, antingen att själv spärra/blocka eller att föräldrar gjort det i syfte att minska oro. Barn har också försökt att vara med kompisar, prata med andra i ens närhet, se på film, lyssna på musik, söka distraktion men många beskrev att det bara hjälpt för en kort stund och sen kommer all oro och alla svåra känslor tillbaka.

”Jag blir rädd när jag läser där det står att vi ska bunkra upp oss och att vi måste fly o massa sånt så de är ju självklart att man blir orolig och de pratas om de i skolan och allt så och om man läser nånstans så står de olika överallt.”

Utöver nyhetsrapportering lyfte barn även reaktioner från vuxna i barnets närhet som något som spädde på deras oro. När föräldrar, lärare eller andra vuxna uttrycker oro blir barn mer oroliga. Under våren kom även samtal om oro för krig att blandas med tankar och oro utifrån Sveriges ansökan om medlemskap i Nato. Barn funderade på om det ökade risken för att Ryssland skulle attackera Sverige. Äldre barn

uttryckte funderingar och oro utifrån om de själva skulle behöva tas ut i krig och vad totalförsvarspunkten och ett medlemskap i Nato kan innebära för dem eller äldre syskon.

”Det känns mer stressande med det här med totalförsvarspunkten. Det känns läskigt att kunna bli tvingad att gå från gymnasiet till att behöva göra värnplikt eller vad det nu är.”

FORTSATT ORO ÖVER KLIMATET

”Jag mår skitdåligt över framtiden. Dels jätterädd att jorden ska gå under, antingen pga överbefolkning eller pga att vi förstört den för mycket. Men också rädd för krig och kärnvapen.”

Kriget i Ukraina är inte den enda samhällshändelsen som utmanat och påverkat barn i Sverige under året. Generellt är det relativt ovanligt att barn kontaktar Bris för att prata om världsläget, politik och andra samhällsfrågor men som 2022 har utvecklats sig har barn i högre grad än tidigare satt sig själva, sitt mående och sina livsförutsättningar i relation till samhällsutveckling och samhällshändelser även i samtal till Bris.

De senaste åren har barn som kontaktat Bris med anledning av ångest och oro även lyft upp klimatet som en faktor som spår på deras dåliga mående.⁶ Så även 2022.

”Jag är konstant orolig över klimatförändringarna. Tänker på det hela tiden. Är rädd för vad som händer. Att det är försent att göra nåt åt det.”

Oro för klimatförändringarna är utbredd bland ungdomar, över hela världen. I den hittills största vetenskapliga studien som undersökt frågan om klimatångest bland unga (16–25 år) framgick att åtta av tio unga upplever klimatångest och sex av tio känner stor eller extremt stor rädsla för klimatförändringar.⁷ I de länder som är särskilt drabbade var det fler som kände oro. Av de medverkande uppgav 45 procent att oron påverkar deras vardag, hur de äter och sover – och fyra av tio är tveksamma till att skaffa barn på grund av klimatförändringarna. Studien fann också ett samband mellan att ha klimatångest och att känna att politikerna sviker dem och framtida generationer. Forskarna framhöll att oron kan liknas vid kronisk stress och lyfte de långsiktiga effekter det kan ha på den psykiska hälsan. I en annan stor global opinionsundersökning, där över 302 000 barn (under 18 år) medverkade, framgår att oron inför en stundande klimatkris återfinns hos både vuxna och barn men att den är något större bland unga.⁸

Samtal till Bris om klimatet är starkt knutet till hopplöshetskänslor. Det är vanligen en av många

⁶ Bris rapport 2020:1.

⁷ Hickman C, et al., 2021. Not: Studien gjordes som ett samarbete mellan olika universitet och här medverkar 1 000 ungdomar från respektive land; Australien, USA, Storbritannien, Indien, Nigeria, Filippinerna, Finland, Portugal, Brasilien och Frankrike. Sverige ingick inte i studien.

⁸ UNDP och Oxford Universitet, 2021.

"Vi har svårt med pengar just nu. När jag och mamma handlade så gick betalningen inte igenom. Vi skulle bara betala bröd och yoghurt. Lamporna måste alltid vara släckta, vi har inte alltid middag på bordet. I vinter kommer vi stänga av värmen i huset eftersom elen drar för mycket pengar."

saker barnet oroar sig för och några beskriver sig som generellt oroliga eller "övertänkande" och för dem blir den här oron outhärdlig – men kanske inte representativ för en större grupp av barn och unga som även de har existentiella tankar om framtiden men utan att det påverkar stora delar av deras liv och hälsa.

””Jag mår jättedåligt över framtiden. Speciellt rädd för klimatförändringarna, att vi inte hinner rädda jorden och att vi går under. Det tar över mina dagar. Typ allt känns meningslöst. Engagerar mig inte i skolan. Känner mig tvungen att umgås varje dag med min familj för att spendera sista livet med dem.”

””Allt i vardagen känns onödigt, för jag vet/tror att antingen är det snart världskrig eller så går jorden under. Vågar inte umgås med vänner för jag vill hinna spendera så mycket tid med mamma som möjligt. Krig och klimat är allt jag tänker på.”

En stor oro för de mest oroliga barnen är att det är för sent, att det inte går att göra något åt klimatet och att världen kommer att gå under. I förlängningen leder det för några barn till slutsatsen att det inte är någon mening med någonting, att de inte behöver eller orkar gå i skola, utbilda sig, bli kär, kanske bilda egen familj för ens liv kommer ändå ta slut. Det förekommer också en ilska riktad mot makthavare och beslutsfattare kring att inget görs och att det känns som att ingen tar situationen på allvar eller försöker hitta lösningar.

I samtal till Bris ger barn uttryck för en känsla av att allt kan rasa samman närsomhelst, att

⁹ Kronofogden, 2022a.

¹⁰ Kronofogden, 2022b.

¹¹ Rojas Y, 2021.

det är så mycket som känns negativt nu att man har svårt att se vad som skulle kunna bidra med hopp. Även i dessa frågor är vuxna runt ens ågerande avgörande för barns mående, reaktioner och strategier.

””Det känns jobbigt för att pappa viftar bort allting o säger att det inte är ngn fara medans mamma pratar väldigt mkt om att saker bara blir sämre o sämre. De samtalen tror jag gör så att jag blir mer rädd, men samtidigt vet jag att det är viktigt.”

ELKRIS OCH INFLATION

Med pågående energikris och ökande inflation har ekonomin hamnat i fokus hos många vuxna under framförallt andra halvan av året. För många familjer har det inneburit att man behövt se över sina kostnader och kanske införa förändringar i vardagen. Vuxnas oro och stress kring det ekonomiska har inte gått barn förbi.

Bris har alltid samtal från barn som lever under ekonomiskt utsatta eller pressade villkor så ämnet är inte nytt för året. Däremot har det under hösten pratats om Sveriges ekonomi på ett annat sätt vilket gjort att barn reagerat med oro. Att veta att ens familj redan innan hade små marginaler och sedan "matas" med information om att det bara är början drabbar en stor grupp barn, och vissa har valt att söka stöd hos Bris.

””Jag skulle vilja prata om att jag är orolig om mina föräldrar. Det handlar om elpriser och matpriser och sånt. Jag är orolig för att vi kommer bli fattiga. De bråkar väldigt mycket om matpriser och sånt.”

Den negativa ekonomiska utvecklingen riskerar att påverka många barn. De senaste siffrorna visar att i Sverige växer ungefär 173 000 barn upp i hushåll där föräldrar har en så pass svår ekonomisk situation att de har skulder hos Kronofogden.⁹ Därtill lever än fler med små ekonomiska marginaler. Antalet barn som vräks fortsätter även att öka.¹⁰ Att ha ekonomiska svårigheter påverkar både barn och vuxna, och är en känd riskfaktor för människors psykiska hälsa. Bland annat visar forskning att personer med skuldproblem löper mer än dubbelt så stor risk att begå självmord.¹¹

"Jag mår så dåligt och har inget kul i livet längre och min mamma pratar bara om pengar hela tiden och jag orkar inte tänka på det hela tiden. Vi får hela tiden brev från klarna och svea. Vad är det ens?"

I samtal till Bris har barn under året beskrivit att de märker att deras föräldrar är stressade över pengar, oroliga för ekonomin eller pratar mer än vanligt om pengar. En del har haft funderingar kring hur man som barn kan hjälpa till, om man borde sluta med fritidsaktiviteter eller inte ta emot veckopeng och haft stor oro över om familjen kommer att klara sig. En konsekvens som nämnts i kölvattnet av den ekonomiska utvecklingen i samhället är ökade konflikter i familjen.

”Jag behöver ventilera om min extrema ångest kring situationen som kommer bli mot vintern. Jag är orolig att min familj inte kommer klara det ekonomiskt, så ångesten leder till att jag hellre vill avsluta mitt liv än att se mina nära leva ett liv där man knappt har råd med mat. Om jag inte finns är det en person mindre de behöver betala för.”

För en del barn innebär det allt svårare ekonomiska läget att familjen inte kan äta sig mätta eller tvingas att leva under hot om vräkning. Det kan också göra att det saknas pengar till busskort, surf på mobilen, avgift till idrottsklubben och annat som kan påverka barnets vardag, sociala relationer och fritid. Att inte ha pengar kan påverka barns sociala relationer, en viktig skyddsfaktor för barns psykiska hälsa, och barnets tillgång till en meningsfull fritid. Exempelvis när barn behöver sluta med sina aktiviteter och blir av med viktiga sammanhang där de kan träffa jämnåriga.

Samtalen till Bris har främst kommit från barn med tidigare erfarenhet av att familjen haft det ekonomiskt svårt samt barn som antingen direkt, för att föräldern sagt det, eller indirekt utifrån något som barnet överhört eller sett, förstätt att det nuvarande och kommande ekonomiska läget kommer att bli påfrestande för familjen.

”Det är jobbigt hemma, med pengar. Jag har sommarjobbat hela sommaren och fått ihop en del pengar det är bara att vi har extremt dåligt med pengar hemma och nu har mamma lånat de pengar jag sparat och jag vet att det kommer bli svårt för dom att betala tillbaka. Mamma är den enda som jobbar för pappa är sjuk och vi hade det precis så det räckte innan dom höjde priserna på allt.”

Att växa upp under ekonomisk utsatthet kan påverka ett barns liv negativt på flera sätt, det kan påverka tillgången till olika rättigheter och är förknippat med flera olika hälsorisker. Låg ekonomisk status och ekonomiska problem kan påverka bland annat barns och ungas fysiska och

psykiska hälsa,¹² hälsobeteenden och skolresultat, sociala relationer och graden av trångboddhet.¹³

Den ekonomiska ojämlikheten har i Sverige, liksom i de flesta andra höginkomstländerna, ökat under senare år och vissa grupper i samhället har haft en sämre inkomstutveckling än andra. Barn till ensamstående mödrar och utrikes födda barn löper särskilt stor risk att växa upp i ekonomisk utsatthet.¹⁴ Andelen barn i Sverige som levde med låg ekonomisk standard 2019 var 62 procent bland barn födda utanför Europa, 35 procent bland barn födda i Norden utanför Sverige, 30 procent bland barn födda i Europa utanför Norden och 16 procent bland barn födda i Sverige. Det är ungefär tre gånger så vanligt att leva med låg ekonomisk standard bland barn födda utanför Europa, jämfört med barn födda i Sverige.¹⁵

Att klyftorna i samhället ökar innebär negativa effekter för både barn och vuxna. Det framgår tydligt i exempelvis SOU 2020:46, som lyft fram viktiga förslag för att bryta utvecklingen.¹⁶ Ojämlikhet bidrar till boende- och skolsegregation och gör att likvärdigheten brister vad gäller barns tillgång till sina rättigheter. Idag finns det betydande skillnader i barns tillgång till utbildning, god hälsa, bra levnadsstandard och känsla av välbefinnande. Olika rättigheter hänger på många sätt ihop med varandra och tillgången till dessa rättigheter påverkas av faktorer såsom ekonomi.¹⁷ ♦

”Allt jag går runt och tänker på hela dagarna är min oro för framtiden. Känns som mänskligheten är på väg mot sitt slut. Höga elpriser, klimatkris, krig, inflation, osv. Känns som allt händer nu och snart finns vi inte mer.”

¹² Björkenstam E, et al., 2017; Mörk E, et al., 2015.

¹³ McKenna C, et al., 2017; Bergnehr D, Enell S, 2018; Unicef, 2016.

¹⁴ SCB, 2021; SCB, 2023.

¹⁵ Folkhälsomyndigheten, 2021.

¹⁶ SOU 2020:46.

¹⁷ Unicef, 2016.

1.

PSYKISK OHÄLSA

Psykisk ohälsa är det vanligaste kontaktområdet när barn kontaktar Bris. Ämnet ingick i omkring 21 000 samtal, nästan hälften av alla samtal till Bris under 2022. Det är samtal som handlar om allt från förlamande ångest, om att söka svar på varför man mår som man gör, om att vilja skada sig själv till att inte orka leva längre. De senaste åren har samtal om självmord, ätstörningar, ångest och självdestruktivitet ökat särskilt mycket.

VAD BERÄTTAR BARN?

Under åren 2018–2022 har Bris haft 73 684 samtal med barn, som handlat om symtom på psykisk ohälsa. Innehållet i samtal om psykisk ohälsa har en spännvidd som inkluderar allt från oro och tankar till svåra symtom på egen eller annat barn i ens närhets psykiska hälsa. Bris höga tillgänglighet och anonymitet gör att många barn många gånger väljer att söka Bris stöd, utifrån just psykisk ohälsa, istället för att ta hjälp av offentliga stödinstitutioner. För många barn som upplever brister i andra vårdkontakter eller av olika anledningar inte kan eller vill söka annat stöd blir kontakten med Bris snarare en ersättning för stöd än ett komplement till annat kvalificerat stöd i barnets närhet.

Vissa samtalskategorier inom området Psykisk ohälsa har ökat i betydligt högre takt än den totala omfattningen av samtal till Bris. Under de senaste fem åren har den totala samtalsökningen legat på 66 procent, medan exempelvis samtal om ätstörningar ökat med 178 procent, självmord med 137 procent och självdestruktivitet med 111 procent. Det handlar om svåra symtom på psykisk ohälsa som barn inte ska behöva hantera ensamma och som många gånger kräver professionellt stöd och hjälp. Tjejer söker i betydligt större utsträckning än killar stöd hos Bris för symtom på psykisk ohälsa (såsom ätstörningar och självdestruktivitet).

Totalt hade Bris 20 967 kontakter med barn om psykisk ohälsa under 2022. Av den totala mängden kontakter under året handlade mer än ett av tio om självmord, knappt 5 300 samtal.

”Ihop med att jag skär mig så har jag även självmordstankar och blir rädd för mig själv ibland. Jag har aldrig riktig försökt att ta mitt liv men har gått ner till tågspåret bara för att titta. Jag vet inte vad jag ska göra för att få dom tankarna att sluta...”

Samtal om ångest och nedstämdhet har också ökat kraftigt under de senaste åren, främst när covid-19-pandemin och konsekvenserna av restriktioner och den ökade sociala isoleringen i samhället slog till.¹⁸ Här spelade särskilt distansundervisningen, och ovissheten kring hur länge pandemisituationen skulle pågå, en tydlig roll för en del barn, som upplevde att det

DEFINITIONER

Psykisk ohälsa är en samlingskategori som består av underkategorierna *Depression, Diagnoser, Nedstämdhet, Självdestruktivitet, Självmord, Ångest* och *Ätstörningar*.

→ Depression

Barnet är oroligt/hjälpsökande utifrån en depression, såväl diagnostiserade som funderingar.

→ Diagnoser

Barnet är hjälpsökande utifrån att hen har en diagnos, eller vill/ska utredas utifrån en tanke om eventuell diagnos (ej neuropsykiatriska, se funktionsnedsättning).

→ Nedstämdhet

Barnet är oroligt/hjälpsökande kring sitt mående och beskriver sig som ledsen/nedstämd. Ska ej förväxlas med att barn kan vara

ledsna utifrån en svår livssituation eller yttre omständighet.

→ Självdestruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån eget eller annat barns självdestruktivitet.

→ Självmord

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns funderingar på självmord, suicidförsök eller förlust i suicid.

→ Ångest

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns ångest/panikångest.

→ Ätstörningar

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns ätstörningar, såväl diagnostiserade som funderingar.

förvärrade ett redan dåligt mående som barnet hade. Under 2022 minskade antalet samtal om nedstämdhet, vilket kan ha att göra med att de flesta nu återvänt till vardagen igen i takt med att pandemin och dess påverkan i många liv klingat av.

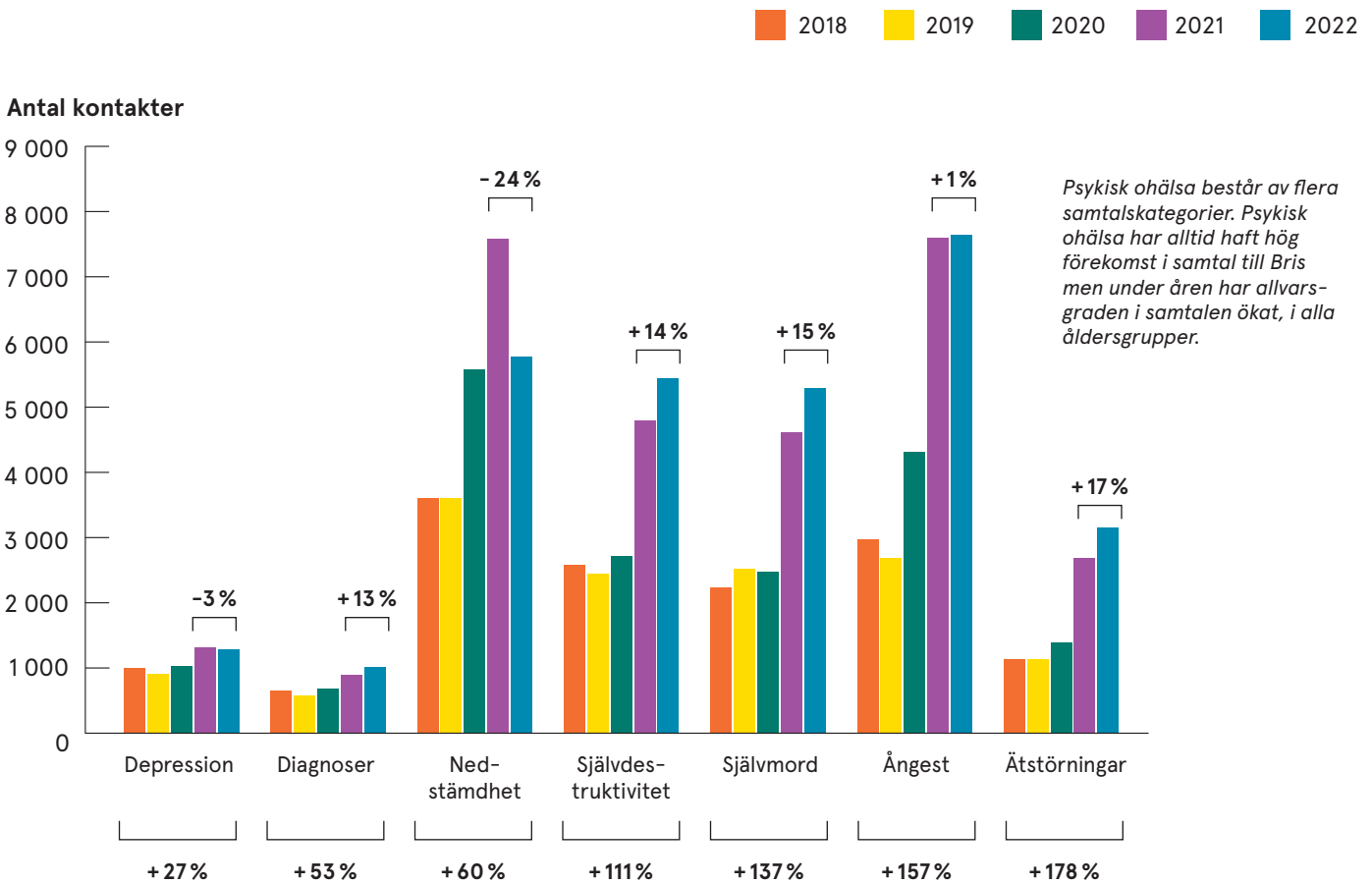
Samtal till Bris innehåller ofta beskrivningar av flera symtom på psykisk ohälsa. I exempelvis samtal om självdestruktivitet förekommer självmord i 30 procent och ångest i 26 procent av samtalen. Andra vanligt förekommande teman i samtal som handlat om minst en av underkategorierna inom psykisk ohälsa är familjen (16 procent), skolan (13 procent) och vänner (11 procent). I samtal som handlar om någon form av våld förekommer nedstämdhet i 15 procent, ångest i 14 procent och självmord i 12 procent. Genomgående i de flesta samtal är att barnet saknar funktionella strategier för att hantera sitt mående och därför söker hjälp och stöd för att nå en förändring av situationen.

En röd tråd i samtalen handlar om svårigheter att få hjälp. Många barn berättar om brister i stödet runt omkring dem, att de många gånger känner sig ensamma med sin utsatthet. Det är långt ifrån alla barn som berättar för föräldrar

¹⁸ Bris rapport 2021:1.

1. Psykisk ohälsa

→ Samtalsutveckling Psykisk ohälsa 2018–2022

eller andra närstående om hur de mår och en del upplever att de inte blir tagna på allvar när de väl gör det, eller att de inte "mår tillräckligt dåligt" för att kunna våga söka eller få hjälp. Det är vanligt att barn i samtal med Bris vill kunna sätta ord på sitt dåliga mående och att de söker svar på varför de mår som de mår.

”Det här har varit det sämsta året i hela mitt liv. Jag har fått ångest, hamnat i nedstämda faser, bråkade med mina föräldrar och förlorat vänner. Jag vill verkligen inte ha ännu ett sådant år, för jag orkar på riktigt inte mer. Jag tror att nästa gång jag får ångest så kommer det inte gå bra. Mina föräldrar vet att jag mår dåligt, men de förstår liksom inte.”

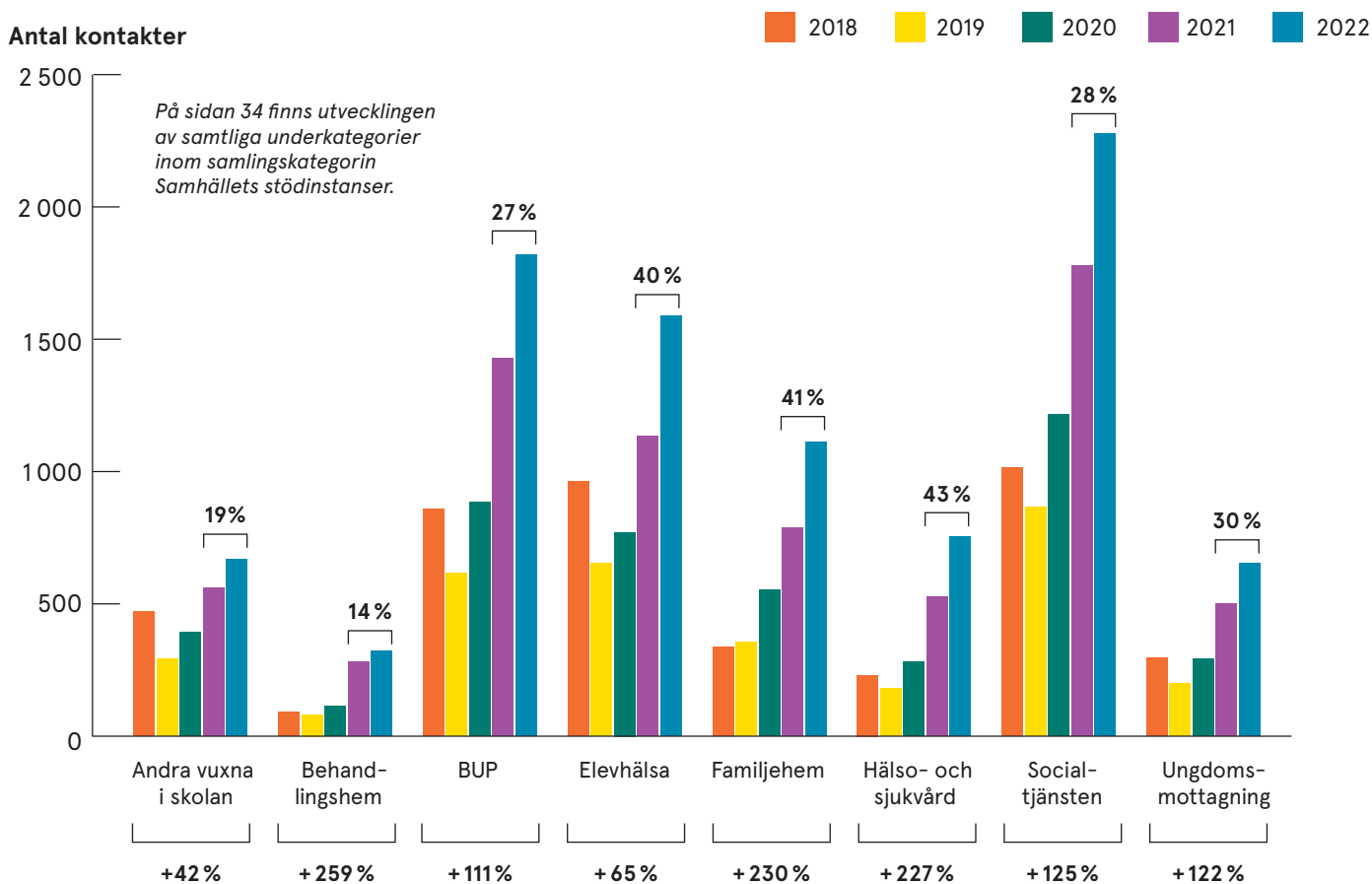
Psykisk ohälsa har alltid haft hög förekomst i kontakterna till Bris men under åren har allvarsgraden i samtalen ökat, i alla åldersgrupper.

”Vad ska man göra om man vill ta självmord. Att vilja hoppa framför tåg. Eller hänga sig själv. Men om man har en annan känsla att man ändå vill leva. Kroppen säger att man inte vill leva och hjärnan säger att man vill dö. Men en liten liten tanke vill ändå leva?”

En förändring Bris noterat under det senaste året handlar om hur barn förhåller sig till, känner till och pratar om självdestruktivitet och olika sätt att skada sig själv. En liknande utveckling har Bris tidigare sett i hur barn förhållit sig till begreppet ångest för att beskriva sitt mående och till viss mån diagnostisera sig själv. Senaste året har självdestruktivitet (SelfHarm/SH som det vanligtvis kallas i sociala medier) blivit ett allt vanligare inslag i barns beskrivningar av mående och symtom kring psykisk hälsa. I fler samtal än tidigare beskriver barn att såväl vuxna som barn runt en vet om att man skadar sig själv, vilket är en kontrast till hur barn för några år sedan höll sina självdestruktiva handlingar som en hemlighet som ingen fick veta.

”Jag vet inte hur många gånger jag ska behöva säga detta men jag står inte ut med detta mer. De dagliga ätstörda tankarna, självmordstankarna, varje dag jag skadar mig, varje ångestattack jag får varje dag. Jag kan säga från botten av mitt hjärta att jag inte kommer orka mer snart, exakt varje sekund på den här jorden är jobbig. Mina självmordstankar är obeskrivliga, jag kan inte se min framtid och har inte gjort på flera år. Mina tankar har FULL kontroll över mig.”

→ Samtalsutveckling Samhällets stödinstitutioner, urval, 2018–2022

ÖKANDE SAMTAL OM SAMHÄLLETS STÖDINSTITUTIONER

Under 2022 har antalet kontakter till Bris som handlar om samhällets offentliga stödinstitutioner ökat markant. Det handlar om barn som är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med aktuell instans såsom exempelvis BUP, socialtjänsten, elevhälsan eller ungdomsmottagningen.

I samtalen är ett vanligt tema att barn önskar kunna söka stöd på egna villkor, utan att föräldrar får reda på det samt om det som barn upplever som brister i kontakten med aktuell instans. Det kan handla om att barnet inte vet hur hen ska kunna söka stöd, om brister i bemötandet, om att inte känna sig delaktig i processer som handlar om en själv, om att inte förstå eller vara missnöjd med olika beslut och att inte uppleva att man fått den hjälp man velat ha.

VAD SÄGER FORSKNINGEN?

I flertalet rapporter under de gångna åren har Bris analyserat vad som behövs för att fler barn ska kunna få rätt hjälp i tid och bättre förutsättningar för att må så bra som möjligt.¹⁹ Att psykiska besvär bland barn och unga i Sverige

"Alla grejer jag gör är bara tysta rop på hjälp. Mitt självskadebeteende är den enda smärtan jag kan kontrollera, eftersom den fysiska smärtan gör att den känslomässiga smärtan slutar, för ett tag iallafall."

är utbredda har konstaterats i flera av Bris tidigare rapporter samt i forskning och kartläggningar.²⁰ En fråga som återkommande lyfts i debatten är ifall den psykiska ohälsan bland barn ökat eller inte, och svaret beror på vad som åsyftas och mäts. Rapporter de senaste åren från exempelvis Folkhälsomyndigheten har visat att barns självrapporterade symtom har ökat²¹ och Socialstyrelsen har tidigare rapporterat att fler barn och unga fått behandling och vård för depression och ångestsyndrom.²² Förekomsten av psykiatriska tillstånd bland barn och unga i Sverige har dock enligt epidemiologiska studier inte ökat sedan 1990.²³

I en färsk kunskapsöversikt, presenterad av Forte 2022, undersöktes hur covid-19-pandemin

²⁰ Bremberg, S., 2015.

²¹ Folkhälsomyndigheten, 2018.

²² Socialstyrelsen, 2017.

²³ Bremberg, S., Fernell, E., 2020.

¹⁹ Bris 2017:1; Bris, 2018:1; Bris, 2019:1.

påverkat unga, främst med avseende på utbildning, arbete och hälsa.²⁴ Här framkommer att de psykiska problemen i Sverige har varit mindre än i andra länder som stängt ned grundskolorna och rapporten lyfter att svenska studier inte talar för en generellt ökad ohälsa bland unga under pandemin. Däremot tycks pandemin ha bidragit till att fördjupa skillnader i sociala förutsättningar kopplade till utbildning, arbete och hälsa och unga med svagast socioekonomisk bakgrund har drabbats mest negativt. Slutsatserna går i linje med det Bris noterade under första året med pandemin.²⁵

Under 2022 har Socialstyrelsen rapporterat om en kraftig ökning av självskador bland unga flickor under pandemin.²⁶ Här redovisas exempelvis att bland 12-åriga flickor var ökningen nära 80 procent mellan 2020–2021 och i åldersgruppen 13–16 år 40–50 procent.²⁷ Vidare lyfter

²⁴ Forte, 2022.

²⁵ Bris rapport 2021:1.

²⁶ Socialstyrelsen, 2022a.

²⁷ Viktigt att poängtera i sammanhanget är att rapporten från Socialstyrelsen bygger på slutenvård + öppenvårdsregistrering och att den sistnämnda tidigare varit ofullständig, varför siffrorna kan ha påverkats av detta.

BARNETS RÄTT TILL BÄSTA UPPNÅELIGA HÄLSA

Varje barn har enligt barnkonventionen rätt till bästa uppnåeliga hälsa (artikel 24) och en viktig del av uppfyllandet av Agenda 2030 för ett hållbart samhälle handlar om att barn ska ha välbefinnande och god hälsa. I begreppet hälsa inbegrips fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande.

Socialstyrelsen att det tyder på försämrad psykisk hälsa under pandemin och lyfter samband mellan självskador och fullbordat suicid längre fram.

Annat nyttillkommen kunskap under året rör självmord bland unga. Tidigare har Folkhälsomyndigheten rapporterat att suicidtalerna har ökat sedan 2006 i åldersgruppen 15–29 år, men nya åldersklassificerade analyser visar att ökningen inte gäller hela åldersgruppen, utan enbart 20–29-åringar. Här ökade suicid i genomsnitt 1,8 procent per år under perioden 2006–2020 medan suicidtalerna i åldersgruppen 15–19 år var oförändrade.²⁸ För det suicidförebyggande arbetet är denna kunskap viktig, samtidigt betonas att arbetet behöver kompletteras med mer fördjupad kunskap och information om exempelvis ungas psykiska hälsa, livsvillkor och levnadsförhållanden.

Något som ofta lyfts fram i debatten är relationen mellan användning av skärmtid, digitala medier och barns välbefinnande. I en rapport från Statens medieråd 2022 analyserar och finner man att hög medieanvändning och psykiska

²⁸ Folkhälsomyndigheten, 2022.

besvär korrelerar hos unga.²⁹ Författarna framhåller dock att de genom studiens utformning inte kan fastställa ett orsakssamband. Forskning visar att bilden är nyanserad³⁰, att det spelar roll hur unga använder skärmar (exempelvis datorspel, användning av sociala medier, kontakt med vänner osv), vilken sårbarhet barnet har och att andra faktorer troligtvis spelar större roll för hur barn mår.³¹ Vissa personers psykiska mående tycks påverkas negativt av exempelvis sociala medier, medan aktiviteter på nätet för andra kan ha stärkande effekt.³² Området är internationellt väl beforskat och slutsatserna i en större meta-analys är att skärmtid tycks spela en mycket liten roll i frågor som rör psykisk ohälsa.³³

En annan aktuell undersökning som kommer att vara relevant inom området ungas psykiska hälsa pågår just nu. 2021 gav dåvarande regering i uppdrag åt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) och Folkhälsomyndigheten att i samarbete med Barnombudsmannen och andra berörda aktörer kartlägga ungdomars upplevda psykiska hälsa och ohälsa.³⁴ Slutredovisningen sker i juni 2023 och väntas ge svar på hur ungdomar uppfattar sin psykiska hälsa, både det psykiska välbefinnandet och psykiska besvär, vilka faktorer som verkar främjande och stärkande för ungdomars psykiska hälsa samt vilket stöd som unga själva efterfrågar och vilka aktörer som unga upplever att de kan, eller skulle vilja, få stöd ifrån.

URVAL AV POLITISKA FÖRSLAG PÅ GÅNG

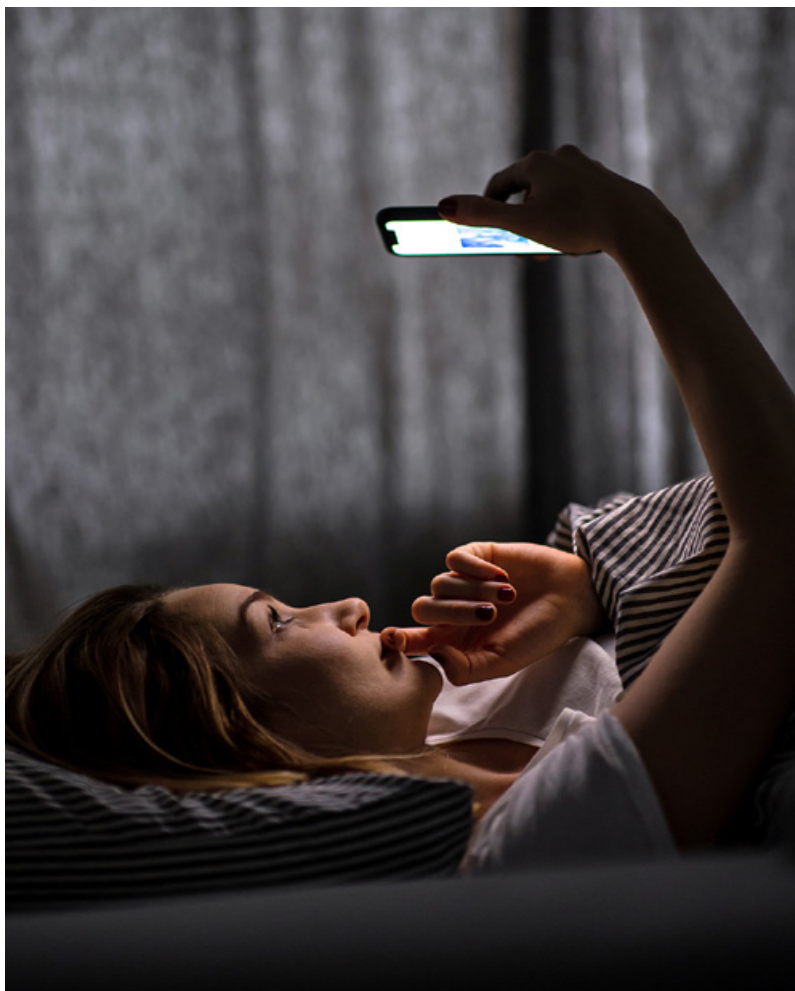
Hösten 2021 presenterades slutbetänkandet till den statliga utredningen *Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga*.³⁵ Här bidrog Bris med röster från 700 barn om vad de ser behövs.³⁶ Utredningen föreslår viktiga vårdreformer för ett bättre stöd till barn med psykisk ohälsa, bland annat att primärvården får ett tydligare ansvar för vård av psykisk ohälsa. Vidare föreslås ett nationellt hälsovårdsprogram³⁷, att det i hälso- och sjukvårdslagen bör regleras att man ska arbeta för att främja hälsa och regleras att regionerna ska samverka med skolan för att planera sin hälso- och sjukvård för barn och unga.³⁸

En annan viktig utredning som presenterades 2022 är *Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet*,

”Jag är en tjej på 12 ostabila år som håller på med en väldigt dålig sak som är självskadebeteende och har väldigt mycket ångest och vill inte leva mer.”

tidiga insatser och inom lagens ram, med flera förslag om en mer lättillgänglig vård för barn och unga med psykisk ohälsa såsom vårdgarantier, nationellt kunskapsstöd för barns psykiska hälsa och ekonomiskt stöd för att underlätta samverkan mellan elevhälsan, primärvården och barn- och ungdomspsykiatri (BUP).³⁹

När den nya regeringen tillträdde hösten 2022 valde den att fokusera på hälso- och sjukvården som ett av sina sex prioriterade områden.⁴⁰ I den nya aviserade politiska inriktningen finns flera förslag som rör stora reformer inom hälso- och sjukvården, bland annat att se över möjligheten om att införa ett statligt huvudmannaskap för vården, kapa vårdköer, en utbyggd primärvård samt ökad samverkan inom vården. Flera av förslagen kan leda till att barns rätt till bästa uppnåeliga hälsa stärks. Exempel på förslag är, en förstärkt barnoncervård, stärkt anhörigstöd för barn till långvarigt sjuka personer, samt att regeringen uppgett att de avser att gå vidare med utredningsförslag om en stärkt LSS med målsättning om ett statligt ansvar. Det rör sig dock om

²⁹ Nutley S., Thorell L., 2021.

³⁰ Orben A., et al., 2019; Dienlin T., 2020.

³¹ Karolinska institutet, 2022.

³² Statens medieråd, 2022.

³³ Ferguson C.J., et al., 2022.

³⁴ Socialdepartementet, 2021.

³⁵ SOU 2021:34.

³⁶ Barn lyfte bland annat vikten av en tillgänglig elevhälsa, enklare sätt att som minderårig själv kontakta vården och betonade hur stress och framtidsångest påverkar barns hälsa negativt. Se SOU 2019:05.

³⁷ Socialstyrelsen, 2022b.

³⁸ SOU 2021:34.

³⁹ SOU 2022:22.

⁴⁰ Se Tidöavtalet.

1. Psykisk ohälsa

stora förändringar som kräver resurser och förutsättningar i vården och som löper över flera mandatperioder vilket kräver en politisk långsiktighet. Det finns även ett flertal förslag som den nya regeringen lagt fram som riskerar att minska tillgången till vård för barn, bland annat förslag om att begränsa tillgång till tolk samt tillgång till vård för barn i asylprocess.

En större satsning ska enligt regeringen göras för att stärka den psykiska hälsan med fokus på unga. Här ska bland annat en nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention tas fram på regeringsuppdrag. En nationell samordnare för ett suicidpreventivt arbete ska tillsättas och en haverikommission ska tillsättas när en person begått självmord. Detta är något som Bris efterfrågat under flera år, då det kan ge viktig kunskap om hur självmord bland barn bättre kan förebyggas.

För att tidigt nå och kunna hjälpa barn och ungdomar med psykisk ohälsa presenterade regeringen under 2022 även ett årligt anslag i budgeten för en långsiktig drift av Bris nationella stödlinje för barn. Det är en viktig pusselbit, men Bris ser att det behövs betydligt mer omfattande satsningar för att kunna stärka och främja en god psykisk hälsa bland barn i Sverige.

”Värst är ångesten på nätterna när det känns som att man har flera hundra kilo som tynger på bröstet och det känns omöjligt att andas.”

”I somras blev jag diagnostiserad med depression och när jag började skolan behövde jag gå halva dagar för att orka med. Det har gått lite upp och ner men just nu är det väl bra förutom att jag har panikattacker mitt i natten.”

BRIS SLUTSATSER

Stödlinjer för barn fyller en viktig funktion i samhället för att erbjuda ett direkt stöd till barn och för att kunna lotsa vidare till övriga samhällsinstanser.⁴¹

Samtal som handlar om olika symtom på psykisk ohälsa och dåligt mående ökar fortsatt hos Bris, och utgör nu nästan hälften av årets drygt 44 000 samtal. Det visar att stödbehovet hos en del barn i Sverige är mycket stort, att det saknas tillräckligt stöd från barns direkta omgivning och att tillgången till samhällets stöd- och vårdinstanser inte är tillräcklig. Över landet varierar tillgången till den specialiserade barn- och ungdomspsykiatri (BUP), och väntetiderna för att få vård kan ibland vara mycket långa.⁴²

För att samhället ska kunna främja en god psykisk hälsa behöver barn få goda livsförutsättningar och känna framtidstro. Här ser Bris att skolans roll är central. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan grupper av barn, men samhället har ett ansvar att säkerställa goda livschanser för varje barn och skolans roll för barns välbefinnande bör inte underskattas. Att kunna klara skolan är viktigt för att kunna känna hopp om framtiden och kan påverka ungas psykiska hälsa även på sikt. Satsningar på en mer likvärdig skola över hela landet och en mer tillgänglig elevhälsa är därför mycket viktiga, och är också något som barn själva efterfrågar.⁴³

Närvarande och uppmärksamma vuxna på olika arenor i samhället är viktigt för alla barn. Varje barn bör ha tillgång till ett nära samtalsstöd för att kunna hitta strategier för att hantera sitt mående, utveckla motståndskraft för yttre påfrestningar och för att kunna få mer hjälp och stöd i situationer då det behövs.

Bris vill även lyfta vikten av stöd och breda insatser utöver läkemedelsförskrivning. Sverige sticker ut som ett av de länder med högst förskrivning av antidepressiv medicin i Västeuropa⁴⁴, men en aktuell forskningssammanställning visar att effekten av dessa mediciner på barn är liten och att risken för suicid med dessa mediciner är betydande.⁴⁵ Många barn behöver hjälp att sätta ord på och prata om känslor såsom oro, ångslan och nedstämdhet som varningssignaler som

⁴¹ Stockholmsdeklarationen, 2022.

⁴² SKR, 2022; Socialstyrelsen, 2019; SKR, 2021.

⁴³ SOU 2019:05.

⁴⁴ OECD.stat.

⁴⁵ Feeney A., et al., 2022.

kan förstås och hanteras snarare än som medicinsk sjukdom som behöver botas. För en del barn krävs psykoterapi och behandling, och här behöver tillgången till adekvat vård blir bättre i samhället.

Bris uppmanar beslutsfattare att under kommande mandatperiod prioritera arbetet med ökad tillgänglighet kring vård för barn och unga. Det krävs stärkta tidiga insatser till barn i särskilt utsatta situationer och ett än mer lättillgängligt och välfungerande stöd för familjer som behöver det. I dagsläget berättar många barn om att de bollas runt mellan aktörer och att de fastnar i värdköer, trots att de är i behov av insatser här och nu. Som Bris tidigare lyft behövs en reformerad värdkedja för barn och unga med psykisk ohälsa, som håller samman och möter barns behov av vård på alla nivåer.⁴⁶ Här vill Bris betona vikten av att hälso- och sjukvårdens ges förutsättningar för att arbeta förebyggande i form av resurser och organisatoriska förutsättningar. ♦

BRIS VILL SE:

- Att förslagen i utredningen *Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga* prioriteras och leder till konkreta åtgärder, bland annat att förslaget om ett nationellt hälsovårdsprogram för barn blir verklighet och att primärvården får ett tydligare ansvar för vård av psykisk ohälsa. Här vill Bris betona vikten av att hälso- och sjukvården ges förutsättningar för att arbeta förebyggande i form av resurser och organisatoriska förutsättningar.
- Att flera av förslagen i utredningen om en mer tillgänglig vård *Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram* prioriteras och förverkligas. Det handlar bland annat om vårdgarantier, nationellt kunskapsstöd för barns psykiska hälsa och ekonomiskt stöd för att underlätta samverkan mellan elevhälsan, primärvården och barn- och ungdomspsykiatri.
- En stärkt elevhälsa med ett tydligt, och därefter resurssatt, uppdrag som inkluderar hälsofrämjande och förebyggande arbete på grupp- och organisationsnivå samt psykosocialt samtalsstöd på individnivå. Tillgång till elevhälsan ska vara lika för alla, oberoende av var i landet barnet bor eller vem som är skolans huvudman.

⁴⁶ Bris rapport 2019:1.

2.

FAMILJ OCH FAMILJEKONFLIKTER

Det andra vanligaste kontaktområdet när barn kontaktar Bris, är familj och familjekonflikter och under 2022 handlade det om drygt 10 000 samtal. Tonårstiden är för många en tid då relationer prövas och kan vara konfliktfylld. Ett återkommande tema i barns samtal är avsaknad av omsorg i det egna hemmet, att inte känna sig trygg i relationerna till de vuxna man bor med antingen utifrån hur en själv eller andra barn behandlas eller hur de vuxna behandlar varandra.

VAD BERÄTTAR BARN?

Alla barn behöver förhålla sig till sina familjerelationer oavsett om man lever tillsammans eller om ens föräldrar av olika anledningar inte är närvarande vuxna i ens liv. Förekomsten av samtalskategorin är ungefär lika stor för killar och tjejer. Majoriteten av samtal till Bris kommer från barn i åldersgruppen 13–15 år vilket också är en ålder då relationen till vuxna som man bor med prövas. Barn behöver få frigöra sig men behöver också stöd, närhet och tröst från vuxna.

”Jag har de ganska jobbigt hemma, jag blir liksom behandlad som skit jämfört med mina andra syskon. Det är alltid jag och nån i familjen som bråkar för att dom går på mina svaga punkter hela tiden och jag vet inte hur jag ska säga ifrån. Jag klarar inte att vara hemma längre för jag kan inte prata med nån i min familj och vara trygg med de liksom.”

Till Bris vänder sig barn som lever i alla möjliga familjekonstellationer och fokus i samtalen är relationer och händelser inom familjen som

DEFINITIONER

→ Familjen

Barnet är hjälpsökande kring sin familjesituation med fokus på relationer, saknad, boende men ej konflikter eller skilsmässa som är egna kategorier.

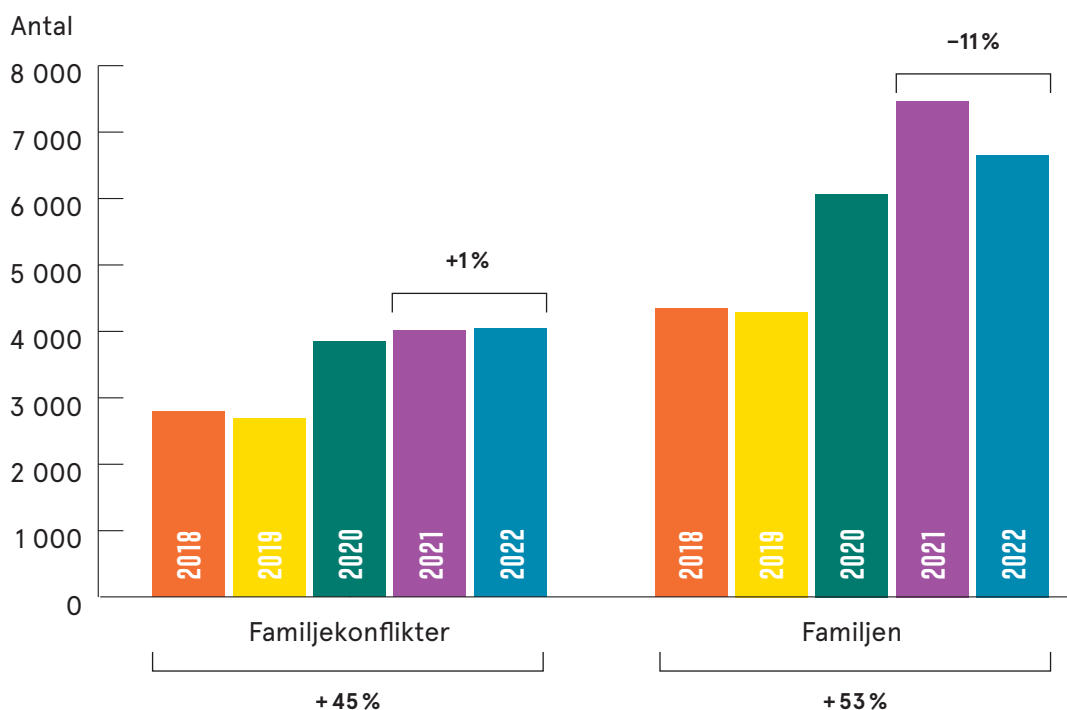
→ Familjekonflikter

Barnet är hjälpsökande utifrån sin familjesituation som är konfliktfylld men utan inslag av våld eller hot. Barnet kan både vara delaktig i eller ha bevittnat konflikter mellan vuxna och barn, vuxna och vuxna eller barn och barn.

barnet är bekymrad, arg, fundersam, besviken, sårad eller ledsen över i såväl nutid som dåtid.

Konflikter är ett naturligt inslag i alla barns liv, ofta kopplat till föräldrars gränssättning eller mellan barn i familjen, men det betyder inte att det är enkelt eller smärtfritt – eller något som barnet ska behöva stå ut med att befinna sig i.

→ Samtalsutveckling Familj och familjekonflikter 2018–2022

När pandemin slog till skedde en markant ökning av samtal kopplat till familj och familjekonflikter, vilket även fortsatte under 2021. Ökningen av samtal har avstannat men antalet samtal ligger fortsatt på samma nivå som under första pandemiåret 2020.

2. Familj och familjekonflikter

I samtal med Bris både söker och behöver barn vägledning i om en konflikt eller ett beteende från en vuxen är "okej" eller inte. De söker också vägledning i om och hur man kan bli sams igen och förändra en dysfunktionell relation oavsett om barnet och föräldrarna bor tillsammans eller inte. Ett annat återkommande tema är avsaknad av trygghet och omsorg i det egna hemmet, att inte känna sig trygg i relationerna till de vuxna man bor med, antingen utifrån hur en själv eller andra barn behandlas eller hur de vuxna behandlar varandra. Många samtal handlar också om konflikter mellan barnets behov och vuxnas behov och beslut, exempelvis gällande umgänge med andra föräldrar eller viktiga vuxna eller barnets boende.

” Jag och mamma bråkar nästan varje dag, hon respekterar verkligen inte mig och mina gränser och kan inte snacka med mig. När jag står upp för mig själv hotar hon med att ta min mobil och ge mig utgångsförbud och skriker. Hon låter aldrig mig prata och lyssnar inte på vad jag försöker säga till henne. Jag klarar inte längre av att gå hem till detta, jag är jättetrött och stressad och vill bara få lite lugn och ro.”

En del samtal som handlar om familjerelationer och konflikter handlar också om vuxnas svårigheter och om erfarenheter av våld, som gäller både händelser längre bak i tiden och pågående utsatthet. Fysiskt eller psykiskt våld förekommer i ungefär 12 procent av samtalen om familj, och omsorgsbrist samt vuxnas missbruk i 6 procent av samtalen. Det kan jämföras med 7 respektive 3 procents förekomst i totalen av samtal. Att erfarenheter av våld eller annan utsatthet inte har framkommit i ett samtal om familjekonflikter ska inte tolkas som att det därmed inte förekommer i hemmet, utan handlar snarare om vad barn väljer att dela med sig av i samtalet med Bris. Det kan alltså finnas ett mörkertal.

Att berätta om utsatthet i familjen är svårt för många barn, en del beskriver att det känns som att svika sina föräldrar men också att det är skamfyllt för ett barn att de vuxna personerna, som ska ta hand om en, inte gör det. Då blir mångas enda tillgängliga förklaring till varför relationerna ser ut som de gör är att det är ens eget fel och ansvar i stället för att lägga ansvaret på de vuxna.

Barn är beroende av vuxna som tar hand om dem, som ger omsorg och tillgodoser känslomässiga och praktiska behov, som trygghet, tröst, mat och kläder. För de flesta barn är det föräldern eller föräldrarna som fyller funktionen som viktigaste omsorgsgivaren och trygghet och barnets närmaste relationer finns i familjen. Det gör att

BARNETS RÄTT TILL FAMILJ OCH GODA VÅRDADSGIVARE

Barnkonventionen slår fast att barn har rätt till sina föräldrar, i möjligaste mån. Varje barn har rätt till sina familjerelationer, att ses som en egen individ i familjen, att få veta vilka föräldrarna är, att få ha en relation och att få leva med dem – så länge det inte är skadligt för barnet. Det slås också fast att samhället är skyldigt att ge stöd till föräldrar kring föräldraskapet. Att föräldrar ska få stöd att vara goda vårdnadsgivare är alltså en rättighet som barn har.

påfrestningar som drabbar familjen, familjemedlemmars mående och relationer i familjen starkt påverkar barnet. Oro kopplad till osäker ekonomi eller väntan på uppehållstillstånd, en förälders kris eller psykiska ohälsa, konflikter och våld i familjen är exempel på påfrestningar som ofta "hänger ihop" och som påverkar barnet på olika sätt. När det i samtalen med Bris framkommer att barnets föräldrar har problem med missbruk eller arbetslöshet har samtalet ofta inletts med att barnet berättar om sin egen oro eller psykiska ohälsa.

VAD SÄGER FORSKNINGEN?

Att det finns människor runt omkring, som ser, hör och bekräftar barnet, och svarar på barnets behov är avgörande för barnets utveckling och psykiska välbefinnande. Alla barn förhåller sig till relationer med sin familj, oavsett hur väl de fungerar. Sociala relationer spelar, genom det stöd de kan innebära, en viktig roll för hälsan i olika faser av livet, och kan likaså utgöra en påfrestning som skapar ohälsa.⁴⁷

De allra flesta barn uppger att de har en god relation med sina föräldrar, det framkommer i den senaste publicerade undersökningen *Skolbarns hälsovanor*. De allra flesta skolbarn i åldern 11–15 år uppger att de har lätt för att prata med sina föräldrar om saker som bekymrar dem, och både flickor och pojkar i den åldern upplever samma grad av stöd från familjen. I takt med att barnet blir äldre minskar upplevelsen av stöd.⁴⁸

Enligt Statistiska centralbyråns undersökningar om barns levnadsvillkor (Barn-ULF) ökade andelen barn i åldern 16–18 år som anger att de kommer bra överens med mamma, från 89 procent till 95 procent under perioden 2015–2019.⁴⁹ En liknande ökning finns även för andelen som kommer bra överens med pappa. Samtidigt som många känner att de kan prata om sådant som är jobbigt med föräldrarna är det långt ifrån alla barns upplevelser. Enligt en enkät genomförd på bris.se uppgav 60 procent av de barn som hör av sig till Bris att de inte har någon annan att prata med om sin situation.⁵⁰

En fråga som varit aktuell sedan covid-19-pandemin utbröt är vilken påverkan den sociala distanseringen och isoleringen i samhället inneburit och hur det påverkat exempelvis konflikter

”Jag växte upp tidigare än jag borde gjort. Det är ledsamt fast ändå jag menar ifall man inte ger sina barn tillräckligt mycket tid och uppmärksamhet så kommer de att försöka att få tag på det någon annanstans.”

⁴⁷ Smith K.P., et al., 2008; Umberson D., et al., 2010; Oscher D., 2020.

⁴⁸ Folkhälsomyndigheten, 2018.

⁴⁹ SCB, Barn-ULF, 2015–2019.

⁵⁰ Bris webbundersökning, 2021.

inom familjen. Hos Bris noterades exempelvis en tydlig uppgång i samtal om familjekonflikter när pandemin slog till. Det finns ett flertal vetenskapliga artiklar som beskriver förekomst av familjekonflikter men studiernas utformning gör det svårt att koppla konflikterna till covid-19-pandemin. Studierna bekräftar i stället det som redan är känt, det vill säga att familjer som på olika sätt är utsatta, exempelvis ekonomiskt, också har mer konflikter.

Konflikter i en familj med barn är delvis en följd av de påfrestningar familjen är utsatt för. Några viktiga stressorer har påvisats i en aktuell systematisk översikt som behandlar 29 studier internationellt.⁵¹ Det fanns bevis på ett samband mellan moderns depression, barns utåtriktade och inåtriktade problem, brist på socialt stöd, låg utbildningsnivå och moderns föräldrastress.⁵² Listan på orsaker till familjekonflikter går självfallet att göra längre.

Det finns en rad insatser, aktiviteter och

”Jag ljög för mamma för några dagar sedan vet inte hur jag ska berätta.”

verksamheter som riktar sig till föräldrar för att stärka föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn, så kallat föräldraskapsstöd. Undersökningar visar att föräldrar inte nås av föräldraskapsstöd på det sätt de skulle vilja, och tyvärr tycks utbudet av stöd vara som minst när behoven ofta är som störst (under tonåren).⁵³ Stöd behöver finnas under hela barnets uppväxt och vara tillgängligt över hela landet samt erbjudas i former som når ut till målgruppen föräldrar. Det finns också behov av att bättre kunna följa upp och utvärdera olika föräldraskapsstöd⁵⁴.

URVAL AV POLITISKA FÖRSLAG PÅ GÅNG

Arbetet med att utveckla samhällets föräldraskapsstöd har pågått under lång tid, och sedan 2005 finns en särskild myndighet med ansvar för föräldraskapsstöd på nationell nivå, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF). I den senaste statsbudgeten framgår även att föräldraskapsstödet ska byggas ut i landet.⁵⁵ Socialtjänstministern har i december 2022

⁵¹ Fang Y., et al., 2022.

⁵² Värt att notera är att studierna pekar på problem med mamman, vilket hänger samman med hur studierna är utformade. I ett land som Sverige är dock faderns situation också viktig.

⁵³ Socialdepartementet, 2018.

⁵⁴ MFoF, 2022.

⁵⁵ Justitiedepartementet, 2022.

meddelat att MFoF får i regeringsuppdrag att fördela statsbidrag till kommuner och regioner för att stärka tillgången till föräldraskapsstöd.⁵⁶ Myndigheten har sedan tidigare ett regeringsuppdrag att ta fram en handlingsplan för förebyggande föräldraskapsstöd, som redovisades i februari 2022. De har även ett uppdrag att stödja genomförandet av den nationella strategin för ett starkt föräldraskapsstöd som redovisades i april 2022.

Den nyttillträdda regeringen har förtydligat vikten av föräldraansvar, särskilt i relation till kriminalitetsområdet. I Tidöavtalet har regeringen lagt fram flera förslag som berör föräldrar och barn. Det handlar bland annat om förslaget att tillsätta en utredning som ska se över olika möjligheter att förstärka föräldraansvaret och möjliggöra tidigare insatser för barn som begår brott. Samtidigt läggs förslag fram om utökade antal tvångsomhändertaganden, LVU (när föräldraansvaret brister trots föräldraskapsstöd) och fler och tidigare insatser med mellantvång (insatser som barn kan samtycka till även när föräldern inte ger samtycke, exempelvis samtalsstöd eller att få en kontaktperson).

”Det har pågått mycket hemma hos mig nyligen. Mina föräldrar bråkar ständigt, och det gjorde mig osäker och väldigt rädd. Har ni nåt tips på hur man kan hantera sånt här?”

Barnrättsperspektivet har successivt stärkts i svensk lagstiftning de senaste åren, inte minst sedan barnkonventionen blev lag 2020, vilket tydliggjort barnet som egen rättighetsbärare inom områden som rör familjen och föräldrarätt. Under 2021 ändrades lagstiftningen bland annat i föräldrabalken och socialtjänstlagen för att stärka barnrättsperspektivet i vårdnadstvister.⁵⁷ Det gällde bland annat förtydligande om att barnets bästa ska vara avgörande i alla frågor om vårdnad, boende och umgänge, att barnets rätt att komma till tals och få information förstärks, att socialnämnden får höra barnet utan samtycke av vårdnadshavare samt möjligheten att utse en tillfällig vårdnadshavare i vissa fall. Ännu finns dock ingen utvärdering av ändringarnas effekter.

⁵⁶ Socialdepartementet, 2022.

⁵⁷ SFS 2021:528; SFS 2021:645.

BRIS SLUTSATSER

Samhället måste tillhandahålla såväl ett universellt föräldraskapsstöd (som alla barn och föräldrar skulle gynnas av) som riktade stödinsatser (vid särskild problematik). Föräldraskapsstöd är viktigt som en preventiv åtgärd för att kunna motverka olika negativa utfall för barn. Det handlar exempelvis om att kunna skapa förutsättningar för barnets hälsa, välbefinnande och utveckling. Det kan också handla om att genom ett starkt föräldraskapsstöd försöka förebygga olika problem för barnet senare i livet, såsom problem i skolan, beroendeproblematik eller brottsutveckling.

Bris välkomnar regeringens förslag om stärkt föräldraskapsstöd. Den nya regeringen har särskilt lyft upp föräldraskapsstöd som ett viktigt verktyg för att motverka kriminalitet bland unga. Bris vill här poängtera vikten av ett brett föräldraskapsstöd, med främjande perspektiv för en god uppväxt, som inte enbart får ses som en brottspreventiv åtgärd. Stöd till föräldrar, under barnets hela uppväxt, är en rättighet som barnet har.

Bris oroas över signalerna från regeringen om fler repressiva åtgärder och en utökad tvångsvård för barn, utifrån ambitionen att minska kriminaliteten i samhället. LVU är en skyddslagstiftning för att skydda barn, inte för att straffa vare sig vårdnadshavare eller barn, vilket är viktigt att poängtera. Att tvångsomhänderta ett barn är en mycket ingripande åtgärd i ett barns liv och är nödvändigt i vissa situationer för att skydda barnet. Ett sådant ingripande måste alltid motiveras och utgå ifrån barnets bästa i varje enskilt fall och utgå från barnets rätt till skydd, hälsa och liv. Samhället måste säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses före, under och efter ett tvångsomhändertagande och att det finns en god tillsyn av placeringar.

Möjligheten att vara en god förälder påverkas av ens livsomständigheter. Här ser Bris en oroande utveckling med ökande klyftor i samhället och ojämlika livsvillkor som påverkar föräldrar och därmed även barns tillgång till sina olika rättigheter.

Det finns en rad faktorer som kan ha en negativ påverkan på ens föräldraförmåga, och som kan öka stress och oro hos vuxna. Den ekonomiska utvecklingen just nu kommer att drabba familjer och riskerar öka konflikter hos familjer som redan lever med stor ekonomisk oro. Påfrestningar som stress och oro, psykisk ohälsa, ekonomisk utsatthet, social isolering och barn som upplevs som besvärliga är exempel på faktorer som påverkar samspelet och klimatet i familjen och kan leda till eller förstärka de konflikter som finns. Att avlasta familjer från påfrestningar, genom exempelvis insatser som bryter isolering, ger ekonomisk och praktisk hjälp och avlastning, ger föräldrar kunskap, förståelse och verktyg att hantera relationer inom familjen är några exempel på hur samhället kan bidra till att förebygga och avhjälpa konflikter och utsatthet i familjer. ♦

”Jag har inte kunnat prata med någon i min familj hur jag mår, då jag vet att det inte är någon som kommer att lyssna på mig. Det enda som händer är att jag mår sämre för att pappa blir arg och skriker på mig utan någon anledning.”

BRIS VILL SE:

- Att regeringens satsning på föräldraskapsstöd säkerställer ett anpassat och tillgängligt stöd som tillgodoser varje barns och vårdnadshavares behov och möter deras förutsättningar. Stödet måste vara långsiktigt och aktivt erbjudas under hela barnets uppväxt.
- Barnkonsekvensanalyser av hur det ekonomiska läget påverkar barnfamiljer och särskilt utsatta grupper av barn, på kort och lång sikt. Här och nu behövs riktade insatser för att minska påfrestningar hos familjer som lever med ekonomiskt små marginaler.

3.

VÅLD, ÖVERGREPP OCH KRÄNKNINGAR

Samtal om våld, övergrepp och kränkningar har ökat till Bris de senaste åren, och är den tredje vanligaste kontaktorsaken när barn söker stöd hos Bris. Under 2022 rörde det sig om nästan 9700 samtal där barn beskrivit allt från psykiskt våld och kontroll, fysiska slag, hån och trakasserier till sexuella övergrepp och mobbning.

VAD BERÄTTAR BARN?

Våld, övergrepp och kränkningar är en samlingskategori och är liksom psykisk ohälsa ett brett ämne som inkluderar flera olika typer av utsatthet. I Bris föregående årsrapport *Våld – en del av barns vardag* redogörs i närmare detalj för olika former av våld på olika arenor och den utsatthet som barn vittnar om i samtal med Bris.⁵⁸

Våld finns överallt där barn finns och barn utsätts från såväl vuxna som jämnåriga förövare. Fokus i samtalen till Bris är vuxnas våld mot barn, främst i barnets hem men även på andra arenor. I samtalen märks tydliga skillnader mellan tjejer och killar. Tjejer kontaktar betydligt oftare Bris om sexuella övergrepp, medan killar oftare söker stöd kring fysiskt våld.

Ofta hör olika former av utsatthet tätt ihop, det är inte ovanligt att ett barn blivit utsatt för flera olika typer av våld. För Bris berättar barn som lever i familjer med våldsproblematik om en hemmiljö som beskrivs som kaotisk, med ständigt närvarande konflikter och våld både mellan föräldrar och barn. En del känner ett stort ansvar för att skydda exempelvis småsyskon från det som sker och vill inte att de ska behöva uppleva det som hen själv har utsatts för.

”När jag var liten levde jag i en ständig rädsla, allt jag ville ha var ett tryggt hem. Under hela min barndom la jag så många år på att läsa av hans suckar, tystnad och axelryckningar, så många år på att höra tonen i hur han gick upp för trappan, om han var glad eller arg. Jag levde i ständig rädsla. Men det fanns bra stunder visst? Ja, pappa var min hjälte på så många sätt. Jag hatar hur jag inte kan hata honom. Smärtan av att bli slagen av en närstående är obeskrivlig.”

I samtalen beskriver barn olika konsekvenser av att utsättas för våld och hur det påverkar deras mående. Många känner sig väldigt ensamma i sin situation, de beskriver en dålig självkänsla, rädsla och osäkerhet. En del barn utvecklar ångest och andra symtom på psykisk ohälsa, såsom självdestruktiva beteenden. Andra konsekvenser handlar om att inte fullt ut kunna lita på andra, att förtroendet och tilliten i relationer – inte minst till vuxna – har skadats. Det gör det också svårt att våga söka och ta emot hjälp.

Det kan finnas flera hinder för ett barn att våga berätta om egen våldutsatthet. Hos Bris är det många barn som, i skydd av sin anonymitet, för

DEFINITIONER

Våld, övergrepp och kränkningar är en samlingskategori som består av underkategorierna *Fysiskt våld*, *Hedersrelaterat våld och förtryck*, *Mobbning*, *Omsorgsbrist*, *Psykiskt våld* och *Sexuella övergrepp*.

→ Fysiskt våld

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för fysiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang.

→ Hedersrelaterat våld och förtryck

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för hedersrelaterat våld och förtryck.

→ Mobbning

Barnet är hjälpsökande utifrån mobbning. Kan vara utsatt, utsätta

andra eller bevittna. Gäller all form av mobbning oavsett arena.

→ Omsorgsbrist

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets omsorgspersoner brister i sin omsorg av barnet.

→ Psykiskt våld

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat eller utsatt någon annan för psykiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang.

→ Sexuella övergrepp

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, är rädd för att utsättas för sexuella övergrepp, både inom familjen och i andra sammanhang eller har själv utsatt någon annan. Inkluderar sexuella trakasserier, grooming och sexuellt ofredande.

”Normen säger att man älskar sina föräldrar, för dom ger en allt man behöver, men när det inte är så, måste man verkligen det?”

allra första gången berättar om sin situation för någon utomstående. Många bär på en rädsla av att inte bli trodda av andra vuxna, en del vet inte riktigt om det som de har blivit utsatta för är okej eller inte och vissa känner en oro för vad som ska hända om sanningen skulle komma fram. Barn som blivit utsatta för sexuella övergrepp beskriver kraftig ångest och oro, många gånger kopplat till känslor av skuld och skam.

”Jag blev uttjatad till att skicka bilder på mig själv för första gången när jag va 12. Jag minns detta som det vore igår. Jag sa att jag inte orkade och att jag inte ville. Men han fortsatte tjata om det och tillslut skickade jag en lättklädd bild. Jag minns att jag hade en jättedålig självkänsla och självförtroende på den tiden. Så när jag fick komplimanger så kände jag att jag dög osv. Men grejen är att detta har ju fortsatt. Så mycket tjatande om bilder på mig och dum som jag är skickar jag även fast jag inte vill. Jag vet inte på vilket bra sätt jag ska säga emot även fast jag vet att det bara är o säga nej.”

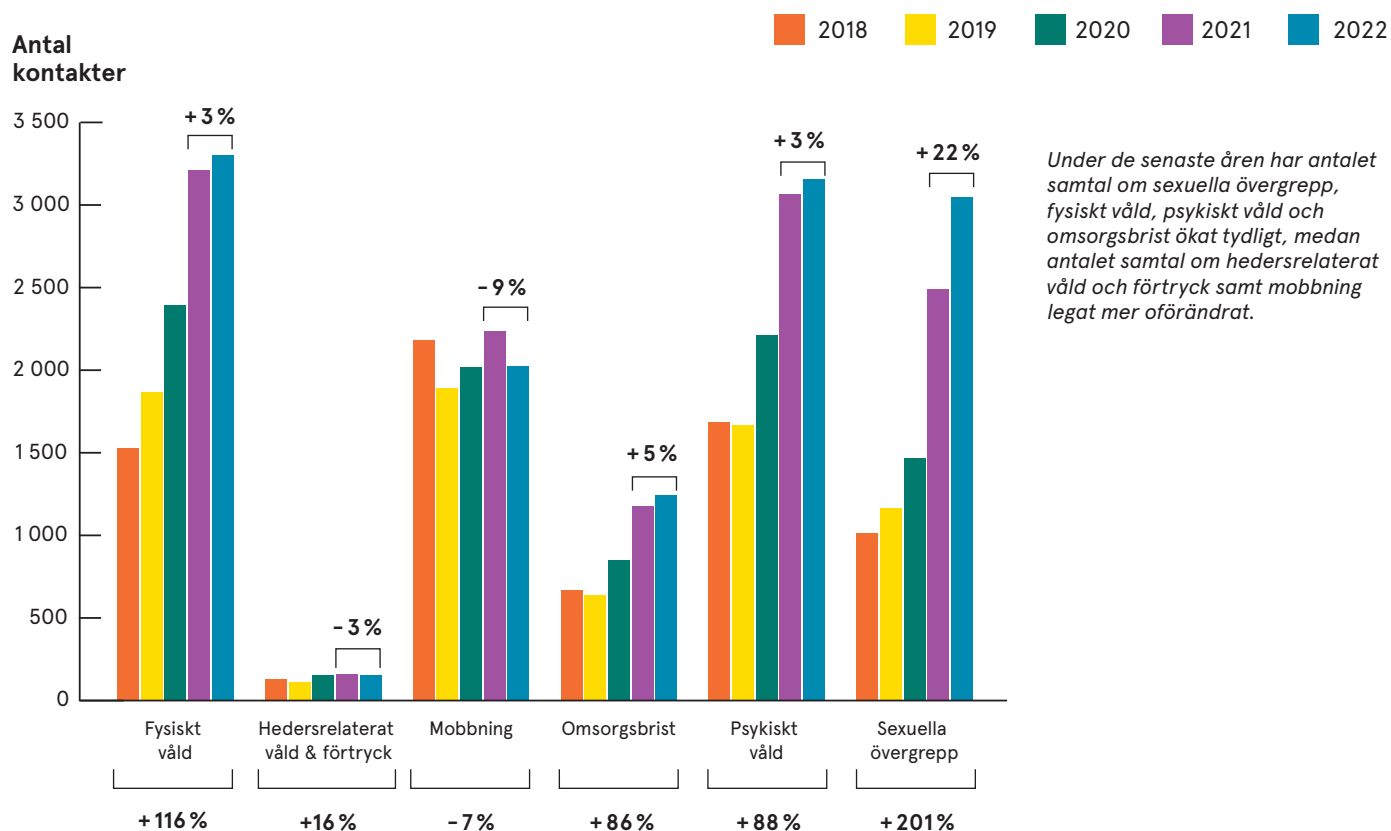
VAD SÄGER FORSKNINGEN?

Våld mot barn är ett mycket brett område som spänner över olika former av utsatthet. Här lyfts ett urval av nytillkommen kunskap som kan vara

⁵⁸ Bris rapport 2022:1.

3. Våld, övergrepp och kränkningar

→ Samtalsutveckling Våld, övergrepp och kränkningar 2018–2022

relevant för att förstå utvecklingen och omfattningen av samhällsproblemet som våld mot barn utgör.

Vilka konsekvenserna blir av att utsättas för våld och hur barnets påverkas på kort och lång sikt varierar beroende på vad som hänt, vilken förmåga barnet har att bearbeta och vilken tillgång till stöd och hjälp barnet har – men klarlagt är att allt våld är skadligt för barn, det påverkar barnets tillvaro och mående. Att vara multiutsatt, det vill säga utsatt för minst tre olika typer av våld, är starkare kopplat till traumasymtom och psykisk ohälsa.⁵⁹

”Jag är rädd att mamma ska ta en överdos eller att han kommer döda henne. Sista gången jag va hemma då slog han henne så hon blev medvetslös och jag va tvungen att ringa ambulansen och det va då allt hände att jag blev tvungen att flytta till familjehemmet. Men jag drömmer hela tiden om den gången för man tänker va som hade hänt om ja inte va hemma då, vad han hade gjort och nu är jag inte där och kan inte hjälpa henne. Det är jobbigt.”

Det är klarlagt att barnmisshandel är ett betydande folkhälsoproblem och att förekomsten är utbredd över hela världen.⁶⁰ Särskilt sårbara grupper löper dessutom stor risk att utsättas för

BARNETS RÄTT ATT SKYDDAS FRÅN VÅLD

Barnkonventionen (artikel 19) slår fast att varje barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp. Även i Agenda 2030 om de globala hållbarhetsmålen, (mål 16.2) framgår att barn ska garanteras skydd från alla former av våld.

våld. En omfattande nationell kartläggning från 2016 visade att 44 procent av elever i Sverige uppger sig varit utsatta för någon typ av misshandel av en vuxen inom eller utanför familjen. Det vanligaste var att misshandeln hade skett inom familjen, och i undersökningen framkom att 36 procent av eleverna hade varit utsatta för någon typ av misshandel av föräldrar (inklusive styvföräldrar och familjehemsföräldrar).⁶¹ Under våren 2023 kommer en uppföljande nationell kartläggning att presenteras⁶² – vilken blir viktig för att få en uppdaterad bild av förekomsten av våld mot barn och för att kunna följa utvecklingen sedan den tidigare mätningen.

Långt ifrån allt våld kommer till samhällets kännedom och ett viktigt verktyg för att kunna identifiera barn som far illa eller riskera att fara illa är orosanmälningar som kommer in till socialtjänsten. Under 2022 kom en nationell kartläggning från Socialstyrelsen som analyserat och jämfört utvecklingen av orosanmälningar under 2021 mot 2018.⁶³ Här framkom att landets socialtjänster tog emot 422 000 anmälningar under 2021, och att dessa berörde 216 000 barn. Kartläggningen visar att antalet anmälningar ökat med 27 procent sedan 2018 och att fler uppmärksammar de yngsta barnen. 6 av 10 gällde

⁶¹ Ibid.

⁶² Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2022.

⁶³ Socialstyrelsen, 2022c.

⁵⁹ Jernbro C., Landberg Å., 2020.

⁶⁰ Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2017.

barn under 12 år och andelen barn som var mellan 0–6 år ökade från 27 till 30 procent. Den vanligaste anmälningsorsaken är relaterad till föräldrars eller vårdnadshavares problematik (40 procent) och omkring var femte anmälan (19 procent) är relaterad till våld i nära relation, mot vuxna eller mot barn. Här ingår våld som är fysiskt, psykiskt och/eller bevittnat, samt skada eller övergrepp. Flera samspelande faktorer lyfts fram som möjliga orsaker till ökningen av orosanmälningar, bland annat att barnkonvention blivit lag 2020, ökad medvetenhet om barns utsatthet samt ökad tillgänglighet genom e-tjänster för anmälningar.⁶⁴

Nyligen presenterade Stiftelsen Allmänna barnhuset två forskningsrapporter, om våld mot barn ur ett föräldraperspektiv.⁶⁵ Här framkom bland annat att var fjärde förälder, av tusen medverkande i den ena studien, hade använt våld mot sitt barn. Den andra studien, som fokuserade på föräldrars erfarenheter när ett barn har utsatts för våld, visade att det finns ett stort behov av stödinsatser till barnet och att detta påfallande ofta saknas.

Våld och kränkningar mot barn sker inte bara i hemmiljön utan på många olika arenor, som till exempel på nätet. Enligt den senaste undersökningen av Svenskarna och internet uppger

”Jag är väldigt nära en lärare på skolan o jag vill prata med henne om en jobbig sak men jag har ingen aning om hur jag ska börja :/ Jag vill liksom men jag låser mig bara. Det jag vill säga är att en person hade sex med mig även om jag sa nej. Allt känns bara jättfel.”

exempelvis 1 av 6 barn i åldern 12–19 år att de har blivit utsatta för näthat och 1 av 7 att de har fått stötande eller obehagliga bilder från personer de inte känner. I undersökningen uppgav flickor i högre utsträckning att de varit utsatta för sådant som varit obehagligt på nätet.⁶⁶

Andra arenor där barn utsätts för våld är på offentliga platser, i deras närområde eller i skolan. Samtidigt som dödsjutningar skett i en hög omfattning under 2022 och våld i offentliga miljöer varit mycket uppmärksammat visar BRÅ:s undersökningar av elever i årskurs nio att det inte har skett någon förändring av andelen som uppger att de varit utsatta för stöldbrott, misshandel, sexualbrott eller hot under perioden 2015–2021.⁶⁷ I den senaste undersökningen uppger 45 procent av eleverna att de utsatts för stöld, misshandel, hot, rån eller sexualbrott minst en gång under de senaste tolv månaderna. Andelen ligger på lägst nivå hittills under mätperioden.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2023a; 2023b.

⁶⁶ Internetstiftelsen, 2022.

⁶⁷ Brottsförebyggande rådet, 2022.

”Nu börjar skolan snart och jag har en stor klump i magen över det p.g.a. att jag blir mobbad. Nu kommer du säkert att skriva: 'prata med nån vuxen'. Det är bara det att jag inte har någon att lita på. Dessutom när jag har snackat med en vuxen så säger de bara att 'de är bara barn' eller 'de retas bara lite.'”

Även om inte fler barn uppger att de utsatts för brott, har det under året skett en rad grova våldsdåd i offentliga miljöer där barn finns både som offer och förövare. Många barn växer upp i områden där det finns lokalt förankrad gängkriminalitet, vilket påverkar deras mående, känsla av trygghet och skapar rädsla för våld.⁶⁸

URVAL AV POLITISKA FÖRSLAG PÅ GÅNG

Bris har länge efterfrågat en nationell strategi mot våld mot barn då det funnits behov av en samlad strategi och struktur för att stärka varje barns rätt till en uppväxt fri från våld. I januari 2023 överlämnades utredningen *En uppväxt fri från våld*, med förslag till en sådan nationell strategi mot våld mot barn till regeringen.⁶⁹ Strategin ringar in fem områden som är särskilt viktiga för att arbeta mot våld mot barn samt föreslår en rad åtgärder framåt; det handlar om att våld mot barn ska förebyggas, upptäckas, om

att stärka barns rätt till skydd och stöd, stärka barnrättsperspektivet i brottsmålsprocessen samt en förstärkt kunskaps- och metodutveckling. Utredningen lyfter framför allt behovet av att identifiera våld mot barn som en folkhälsofråga och att våld mot barn måste angripas strategiskt och systematiskt från samhällets sida. Ett viktigt perspektiv som också framhålls är kommunernas roll i att förebygga och upptäcka våld.

Utredningen lyfter flera förslag där Bris sedan länge efterfrågat förändringar. Bland annat föreslår utredningen att regeringen ska gå vidare med befintliga förslag om särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende. Det handlar om en stärkt skyddslagstiftning för barn som tillsammans med en förälder behöver fly sitt hem på grund av våld från en annan förälder. Enligt lagförslaget ska bland annat barn få ett eget placeringsbeslut och tillförsäkras skola och vård – vilket stärker barnet som egen rättighetsbärare.

Ett annat viktigt förslag, som Bris under en tid har drivit tillsammans med andra barnrättsorganisationer, handlar om att stoppa våld mot barn på Statens institutionsstyrelse (SiS). Bland

⁶⁸ Bris rapport 2022:2; Bris 2022:1.

⁶⁹ SOU 2022:70.

”Jag försöker varje dag att beskydda min lillasyster från mammas pojkvän som en storebror, men det blir för mycket. Han slår mig i väggen, kastar ting på mig och slog ner mig en gång. Jag är rädd för att han kommer att göra saker mot min syster när jag inte är där eller när jag blir för svag.”

annat lyfter den nya föreslagna strategin mot våld behovet av att avskaffa den särskilda befogenheten avskiljning (isolering) av barn.⁷⁰ FN:s barnrättskommitté har också i nyligen publicerade rekommendationer återigen kritiserat Sverige för att tillåta isolering av barn på SiS.⁷¹

En annan, i sammanhanget relevant, nyligen överlämnad utredning handlar om barnets rättigheter vid vårdnad, boende och umgänge.⁷² Utredningen har haft till uppgift att bland annat se över hur skyddet för barnet kan stärkas vid umgänge med en förälder som har utövat våld eller gjort sig skyldig till någon annan allvarlig kränkning. Bris ser att det är oerhört angeläget för regeringen att se över hur barnets bästa alltid ska ligga till grund för ett beslut om umgänge.

BRIS SLUTSATSER

Varje barn har rätt att skyddas från våld och det är ett samhälleligt ansvar att arbeta för att förverkliga denna grundläggande rättighet. Sverige har som ambition att vara ett föregångsland i arbetet för att förebygga och bekämpa våld mot barn och var först i världen att anta en antiagastiftning. Sverige har även antagit barnkonventionen som svensk lag vilken förbjuder alla former av våld mot barn och Agenda 2030 skriver specifikt om målet att eliminera alla former av våld mot barn (mål 16.2). Trots detta lever många barn i Sverige dagligen med våld och våldets konsekvenser. Det är oacceptabelt och regeringen måste nu prioritera och skruva upp det systematiska arbetet för att motverka våld mot barn i alla dess former.

Bris välkomnar den nyligen presenterade nationella strategin mot våld mot barn, den är viktig och markerar behovet av ett systematiskt och långsiktigt arbete. Det handlar inte om enskilda åtgärder utan om ett samlat arbete. För att strategin ska få en reell effekt för de barn som lever med våld eller riskerar att utsättas för våld, måste förslagen i strategin prioriteras både av regeringen och den regionala och kommunala politiken. Resurser och en bred förankring inom politikens olika områden blir nödvändigt för att få till stånd ett långsiktigt och uthålligt arbete som sträcker sig längre än en mandatperiod.

Inom området är kommunernas arbete centralt, det är därför mycket angeläget att strategin lyfter behovet av ett förtydligat kommunalt ansvar i lagstiftningen. För att få till konkreta förändringar behöver detta ske i kommunerna, eftersom det är här – i det lokala – som barn

lever sina liv. Detta går även i linje med vad barn berättar för Bris, om hur de själva tycker att skyddet för barn behöver förbättras för att hjälpa barn som utsätts för våld.⁷³

I civilsamhällets senaste rapport till FN:s barnrättskommitté finns flertalet rekommendationer till svenska staten för att stoppa våld mot barn.⁷⁴ Viktiga perspektiv som Bris särskilt vill lyfta handlar bland annat om att stärka det främjande och förebyggande arbetet, om att öka kunskapen om alla former av våld mot barn bland vuxna som möter barn i sin profession och att insatser för att minska vuxnas våld mot barn måste utvärderas och utformas i enlighet med aktuell forskning och evidens. ♦

BRIS VILL SE:

- Att regeringen prioriterar och går vidare med den föreslagna strategin *En uppväxt fri från våld*. Strategin måste få det systematiska genomslaget som föreslås inom de fem olika områden som utredningen tar upp. Bris vill även se att förslaget till en ny lag med ett förtydligat kommunalt ansvar i arbetet mot våld mot barn genomförs.
- Att den nya socialtjänstlagen reglerar socialtjänstens ansvar för att tidigt ge barn det stöd de behöver och har rätt till, genom att införa ett ska-krav i lagen om ett förebyggande arbete.
- Att regeringen gör barnkonsekvensanalyser av satsningar mot kriminalitet och tydligare prioriterar ett förebyggande och främjande arbete för att motverka ojämlikhet och säkra goda uppväxtvillkor för alla barn.
- Att kommuner i högre utsträckning gör barn delaktiga i det långsiktiga arbetet med att förebygga och skydda barn från våld. Arbetet bör ske i nära samarbete med barn och ta hänsyn till barns egna erfarenheter, kunskaper och åsikter.

⁷⁰ Bris, pressmeddelande, 2021.

⁷¹ FN:s barnrättskommitté, 2023.

⁷² SOU 2022:71.

⁷³ SOU A 2021:02.

⁷⁴ Unicef, 2022.

Uppdrag och verksamhet – ett bättre samhälle för barn

Sedan 1971 har Bris kämpat för att göra livet bättre för barn i utsatthet, och drivit förändring för ett bättre samhälle för alla barn i Sverige. Bris erbjuder professionellt stöd till alla barn under 18 år utifrån barnets behov, direkt via chatt, mejl, telefon och i riktade stödsatser till barn och familjer i särskilt utsatta situationer.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Bris arbete bedrivs utifrån den barnsyn som uttrycks i barnkonventionen. Det innebär att varje barn erkänns, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Bris arbete har tre verksamhetsben: stödja, mobilisera och påverka. Verksamheten finansieras via insamling från privatpersoner, företag, stöd från det offentliga och olika stiftelser samt medlemsavgifter. Bris möjlighet att stötta barn och att arbeta för att stärka barnets rättigheter står i direkt relation till de insamlade medlen och varje krona gör skillnad i verksamheten.

STÖDJA

Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och unga, och erbjuder professionellt samtalsstöd via chatt, mejl och telefon varje dag, året runt och sedan 15 mars 2021 även dygnet runt. Numret till Bris stödlinje för barn, 116 111, är ett

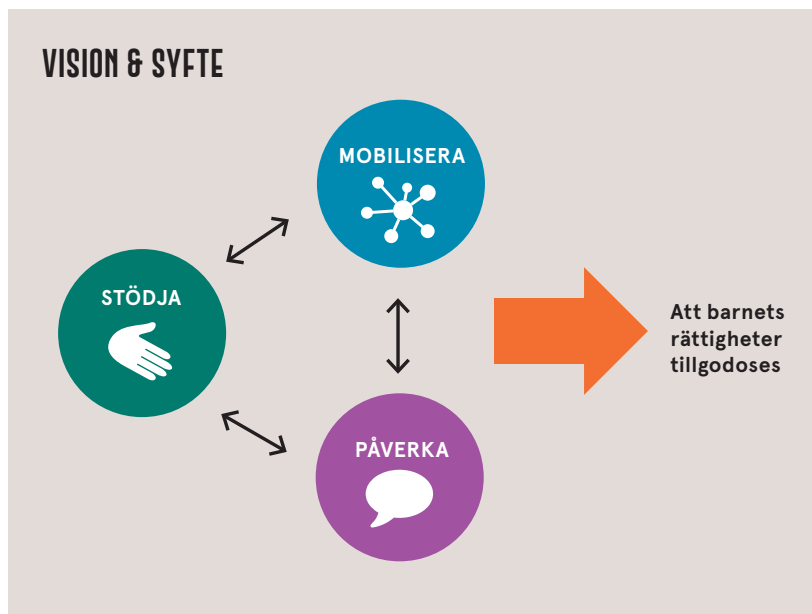
EU-harmoniserat nummer som reserveras till hjälplinjer i de europeiska länderna med kunskaper och resurser att ge barn stöd. Varje barn som kontaktar Bris får professionellt stöd av en utbildad kurator. Under 2021 öppnade Bris fysiska mottagningar i Stockholm, Linköping, Göteborg, Malmö och Umeå, där barn kan träffa en kurator för ett nära och anpassat stöd. Bris stödjer även barn och familjer i särskilt utsatta situationer genom olika stödprogram.

Idag erbjuder Bris gruppstöd till barn och familjer där en förälder begått självmord, till familjehemsplacerade barn, barn med erfarenhet av flykt, och barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller aktivt missbruk. Utöver det individuella stödet till barn tillhandahåller Bris mer generellt utformat stöd för barn att tillgodogöra sig på egen hand på bris.se. Här finns också Bris modererade forum där barn kan ge och få stöd barn emellan. Bris har även publika anonyma chattar på i förväg bestämda teman där barn skickar in frågor och kuratorer svarar. Tidigare chattar återfinns i ett arkiv på bris.se i syfte att fungera både som en kunskapskälla och som en normaliserande funktion.

Bris erbjuder ett indirekt stöd till barn via vuxna, både genom information på bris.se, i sociala medier, i böcker och i rapporter. På vardagar kan vuxna som är oroliga för ett barn i sin närhet ringa Bris vuxentelefon – om barn, Idrottsledarlinjen eller Bris stödlinje på arabiska för vuxna med frågor om barn i sin närhet. Både privatpersoner och professionella kontaktar Bris vuxenstöd. 2022 startade Bris även en stödlinje på ukrainska för vuxna och barn.

MOBILISERA

Bris mobiliserar samhället för barnets rättigheter, alltifrån medlemmar till kommuner, organisationer och andra samhällsaktörer. Bris medlemmar och volontärer sprider information och kunskap om barnets rättigheter i hela Sverige. I Bris nätverk samlas omkring 8 000 professionella

från olika delar av samhället och landet – den ideella, privata och offentliga sektorn. Bris nätverk möjliggör möten, dialog och samverkan och är en källa till inspiration och erfarenhetsutbyte i barnrättsarbetet. Via Brisakademin ger Bris utbildningar om barnrätt och om metoder för att stödja barn och familjer, såväl öppna utbildningar som uppdragsutbildningar i hela landet. Bris erbjuder grundutbildningar om barnkonventionen, metodutbildning och workshops om barns delaktighet. Bris har även metodutbildningar och gruppledarutbildningar, bland annat för gruppsamverkan för nyanlända föräldrar, för nyanlända barn, och för barn till separerade föräldrar.

PÅVERKA

Bris påverkar beslutsfattare för ett bättre samhälle för barn. Bris bedriver ett strategiskt opinions- och påverkansarbete med fokus på beslutsfattare och myndigheter, och arbetar för att nå ut till allmänheten för att hela samhället ska ha bättre kunskap om barnets rättigheter och kunna bidra till att de tillgodoses. Bris deltar i referensgrupper och politikermöten, skriver remisser och bidrar med expertis.

Genom att göra barns röster hörda, samt bidra med analys och åtgärdsförslag, arbetar Bris för att stärka barnets rättigheter på alla samhällets arenor. ♦

SAMTALSSTATISTIK

Bris dokumenterar innehållet i kurativa samtal utifrån 54 samtalskategorier. Ett samtal kan handla om flera ämnen och i snitt dokumenteras 2,5 kontaktområden per samtal.

Kontaktinnehåll i barns samtal	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Utveckling 2018-2022	Utveckling 2021-2022
Psykisk ohälsa	9 770	9 877	12 839	20 231	20 967	115 %	4 %
Depression	1 005	906	1 030	1 321	1 280	27 %	-3 %
Diagnoser	660	583	681	899	1 013	53 %	13 %
Nedstämdhet	3 601	3 612	5 586	7 582	5 772	60 %	-24 %
Självdestruktivitet	2 580	2 446	2 713	4 799	5 450	111 %	14 %
Själv mord	2 239	2 524	2 478	4 622	5 297	137 %	15 %
Ångest	2 978	2 691	4 321	7 592	7 639	157 %	1 %
Ätstörningar	1 133	1 140	1 395	2 692	3 155	178 %	17 %
Familj och Familjekonflikter	6 681	6 535	9 114	10 812	10 105	51 %	-7 %
Familjekonflikter	2 789	2 685	3 843	4 016	4 047	45 %	1 %
Familjen	4 342	4 293	6 070	7 470	6 656	53 %	-11 %
Våld, övergrepp och kränkningar	5 575	5 565	6 743	9 116	9 688	74 %	6 %
Fysiskt våld	1 527	1 870	2 397	3 214	3 301	116 %	3 %
Hedersrelaterat våld & förtryck	132	114	153	158	153	16 %	-3 %
Mobbning	2 183	1 892	2 019	2 237	2 027	-7 %	-9 %
Omsorgsbrist	666	640	850	1 180	1 242	86 %	5 %
Psykiskt våld	1 683	1 670	2 212	3 064	3 156	88 %	3 %
Sexuella övergrepp	1 012	1 165	1 469	2 494	3 050	201 %	22 %
Att vara ung	3 779	3 765	4 871	5 767	7 833	107 %	36 %
Samhällets stödinstanser	3 297	2 734	3 713	5 692	7 576	130 %	33 %
Andra vuxna i skolan	470	291	394	559	667	42 %	19 %
Annat	66	42	74	126	192	191 %	52 %
Behandlingshem	90	82	113	283	323	259 %	14 %
BUP	860	615	885	1 427	1 818	111 %	27 %
Elevhälsa	964	652	771	1 133	1 587	65 %	40 %
Familjehem	337	355	553	789	1 111	230 %	41 %
Hälso- och sjukvård	231	181	283	528	755	227 %	43 %
Migrationsverket	22	11	10	31	0	-100 %	-100 %
Rättsväsendet	128	135	178	322	377	195 %	17 %
Socialtjänsten	1 014	867	1 215	1 780	2 278	125 %	28 %
Ungdomsmottagning	295	199	294	502	655	122 %	30 %
Skolan	5 325	4 819	5 603	6 458	5 889	11 %	-9 %
Vänner	5 156	4 526	5 345	6 285	5 731	11 %	-9 %
Kärlek	2 917	2 670	2 860	3 614	3 371	16 %	-7 %
Stress*	-	1 418	1 914	3 504	2 800	97 %**	-20 %
Vuxnas svårigheter	1 310	1 583	1 796	2 523	2 337	78 %	-7 %
Vuxnas funktionsnedsättningar	8	11	29	31	30	275 %	-3 %
Vuxnas fysiska ohälsa	166	166	261	280	217	31 %	-23 %
Vuxnas kriminalitet	114	124	137	259	184	61 %	-29 %
Vuxnas missbruk/riskbruk	713	959	985	1 505	1 392	95 %	-8 %
Vuxnas psykiska ohälsa	450	574	641	724	741	65 %	2 %

Kontaktinnehåll i barns samtal	Antal 2018	Antal 2019	Antal 2020	Antal 2021	Antal 2022	Utveckling 2018-2022	Utveckling 2021-2022
Övriga kategorier A-Ö							
Bris	437	474	445	525	576	32 %	10 %
Diskriminering	78	97	183	217	116	49 %	-47 %
Ekonomisk utsatthet	167	169	178	185	183	10 %	-1 %
Fritid	556	576	761	972	744	34 %	-23 %
Funktionsnedsättning	316	391	576	884	841	166 %	-5 %
Fysisk hälsa & ohälsa	643	726	910	1259	1 312	104 %	4 %
Juridiska frågor	294	490	686	568	476	62 %	-16 %
Kriminalitet	149	154	206	280	325	118 %	16 %
Kropp & utseende	1111	1 086	1 294	1574	1 465	32 %	-7 %
Mens & graviditet	590	567	707	859	848	44 %	-1 %
Missbruk/riskbruk	317	421	474	604	860	171 %	42 %
Normativa begränsningar	145	267	447	492	321	121 %	-35 %
Onlinerelaterade frågor	738	879	1 083	1 110	1 076	46 %	-3 %
Oro för annan	1 302	1 223	1 394	1 688	1 474	13 %	-13 %
Sex	792	815	882	1 007	994	26 %	-1 %
Sexualitet & könsidentitet	566	506	707	1 064	984	74 %	-8 %
Skilda föräldrar	1 049	1 067	1 243	1 334	1 208	15 %	-9 %
Sorg & kris	1 080	978	1 095	1 527	1 629	51 %	7 %

* Under 2019 förändrades arbetssättet kring dokumentationen av *Stress*, varför en jämförelse mellan åren innan ej är möjlig.

** Jämförelsen här avser 2019-2022.

DEFINITIONER

Att vara ung

Vägledande är att barnet har varit hjälpsökande kring exempelvis känsloliv kopplat till tonåren, identitet, existentiella frågor, självförtroende, att passa in, puberteten, framtiden, ledsen utan specifik orsak etc. och att problemen inte är en konsekvens av en annan svårighet/omständighet i barnets situation.

Andra vuxna i skolan

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan vuxen i skolan än elevhälsa i stödjande syfte – ej undervisning. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Annan professionell

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med annan professionell än de alternativ som finns att välja bland i samlingskategorin Samhällets stödinstanser. Anges i fritext. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Behandlingshem

Barnet är hjälpsökande utifrån pågående placering vid HVB-hem/SiS. Kontakter från barn som önskar bli placerade eller är orolig för en kommande placering återfinns under kategorin Socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Bris

Fakta och informationsfrågor som rör Bris stödverksamhet, hur det fungerar, anonymitet, öppettider etc.

BUP

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med BUP. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Depression

Barnet är oroligt/hjälpsökande utifrån en depression, såväl diagnostiserade som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diagnoser

Barnet är hjälpsökande utifrån att hen har en diagnos, eller vill/ska utredas utifrån en tanke om eventuell diagnos (ej neuropsykiatriska, se funktionsnedsättning). Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Diskriminering

Barnet är hjälpsökande utifrån all form av diskriminering, både i familjen, skolan, andra arenor.

Ekonomisk utsatthet

Barnet är hjälpsökande utifrån sin upplevelse av familjens/sin egen ekonomi.

Elevhälsa

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt med elevhälsan, inkluderar hela elevhälsovårdsteamet. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjehem

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller beslutad placering i familjehem. Kontakter där barnet önskar bli eller är orolig att bli familjehemsplacerad återfinns inom kategorin socialtjänsten. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Familjekonflikter

Barnet är hjälpsökande utifrån sin familjesituation som är konfliktfylld men utan inslag av våld eller hot. Barnet kan både vara delaktig i eller ha bevittnat konflikter mellan vuxna och barn, vuxna och vuxna eller barn och barn. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Familjen

Barnet är hjälpsökande kring sin familjesituation med fokus på relationer, saknad, boende men ej konflikter eller skilsmässa som är egna kategorier. Ingår i samlingskategorin Familj & familjekonflikter.

Fritid

Barnet är hjälpsökande utifrån frågor och funderingar som rör barnets fritid, tiden utanför skolan som t.ex. fester, fritidsaktiviteter etc.

Funktionsnedsättning

Barnet är hjälpsökande utifrån diagnostiserade eller önskad utredning av fysiska/neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som påverkar barnets vardag och liv.

Fysisk hälsa & ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån hälsorelaterade frågor som rör kroppen, t.ex. sjukvårdsfrågor, sjukdomar, svåra sömnproblem etc.

Fysiskt våld

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för fysiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Hedersrelaterat våld & förtryck

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, utsatt annan eller är rädd för hedersrelaterat våld och förtryck. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Hälso- och sjukvård

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med hälso- och sjukvården, både utifrån egen hälsa eller nätverkets hälsa. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Juridiska frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån frågeställningar kopplat till lagar och rättigheter, t.ex. vad en får och inte får göra utifrån ålder, vad som krävs för att få göra en viss sak eller när en har rätt att flytta hemifrån.

Kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller andra barns kriminalitet. Barnet kan vara förövare, offer, vittne.

Kropp & utseende

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar om kropp och utseende, t.ex. vikt, bröst, finnar etc.

Kärlek

Barnet är hjälpsökande utifrån kärlek i relation till en/flera specifika personer i barnets närhet, såväl online som offline.

Mens & graviditet

Barnet är hjälpsökande utifrån funderingar rörande mens, graviditet etc. Ofta faktafrågor.

Migrationsverket

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Migrationsverket, såväl egna kontakter som familjens kontakt. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande kring eget eller andra barns missbruk/riskbruk av alkohol, droger, receptbelagda läkemedel, spel, sex, datorspel etc.

Mobbning

Barnet är hjälpsökande utifrån mobbning. Kan vara utsatt, utsätta andra eller bevittna. Gäller all form av mobbning oavsett arena. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Nedstämdhet

Barnet är oroligt/hjälpsökande kring sitt mående och beskriver sig som ledsen/nedstämd. Ska ej förväxlas med att barn kan vara ledsna utifrån en svår livssituation eller yttre omständighet. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Normativa begränsningar

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets liv/valmöjligheter begränsas utifrån egna, samhällets, kulturella eller religiösa normer.

Omsorgsbrist

Barnet är hjälpsökande utifrån att barnets omsorgspersoner brister i sin omsorg av barnet. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Onlinerelaterade frågor

Barnet är hjälpsökande utifrån utsatthet/aktiviteter/relationer som uttalat sker online. Barnet kan ha bevittnat, blivit utsatt eller själv ha utsatt andra.

Oro för annan

Anges om kontakten enbart handlat om oro för annan, och inte något alls om kontakta-rens situation, gäller främst i mejlen eller vid fakta/information.

Psykiskt våld

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat eller utsatt någon annan för psykiskt våld, både inom familjen och i andra sammanhang. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Rättsväsendet

Barnet är hjälpsökande kring en pågående eller önskad kontakt, såväl egen som indirekt genom exempelvis föräldrars kontakt med t.ex. polis, åklagare och domstol. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Sex

Kontakter där barnet sökt hjälp utifrån funderingar om sex, skydd, onani, porr etc. Ej sexuella övergrepp.

Sexualitet & könsidentitet

Kontakter där barnet söker hjälp utifrån funderingar om ens egen sexualitet och/eller könsidentitet.

Sexuella övergrepp

Barnet är/har blivit utsatt för, bevittnat, är rädd för att utsättas för sexuella övergrepp, både inom familjen och i andra sammanhang eller har själv utsatt någon annan. Inkluderar sexuella trakasserier, grooming och sexuellt ofredande. Ingår i samlingskategorin Våld, övergrepp & kränkningar.

Självdestruktivitet

Barnet är hjälpsökande utifrån eget eller annat barns självdestruktivitet. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Självmod

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns funderingar på självmod, suicidförsök eller förlust i suicid. Ingår i kategorin Psykisk ohälsa.

Skilda föräldrar

Barnet är hjälpsökande utifrån positiva eller negativa känslor/påverkan utifrån föräldrars skilsmässa, t.ex. bonusföräldrar, vårdnad, boende, umgänge etc.

Skolan

Barnet är hjälpsökande på grund av sin skolsituation. Inkluderar alla frågor/funderingar som rör skolan, som undervisning, arbetsmiljö, betyg etc.

Socialtjänsten

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med socialtjänstens samtliga enheter, även familjerätten och vuxen-enheter som föräldrar har kontakt med. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Sorg & kris

Barnet är hjälpsökande utifrån sorg- & krisreaktioner, exempelvis utifrån förlust/dödsfall/sjukdom/skilsmässa i familjen eller nätverket.

Stress

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevd stress som påverkar måendet.

Ungdomsmottagning

Barnet är hjälpsökande utifrån en pågående eller önskad kontakt med Ungdomsmottagningen. Ingår i samlingskategorin Samhällets stödinstanser.

Vuxnas funktionsnedsättningar

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens funktionsnedsättningar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas fysiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens fysiska ohälsa, t.ex. cancer eller hjärt- och kärlsjukdomar. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas kriminalitet

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens kriminalitet, t.ex. föräldrar som sitter i fängelse eller har begått brott. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas missbruk/riskbruk

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens missbruk/riskbruk av alkohol, droger, spel etc. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vuxnas psykiska ohälsa

Barnet är hjälpsökande utifrån en upplevelse av en vuxens psykiska ohälsa, t.ex. depression, ätstörningar, suicidtankar/försök. Ingår i samlingskategorin Vuxnas svårigheter.

Vänner

Barnet är hjälpsökande utifrån sina vänskapsrelationer, såväl online som offline som påverkar barnets mående, främst negativt som t.ex. konflikter och ensamhet.

Ångest

Barnet är hjälpsökande utifrån egen eller annat barns ångest/panikångest. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

Ätstörningar

Barnet är hjälpsökande utifrån egna eller annat barns ätstörningar, såväl diagnostiserade som funderingar. Ingår i samlingskategorin Psykisk ohälsa.

VETENSKAPLIG LITTERATUR

Bremberg S., *Mental health problems are rising more in Swedish adolescents than in other Nordic countries and the Netherlands.* Acta Paediatrica. 2015. Vol. 104(10): 997-1004.

Bremberg S., Fernell E., *Ett flertal diagnoser hos barn var lika vanliga 1990 som i dag.* Läkartidningen, 2020, 117: 20166.

Bergnehr D., Enell S., *Ungdomars och unga vuxnas levnadsvillkor i Sverige: en kunskapsöversikt med fokus på ojämlikhet.* FORTE – Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv & välfärd. 2018.

Björkenstam E., Cheng S., Burström B., Pebley A.R., Björkenstam C., Kosidou K., *Association between income trajectories in childhood and psychiatric disorder: a Swedish population-based study.* Journal of Epidemiology and Community Health. 2017, Vol. 71(7): 648-654.

Dienlin T., Johannes N., *The impact of digital technology use on adolescent well-being.* Dialogues in Clinical Neuroscience. 2020, Vol. 22(2): 135-142.

Dimitry L., *A systematic review on the mental health of children and adolescents in areas of armed conflict in the Middle East.* Child Care Health Development. 2012, Vol. 38(2): 153-161.

Fang Y., Luo J., Boele M., Windhorst D., van Grieken A., Raat H., 2022. *Parent, child, and situational factors associated with parenting stress: a systematic review.* European Child & Adolescent Psychiatry.

Feeney A., Hock R.S., Fava M., Hernández Ortiz J.M., Iovieno N., Papakostas G.I., *Anti-depressants in children and adolescents with major depressive disorder and the influence of placebo response: A meta-analysis.* Journal of Affective Disorders. 2022. Vol. 305: 55-64.

Ferguson C.J., Kaye L.K., Branley-Bell D., Markey P., Ivory J.D., Klisanin D., et al., *Like this meta-analysis: Screen media and mental health.* Professional Psychology: Research and Practice. 2022. Vol. 53(2): 205-214. et al.

Hickman C., Marks E., Pihkala P., Clayton S., Lewandowski E., Mayall E., et al., *Climate anxiety in children and young people and their beliefs about government responses to climate change: a global survey.* The Lancet Planetary Health. 2021, Vol: 5(12), E863-E873.

Jernbro C., Landberg Å., *Multiutsatta barn, om barn som utsatts för flera typer av barnmisshandel.* Stiftelsen Allmänna Barnhuset. 2020.

Mörk E., Sjögren A., Svaleryd H., *Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa.* Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). 2015, Rapport 2015:13.

McKenna C., Law C., Pearce A., *Increased household financial strain, the Great Recession and child health: findings from the UK Millennium Cohort Study.* BMJ Open. 2017, Vol.7(3).

Nutley S., Thorell, L., *Digitala medier och psykisk ohälsa hos barn och ungdomar: En forskningsöversikt.* Statens medieråd. 2021.

Orben A., Dienlin T., Przybylski AK. *Social media's enduring effect on adolescent life satisfaction.* Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS). 2019. Vol. 116(21): 10226-10228.

Osher D., Cantor P., Berg J., Steyer L., Rose T., *Drivers of human development: How relationships and context shape learning and development.* Applied Developmental Science. 2020. Vol. 24(1): 1-31.

Rojas Y., *Financial indebtedness and suicide: A 1-year follow-up study of a population registered at the Swedish Enforcement Authority.* International Journal of Social Psychiatry. 2021, Vol. 68(7): 1445-1453.

Smith K.P., Christakis N.A., *Social networks and health.* Annual Review of Sociology. 2008. Vol. 34: 405-429.

Umberson D., Karas Montez J., *Social relationships and health: A flashpoint for health policy.* Journal of Health and Social Behavior. 2010. Vol. 51(1): S54-S66.

Foto: Alexander Wende/Unsplash

ÖVRIGA KÄLLOR

Bris rapport 2017:1. *Barns psykiska ohälsa – det är dags att bryta trenden.*

Bris rapport 2018:1. *Skola. Vård. Omsorg. Och den psykiska ohälsan.*

Bris rapport 2019:1. *Hur har barn det? Om barns livssituation – trender utmaningar och möjligheter.*

Bris rapport 2020:1. *Hållbara liv. Om barnets rättigheter, barns uppväxtvillkor och samhällets ansvar.*

Bris rapport 2021:1. *Första året med pandemin. Om barns mående och utsatthet.*

Bris rapport 2022:1. *Våld. En del av barns vardag.*

Bris rapport 2022:2. *Barns rättigheter i skottlinjen. Om gängkriminalitet och barns uppväxtvillkor.*

Bris webbundersökning, 2021. *Barns upplevelse av Bris stöd.* 807 enkätsvar på bris.se.

Bris pressmeddelande, 2021. *Skrivelse till socialministern: stoppa våldet på SiS.* Publicerat: 2021-02-11. Hämtad: 2023-02-01.

Brottsförebyggande rådet, 2022. *Skolundersökningen om brott 2021 – Om utsatthet för och delaktighet i brott.*

Folkhälsomyndigheten, 2018. *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2017/18 – grundrapport.*

Folkhälsomyndigheten, 2021. *Låg ekonomisk standard (relativ), barn.* Uppdaterad senast: 2021-12-17. Hämtad: 2023-01-30.

Folkhälsomyndigheten, 2022. *Ökning av suicid bland unga vuxna 20-29 år – Fördjupad analys.*

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), 2022. *Sociala utmaningar för unga i spåren av pandemin – en kunskapsöversikt.*

FN:s barnrättskommittés rekommendationer till Sverige, publicerade 6 februari 2023, CRC/C/SWE/CO/6-7.

FN:s konvention om barnets rättigheter (1989).

Försvarsmakten, 2022. *Att prata med barn om oro för omvärldsläget.* Uppdaterad senast: 2022-03-15. Hämtad: 2023-01-30.

Internetstiftelsen, 2022. *Svenskarna och internet 2022.*

Justitiedepartementet, 2022. *Omfattande satsningar på rättsväsendet.* Budgetpropositionen för 2023.

Karolinska Institutet, 2022. *Så påverkar skärmvanor barns hälsa.* Uppdaterad: 2022-06-07. Hämtad: 2023-01-31.

Kronofogden, 2022a. *Statistik över föräldrar med skulder hos Kronofogden: Vart trettonde barn har föräldrar med skulder hos Kronofogden.* Pressmeddelande 2022-06-14. Hämtad: 2023-01-30.

Kronofogden, 2022b. *Antalet barn som berörs av vräkning fortsätter att öka.* Pressmeddelande 2022-02-23. Hämtad: 2023-02-10.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF), 2022. *Uppdrag att stödja genomförandet av och följa upp den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd.* Slutredovisning april 2022.

Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), oecd.stat.

Socialdepartementet, 2018. *En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd.* S2018.013.

Socialdepartementet, 2021. *Uppdrag att genomföra en kartläggning av ungdomars upplevda psykiska hälsa och ohälsa*. S2021/01354.

Socialdepartementet, 2022. *Stärkt tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet*. Pressmeddelande 2022-12-22. Hämtad: 2023-02-10.

Socialstyrelsen, 2017. *Utvecklingen av psykisk ohälsa bland barn och unga vuxna – till och med 2016*.

Socialstyrelsen, 2019. *Psykiatrisk vård och behandling till barn och unga – Öppna jämförelser 2019*.

Socialstyrelsen, 2022a. *Ökning av nya fall av avsiktlig självdestruktiv handling bland flickor under pandemiåret 2021*.

Socialstyrelsen, 2022b. *Slutrapport – Förstudie avseende ett nationellt hälso-program för barn och unga*.

Socialstyrelsen, 2022c. *Anmälningar om barn som far illa eller misstänks fara illa 2021*.

Statens medieråd, 2022. *Unga, medier och psykisk ohälsa. Uppföljning 2020, under Covid 19-pandemin*.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Barn-ULF, statistikdatabas, jämförelse 2015–2019*.

Statistiska centralbyrån (SCB), 2021. *Hushållens ekonomiska standard 2019*. SCB. Vol. 2021:1

Statistiska centralbyrån (SCB), 2023. *Ekonomisk välfärdsstatistik*. Statistiknyhet från SCB 2023-01-25. Hämtad: 2023-01-30.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset, 2017. *Våld mot barn 2016. En nationell kartläggning*.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset, 2022. *Förekomsten av våld mot barn i Sverige ska kartläggas*. Pressmeddelande 2022-02-18. Hämtad: 2023-02-01.

Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2023a. *Föräldraskap, våld och stöd – en nationell kartläggning*.

Stiftelsen Allmänna barnhuset, 2023b. *När ett barn varit utsatt för våld – föräldrars berättelser om våldets konsekvenser och vägen till stödsats*.

Stockholmsdeklarationen, från den 10:e Internationella konsultationen för stödlinjer för barn, 2022.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), 2022. *Väntetider i vården – Barn- och ungdomspsykiatri*. Hämtad: 2023-02-08.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), 2021. *Psykiatri i siffror Barn- och ungdomspsykiatri – Kartläggning 2020*.

Lag (2021:528) om ändring av socialtjänstlagen (2001:453).

Lag (2021:645) om ändring av föräldrabalk (1949:381).

SOU 2019:05, *Sammanställning av barns förslag till utredningen "En sammanhållen god och nära vård för barn och unga"*, bilaga 2 i SOU 2021:34.

SOU 2020:46, *En gemensam angelägenhet*.

SOU 2021:34, *Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga*.

SOU 2022:22, *Vägen till ökad tillgänglighet – delaktighet, tidiga insatser och inom lagens ram*.

SOU A 2021:02, *Barns erfarenheter av våld, att berätta och få hjälp*. Bilaga 3 i SOU 2022:70.

SOU 2022:70, *En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn*.

SOU 2022:71, *Tryggare hem för barn*.

Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna, Liberalerna, 2022. *Tidöavtalet: Överenskommelse för Sverige*.

United Nations Development Program (UNDP) & Oxford Universitet, 2021. *G20 People's climate vote 2021*.

United Nations Children's Fund (Unicef), 2016. *Fairness for children: a league table of inequality in child wellbeing in rich countries*. Innocenti Report Card no. 13.

United Nations Children's Fund (Unicef), 2022. *Report from Civil Society Organisations Working with Child Rights*.

AGENDA 2030

Bris och de globala målen för hållbar utveckling

Att barns rättigheter tillgodoses är avgörande för hållbara och fredliga samhällen. Om världens länder ska ha en chans att nå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 är en förutsättning att beslutsfattare lyssnar till och involverar grupper i särskilt utsatta situationer, däribland barn, som saknar rösträtt och som är beroende av att vuxna tillgodoser barnets mänskliga rättigheter.

På ett toppmöte i FN i New York i september 2015 antog världens stats- och regeringschefer överenskommelsen "Förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling". Agendan som gäller från januari 2016 till 2030 innehåller en handlingsplan med 17 mål och 169 delmål som ska leda världen mot en hållbar framtid. Målen är universella, odelbara och gäller alla länder. De globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 är den mest ambitiösa agendan som världens länder någonsin har enats om. Målen handlar om att verka för hållbarhet på tre stora plan: ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

HÅLLBARHET FÖRUTSÄTTER BARNRÄTT

Inom många områden går utvecklingen framåt, men världen står fortfarande inför enorma utmaningar. Målen som ska ha uppnåtts inom bara sju år handlar bland annat om att främja fredliga samhällen, att minska våldet, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla åldrar, att säkra en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, att utjämna ojämlikhet i samhället, att bekämpa klimatförändringarna och att skapa ett mer inkluderande och representativt beslutsfattande. Genomförandet av de globala målen i Agenda 2030 förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och tillgodoses. På så vis hänger barnrätt tätt ihop med arbetet för en mer hållbar värld. Att barn involveras och görs delaktiga är en central del i det arbetet. Genom att stärka barnets mänskliga rättigheter

stärks också många av målen satta för Agenda 2030.

BRIS ARBETE BIDRAR

Hjälplinjer för barn spelar en viktig roll i att belysa barns utsatthet och föra fram barns livssituation. Bris bidrar på olika sätt till målpuppfyllelsen av Agenda 2030 både i Sverige och globalt, genom den internationella paraplyorganisationen Child Helpline International (CHI), för att säkerställa att varje barn får sina rättigheter tillgodosedda och att marginaliserade barns röster blir hörda i samhället.

Bris bidrar till att stärka barns röster och pekar på ohållbara uppväxtvillkor för barn. Även om målen i Agenda 2030, liksom artiklarna i barnkonventionen, är odelbara och utgör en helhet, kan särskilt nämnas att Bris verksamhet bidrar aktivt till målpuppfyllandet av vissa mål. Det gäller bland annat mål 3 om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande i alla åldrar, genom att belysa hur barn mår idag och lyfta fram viktiga skyddsfaktorer för barns psykiska hälsa, samt mål 16 om att främja fredliga och inkluderande samhällen. Delmål 16.2 om att eliminera alla former av våld mot barn är ett prioriterat delmål för Bris som organisation, liksom för Sverige som stat, som ett av världens vägvisarländer i arbetet med att skydda barn mot våld. Här bidrar Bris med viktig kunskap om barns utsatthet och om brister i samhällets arbete för att garantera barnets rätt till skydd mot våld. ♦

OM BRIS

Bris är en barnrättsorganisation som står upp för barnets rättigheter genom att stödja barn utifrån barnets behov, mobilisera samhället och påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda. Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Bris driver den nationella stödlinjen 116 111 för barn i Sverige.

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00

www.bris.se
Instagram: @bris116111
Facebook: www.facebook.com/BRIS
Twitter: @BRISpress
Swish: 9015041

Du som är under 18 år och vill ha stöd är välkommen att höra av dig till oss på Bris. Mejla, chatta eller ring 116 111, vi har alltid öppet – även på natten. Hos Bris kan du också träffa en kurator eller gå i stödgrupp och träffa andra barn med liknande erfarenheter.

BRIS

RESULTATRÄKNING (TSEK)	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Prognos 2024
Medlemsavgifter	2 068	2 196	3 378	3 547
Gåvor				
Gåvor från allmänheten	31 060	31 493	33 797	35 487
Gåvor från företag och företagssamarbeten	31 094	30 750	33 275	34 939
Postkodlotteriet basstöd	11 000	10 000	10 000	10 000
Stiftelser/organisationer	4 719	5 160	3 320	3 320
Summa gåvor	77 873	77 403	80 392	83 745
Bidrag				
Statligt bidrag stödlinjen	0	0	20 000	20 000
Övriga statliga bidrag	16 459	10 517	7 910	8 000
Projektbidrag stiftelser och föreningar	12 956	13 236	17 393	18 000
Bidrag från kommuner/regioner	7 016	7 277	7 000	7 300
Summa bidrag	36 431	31 030	52 303	53 300
Nettoomsättning	1 669	628	1 178	1 200
Övriga intäkter	78	0	0	0
TOTALA INTÄKTER	118 119	111 257	137 251	141 793
KOSTNADER	Utfall	Budget	Budget	Prognos
Enhetsskostnader exkl. internfördelningar	2021	2022	2023	2024
Direkta verksamhetskostnader				
Stöd- och regional verksamhet, Kommunikation/Opinion/E	-65 360	-64 683	-91 677	-94 427
Insamling	-15 639	-18 288	-19 509	-20 094
Administration	-1 988	-2 204	-2 699	-2 780
Totala direkta verksamhetskostnader	-82 987	-85 175	-113 884	-117 301
Kostnader för fördelning till verksamheten				
Ekonomi/HR/IT/Stab	-16 337	-22 011	-19 614	-20 203
Gemensamma kostnader BRIS	-2 995	-3 701	-4 085	-4 207
Direkta verksamhetskostnader	-19 332	-25 712	-23 699	-24 410
TOTALA KOSTNADER	-102 319	-110 887	-137 583	-141 711
FINANSIELLT RESULTAT	181	0	0	0
RESULTAT**	15 981	370	-332	82

BRIS LÅNGSIKTIGA PLAN 2021-2025

FÖR ALLA BARN ALLTID.

BRIS

***”DET BÄSTA MED BRIS
FÖR MIG HAR VARIT ATT
JAG FÅTT LÄRA MIG HUR EN
BRA VUXEN SKA BEMÖTA EN.
ALLA KURATORER ÄR SÅ
SNÄLLA OCH BRA ATT
PRATA MED.”***

INLEDNING

Bris startade 1971 som en reaktion på vuxnas våld mot barn. Sedan dess har vi outtröttligt kämpat för att stärka barnets mänskliga rättigheter. Bris har nu funnits i 50 år och har bidragit till att Sverige, som det första landet i världen förbjöd barnaga och att barnkonvention blivit till svensk lag.

Bris vision är ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses. Vårt mål är att Bris år 2025 har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psykiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stödlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

Bris långsiktiga plan 2021–2025 är den första planen i en ny 50-årsperiod och ett svar på barns livssituation. Sedan Bris startade 1971 har skyddet av barnets rättigheter stärkts. Fortfarande tillgodoses inte barnets rättigheter fullt ut i samhället. Särskilt tydligt är bristerna för barn i utsatta situationer. Bris långsiktiga plan

2021–2025 innebär att Bris stärker vår samhällsviktiga funktion som Sveriges stömlinje för barn och att vi är den tydligaste rösten för barnets rättigheter. Vi ska de kommande åren särskilt se till frågor om ungas psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Bris regioner ska fortsätta utvecklas och vi vill växa som folkrörelse tillsammans med barn. Vi ska satsa på att synas där barn finns i skolan och digitalt. Bris långsiktiga plan är ett svar på att samhället för barn inte är hållbart och att Bris behöver stå upp för barnets mänskliga rättigheter. Det här kommer Bris att fokusera på under de kommande åren:

- Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter
- Att finnas till för alla barn alltid
- Att ha en stark regional närvaro
- Att finnas där barn finns
- Att vara en inkluderande rörelse

Bris långsiktiga plan beskriver hur Bris ska arbeta för att barnets rättigheter ska tillgodoses. Planen bryts ner till årliga verksamhetsplaner som beskriver hur arbetet genomförs årligen. Varje år redovisas det vi åstadkommit i en verksamhetsberättelse och en effektrapport. Ett nytt nuläge beskrivs i en nästa verksamhetsplan för att vi bit för bit ska närma oss målet. Bris långsiktiga plan 2021–2025 bygger på en omvärldsanalys av barns livssituation. Förtroendevalda, medlemmar, anställda och barn har varit delaktiga i arbetet.

BRIS FOKUS FÖR ETT BÄTTRE SAMHÄLLE FÖR BARN

Att samhället ska tillgodose barnets rättigheter

Att barnkonventionen är svensk lag innebär ett nytt kapitel i kampen för barnets mänskliga rättigheter. Bris ska bistå med kunskap, driva politisk påverkan och kämpa för att varje barn ska få sina rättigheter tillgodosedda. Att barn erkänns som rättighetsbärare och får komma till tals. Bris ska vara en outtröttlig röst för barnets mänskliga rättigheter och ha särskilt fokus på frågor om att förbättra barns psykiska hälsa, arbeta för ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld mot barn. Ett prioriterat område är också att utveckla Bris arbete för de yngsta barnen (0-6 år). Bris ska arbeta för barnkonventionens fulla genomslag i samhället.

Att finnas till för alla barn alltid

Barn har rätt till stöd och skydd. Därför ska Bris finnas för alla barn alltid. Det innebär ett öppethållande dygnet runt i

116 111. Det innebär ett utvecklat och fördjupat stöd för barn i utsatta situationer genom etableringen av mottagningar regionalt. Satsningen innebär också ett stärkt stöd till nätverket runt barnet. Bris ska arbeta för att bredda stödverksamheten och nå fler barn än någonsin tidigare.

Att ha en stark regional närvaro

Ett aktivt regionalt arbete är avgörande för att Bris ska kunna göra skillnad för barn i hela Sverige. I det regionala arbetet ska Bris vara en närvarande aktör för att mobilisera medlemmar, civilsamhälle, kommuner, regioner för att stå upp för barnets rättigheter. Under perioden ska den regionala närvaron fortsätta att växa.

Att finnas där barn finns

Vi ska vara närvarande i barns vardag. Vi ska synas i skolan, idrotten, på nätet och andra platser där barn finns. Vi ska också nå ut till fler grupper av barn som idag inte får stöd. Bris ska fortsätta att vara relevanta och närvarande i frågor som är viktiga för barn. Vi ska fortsätta utvecklas digitalt och bli ännu mer tillgängliga. Vi finns inte bara dygnet runt utan också där barn finns.

Att vara en inkluderande rörelse

Bris är en inkluderande rörelse för barn och vuxna. Tillsammans är vi en stark och pådrivande kraft för barnets rättigheter. Bris ska ge möjlighet att engagera sig och delta i kampen för ett bättre samhälle för barn, som medlem, volontär, givare och partners. Vi ska stärka barns möjlighet till deltagande i det demokratiska samhället och sänka trösklarna för medlemskap i Bris. Genom att vi går samman, blir starkare och når fler åstadkommer vi en förändring tillsammans.

BRIS VISION, SYFTE & VÄRDEGRUND

Vision

Ett samhälle där barnets rättigheter tillgodoses.

Syfte

Att stå upp för barnets rättigheter, genom:

- Att stödja barn utifrån barnets behov
- Att mobilisera samhället
- Att påverka politiker och beslutsfattare

För att skapa ett bättre samhälle för barn.

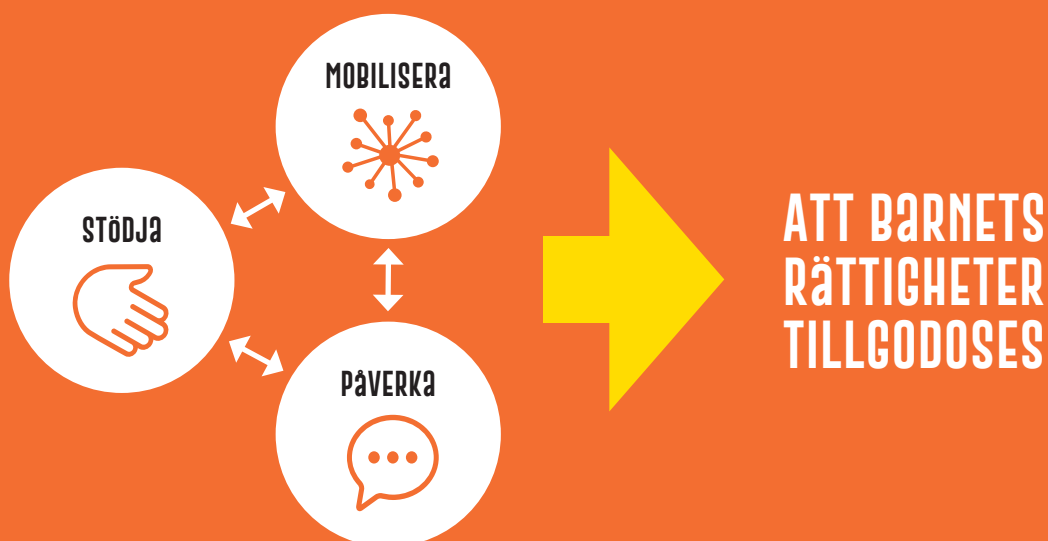
Värdegrund

Bris värdegrund utgår från att varje barn är bärare av egna mänskliga rättigheter. Varje barn ska erkännas, respekteras och skyddas som rättighetsbärare. Barnets rättigheter är ovillkorade. Det är alltid vuxna som är ansvariga för att barnets rättigheter tillgodoses. Varje barn har en individuell personlighet, egna behov, intressen och en personlig integritet. Bris ska alltid bemöta varje barn som kompetent och kapabelt. Barnet har alltid rätt att få sin åsikt respekterad och beaktad. Detta är Bris barnsyn och värdegrund som vilar på FN:s konvention om barnets rättigheter. Det är ett gemensamt perspektiv som ligger till grund för hela verksamheten.

Bris ska vara: lyssnande, modiga och inge hopp.

VISION & SYFTE

NULÄGE

Sverige bor ungefär två miljoner barn under 18 år. Alla är individer i olika åldrar och med olika bakgrund, framtid och förutsättningar. Gemensamt för alla barn är att varje barn har samma värde och omfattas av samma ovillkorade mänskliga rättigheter.

Från år 2020 är barnkonventionen svensk lag. Det stärker barnets rättsliga ställning. Samtidigt kan inte lagstiftningen tas som garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. Det finns många brister i tillämpningen av lagen.¹

Sverige är på många sätt ett bra land att av vara barn i, men inte för alla barn och inte alltid. Den psykiska ohälsan är utbredd och är den vanligaste kontaktorsaken barn har till Bris.² Att främja goda livschanser och att klara skolan är en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa och en grundläggande förutsättning för barns livsmöjligheter.^{3,4} Den alltmer segregerade skolan och att många barn går ut skolan utan fullständiga betyg är allvarligt.

Forskning visar att barn som har erfarenhet av övergrepp, våld, barn som

befinner sig i samhällets vård, barn på skyddade boende, ekonomisk utsatthet och barn som befinner sig i andra svåra livssituationer har en betydligt större risk för allvarlig psykisk ohälsa än andra barn.⁵ Många barn befinner sig i utsatta situationer i Sverige där samhället stöd många gånger brister eller inte är tillräckligt.

2020 var ett år olikt alla andra då världen ställdes inför en global pandemi. Det var också ett år då vardagen förändrades för många barn.

I Bris stödverksamhet har det varit tydligt att utsattheten förstärkts för barn, och särskilt för barn som redan innan pandemin befann sig i en utsatt situation. Pandemin har bland annat inneburit att barns tillgång till skyddsfaktorer begränsats. Skolan utgör exempelvis en viktig skyddsfaktor för barn som lever i utsatthet

Den sociala distanseringen har också inneburit påfrestningar för många familjer. Samtalen till Bris om familjekonflikter har ökat markant liksom samtal om fysiskt och psykiskt våld. Även samtal om ångest och nedstämdhet har ökat kraftigt. Vi kan tydligt se att mående

hos barn som tidigare mådde dåligt har förvärrats märkbart.⁶

Världen blir allt mer global och de internationella kontakterna blir viktigare. Det är tydligt att många av de utmaningar som påverkar barn och unga inte bryr sig om nationsgränser. Utmaningarna är globala där miljö, migration, sjukdomar och den psykiska ohälsan är några exempel. I Bris kontakter beskriver många barn en ökad osäkerhet och otrygghet inför framtiden. Dels kopplat till globala frågor dels i tankar om framtiden kring jobb och bostad.

Samhället blir allt mer polariserat, ekonomiskt, socialt och kulturellt. Det syns även i allt mer parallella världsbilder, i striden om förklaringar och sanning. Barn drabbas av den ökande polariseringen. Det är också tydligt i barns samtal till Bris att livet för många är påfrestande. Barn beskriver hur de förväntas prestera på livets alla områden. Att många barn lider av psykisk ohälsa kan ses som tecken på att livet inte går ihop.

Barn har rätt till trygga och hållbara uppväxtvillkor. Bris kan konstatera att situationen är ohållbar för allt för många.⁷

"MILSTOLPÄR" I BRIS HISTORIA

¹ Barnkonventionen och svensk rätt, SOU 2020:63

² Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

³ Ett nationellt handlingsprogram för suicidprevention, Folkhälsomyndigheten

⁴ Skola. Vård. Omsorg. Och den psykiska ohälsan. Bris 2018:1.

⁵ Min tur att berätta, Stadsmissionen och Bris 2020, Barn i familjer med missbruk, psykisk ohälsa eller våld, Folkhälsomyndigheten 2016. Barn och unga i samhällets vård, Forskning om den sociala dygnsvården, Forte 2015.

⁶ Bris årsrapport 2020:1 "Första året med pandemin - om barns mående och utsatthet"

⁷ Hållbara liv, Bris rapport 2020:1

NÅGRA INSIKTER

Ar 2020 blev barnkonventionen svensk lag, 30 år efter att Sverige ratificerat konventionen. Inom de närmaste åren kommer ny rättslig praxis utvecklas i domstolar, som kommer att ha direkt inverkan på barns livsvillkor i Sverige. Kompetens om barn inom rättsväsendet är idag för låg. Att barnkonventionen är lag är därför ingen garanti för att barnets rättigheter tillgodoses. För Bris blir det viktigt att bidra med kunskap om barnets rättigheter, bevaka utvecklingen vad gäller rättspraxis och tillämpning i praktiken.

Många barn befinner sig i utsatthet, vilket framkommer i barns samtal till Bris varje dag. En viktig roll för Bris är att förmedla barns röster och synliggöra barns uppväxtvillkor. Att arbeta för barns psykiska hälsa, ett inkluderande samhälle och ett samhälle fritt från våld behöver fortsatt vara fokus för Bris de kommande åren. Det är områden där barnets mänskliga rättigheter inte tillgodoses och där samhällets stöd till barn och unga brister.

En grundläggande förutsättning för att barnets rättigheter ska få genomslag i praktiken är att barn respekteras som bärare av egna mänskliga rättigheter. Det är angeläget att synen på barn som rättighetsbärare stärks och att barn ges möjlighet att komma till tals och vara delaktiga i alla frågor som påverkar barns situation.

Inom många områden går utvecklingen framåt men världen står fortfarande inför enorma utmaningar. De globala målen i Agenda 2030 ska ha uppnåtts om mindre än tio år. Målen handlar bland annat om att främja fredliga samhällen, att minska våldet, att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla åldrar, att säkra en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet, att utjämna ojämlikhet i samhället, att bekämpa klimatförändringarna samt att skapa ett mer inkluderande och representativt beslutsfattande.

Genomförandet av de globala målen förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och tillgodoses. På så vis hänger barnets rättigheter tätt ihop med arbetet för en mer hållbar värld. Att barn involveras och görs delaktiga är en central del i det arbetet. Genom att stärka barnets mänskliga rättigheter stärks också många av målen i Agenda 2030. De utmaningar som finns nu har inga nationella gränser. Bris behöver tydligare än tidigare rikta blicken internationellt.

Livsvillkoren för barn i Sverige skiljer sig åt och utvecklingen har i flera avseenden gått i fel riktning de senaste åren. Insatser behövs inom flera områden för att skapa ett inkluderande samhälle och ge jämlika livsförutsättningar.

Bris driftar 116 111, Sveriges nationella stödlinje för barn. De senaste åren har samtalen till Bris ökat och under 2020 har Bris gett stöd till fler barn än någonsin tidigare. Bris samhällsviktiga roll är tydlig och barn ska alltid kunna lita på att Bris finns där, oavsett vilken dag på året det är, eller vilken timme på dygnet. Det är också angeläget för Bris att kunna stärka stödet runt barn i utsatta situationer. Ett viktigt arbete för Bris är därför att fortsätta bredda stödet och bli mer relevant för fler grupper av barn.

En viktig del av barns vardag är på nätet. Den digitala utvecklingen går snabbt vilket ställer höga krav. Det är avgörande för Bris att finnas där barn finns och fortsätta utvecklas digitalt.

Sedan 1971 har Bris bidragit till förändring till ett bättre samhälle för barn. Bris har alltid haft en hög kännedom och trovärdighet bland barn och vuxna i Sverige. För att folkrörelsen för barnets rättigheter ska fortsätta växa behöver Bris ytterligare stärka medlemsorganisationen. Det är också angeläget att stärka barns inflytande i Bris.

2020 kom i hög utstäckning att präglas av den globala pandemin. I samtalen till Bris märktes att utsattheten för barn ökade, särskilt för barn som redan innan befann sig i en utsatt situation. Vi ser en ökad vilja bland privatpersoner, företag och andra organisationer att bidra till ett mänskligare samhälle för barn. En bred finansiering är en förutsättning för Bris. Att fler blir en del av folkrörelsen stärker engagemanget för barnets rättigheter. En insikt är att när rörelsen fortsätter växa behöver det ske tillsammans med barn.

FRAMGÅNGSFAKTORER

Att vi lyssnar och alltid står på barnets sida

Att vi lyssnar och kompromisslöst står på barnets sida och agerar för barnets bästa är självklart för Bris. Grundade i barnrätten sluter vi upp bakom varje barn och kämpar för att hen ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi inger hopp och framtidstro och stödjer till förändring.

Att vi är en stark röst och folkrörelse som kämpar för barnets rättigheter

Vi är en folkrörelse sprungna ur civilkurage av människor som vägrade se på medan barn for illa, som stod upp och plogade vägen för världens första förbud mot barnaga. Vi går först i kampen för en bättre barndom. Vi driver sakfrågor och är en blåslampa för att alla vuxna ska arbeta för varje barns mänskliga rättigheter. Vi är en inkluderande rörelse som tillsammans gör skillnad.

Att vi har stor kunskap om barnets rättigheter, livssituation och behov

Vi är väl förankrade i barnets rättigheter och behov. Bris är Sveriges nationella stödlinje för barn och bistår med kunskap om barnets livssituation. Att vi har kompetens och är grundade i de frågor vi driver är avgörande för att vi ska uppfattas som relevanta och går att lita på. Idag är Bris en av de ideella organisationerna med högst förtroende hos allmänheten.

MÅLBILD 2025

Bris har varit med och skrivit ett nytt kapitel i kampen för barnets rättigheter för att rättigheterna ska tillgodoses till fullo i samhället. Vi ser en förändrad barnsyn där barnet erkänns och ges plats i samhället som rättighetsbärare.

Vi ser att segregation och utanförskap i samhället bryts. Vi ser att barns våldsutsatthet och psy-

kiska ohälsa bryts. Vi ser ett mer jämlikt samhälle, där varje barns rättigheter tillgodoses.

Bris finns för alla barn alltid. Den nationella stödlinjen 116 111 är öppen dygnet runt för barn. Bris har en tydlig regional närvaro och ett nära stöd till barn och vuxna. Bris når fler barn än någonsin tidigare.

Bris är en stark rörelse och en samlande kraft i kampen för barnets rättigheter. Vi är folkrörelsen som bygger på engagemang och ett ställningstagande hos barn och vuxna, företag och organisationer. Bris bidrar med kunskap både nationellt och internationellt. Det är en stark rörelse som alla känner till.

KOMPETENS

Bris ska spegla hela samhället och alla barn. Det betyder att vi behöver en bred representation och kompetens i organisationen. För att kunna stötta fler vuxna runt barn ska Bris rikta stödet till vuxna till nya målgrupper.

Bris är en barnrättsorganisation. Alla anställda och förtroendevalda i hela organisationen har kunskap om barnets mänskliga rättigheter.

Allt Bris stöd är professionellt och bygger på evidens och erfarenhet. På Bris finns en samlad kunskap om barnets behov och situationen för barn i särskild utsatthet. Bris har hög kompetens kring barns psykiska ohälsa, våld och andra områden som är vanliga i kontakten med Bris. Allt stöd till barn och vuxna genomförs av personal med utbildning och kunskap att möta personer i kris.

RELATIONER

Syftet med alla samarbeten är att stå upp för barnets rättigheter. Bris verksamhet sker tillsammans med barn i alla delar av organisationen.

Bris strävar efter samarbeten med starka finansierare med stort engagemang. Varje samarbete föregås av en s.k. "barnrättsprövning" för att säkerställa att barnets mänskliga rättigheter inte kränks.

Bris tillämpar etiska riktlinjer i alla samarbeten utifrån fyra områden: mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljöfrågor och korruption.

Organisationer och företag som Bris samverkar med ska ta ansvar inom dessa områden. Bris samarbetar aldrig med organisationer eller företag som bedriver verksamhet i strid med Bris värderingar, eller som har kopplingar till alkohol-, tobaks-, porr-, prostitution eller vapenindustrin, som utgår från odemokratiska värderingar, som diskriminerar på grund av ålder, kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, eller har koppling till barnarbete. Bris har 90-konto och följer riktlinjerna för Svensk insamlingskontroll och Giva Sverige.

ORGANISATION

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är Bris högsta beslutande organ.

Bris är ett - alla delar av organisationen behövs och bidrar gemensamt till syftet att stå upp för barnets rättigheter.

Omvärlden förändras snabbt och Bris behöver förändras med den. Bris utvecklar verksamheten i dialog med barn och utifrån kunskap om barns livssituation.

Bris är en lärande organisation. All verksamhetsplanering utgår från erfarenheter och den

skillnad som verksamheten gjort för barn. Vi utvärderar verksamheten löpande och frågar regelbundet barn som kontaktar Bris vad som är det bra med Bris och vad vi kan förbättra. Vi följer också upp organisationens kännedom och anseende hos allmänheten.

Bris långsiktiga plan 2021-2025 antas av kongressen och ligger till grund för organisationens verksamhetsplanering, policydokument och andra riktlinjer för Bris. Styrelsen som utses av kongressen, har det yttersta ansvaret för den löpande verksamheten. Styrelsen ser årligen över verksamheten för att säkerställa att organisationen följer den långsiktiga planen.

***”ATT NI ALLTID FINNS
DÄR NÄR LIVET KÄNNES
TUFFT, ATT NI KOMMER MED
BRA RÅD, OCH ATT NI INTE
DÖMER NÅGON”.***

BARNNS FÖRVÄNTNINGAR PÅ BRIS

- Att Bris lyssnar, tror på en, försöker förstå, inte dömer, är snälla och hjälper en.
- Att Bris arbetar för att fler barn kan få hjälp.
- Att Bris syns mer så att fler får veta att Bris finns
- Att alla får söka stöd kring det som är viktigt för en själv.⁸

⁸ Röster från barn som varit delaktiga i arbetet med Bris långsiktiga plan.

BRIS LÖFTE TILL VARJE BARN

- Att Bris lyssnar och tar varje barns upplevelse på allvar.
- Att Bris gör allt vi kan för att fler barn ska kunna få stöd av Bris.
- Att barn i sin kontakt med Bris ska vara tryggt.
- Att Bris är till för alla barn alltid.

OM BRIS

Bris, Barnens rätt i samhället, är en av Sveriges ledande barnrättsorganisationer som varje dag kämpar för ett bättre samhälle för barn. Folkrörelsen Bris startade 1971 och bidrog till att Sverige fick världens första förbud mot barnaga. Med barnkonventionen som grund stöttar Bris barn i utsatta situationer, mobiliserar samhället för barnets rättigheter och påverkar beslutsfattare för ett samhälle där varje barn känner till sina rättigheter och där barnets rättigheter tillgodoses.

Arenavägen 61
122 77 Johanneshov
Box 101 47, 121 28 Stockholm
Telefon: 08-598 888 00

www.bris.se
Instagram: @bris116111
Facebook: www.facebook.com/BRIS
Twitter: @BRISpress
Swish: 9015041

Barn kan kontakta Bris på
telefon, chatt och mejl.
Telefonnummer: 116 111

Chatt och mejl: www.bris.se

BRIS

BRIS STADGAR

1 § Föreningens namn

Föreningens namn är Bris – Barnens rätt i samhället.

2 § Ändamål

All verksamhet i Bris utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och barnsynen i denna.

Bris är en barnrättsorganisation där syftet med verksamheten är att stärka barnets rättigheter och förbättra barns och ungas livssituation. Bris yttersta intressenter är barn och unga under 18 år.

Utgångspunkten för Bris arbete är efterlevnaden av varje barns mänskliga rättigheter. Bris ska vara tillgängligt för varje barn som uttrycker ett behov av hjälp och särskilt bistå barn och unga i utsatta situationer.

Bris syfte att stärka barnets rättigheter ska genomföras bl.a. genom att:

- Bris ska fungera som en länk mellan barn, vuxna och samhället.
- Bris ska stödja barn och unga individuellt under former som präglas av hög tillgänglighet. Stödet är alltid kvalificerat och utgår från det enskilda barnets behov.
- Bris ska verka för att olika samhällsinstanser efterlever FN:s konvention om barnets rättigheter.
- Bris ska påverka beslutsfattare genom att göra barns röster hörda och förmedla kunskap om barns behov, livssituation och upplevelser till omvärlden. Kunskapen om barnets livssituation kommer från Bris egna kontakter med barn, genom barns delaktighet, från barn som berättar för andra vuxna där Bris får del av kunskapen genom exempelvis omvärldsbevakning, forskning och samarbeten med andra organisationer.

Bris ska ha en närvaro i hela landet, för barn, vuxna, politiker, myndigheter, allmänheten och andra intressenter. Bris ska ha kunskap om barns livssituation i hela landet och vara tillgängligt för barn och unga i hela landet. Bris ska finnas på de arenor där barn är.

3 § Organisation

Bris är en ideell medlemsorganisation som är partipolitiskt och religiöst obunden. Kongressen är föreningens högsta beslutande organ. Styrelsen är föreningens verkställandeorgan. Bris är indelat i regioner.

4 § Säte

Bris och styrelsen har sitt säte i Stockholms kommun.

5 § Medlemskap

Fysisk person som delar Bris värderingar och vill stödja Bris kan bli medlem genom att erlægga medlemsavgift. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Medlemsavgiften, som erläggs årligen, fastställs av kongressen. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden januari-september avser innevarande kalenderår, om inte avgift för innevarande kalenderår redan är erlagd. I sådant fall ska den avse påföljande kalenderår. Medlemsavgift som inkommer till föreningen under perioden oktober-december avser påföljande kalenderår. Medlemskap gäller till och med mars månad året efter det för vilken medlemsavgiften erlagts.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen anmäla detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen. Medlem som inte erlagt årlig medlemsavgift anses även ha utträtt ur föreningen per utgången av mars månad året efter det kalenderår för vilken medlemsavgift inte har erlagts.

Medlem som skadar föreningen, bryter mot föreningens stadgar eller mot beslut som föreningen fattat eller på annat sätt agerar på sätt som uppenbart strider mot föreningens mål eller intressen kan uteslutas som medlem av styrelsen. Medlem äger rätt att yttra sig före ett sådant beslut.

5 a § Medlemskap för barn

Barn som vill stödja Bris kan kostnadsfritt bli medlem till och med det år barnet fyller 18 år. Ansökan om medlemskap ska göras av barnet för vilket medlemskapet ska gälla, eller av vårdnadshavare som innehar barnets samtycke. Medlemskap erhålls i och med Bris bekräftelse av ingiven ansökan. Medlemskapet är personligt och som medlem tillhör man en av föreningens regioner.

Barns medlemskap har samma status som vuxens medlemskap. Bris uppställer dock en åldersgräns på fyllda 18 år för deltagande i ordinarie styrelsearbete. För deltagande i övriga förtroendeuppdrag och för erhållande av rösträtt på medlemsmöte ska barnet ha fyllt 15 år.

Medlemskap för barn övergår till medlemskap enligt 5 § året efter det år barnet fyller 18 år förutsatt att årlig medlemsavgift erläggs enligt 5 §.

Medlem som vill utträda ur föreningen, ska skriftligen meddela detta till Bris och anses vid Bris mottagande av sådant meddelande omedelbart ha lämnat föreningen.

6 § Säkerhet

Bris ska ha rutiner för att barn skyddas och är trygga i Bris verksamhet.

Bris ska se till att utdrag ur Polismyndighetens register för arbete med barn begärs in enligt gällande lag.

7 § Kongress

Ordinarie kongress ska hållas vartannat år under andra kvartalet på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Extra kongress ska hållas när styrelsen anser det erforderligt eller om föreningens revisorer eller minst hälften av det totala antalet kongressombud som valts vid det senaste medlemsmötet i vardera region, gör en skriftlig framställan om detta till styrelsen. Extra kongress ska hållas senast två månader därefter.

8 § Ärenden vid kongress

Vid ordinarie kongress ska följande ärenden behandlas:

1. kongressens öppnande
2. fastställande av röstlängd samt förteckning över övriga närvarande
3. val av ordförande vid kongressen
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera protokollet
6. val av en eller två rösträknare
7. kongressens behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av granskningsutskottets rapport
10. föredragning av årsredovisning, revisionsberättelse och verksamhetsberättelse för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren
11. fastställande av resultat- och balansräkning
12. fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter för vart och ett av de senaste två räkenskapsåren
13. långsiktig plan (fyra år) för Bris,
14. förslag från styrelsen (propositioner) samt inkomna övriga förslag (motioner)
15. val av styrelseordförande
16. fastställande av antalet ledamöter och suppleanter i styrelsen

17. val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
18. fastställande av arvode för styrelsen
19. val av revisorer och revisorssuppleanter för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
20. val av regionernas representanter till granskningsutskottet, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
21. val av ledamöter i den nationella valberedningen, samt ersättare till dessa, för tiden fram till och med nästkommande ordinarie kongress
22. fastställande av uppdragsbeskrivning för den nationella valberedningen
23. fastställande av medlemsavgiftens storlek för nästkommande två kalenderår
24. övriga ärenden
25. kongressens avslutande.

9 § Kallelse till kongress

Kallelse till kongress utfärdas av styrelsen genom brev eller e-post till kongressombud, styrelseledamöter, valberedning, granskningsutskott, revisorer och revisorssuppleanter samt till av styrelsen utsedda arbetsgrupper.

Kallelse till ordinarie kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast fyra veckor före kongressen.

Kallelse till ordinarie kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen. Till kallelsen fogas; förslag till dagordning, årsredovisning med revisions- och verksamhetsberättelse för de två senaste räkenskapsåren, långsiktig verksamhetsinriktning för Bris, valberedningens förslag till val av styrelseledamöter och revisorer, granskningsutskottets rapport, förslag till uppdragsbeskrivning för valberedning samt inkomna motioner och styrelsens yttrande över motionerna.

I kallelse till ordinarie kongress ska särskilt anges de ärenden som ska behandlas enligt 8 §14. Ärenden som inte upptagits i kallelsen och som inte uttryckligen enligt dessa stadgar ska behandlas vid kongressen, får inte företas till avgörande om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

Kallelse till extra kongress ska utfärdas tidigast sex veckor och senast två veckor före kongressen.

Kallelse till extra kongress ska innehålla uppgift om tid och plats för kongressen samt det eller de ärenden som ska behandlas vid kongressen. Extra kongress får inte fatta beslut i andra ärenden än de som uppgivits i kallelsen om inte samtliga kallade kongressombud eller dessas ersättare närvarar vid kongressen och medger att ärendet avgörs.

10 § Motioner

Motionsrätt till kongressen tillkommer medlem. Motioner ska vara skriftliga och inlämnas till styrelsen senast den 25 mars samma år som kongressen ska hållas.

Styrelsen ska behandla varje motion och upprätta ett yttrande med förslag till beslut.

11 § Beslutsordning vid kongress

Beslut och omröstning vid ordinarie och extra kongress sker genom kongressombud. Totalt utses 7 kongressombud per region för två år i taget vid respektive regions ordinarie medlemsmöte enligt 22 §. Kongressombuden har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen. Varje ombud har en röst.

Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt.

Styrelseledamot har yttrande-, förslags- och rösträtt vid kongressen, dock inte i frågan om ansvarsfrihet för styrelsen (8 § p. 12), fastställande av arvode för styrelsen (8 § p. 19), val av revisorer och revisorssuppleanter (8 § p. 20) eller val av regionernas representanter till granskningsutskottet samt ersättare till dessa (8 § p. 21). I frågan om val av ordinarie ledamöter och suppleanter i styrelsen (8 § p. 17) har styrelsen yttranderätt men inte förslags- och rösträtt.

Revisorer, ledamot av granskningsutskottet samt eventuella ledamöter i av styrelsen utsedda utskott har yttrande- och förslagsrätt. Kongressen kan välja att ge gäster och experter yttrande och förslagsrätt.

Med undantag för vad som anges i 24 och 25 § och vid personval, fattas beslut i sakfråga med enkel majoritet, vilket innebär att ett förslag vid en omröstning måste stödjas av mer än hälften av det totala antalet avgivna röster. Vid personval anses den vald som fått flest röster (relativ majoritet). Vid lika röstetal har mötesordföranden utslagsröst, utom vid personval och frågor där styrelsen inte äger rösträtt, då lotten avgör. Beslut fattas efter öppen omröstning. Personval ska dock ske med slutna röstsedlar om någon så begär.

12 § Protokoll vid kongress

Vid kongress ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid kongressen om hen inte har fört protokollet, och av minst en justeringsperson som kongressen har utsett.

13 § Nationell valberedning

Den nationella valberedningen ska bestå av fem ledamöter, med personliga ersättare, och ha en bred representation från regionerna. Valberedningens uppgift är att föreslå ledamöter till styrelsen, att föreslå val av revisorer samtval av ersättare till granskningsutskottet. Mandatperioden motsvarar en kongressperiod. Särskild uppdragsbeskrivning förvalberedningen fastställs av kongressen. Ledamöter i den nationella valberedningen kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

14 § Styrelsen

Styrelsen ska bestå av ordförande samt det antal ledamöter och suppleanter som kongressen beslutat om. Endast medlem kan vara ledamot eller suppleant i styrelsen. Ledamöterna och suppleanterna utses av kongressen. Mandattiden för styrelseledamöterna och suppleanterna är två år. Styrelsen sammanträder omedelbart efter kongressen för konstituering.

Styrelsen utser inom sig en vice ordförande. Styrelsen ska förordna två eller flera personer till firmatecknare. Styrelsen ska utfärda attestregler. Styrelsen kan utse en eller flera arbetsgrupper med uppgift att bereda frågor som styrelsen ansvarar för. Styrelsen upprättar förslag till uppdragsbeskrivning för valberedningen inför ordinarie kongress.

Kongressen beslutar om en långsiktig plan för Bris, styrelsen fastställer budget samt verksamhetsplaner inom ramen för denna och andra av kongressen fastställda beslut.

15 § Styrelsesammanträden

Styrelsen sammanträder minst fyra gånger per år samt då ordföranden eller en ledamot begär det.

Styrelsen är beslut för om mer än hälften av hela antalet ledamöter är närvarande. Som styrelsens beslut gäller den mening som mer än hälften av de närvarande röstar för eller, vid lika röstetal, den mening som ordföranden biträder. Vid personval gäller som styrelsens beslut det förslag som fått flest röster eller, vid lika röstetal, lotten. Röstning sker öppet. Slutna omröstning sker vid personval om ledamot så begär. Vid styrelsens sammanträden ska protokoll föras. Det ska undertecknas av protokollförare och justeras av ordföranden, om hen inte har fört protokollet samt av ytterligare en ledamot som styrelsen därtill utsett.

16 § Firmateckning

Föreningens firma tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

17 § Kansli och generalsekreterare

Den dagliga verksamheten utövas genom föreningens kansli och ska ledas av en generalsekreterare, som utses av styrelsen. Generalsekreteraren är föredragande i styrelsen, har yttranderätt i styrelsen samt äger rätt att till protokollet föra avvikande mening. Generalsekreteraren fattar beslut i enlighet med den delegationsordning som styrelsen fastställer.

18 § Räkenskapsår

Föreningens räkenskapsår är kalenderår.

19 § Revision

För varje räkenskapsår ska styrelsen avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Styrelsen ska även för varje kalenderår upprätta en verksamhetsberättelse.

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska finnas två revisorer och två revisorssuppleanter. Av revisorerna ska minst en ordinarie och en suppleant vara auktoriserad revisor. Styrelsen ska till revisorerna senast den 1 mars överlämna erforderliga handlingar för att revision ska kunna fullgöras. Revisorerna ska avlämna revisionsberättelse senast en månad före kongressen.

20 § Granskningsutskott

I föreningen ska finnas ett särskilt granskningsutskott. Granskningsutskottet ska bestå av en representant från varje region samt totalt två ersättare. Ledamöterna i granskningsutskottet nomineras av medlemsmötet för vardera region och utses av kongressen.

Granskningsutskottet har till uppgift att granska att Bris stadgar efterlevs, samt att beslut på kongressen genomförs av styrelsen. Granskningsutskottets rapport ska delges styrelsen och föredras vid kongressen. Ledamöter i granskningsutskottet kan inte samtidigt inneha andra förtroendeuppdrag i Bris.

21 § Regioner

Bris är indelat i regioner som varje medlem tillhör. Antalet regioner i Bris och deras geografiska verksamhetsområde fastställs av kongressen.

Vartannat år hålls ett ordinarie medlemsmöte, och däremellan då det bedöms erforderligt extra medlemsmöte, enligt 22 § inom varje region. På så sätt arbetar Bris för att ta till vara på det ideella engagemanget hos medlemmarna samt utveckla relationen mellan Bris anställda och Bris medlemmar.

Regionen har att följa de policys, riktlinjer och strategier som fastställs av styrelsen inom ramen för av kongressen fastställda beslut. Var för sig och tillsammans företräder regionerna hela Bris.

I varje region ska det finnas ett regionråd (advisory board) bestående av minst fem och högst tio personer som väljs vid regionens medlemsmöte. Styrelsen har till uppgift att fastställa en övergripande arbetsbeskrivning för regionråden. Regionrådet har till uppgift att, utifrån av styrelsen fastställd arbetsbeskrivning, mobilisera samhället regionalt för barnets rättigheter. Chefen för regionenheten sammankallar regionrådet till möten.

22 § Medlemsmöte

Ordinarie medlemsmöte ska hållas per region, senast under mars månad vartannat år, det år då ordinarie kongress ska hållas. Styrelsen kallar medlemmar samt den regionala valberedningen till ordinarie medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Vid ordinarie medlemsmöte ska följande ärenden behandlas:

1. medlemsmötets öppnande
2. fastställande av röstlängd
3. val av mötets ordförande
4. val av protokollförare
5. val av en eller två justeringspersoner att jämte ordföranden justera protokollet
6. val av en eller två rösträknare
7. medlemsmötets behöriga sammankallande
8. fastställande av dagordning
9. föredragning av Bris verksamhetsberättelse
10. motioner till kongressen
11. val av medlemmar i regionråd (advisory board)
12. val av ledamöter till den regionala valberedningen fram till och med nästa ordinarie medlemsmöte
13. den regionala valberedningens framläggande av förslag till val av kongressombud samt dessas ersättare
14. val av kongressombud samt ersättare för dessa att representera regionen vid föreningens kongress under nästkommande två år.
15. den regionala valberedningens framläggande av förslag till nominering av ledamot samt ersättare i den nationella valberedningen
16. nominering av en ledamot samt ersättare till den nationella valberedningen
17. den regionala valberedningens framläggande av förslag till nominering av ledamot till granskningsutskottet
18. nominering av en ledamot till granskningsutskottet
19. övriga ärenden
20. medlemsmötets avslutande.

Extra medlemsmöte ska hållas när det bedöms erforderligt. Styrelsen kallar medlemmar till extra medlemsmöte skriftligt genom Bris nyhetsbrev, Bris hemsida, eller på annat sätt minst fyra veckor före medlemsmötet. I kallelsen ska anges tid och plats för mötet. Till kallelsen ska bifogas dagordning med angivande av de ärenden som ska behandlas vid mötet.

Varje medlem har yttrande- förslags- och rösträtt vid medlemsmöten. Rösträtt kan inte utövas genom fullmakt. Beslut kan endast fattas i de frågor som upptagits på dagordningen.

23 § Protokoll vid medlemsmöte

Vid medlemsmöte ska det föras protokoll. Protokollet ska undertecknas av protokollföraren. Det ska justeras av ordföranden vid medlemsmötet om hen inte har förtprotokollet, och av minst en justeringsperson som medlemsmötet har utsett.

24 § Regionala valberedningar

De regionala valberedningarna ska bestå av minst två och högst tre ledamöter samt totalt två ersättare. Ledamöterna och dessas ersättare utses av medlemsmötet i respektive region. De regionala valberedningarnas uppgift är att till medlemsmötet föreslå val av kongressombud och medlemmar i regionråd (advisory board), samt att till medlemsmötet föreslå ledamöter till granskningsutskottet samt ledamöter och ersättare till den nationella valberedningen som medlemsmötet ska nominera till kongressen för beslut.

25 § Stadgeändringar

Beslut om ändring av stadgarna fattas antingen med två tredjedels majoritet vid ordinarie kongress eller med enkel majoritet vid två på varandra följande kongresser varav en ska vara ordinarie.

26 § Föreningens upplösning

Beslut om föreningens upplösning kan fattas med fyra femtedelars majoritet vid två på varandra följande kongresser varav den första ska vara ordinarie. Vid upplösande av föreningen ska styrelsen ansvara för att föreningens tillgångar används till sådana ändamål som överensstämmer med Bris.

Bris nätverk

Bris nätverk möjliggör möten, dialog och samverkan mellan personer som arbetar för och med barn från olika delar av samhället. En källa till inspiration, kunskapspåfyllnad och erfarenhetsutbyten kring frågor som rör barns rättigheter – gå med i Bris nätverk du också!

Bris nätverk är en plats där du får möjlighet att lyssna till föreläsningar och ta del av rapporter inom barnrättsområdet. Där du också får möjlighet att träffa och dela kunskaper och erfarenheter med andra som arbetar för och med barn.

Bris nätverk är till för dig som aktivt arbetar med och för barn. Du kan vara verksam inom den ideella, offentliga eller privata sektorn. Näringslivet är självklart också välkomna.

Bris nätverk är uppbyggt utifrån Bris fem regioner med kontor i Umeå, Stockholm, Linköping, Göteborg och Malmö. Som medlem i Bris nätverk bjuds du in till fysiska nätverksträffar och digitala webinarium under året. Du får också Bris nyhetsbrev några gånger per år. Allt kostnadsfritt!

Vill du gå med i Bris nätverk eller har du frågor, mejla till natverk@bris.se

§94
**Ändring av
Socialnämndens
arbetsutskotts
sammanträde**

23SNI34

§95

**Årlig revidering av
medicinskt ansvarig
sjuksköterskas (MAS)
systematiska
uppföljningsplan**

23SN92

MAS systematiska uppföljningsplan

Definitioner

MAS, Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Systematisk, organiserat, planenligt och regelbundet

Uppföljning, följa hur något utvecklar sig för att kunna ingripa och förbättra

Huvudman, myndighet eller organisation som juridiskt och ekonomiskt har ansvaret för viss verksamhet

Vårdgivare, statlig myndighet, region, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet

Bakgrund

Före 2022 fanns en internkontrollplan för hälso- och sjukvården. Den planen hade följande sammanvägda uppgifter:

- nämnds ansvara att enligt kommunallagen se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller författning som gäller för verksamheten,
- kommunens policy för intern kontroll och styrning gällande intern styrning och kontroll avseende den process som syftar till att nämnder med rimlig säkerhet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt och de föreskrifter som gäller för verksamheten,
- patientsäkerhetslagens (PSL) kravställen rörande att vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i PSL upprätthålls. Enligt PSL ska vårdgivaren senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse,
- enligt **ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete** (SOSFS 2011:9) ska vårdgivaren utöva egenkontroll, enligt socialnämndens ledningssystem ska socialnämnden årligen besluta om interna kontrollplaner, och
- i kommunernas hälso- och sjukvård skall det finnas en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) inom det verksamhetsområde som kommunen bestämmer.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-23	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2023-06-21
Redaktör MAS		Beslutat av Socialnämnd	
Dokumentnamn MAS uppföljningsplan		Dokumenttyp Rutinbeskrivning	1 (5)

Grundläggande bestämmelser om medicinskt ansvarig sjuksköterska och de uppgifter som åligger en sådan ges i 11.4 § HSL och i 4.6 § Hälso- och sjukvårdsförordning. Den medicinskt ansvariga sjuksköterskan ska utöva sitt ansvar inom sitt ansvarsområde genom att planera, styra, kontrollera, dokumentera och redovisa arbetet med verksamhetens patientsäkerhet.

Ny ordning 1 januari 2022

Socialnämndens internkontrollplan och förvaltningens egenkontrollarbete åtskildes. Det finns nu en gemensam internkontrollplan för alla lagrum inklusive ekonomi i förvaltningen och en riktlinje för egenkontroll i förvaltningen.

Egenkontrollen utövas självständigt av förvaltningens avdelningar.

I uppdragsbeskrivningen till att åtskilja internkontroll och egenkontroll fanns även ett riktat uppdrag till MAS att inrätta en ”MAS-uppföljningsplan” för de områden som åligger MAS enligt lagstiftningen att ansvara för.

Statens offentliga utredningar, SOU 2022:41 Nästa steg. om begreppen huvudman och vårdgivare

I utredningen som lyfter fram förslag om en ny äldreomsorgslag och stärkt medicinsk kompetens i kommuner så belyses särskilt huvudman- och vårdgivar-begreppen. Man säger att i viss mån ansvarar dessa roller för samma sak i fråga om det som är mest centralt inom hälso- och sjukvården – att vården är god och säker – men på olika nivåer enligt bestämmelser i avdelning II i HSL både huvudman och vårdgivare. Både huvudmannen och vårdgivaren ansvarar t.ex. för att det finns de lokaler, den utrustning och den personal som krävs för att god och säker vård ska kunna ges. Med respektive ansvar följer olika uppgifter för att fullgöra respektive ansvar. När kommunen bedriver vården i egen regi kan uppdelningen mellan dessa nivåer ibland suddas ut. Det bör framför allt förekomma i små kommuner. Som huvudman ansvarar kommunen på en övergripande nivå för att enskilda erbjuds hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå av god kvalitet. I det ansvaret ingår att finansiera, planera och organisera hur den vården ska erbjudas enskilda. *Som huvudman för hälso- och sjukvård måste kommunen, på en övergripande nivå, styra och följa upp att all hälso- och sjukvårdsverksamhet i kommunen som bedrivs i egen och annans regi är god och säker.* Det ingår även i kommunens huvudmannans ansvar att skapa strukturer som säkerställer att kommunens primärvård kan samordnas med socialtjänsten. För att kunna fullgöra dessa ansvar krävs medicinsk kompetens och kunskap om hälso- och sjukvårdens strukturer, men också en förståelse för den kommunala kontexten. Vårdgivaren är den som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet. Som vårdgivare ansvarar man för att den löpande verksamheten har de förutsättningar som krävs för att kunna bedriva en god och säker vård. Vårdgivaren ansvarar för att planera, leda och kontrollera verksamheten så att kraven på god och säker vård uppnås. I vårdgivarens ansvar ingår att säkerställa att personalen har den kompetens som krävs för hälso- och sjukvårdsuppgifterna. I det ingår att det finns rutiner och arbetssätt som säkerställer en god och säker vård samt att personalen får kontinuerlig kompetensutveckling för att hålla sig à jour med kunskapsutvecklingen m.m

Det finns ett behov av att tydliggöra socialnämndens roll både som huvudman respektive vårdgivare. Det finns vidare ett behov av att säkerställa kommunens

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-23	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2023-06-21
Redaktör MAS		Beslutat av Socialnämnd	
Dokumentnamn MAS uppföljningsplan		Dokumenttyp Rutinbeskrivning	2 (5)

huvudmanna-ansvar på en övergripande nivå för att säkerställa att den hälso- och sjukvård som bedrivs är god och säker oavsett om den bedrivs i egen regi eller i annans regi.

MAS roll och ansvar

MAS specifikt utpekade områden enligt [hälso- och sjukvårdsförordningen](#) omfattar läkemedelshantering, att journaler förs i den omfattning som föreskrivs i patientdatalagen, att patienter får den hälso- och sjukvård som en läkare förordnat om, delegeringar, rapportering enligt patientsäkerhetslagen, att läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal kontaktas när en patientens tillstånd fordrar det och att patienten får en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde.

MAS har en övergripande funktion i förvaltningen. MAS roll i den kommunala hälso- och sjukvården frångår inte andras (sjukvårdshuvudmannen, vårdgivaren, verksamhetschefen och hälso- och sjukvårdspersonalens) ansvar.

MAS har inte något primärt ansvar för den individuellt inriktade vården av enskilda patienter men kan ingripa i enskilda fall och bestämma över vård och behandling.

MAS ska fullgöra sina uppgifter och sitt ansvar genom att planera, styra, kontrollera, dokumentera och redovisa arbetet.

MAS ska ansvara för att upprätta en årlig patientsäkerhetsberättelse. Uppföljningarna från MAS uppföljningsplan är underlag som ska användas vid utformning av den årliga patientsäkerhetsberättelsen.

Hälso- och sjukvård i kommunen bedrivs i följande verksamheter:

- Särskilt boende för äldre inklusive korttidsboende,
- hemsjukvård,
- stöd- och omsorgsboenden inkl. dagliga verksamheter,
- äldrecentrat (avlösningssverksamhet och utredningsverksamhet) inklusive dagliga verksamheter,
- rehabenheten.

Revidering MAS uppföljningsplan

Vid behov, men minst årlig revidering och ska förankras hos vårdgivaren (socialnämnden). Som regel ska den årliga revideringen av uppföljningsplanen vara förankrad hos huvudmannen/vårdgivaren senast 30 juni.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-23	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2023-06-21
Redaktör MAS		Beslutat av Socialnämnd	
Dokumentnamn MAS uppföljningsplan		Dokumenttyp Rutinbeskrivning	3 (5)

Genomförande, redovisning och åtgärdshantering

Genomförande

MAS-uppföljningar ska som regel göras två gånger per år. Under hösten genomförs en mer omfattande uppföljning och under våren genomförs en mindre omfattande uppföljning. Eventuellt kan uppföljningsfrekvensen och parametrarna variera, tillkomma eller falla bort beroende på behov i olika frågor utifrån syftet att hälso- och sjukvårdsverksamhet i kommunen som bedrivs är god och säker.

MAS delger berörda avdelningschefer (i de avdelningar där det utförs kommunal hälso- och sjukvård) uppföljningsplanen minst årligen, oftare om det sker revideringar. Det finns uppföljningsparametrar som ska genomföras en eller två gånger per år. MAS ansvarar för att inför uppföljningarna skicka ut underlagen som ska användas i uppföljningen.

För att avdelningarna ska kunna planera och samordna sin egenkontroll i de fall de eventuellt sammanfaller nära i tid med MAS uppföljning så anpassar MAS i den mån det är möjligt denna uppföljning med övriga årshjulet (tertial, delår och helårsrapportering). Detta för att undvika att samma uppföljningsparametrar kommer med korta tidsintervaller.

I enlighet med ansvarsfördelningen i socialnämndens riktlinjer ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ansvarar berörda avdelningschefer för att de fastställda uppföljningarna genomförs enligt följande tidsramar:

- Uppföljningarna genomförs vecka 39 eller 40. Senast 12 oktober skall data vara skickad till MAS.
- Uppföljningarna genomförs vecka 8 eller 9. Senast 8 mars skall data vara skickad till MAS.

Redovisning

MAS delger socialnämnden höstens resultat i patientsäkerhetsberättelsen.

Uppföljningarna under våren delges socialnämnden som ett enskilt ärende senast 30 juni årligen.

Åtgärdshantering:

I enlighet med ansvarsfördelningen i socialnämndens riktlinjer ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete så är det ett ansvar för berörda avdelningschefer att följa upp att kontroller utförs enligt uppföljningsplan och att åtgärder vidtas utifrån resultatet av uppföljningen. I samband med uppföljningen ska berörda avdelningschefer ansvara för att aktivitetsplan (bilaga 2) fylls i som beskriver åtgärdshantering utifrån eventuellt identifierade brister. Finns inget behov av åtgärder utifrån den genomförda uppföljningen ska detta anges i kryssrutan som finns i mallen. Dessa underlag är viktiga för att kunna säkerställa och dokumentera att verksamheten ingriper och förbättrar om det finns behov av det samt att det tjänar som viktiga underlag till patientsäkerhetsberättelsen där en del är att redogöra för arbetet som skett för att förbättra patientsäkerheten.

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-23	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2023-06-21
Redaktör MAS		Beslutat av Socialnämnd	
Dokumentnamn MAS uppföljningsplan		Dokumenttyp Rutinbeskrivning	4 (5)

MAS uppföljningsplan

Bilaga 1

Aktivitetsplan och åtgärdshantering

Bilaga 2

Kvalitetsdokument	Upprättat (dat.) 2022-11-23	Giltigt (till och med) Tills vidare	Senast reviderat (dat.) 2023-06-21
Redaktör MAS		Beslutat av Socialnämnd	
Dokumentnamn MAS uppföljningsplan		Dokumenttyp Rutinbeskrivning	5 (5)

Uppföljningsparametrar	Hemsjukvården	Hemsjukvården rehab	Säbo för äldre HSL Ssk dag/natt/pool	Säbo SO HSL Ssk	Äldrecentrat HSL Ssk/rehab	Hemtjänsten biträdande av HSL	Personlig assistans biträdande av HSL	Säbo för äldre biträdande av HSL	Säbo SO Biträdande av HSL	Äldrecentrat biträdande av HSL	Kommentar	Ansvars fördelning	Uppföljning höst	Uppföljning vår
Uppföljningar utifrån författning, rutin eller beslut														
Basala hygienrutiner del 1	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef + AC	X	X
Basala hygienrutiner del 2	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef + AC	X	
Uppföljning / ny riskbedömning för fall efter inträffade fall samt uppföljning av tidigare ordinerad bedömning/ordination.			X	X	X						Utförs av utsedda journalgranskare.	HSL-chef	X	X
Journalgranskning/dokumentation. Inklusiv riskbedömningar fall, nutrition, trycksår, munhälsa, blåsdysfunktion 10 % av journalerna	X		X	X	X						Utförs av utsedda journalgranskare.	HSL-chef	X	
Inkontinens	X		X	X							Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef	X	
Skyddsåtgärder, ordinationer utförda av HSL-personal	X	X	X	X	X						Viktigt att legitimerade ordinatorer samverkar uppföljningen	HSL-chef + AC ord. boende	X	

											så det blir sammanhållet. Enligt av MAS utskickad mall.			
Granskning av läkemedelshantering	X		X	X	X	X	X	X	X	X	MAS arrangerar enligt särskild ordning och information men viktigt att berörda verksamheter och funktioner deltar vid granskningen.	MAS	X	
Patientsäkerhetsberättelsen														
Frågor till ansvariga utförare av HSL utifrån nationell mall (frågor om patientsäkerhet)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef + AC	X	
Avvikelser	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	MAS begär in uppföljning via VIVA-administratör	MAS	X	
Fallskaderegistreringar			X	X	X						MAS begär in uppföljning via VIVA-administratör	MAS	X	
Indikatorer														
Trycksår	X		X	X	X						Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef	X	X
Läkemedelsanvändning			X								Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef	X	
Delegationer	X	X	X	X	X						Enligt av MAS	HSL-	X	

												utskickad mall.	chef		
Avtalsuppföljning															
Läkaravtal särskilt boende			X	X									Enligt av MAS utskickad mall.	HSL-chef	X
Avtal hemsjukvård inklusive fokuspatienter (enligt trygg hemma rutin) och vårdtillfällen /besök)	X												Enligt av MAS utskickad mall. OBS – Avser årsdata. Skickas in till MAS senast 11/1.	HSL-chef	X

--	--	--	--	--	--	--	--

F= Förbättrande åtgärd K= Korrigerande åtgärd

Behov av nya eller ändrade angreppsätt i ledningssystemet eller andra styrande dokument

Lärande och reflektion,

Det finns inga behov av att sätta in åtgärder

Datum inskickad till MAS:

§96

**Medicinskt ansvarig
sjuksköterska (MAS)
systematiska uppföljning,
redovisning våren 2023**

23SN91

Granskning av hälso- och sjukvårdsåtgärder efter inträffade fall i särskilda boenden och äldrecentrat

Bakgrund

I förvaltningens rutin för fallförebyggande, fall och fallskador i särskilda boenden, Äldrecentrat och dagliga verksamheter framgår följande om ett fall har inträffat: ” Uppföljning av ordinerad bedömning/ ordination ansvarar tjänstgörande sjuksköterska för”. I samma rutindokument under fallhändelseutredning/ fallrapport och eventuell avvikelse framgår att ” Den personal som upptäcker ett fall ska skriva en fallrapport”.

Fallrapporten överlämnas ifylld till ansvarig sjuksköterska. Sjuksköterskan fyller i sin del av rapporten (uppföljning/utredning), analyserar uppgifterna och dokumentera i HSL-journalen vad som hänt och gör en ny fallriskbedömning i teamet eller självständigt. Detta ska vara genomfört inom 24 timmar från det att fallet inträffade. Bedömningsinstrumentet som alltid ska användas när en fallriskbedömning görs är Downton Fall Risk Index (DFRI). Mall finns upplagd i verksamhetssystemet. Fallriskbedömningen ska dokumenteras i journalen.

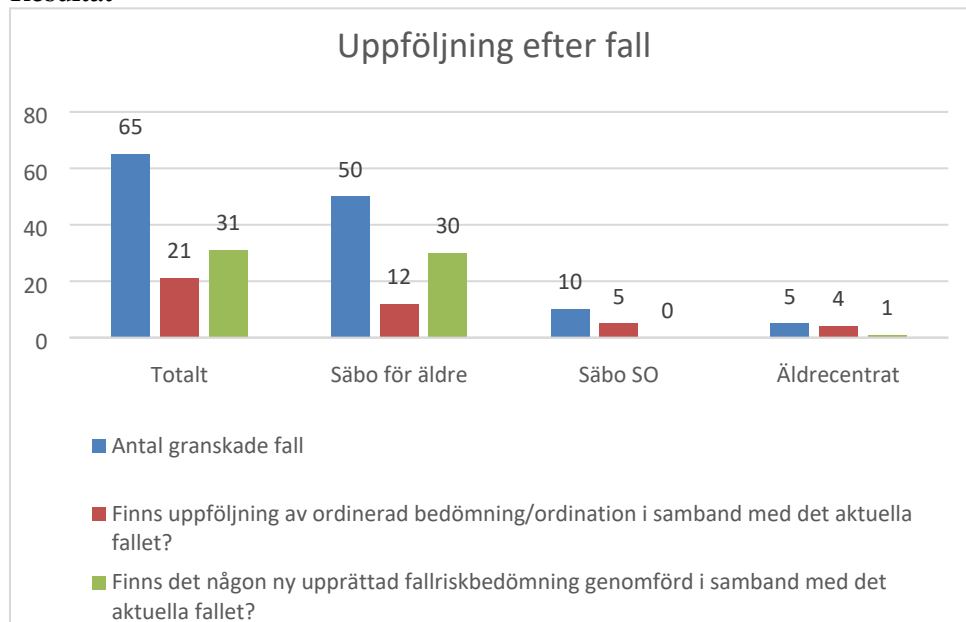
I ett enskilt klagomål via inspektionen för vård och omsorg (IVO) till förvaltningen så framkom brister i följsamhet till ovan gällande rutiner i det aktuella ärendet och mot verksamheten riktades kritik. I samband med denna granskning beslutades att frågan behövde följas upp ur ett större perspektiv för att få en uppfattning om likartade brister förekommer på fler ställen i verksamheterna. Med detta som bakgrund beslutade vårdgivaren att genomföra en systematisk uppföljning/egenkontroll inom området. Det är andra gången uppföljningen görs i förvaltningen.

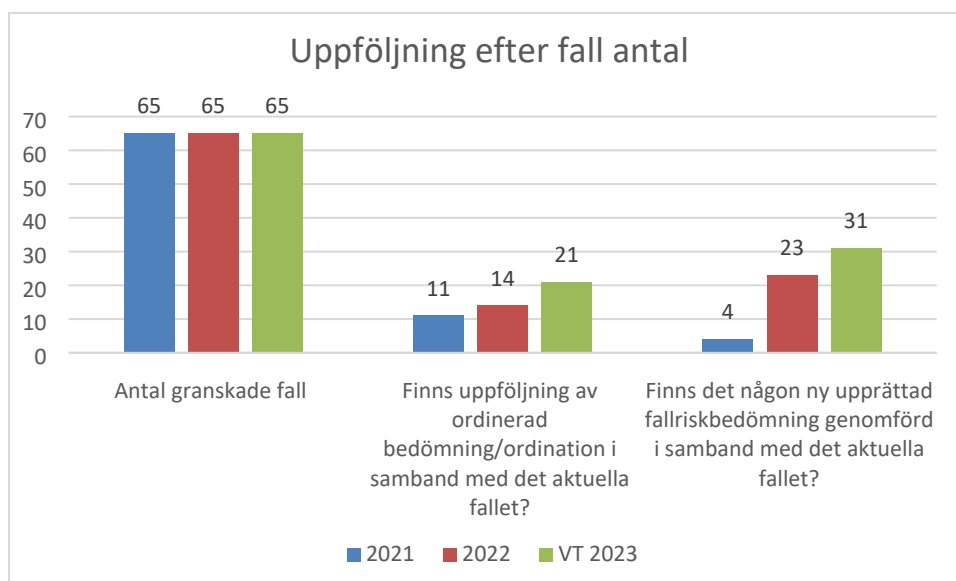
Frågeställningarna i granskningen var följande:

Finns uppföljning av ordinerad bedömning/ordination i samband med det aktuella fallet?

Finns det någon ny upprättad fallriskbedömning genomförd i samband med det aktuella fallet?

Resultat

Inom särskilt boende för äldre granskades 50 fall. Resultatet visar 12 korrekta uppföljningar i 50 journaler av ordinerad bedömning/ordination i samband med det aktuella fallet. 30 st. hade upprättad fallriskbedömning inom 24 timmar efter det aktuella fallet.

Inom särskilt boende stöd och omsorg granskades 10 fall. Resultatet visar 5 korrekta uppföljningar av 10 journaler av ordinerad bedömning/ordination i samband med det aktuella fallet. Inga uppföljningar hade upprättad fallriskbedömning inom 24 timmar efter det aktuella fallet.

För Äldrecentrat granskades 5 fall. Resultatet visar 4 korrekta uppföljningar gällande bedömning/ordination i samband med de aktuella fallen samt att 1 av 5 journaler visar ny upprättad fallriskbedömning inom 24 timmar efter det aktuella fallet.

Analys av resultat

Inom särskilt boende för äldre anges följande av granskarna: ”Kommentar granskning: Vid tillfällen då patienten har fallit x flera i närtid har man ej gjort en ny DFRI. Vid några tillfällen finns det ej dokumenterat någon kontakt med ssk vid fall. Jämfört med föregående granskning har antalet DFRI bedömningar ökat.” Ansvariga konstaterar att det ej är korrekt uppföljning efter fall, att det finns ett stort antal fall som inte hanteras enligt rutin men att vid jämförelse från förra året så går det åt rätt håll.

Inom särskilt boende stöd och omsorg anges följande av granskare: ”Upprättade fallriskbedömning inom 24 timmar efter det aktuella fallet var 0 av 10 granskade fall. I flertal av fallen är det samma patient som granskats, men vid olika tillfällen. Eftersom det rör sig om ofta unga, relativt friska personer är det inte en stor spridning på fallen, utan oftast rör det sig om samma personer som ramlar. I granskningen uppmärksammades att sjuksköterskan aldrig blivit kontaktad i samband med fallet. Endast i ett av fallen blev sjuksköterskan kontaktad, men skrev ingen anteckning gällande detta. Flera av fallen var att personen glidit ur fätölj eller rullstol och ej slagit sig.”

För Äldrecentrat anges följande av granskare: ”Resultatet visar 4 korrekta uppföljningar i 5 journaler av ordinerad bedömning/ordination i samband med det aktuella fallet. 1 av 5 journaler visar korrekt ny upprättad fallriskbedömning inom 24 timmar efter det aktuella fallet. De journaler som ej räknades med var i flera fall fallriskbedömning gjord efteråt, men det hade gått mer än 24 timmar. Även avlidna patienter var med i bedömningarna. Det totala antalet fall var enligt uttagen statistik 5 rapporter 5 månader tillbaka från dags datum. Noteras ska att i de flesta fall har sjuksköterskan gjort en mycket bra undersökning och dokumentation av eventuella skador och ordinationer av att följa upp eventuella symtom efter fallet. av att det är en annan enhet som ansvarar för patienterna under kvällar, nätter och delar av helgerna. I dialogen efter resultaten framkommer vissa oklarheter när det gäller jourverksamhetens ansvar för hantering när någon fallit på äldrecentrat. Vidare hävdas svårigheter när det blir arbetsanhopningar.

Det finns fortsatt ett stort behov av förbättringar inom samtliga uppföljda avdelningar.

Åtgärd

HSL-avdelningen kommer att hantera frågan vid sin dokumentations-utbildning i slutet av mars 2023.

Ansvariga chefer för Äldrecentrat och chef som har jourhavande personal har mötts i frågan och kommunicerat ut en lathund gällande falldokumentation och påmint om omsorgspersonalens ansvar att alltid kontakta en sjuksköterska om någon patient fallit.

Inom gruppboendestäder och psykiatriboenden där bristen identifierats till att sjuksköterskorna inte alltid får kännedom om inträffade fall kommer HSL-avdelningens åtgärd att vara att kvalitetsgruppen kommer att upprätta informationsmaterialet och sedan kommer sköterskorna att genomföra utbildningen på gruppboendestädernas APT.

Uppföljning

Eventuella egenkontroller som verksamheterna självständigt beslutar om samt MAS systematiska uppföljning kommer att göras under v. 39/40 2023.

Trycksår

Bakgrund

Under v. 8/0 2023, följde de särskilda boendena, Äldrecentrat samt hemsjukvården upp förekomst av trycksår.

Det är femte gången förvaltningen följer upp förekomst av trycksår baserat på en sexradig nationell skala. Tidigare uppföljningar har enbart följt upp om det finns trycksår eller ej och var dessa har uppstått, i egen eller annan vårdgivares verksamhet. Anledningen till byte av egenkontrollmetod var att det var varit nödvändigt att anpassa metoden mot ett nationellt förhållningssätt och detta kommer framgent att ge en mer korrekt jämförbarhet både lokalt och nationellt.

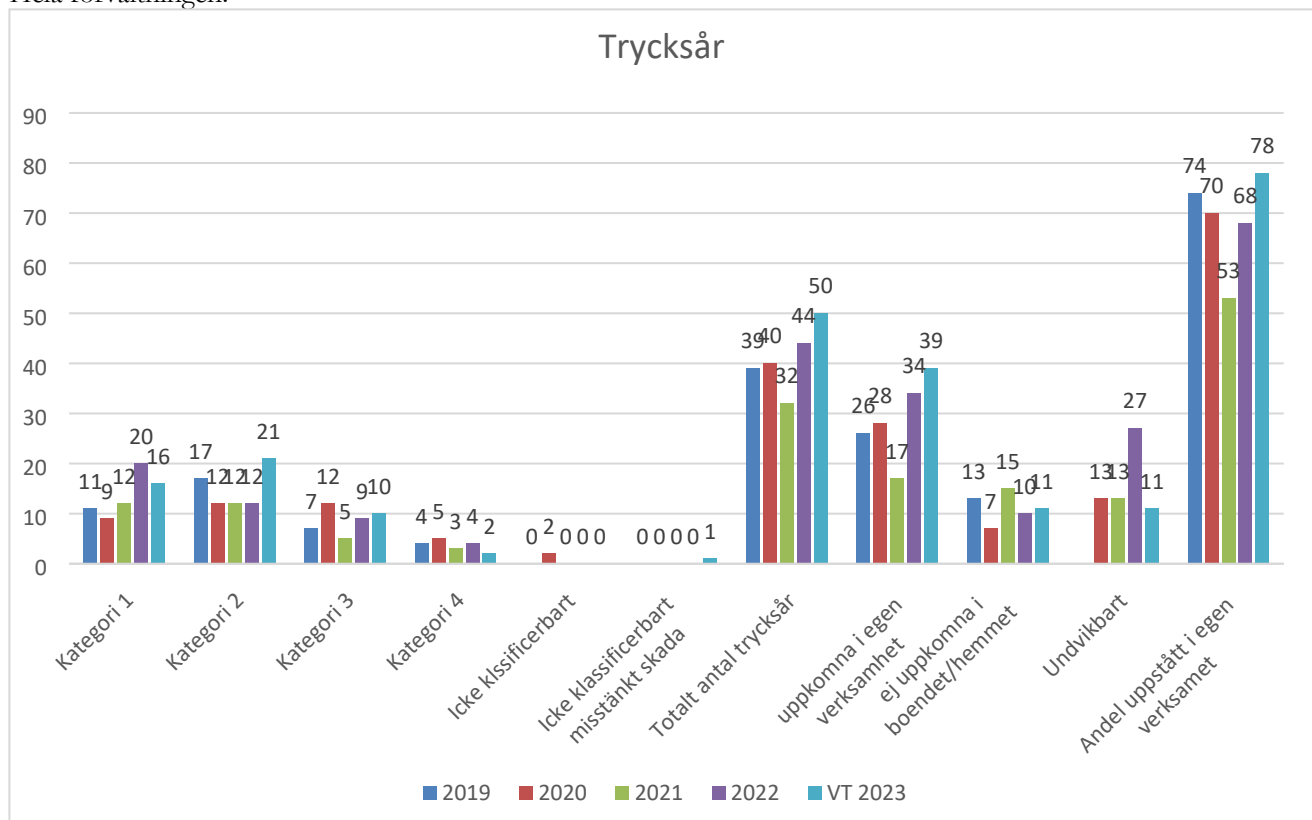
Orsaken till att trycksår uppkommer kan indelas i direkta orsaker: tryck, skav och värme och faktorer som samverkar med dessa: tid, friktion, fukt och bristande hygien.

Mål:

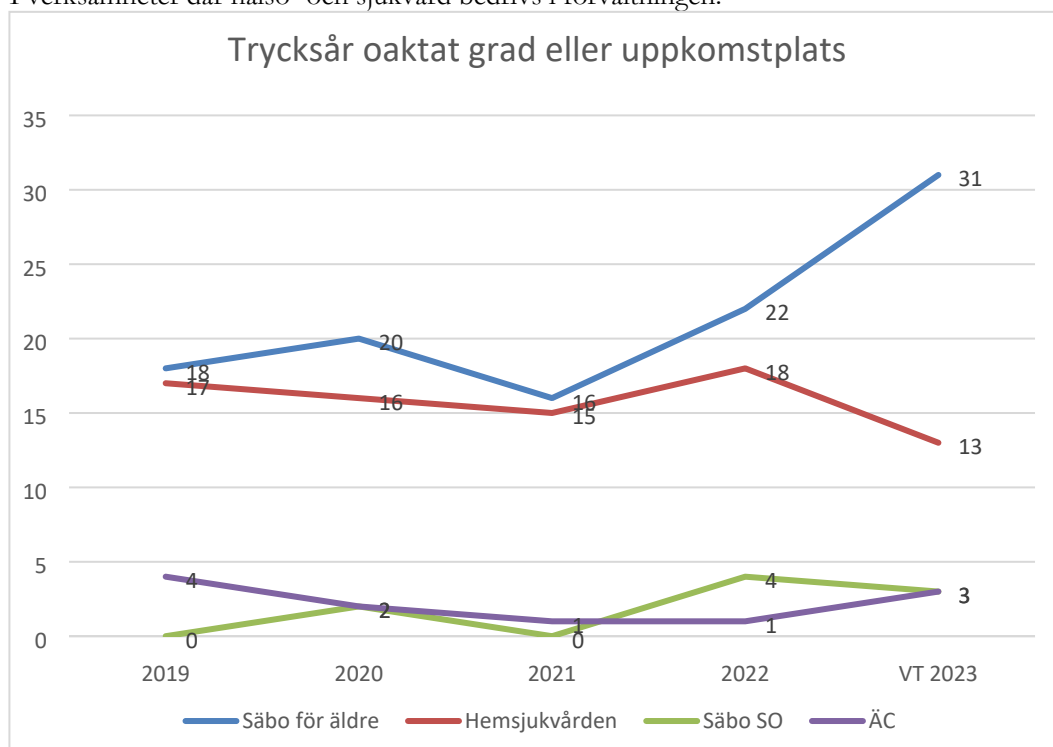
Förvaltningen har inga fastställda mål för trycksår.

Resultat:

Hela förvaltningen:

I verksamheter där hälso- och sjukvård bedrivs i förvaltningen:

Särskilt boende för äldre. 31 (+ 9) trycksår uppmättes varav 25 (+ 8) angavs ha uppkommit i egen verksamhet. I jämförelse med föregående uppföljning är det en ökning av trycksår och en ökning av trycksår som uppstått i den egna verksamheten. 10 trycksår bedömdes undvikbara.

I stöd- och omsorgsboendena uppmättes tre trycksår. Samtliga av dessa har uppstått i den egna verksamheten. Det är ett trycksår mindre än vid föregående uppföljning. Inget av trycksåren anges som undvikbart eftersom patienterna inte följt sjuksköterskans ordinationer.

Från Äldrecentrat rapporteras att det vid mättillfället tre trycksår. Ett av dessa angetts ha uppkommit i egen verksamhet. Ingen av trycksåren bedöms som undvikbara.

I hemsjukvården rapporterades 13 (- 5) trycksår. 10 av dessa bedöms ha upp kommit i egen verksamhet. Ett trycksår bedömdes som undvikbart.

Förekomsten av trycksår är 50 (+ 6). Totalt sett har det skett en ökning av trycksår i verksamheten, ser man till antalet som uppstått i den egna verksamheten så har det även där skett en ökning. Andel trycksår som bedöms som undvikbara har minskat kraftigt.

Analys av resultat

Ur ett förvaltningsperspektiv så har vi en ökning av trycksår, hemsjukvården har minskat sina trycksår och särskilt boende för äldre har ökat.

Förekomsten av trycksår kan ses som ett kvalitetsmått på den omvårdnad och det riskförebyggande arbete som ges/utförs och därför följs förekomsten av trycksår upp årligen. Förekomsten av trycksår är 4,5 %. Det är en ökning sedan föregående mätning med 0,5 %.

På senior alterts hemsida anges de nationella mätresultaten. Där anges förekomst av andel trycksår i medverkande kommuner i landet vara 5,9 % (+ 0,1) hösten 2022. I relation till det så står sig således Piteå bättre än genomsnittskommunen. Samtidigt så är den nationella uppfattningen att samtliga trycksår går att undvika, så i relation till det så är förvaltningens uppmätta resultat för höga och det innebär att ett förbättringsarbete finns att göra inom området.

Åtgärd

Gruppboendestäder/psykiatriboenden: Försöka få patienterna att följa råd som ges.

Äldrecentrat: Jobba mer aktivt med schema för vändningar och regelbundna inspektioner av hudkostymen som trycksårsprevention. Bedömningsavdelningen har uppdaterats med madrasser i alla sängar som håller till kategori 2.

Resterande sängar har basmadrasser men kommer att succesivt bytas ut till kategori 2-madrasser. Har dock 5-zons madrasser att bädda in vid behov. Informerat på arbetsplatsträffar om vikten av lägesändringar samt om de olika madrasserna. Rehabpersonalen har genomgått sittutbildning och kommer att se över sittandet hos personer som har förskrivits trancell/curacell-madrasser som trycksårsprevention.

Hemsjukvården: Utbildning/information till enstaka personliga assistans grupper.

Särskilt boende för äldre: Workshop trycksår för samtlig omsorgspersonal är pågående. Samverkan med avdelningschef säbo samt teamleder.

Uppföljning

Ev. egenkontroller som verksamheterna självständigt beslutar om samt MAS systematiska uppföljning v. 39/2023.

Följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler

Bakgrund

Det är Socialstyrelsen som fastställer regleringen för basal hygien i vård och omsorg. Reglerna är reglerat på detaljnivå och sedan 2015 så omfattar reglerna inte bara hälso- och sjukvården utan även insatser som utförs inom socialtjänstlagen i hemtjänsten eller särskilda boenden samt inom lagen för lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade när insatsen ges inom särskilt boende. Föreskriften omfattar även den som är under utbildning. Reglerna ska följas när det är arbetsmoment som innebär fysisk kontakt med patienter.

Syftet med regleringen är att minska/förhindra smittspridning.

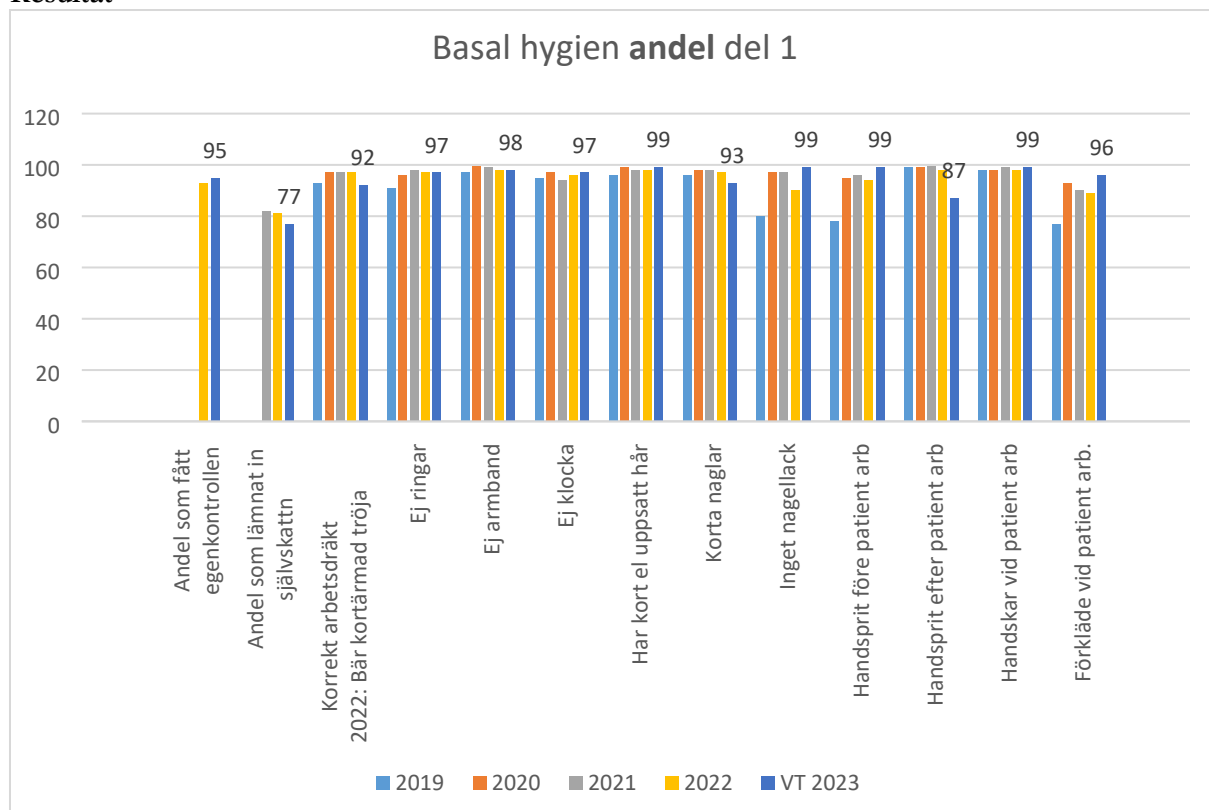
Korrekt följsamhet av basala hygienrutiner innebär att:

- Händerna ska desinfekteras med ett alkoholbaserat handdesinfektionsmedel, eller något annat medel med motsvarande effekt, omedelbart före och efter ett vård- eller omsorgsmoment. Händerna ska vara torra innan de desinfekteras. Händerna ska tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion, om de är eller kan antas vara smutsiga. Efter vård av eller omsorg om en person som kräks eller har diarré ska händerna alltid tvättas med vatten och flytande tvål före desinfektion.
- Skyddshandskar ska användas, om händerna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor under ett vård- eller omsorgsmoment. Händerna ska vara torra när handskarna sätts på. Skyddshandskar som används i vård och omsorg ska vara för engångsbruk och avsedda för ändamålet. De ska bytas mellan varje vård- och omsorgsmoment.
- Om kläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material under ett vård- eller omsorgsmoment, ska plastförkläde, skyddsrock eller motsvarande skyddskläder användas utanpå arbetskläderna. Om skyddskläder används vid vård av eller omsorg om flera personer efter varandra, ska de bytas mellan varje person.

Korrekt följsamhet av klädregler innebär att:

- Arbetskläder får endast bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de dock även bäras vid färd mellan dessa. Arbetsklädernas ärmar ska vara så korta att de slutar ovanför armbågen. Arbetskläderna ska bytas dagligen. Om de blir förorenade eller om det annars finns behov av det, ska de bytas så snart som möjligt.
- Underarmar och händer ska hållas fria från armbandsur, smycken, bandage, förband, stödskenor eller motsvarande. Naglarna ska vara korta och fria från konstgjorda material.
- Håret ska vara kort eller uppsatt om det längre än axellångt eller riskerar att hänga ner.

Resultat

Analys av resultat

Generellt ses en avsevärt förbättrad följsamhet till föreskrift om basal hygien under de tre gångna pandemiåren. Vid uppföljningen kan man konstatera att förvaltningen har försämrat sig rörande att använda handsprit efter patientarbete men förbättrat sin användning av förkläde vid patientarbete.. Det är anmärkningsvärt att handspritsanvändningen efter patientarbete har gått ner och att fortsatt finns anställda som bär/ges möjlighet att bära ringar, armband och klockor.

Åtgärd

Avdelningen som har omsorgspersonal inom gruppboende/psykiatriboenden anger utbildning och information som åtgärd.

Avdelningen som har omsorgspersonal inom särskilt boende för äldre anger workshop-dag för personalen.

Avdelningen ordinärt boende anger följande som åtgärder: genomgång APT, grundläggande utbildning, se över vad man tar med sig ex för att kunna tvätta händerna hos alla samt plastförkläden och att fortsatt nyttja handscanner

Avdelningen som har personliga assistansärenden anger att basala hygienrutiner finns som en punkt på dagordningen på APT och säger att de kommer att fortsätta prata om vikten av följsamhet till basala hygienrutiner.

Rehabenheten avser att hantera frågan på APT.

Hälso- och sjukvårdsavdelningen har inget behov av att sätta in åtgärder då personalen i princip anger hundra procentig måluppfyllelse.

§97

E-tjänst för oroanmälan för vuxna

23SN55

§98

Ny upphandling

trygghetsskapande teknik

23SN82

Ny upphandlingen trygghetsskapande teknik

Beslut

Socialnämnden föreslår att Kommunstyrelsens arbets- och personalutskott godkänner att Socialnämnden upphandlar trygghetsskapande teknik genom finansiell leasing.

Ärendebeskrivning

Socialtjänsten behöver göra ny upphandling av trygghetslarm och larmmottagning samt trygghetskameror för ordinärt boende och gruppboende. Nuvarande avtal för trygghetslarm och kameror upphör 2023-12-31, så ny upphandling behöver göras snarast. Upphandlingen gäller 4 år. Arbetet med ny upphandling har av olika skäl dragit ut på tiden.

2G och 3G nätet kommer att stängas ned succesivt, 3G under 2024 och 2G under 2025 vilket också innebär att nuvarande utrustning behöver bytas ut till utrustning som kan kommunicera med gällande mobilnät.

I vårt nuvarande avtal ADDA 2015 trygghetslarm och larmmottagning så hyr socialtjänsten trygghetstelefonerna och hela larmkedjan för en kostnad per enhet och månad. I avropskontraktet på Norrbottens e-nämnds ramavtal så hyr socialtjänsten trygghetskameror för en kostnad per månad.

Fördelarna med hyrd teknik är att vi får uppdaterad teknik, service, underhåll och support under hyrtiden och socialtjänsten behöver inte själv ha anställd personal som sköter dessa uppgifter. Den snabba tekniska utvecklingen medför att utbytet av utrustningen sker med kortare intervaller på grund av kortare livslängd idag jämfört med hur det sett ut tidigare. Över tid har även nya lagkrav kopplat till den här typen av lösningar tillkommit, vilket gör att gamla system och tillhörande hårdvara inte möter upp. Det är stora möjligheter att utvecklingen kommer att fortsätta i samma spår med fler lagkrav. Det har även varit ett antal större incidenter med olika leverantörer som efter det inte finns kvar som avropsleverantörer i SKR:s avtal. Det här leder till stor osäkerhet på marknaden och har för vissa kommuner inneburit att man varit tvungen att med kort varsel byta leverantör. Något som, om man köpt tekniken, får stora ekonomiska konsekvenser.

Adda (SKR) som gjort en stor upphandling av säkerhetsteknik åt kommunerna har vissa leverantörer där man köper lös hårdvaran och andra där det är hyra per enhet och år. Argumenten är samma som vid tidigare beslut samt att vid köp så finns risker när produkterna går sönder och garantitiden tagit slut och oklarheten kring serviceavtalen/ uppgraderingar mm. Dessutom behöver vi förstärka upp resurser för att jobba med produkter vi äger vilket gör att kostnadsskillnaden mellan köp och hyra minskar.

I ADDAavtalet fanns ursprungligen tre leverantörer, en har plockats bort på grund av att det pågår en utredning om brister hos leverantören. Av dom två kvarvarande leverantörerna ligger en billigare på hyra och den andra är billigare att köpa, oklart varför. Vid ett avrop vet vi inte i förväg vilken leverantör vi får och vad priset blir exakt. Vi har ändå försökt göra en grov uppskattning för att kunna göra en jämförelse. Det går dock inte att få en tydlig och exakt analys då upphandlingen inte är gjord. Servicekostnader kommer även att tillkomma vid köp.

Skillnaden på att hyra mellan dessa leverantörer är ca 3 miljoner på 4 år dvs ca 750 000 kr/ år. Skillnaden på att köpa mellan dessa leverantörer är ca 2 miljoner på 4 år dvs ca 500 000 kr/år.

När det gäller trygghetskameror så är en prisuppgift 11 400kr/ kamera/år. Kommunen beräknas nyttja minst 25 kameror vilket ger en årskostnad på 285 000 (på 4 år 1 140 000 kr).

Sammantaget, med alla osäkerhetsfaktorer inräknade och en dyrare totalkostnad vid hyra, så föreslår förvaltningen att göra en upphandling mot att hyra tekniken.

Socialförvaltningens yttrande

- Vi hyr sen tidigare samma funktion eftersom det tidigare bedömdes som den klokaste lösningen.
- Den accelererande teknikutvecklingen och att det ständigt tillkommer nya lagkrav gör att vi tvingas byta ut tekniken mycket oftare och med kort varsel. Detta hanteras av leverantören vid leasing medan vi annars måste köpa nytt. Leasing garanterar i högre utsträckning driftsäkerhet under hela nyttjandeperioden. Med hyrd teknik är att vi får uppdaterad teknik, service, underhåll och support och leverantören har ett högre engagemang.
- Vi har inte en organisation eller kompetens idag för att äga tekniken. Vid köp behöver vi klara av mer själva. Organisation och kompetens är inget vi kan bygga upp snabbt och det kommer kosta.
- Marknaden för den här typen av teknik är inte stabil i dagsläget. Ökande hot, en ny världsbild och allvarliga incidenter har gjort att flera av de största leverantörer har fallit ur de nationella avtalen och kommuner har med väldigt kort varsel blivit tvungna att byta sin teknik. Något som blir än mer svårhanterat och dyrt om man köpt lös tekniken.
- Andra kommuner går mer mot leasing av välfärdsteknik. Ser vi de avtal som E-nämnden tagit fram för samtliga kommuner i Norrbotten med motsvarande teknik för särskilda boenden handlar det enbart om leasing. På grund av ovan orsaker.

Delegationspunkt

Enligt Socialnämndens delegationsordning Nr P3.1

Beslutande

Sven-Gösta Pettersson
Ordförande
För Socialnämnden i Piteå kommun

§99

Delegationsbeslut 2023

23SN6

§ 100

Ordförande och socialchef informerar

23SN7

§101

Av ledamöterna väckta ärenden

23SN8

§102

Kontaktpolitikerna har ordet

23SN9